SPRAWOZDANIE

KOMITETU

C. K. GALICYJSKIEGO TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO

ZA ROK 1912.

WE LWOWIE.
NAKŁADEM KOMITETU C. K. GALIC. TOW. GOSPODARSKIEGO.
Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE, UL. LINDEGO L. 4.
1913.

SPRAWOZDANIE

KOMITETU

C. K. GALICYJSKIEGO TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO

ZA ROK 1912.

WE LWOWIE.
NAKŁADEM KOMITETU C. K. GALIC. TOW. GOSPODARSKIEGO.
Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE, UL. LINDEGO L. 4.
1913.

PISOWNIA WEDŁUG UCHWAŁ KOMISJI ORTOGRAFICZNEJ
ZJAZDU REJOWSKIEGO.

REDAGOWAŁ BRONISŁAW JANOWSKI.

Na wstępie sprawozdania naszego za rok 1912, będący z kolei 68-ym działalności naszej od początku istnienia Towarzystwa, musimy wspomnieć o dotkliwych klęskach, które w tymże roku nawiedziły nasze rolnictwo, powodując nie tylko olbrzymie bezpośrednie szkody, lecz i niemniej wielkie pośrednie, wynikłe z przyczyny obniżenia się kultury rolnej pod wpływem tych właśnie klęsk.

Klęski te, jak wiadomo, spowodowane były długotrwałymi słotami i wczesnymi przymrozkami, skutkiem których znaczna część ziemiopłodów albo zupełnie nie została zebrana, albo też w stanie bardzo lichym. Gdy do strat tych, które nasze biuro rachunkowe oblicza dla wschodniej części kraju na wiele miljonów koron, doliczymy straty na kulturze pól nieuprawionych i nieobsianych należycie, to zrozumieć łatwo, że klęska ta jest wprost olbrzymia, że też musi w naszych gospodarstwach pozostawić rany, których długi czas nie będzie można należycie zabliźnić.

Klęska ta uwypukliła się tym silniej, że przyszła w czasie z jednej strony bardzo ściśniętego kredytu, z drugiej wobec bardzo smutnie przedstawiającej się kwestji robocizny.

Nic też dziwnego, że wielka ilość przedsiębiorstw rolnych nie mogła spełnić swych zobowiązań pieniężnych, tymbardziej, że fatalny stan dróg pod wpływem niepogody uniemożliwiał tak dostawy, jak i wszelkie odstawy terminowe.

Zrozumieć też łatwo, że w warunkach takich wszelkie działania, mające na celu bardziej ogólniejsze znaczenie, musiały doznać pewnego zastoju, przynajmniej w ostatnich miesiącach roku ubiegłego.

*

Komitet w tych prawdziwie ciężkich czasach starał się sprostać włożonemu nań zadaniu, wszczynając działalność ratunkową o szerokim zakroju.

Przedewszystkim więc Prezydjum Komitetu wniosło memorjały do JE. Ministra skarbu, do JE. Ministra dla Galicji, do Prezydjum Koła Polskiego, do JE. p. Namiestnika i zainicjowało szereg artykułów w dziennikach, które podały rozmiary klęski. Następnie rozpisano kwestjonarjusze do Rad Oddziałów i do pojedynczych zarządów dóbr, a na podstawie tak otrzymanych dat zrobiono szczegółowe zestawienie cyfrowe tej klęski. Odbyły się też konferencje Prezesów, Rad Oddziałów, tudzież obrady z przedstawicielami zakładów finansowych i Bratnich Towarzystw względem obmyślenia sposobów przyjścia z pomocą dotkniętym klęską rolnikom i ułatwienia im kredytu. Podjęte starania wyrażały się w żądaniach:

Opustu w podatkach, zniżek taryfowych na nasiona, nawozy sztuczne i wogóle artykuły potrzebne dla rolnictwa, subwencji na poprawę dróg, rozdawnictwa soli dla bydła, dostarczenia grysu dla obór zarodowych gminnych, pełnej i pół krwi i dla buhaji stacyjnych, pozwolenia używania więźniów do pracy, zakupna zapomogowego artykułów dla rolników od producentów, w szczególności nasienia do obsiewu wiosennego, udzielania kredytu gospodarstwom większym nad 250 hektarów, dostarczenia większej ilości wagonów, potrzebnych do transportu węgla i buraków, utrzymania kontyngientu dla tych właścicieli gorzelń, którzy w kampanji obecnej całego kontyngientu wypędzić nie będą w stanie, zwiększenia akredytywy dla prowincjonalnych instytucji finansowych, tańszego przewozu bydła, oddanego na przezimowanie do większych gospodarzy rolnych, oraz subwencji na zakupno pasz treściwych i objętościowych dla tych rolników, którzy bydło włościańskie wezmą na przezimowanie, kredytu obrotowego rolnikom, dotkniętym klęskami elementarnymi, ułatwienia spłaty rat pożyczek hipotecznych, poparcia Związku Ziemian.

Jakkolwiek z żądań powyższych dotychczas tylko niektóre zostały uwzględnione, to jednak są wśród nich bardzo ważne korzyści, przyznane dzięki powyższym zabiegom.

I tak uzyskaliśmy obniżenie taryfy przewozowej na ściółkę, pasze objętościowe i treściwe, oraz zapewnienie znacznego obniżenia taryfy przewozowej dla ładunków całowagonowych nawozów pomocniczych, jak i 50% zniżki frachtowej dla zboża na zasiew.

Komitety lokalne, zorganizowane z przedstawicieli władzy administracyjnej, władz krajowych i reprezentantów interesów rolnictwa, rozdzielają tani grys i sól oborom zarodowym gminnym i dla buhaji stacyjnych. Z taniego grysu wojskowego korzystać mogą także za naszym pośrednictwem obory zarodowe pełnej i pół krwi. Zapewnione są również bezprocentowe pożyczki rządowe gospodarstwom wyżej 250 ha, a Bank krajowy udzielać będzie kredytu obrotowego z oprocentowaniem, wyższym o 1% od stopy procentowej w Banku austro-węgierskim, od eskontu weksli i 1 promille przy każdorazowej zmianie weksla, wreszcie otrzymaliśmy fundusze na zniżki przy zakupnie nasion roślin pastewnych i zbóż jarych.

Poza czynnościami związanymi z działalnością powyższą, która zwłaszcza w ostatnich miesiącach była bardzo żywa, pracował Komitet w roku sprawozdawczym pod hasłem reorganizacji, koniecznej ze względu na potrzebę zastosowania się do zmienionych warunków gospodarczych i ekonomicznych kraju naszego.

Dotychczasowa działalność Komitetu w kierunku popierania gospodarstwa rolnego we wszelkich jego gałęziach, tak słowem jak i czynem, prowadzona bardziej centralistycznie, okazywała się na dzisiejsze potrzeby już niewystarczająca. Należało ją też zmienić, decentralizując ją na okręgi poszczególne, by te każdej chwili miały na miejscu zapewnioną pomoc w zakresie swych interesów, zastępowanych przez Towarzystwo Gospodarskie.

Prócz zatym koniecznego ożywienia działalności Oddziałów Towarzystwa, okazuje się tu potrzeba stworzenia innych jeszcze zakładów, któreby z jednej strony, oparte na dokładnej znajomości stosunków miejscowych, szerzyć mogły wśród rolników wiedzę we wszelkich gałęziach gospodarczych, udzielając każdej chwili pomocy fachowej we wszelkich trudnościach technicznego wykonania prac gospodarczych, z drugiej zaś mogły kontrolować wszystkie

te instytucje, które Komitet organizuje w celu podniesienia tej lub owej gałęzi gospodarczej, jak stacje buhaji, obory zarodowe, fermy doświadczalne, kursa wędrowne itp.

Do celu powyższego postanowił Komitet zdążać w miarę środków, a pierwszym krokiem do tego było utworzenie jednego takiego zakładu w Rudkach jako wzoru, wedle którego mają być inne w przyszłości organizowane, oraz ich związków w postaci 11 okręgowych inspektoratów hodowlanych.

O celu i działalności dotychczasowej zakładu hodowlano-rolniczego jak i owych inspektoratorów hodowlanych piszemy na innym miejscu, tu tylko zaznaczymy, że praktyka roku ubiegłego wykazała dowodnie, że w zakładach tych tworzymy pierwszorzędny czynnik wydatnej pracy w kierunkach, określonych naszym statutem.

Korzystamy też ze sposobności, by na tym miejscu zwrócić się tak do wszystkich Rad Oddziałów, jak i wogóle do wszystkich Członków Towarzystwa Gospodarskiego z wezwaniem o skuteczne popieranie naszych usiłowań w kierunku tworzenia podobnych zakładów, jako najpoważniejszych środków do uzyskania możności skutecznego popierania interesów rolnictwa krajowego.

Sprawą, którą również załatwiliśmy pomyślnie w roku ubiegłym, a która od dawna okazywała się niemniej piekąca, było zorganizowanie pomocy dla naszych rolników w kierunku prowadzenia rachunkowości rolniczej.

Pomocy tej udziela dzisiaj nasze biuro rachunkowe, przy którego organizacji oparliśmy się na wzorach krajów zachodnich, dostosowując je do potrzeb naszych gospodarstw. Nie wątpiąc, że zakład ten stanie na wysokości swego zadania, polecamy go gorąco wszystkim członkom naszego Towarzystwa, zapewniając zarazem, że starać się zawsze będziemy uwzględniać przy jego prowadzeniu uzasadnione życzenia klijentów.

Z dalszych ważniejszych momentów działalności Towarzystwa w roku ubiegłym, będących skutkiem wspomnianego powyżej kierunku organizacyjnego, było utworzenie przy Sekcji hodowlanej osobnej Komisji reform, której celem jest reorganizowanie i ustalanie różnych postanowień hodowlanych w zakresie ulepszania instytucji, mających na

celu podniesienie hodowli bydła rogatego. Czynnością tej komisji było wprowadzenie jako trzeciej rasy bydła popieranej przez Komitet we wschodniej części kraju, rasy czerwonego bydła polskiego, z czym łączy się ściśle wyznaczenie nowych okręgów hodowlanych dla każdej z tych trzech ras, dalej nowe postanowienia w kierunku kontroli mleczności i wiele innych.

Instytucją nową, której powstanie odnieść musimy również do roku ubiegłego, a której potrzebę oddawna odczuwały nasze gospodarstwa gorzelnicze, było utworzenie przy Komitecie inspektoratu gorzelniczego, mającego na celu udzielanie bezstronnej fachowej pomocy w zakresie przemysłu gorzelniczego.

Inspektorat ten, którego kierownictwo objęła krajowa stacja doświadczalna przemysłu gorzelniczego w Dublanach, okazał się już w krótkim czasie tych kilku miesięcy nadzwyczaj pożyteczny.

Wspomnieć wreszcie musimy, że dzięki usilnym naszym staraniom powstała we Lwowie w listopadzie roku ubiegłego giełda produktów i towarów rolniczych, której potrzebę od dawna odczuwało nasze rolnictwo.

W zakresie normalnej naszej działalności staraliśmy się nie zbaczać z kierunków i nie odstępywać od zasad, pozostawionych nam przez naszych poprzedników, a zakreślonych statutem naszego Towarzystwa, mieliśmy zatym zawsze wyłącznie tylko na celu podniesienie gospodarstwa wiejskiego, we wszystkich jego gałęziach, oraz bronienie i reprezentowanie interesów rolniczych wschodniej części kraju tak przed władzami c. k. rządowymi jak i krajowymi.

Zdążając do celów powyższych, staraliśmy się zawsze, by wszystkie bez wyjątku warstwy społeczeństwa naszego, jak i wszystkie narodowości, kraj nasz zamieszkujące, korzystały w równej mierze ze świadczeń naszego Towarzystwa.

Działalność nasza spotykała się też — rzec można — z odruchowym uznaniem u zainteresowanych, czego najlepszym dowodem jest fakt, że w gronie naszych członków widzimy reprezentantów wszystkich społecznych warstw rolniczych.

Wspomnieć przy tej sposobności musimy, że jako reprezentacja interesów rolnictwa we wschodniej części kraju, nie ograniczaliśmy się nigdy w swej działalności bynajmniej tylko do stosunkowo szczupłego grona swych członków, lecz że szerzyliśmy ją bezwzględnie wśród ogółu ludności gospodarczej. To przyjęte zdawna nasze stanowisko jest nawet poniekąd przyczyną, że stosunkowo mała ilość rolników jest członkami naszego Towarzystwa, bowiem cała olbrzymia ilość tych zainteresowanych, którzy mają możność korzystania ze świadczeń Towarzystwa Gospodarskiego bez należenia doń, woli oszczędzić sobie wydatków na uiszczanie opłat z tytułu należenia do Towarzystwa. Sprawa ta jednak w czasach ostatnich została o tyle zmieniona, że przyjmując Kółka rolnicze na członków naszego Towarzystwa, umożliwiliśmy członkom tychże stanie się tym samym członkami Towarzystwa Gospodarskiego, bez uiszczania osobnych wkładek. Faktyczna ilość członków Towarzystwa Gospodarskiego jest też w rzeczywistości znacznie większa, niż ją wykazują zestawienia statystycznie, przyjmujące Kółko rolnicze za członka pojedynczego.

Działalnością c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego we wszystkich kierunkach, omawianych szczegółowo tak w sprawozdaniu Komitetu, jak i Oddziałów, kierował w roku ubiegłym, jak i lat poprzednich Komitet, z Prezydjum na czele, mając do pomocy Wydział Wykonawczy z 12 Sekcjami i 8 Komisjami stałymi.

Organem wykonawczym Komitetu było Biuro, złożone z 66 sił, przeniesione w roku ubiegłym z dawnego lokalu do nowego przy ul. Lindego 6, gdzie już poprzednio mieścił się nasz Oddział Handlowy.

Działalność Towarzystwa na prowincji kierowało 32 Oddziałów Towarzystwa, ze swymi Radami na czele. Tętno życia Oddziałów, mimo srogich klęsk, jakie kraj nasz przeszedł w roku ubiegłym, bynajmniej nie osłabło.

Kończąc uwagi powyższe, zwracamy się raz jeszcze do wszystkich Członków naszego Towarzystwa, by działalność naszą, prowadzoną w imię wspólnego dobra, zechcieli w miarę swej możności jak najenergiczniej popierać i rozpowszechniać.

SPIS RZECZY.

Część trzecia.

Część czwarta.

Część piąta.

Część szósta.

CZĘŚĆ PIERWSZA.

ZARZĄD TOWARZYSTWA.

(Stan z dniem 31 grudnia 1912 r.)

A. Skład Prezydjum i Komitetu.

Prezydjum:

(od 8/4 1810 do 8/4 1916).

Prezes: Witołd ks. Czartoryski
I. Wiceprezes: Aleksander Dąmbski.
II. „ Dr. Marjan Lisowiecki.
III. „ Dr. Jan Rozwadowski.

Członkowie zwyczajni:

Juljan br. Brunicki (od 8/4 1910 do 8/4 1914)
Władysław hr. Dzieduszycki (od 30/4 1912 do 30/4 1914)
Tadeusz Fedorowicz (od 21/5 1909 do 21/5 1913)
Dr. Stefan Godlewski (od 8/4 1910 do 8/4 1913)
Karol Kruzenstern (od 8/4 1910 do 8/4 1913)
Eksc. Dr. Andrzej ks. Lubomirski (od 20/3 1911 do 20/3 1915)
Dr. Kazimierz Miczyński (od 30/4 1912 do 30/4 1915)
Dr. Józef Milewski (od 8/4 1910 do 8/4 1913)
Dr. Tadeusz Pilat (od 20/3 1911 do 20/3 1915)
Leon kn. Puzyna (od 8/4 1910 do 8/4 1914)
Dr. Aleksander Raciborski (od 30/4 1912 do 30/4 1916)
Wincenty Rozwadowski (od 8/4 1910 do 8/4 1914)
Paweł ks. Sapieha (od 30/4 1912 do 30/4 1916)
Oskar Schnell (od 20/3 1911 do 20/3 1915)
Władysław Serwatowski (od 30/4 1912 do 30/4 1916)
Jerzy Turnau (od 30/4 1912 do 30/4 1916).

Delegaci Kółek rolniczych:

Artur Zaremba Cielecki } (od 27/9 1911 do 27/9 1914)
Michał Plezia

Członkowie kooptowani:

Mieczysław Brykczyński
Feliks Drużbacki
Jan hr. Mycielski } (od 8/8 1912 do 8/8 1914)
Jan Wiktor
Stanisław Ujejski

B. Skład Sekcji i Komisji przy Komitecie.

I. Wydział wykonawczy.

Przewodniczący: Witołd ks. Czartoryski
Aleksander Dąmbski (od 10/5 1910)
Dr. Marjan Lisowiecki } (od 15/12 1911)
Dr. Kazimierz Miczyński
Dr. Jan Rozwadowski (od 10/5 1910)
Stanisław Ujejski } jako zastępcy
Leon kn. Puzyna

II. Sekcja hodowlana.

Przewodniczący: Aleksander Dąmbski
I. Zastępca Przewodn.: Julian br. Brunicki
II. „ „ Franciszek Ponicki
Mieczysław Brykczyński
Witołd ks. Czartoryski
Dr. Mieczysław Dalkiewicz
Tadeusz Fedorowicz
Dr. Stefan Godlewski
Józef Haller
Dr. Marjan Lisowiecki
Dr. Karol Malsburg
Jan hr. Mycielski
Dr. Aleksander Raciborski
Dr. Jan Rozwadowski

Wincenty Rozwadowski
Bolesław Śmiałowski
R. Dw. Dr. Józef Szpilman
Jerzy Turnau.

III. Sekcja rolnicza.

Przewodniczący: Jerzy Turnau
Zast. Przewodniczącego: Dr. Kazimierz Miczyński
Kazimierz Ajdukiewicz
Juljan br. Brunicki
Dr. Jan Kanty Dzianott
Bronisław Janowski
Adam Karpiński
R. Dw. Andrzej Kędzior
Dr. Seweryn Krzemieniewski
Jan Madeyski
Jan hr. Mycielski
Dr. Stefan Pawlik
Leon kn. Puzyna
Tadeusz Rozwadowski
Wincenty Rozwadowski
Władysław Serwatowski
Kazimierz Szulc
Lucjan Turnau
Władysław Tyniecki
Stanisław Ujejski.

IV. Sekcja handlowa.

Przewodniczący: Juljan br. Brunicki
Wacław Boski
Aleksander Dąmbski
Stanisław Gołaszewski
Dr. Maksymilian Liptay
Konrad Łuszczewski
Dr. Jan Rozwadowski
Piotr Szczepański
Stanisław Ujejski
Leonard Wiśniewski

*

V. Sekcja ekonomiczna.

Przewodniczący: Dr. Józef Milewski
Zast. Przewodniczącego: (nie wybrany)
Dr. Stanisław Henryk hr. Badeni
Aleksander Dąmbski
Stanisław Dąmbski
Dr. Władysław Kraiński
Karol Kruzenstern
Dr. Jan Mars
Dr. Stefan Pawlik
Leon kn. Puzyna
R. Dw. Dr. Tadeusz Pilat
Dr. Jan Henryk Sawczyński
Dr. Aleksander hr. Skarbek.

VI. Sekcja mleczarska.

Przewodniczący: Dr. Stefan Godlewski
I. Zast. Przewodniczącego: (nie wybrany)
II. „ „ Dr. Tadeusz Rylski
Michał Bielikiewicz, delegat Kółek rolniczych
Feliks Domański
Dr. Władysław Kraiński
Dr. Karol Malsburg
Edward Maurizio
Jan hr. Mycielski
Ks. Edward Tabaczkowski
Dr. Jakób Tomalski.

VII. Sekcja chowu koni.

Przewodniczący: Władysław hr. Dzieduszycki.
Zast. Przewodniczącego: Stanisław hr. Siemieński-Lewicki
Edmund hr. Dzieduszycki
Alfred Garapich
Marjan Jędrzejowicz
Henryk Karczewski
Longin Łoboś
Mikołaj Łukasiewicz
Leon kn. Puzyna
Władysław Serwatowski.

VIII. Sekcja chowu drobiu.

Przewodniczący: Juljan br. Brunicki
Zast. Przewodniczącego: R. Dw. Dr. Józef Szpilman
Dr. Alfred Beil
Dr. Adam Borysiewicz
Jerzowa ks. Czartoryska
Wanda ks. Czartoryska
Józef Dąbrowski
Dr. Stanisław Fibich
Dr. Mieczysław Grabowski
Paweł Kretowicz
Jan Obrębski
Michalina Ogrodzińska
Zygmunt Piotrowicz
Franciszek Ponicki
Bronisława Seferowiczowa
Jan Stark
Klementyna Stasiniewiczowa
Włodzimierz hr. Szembek
Eugeniusz Terlecki
Marjan Wójcikiewicz
Eustachy Wolski
Józef Victorini.

IX. Sekcja sadowniczo-ogrodnicza.

Przewodniczący: Juljan br. Brunicki
Zast. Przewodniczącego: Karol Kruzenstern
Andrzej Blazek
Kazimierz Brzeziński
Dr. Teofil Ciesielski
Dr. Adam Głażewski
Feliks Gniewosz
Marjan Jaroszyński
Cyryl Kochanowski
Dr. Władysław Kubik
Józef Nowak
Dr. Marjan Raciborski
Karol Stark
Witołd Traczewski.

X. Sekcja gorzelniana.

Przewodniczący: Paweł ks. Sapieha
Zast. przewodniczącego: Aleks. Krzeczunowicz
Roger Battaglia
Marjan Jędrzejowicz
Stanisław Jędrzejowicz
Dr. Włodzimierz Bolesta Kozłowski
Wincenty Kraiński
Karol Kruzenstern
Dr. Leszek Majewski
Stanisław hr. Mycielski
Mikołaj hr. Rey
Wincenty Rozwadowski
Władysław Serwatowski
Ludwik Borowski Skarbek
Dr. Władysław Sołowij
Stanisław hr. Stadnicki
Stanisław Starzyński
Kazimierz Agopsowicz
Stefan Rosochacki Moysa.

XI. Sekcja literacka.

Przewodniczący: Dr. Aleksander Raciborski
Zastępca Przewodniczącego: Jerzy Turnau
Dr. Jan Blauth
Bronisław Janowski
Konstanty Jasiński
Jan Marszałkowicz
Dr. Kazimierz Miczyński
Dr. Stefan Pawlik
Leon kn. Puzyna.

XII. Sekcja organizacyjna.

Przewodniczący: Dr. Jan Rozwadowski
Juljan br. Brunicki
Mieczysław Brykczyński
Aleksander Dąmbski
Feliks Domański
Tadeusz Fedorowicz

Kazimierz Horodyski
Karol Kruzenstern
Dr. Marjan Lisowiecki
Leon kn. Puzyna
Karol Surówka
Jerzy Turnau
Jan Wiktor
Benedykt Wygoda.

XIII. Sekcja wiejskiego gospodarstwa kobiecego.

Przewodniczący: Dr. Józef Milewski.
Zastęp. Przewodn.: Ks. Wanda Czartoryska
Eksc. Dawidowa Abrahamowiczowa
Romana Berezowska
Aniela Gniewoszówna
Bronisław Janowski
Marjan Jaroszyński
Janina Karłowicz
Izydora Kozicka
Aleksandra Kruzensternowa
Teresa Leszczyńska
Dr. Tadeusz Pilat
Bartłomiejowa Rozwadowska
Dr. Jan Rozwadowski
Marja hr. Tarnowska
Adolfowa Turnauowa.

XIV. Komisja reform hodowlanych.

Przewodniczący: Dr. Marjan Lisowiecki
Juljan br. Brunicki
Mieczysław Brykczyński
Witołd ks. Czartoryski
Dr. Mieczysław Dalkiewicz
Aleksander Dąmbski
Józef Haller
Dr. Karol Malsburg
Franciszek Ponicki
Dr. Jan Rozwadowski
Wincenty Rozwadowski.

XV. Komisja spraw chowu trzody chlewnej.

Przewodniczący: Mieczysław Brykczyński
Tadeusz Burzyński
Feliks Domański
Aleksander Dąmbski
Jan Głowacki
Dr. Karol Malsburg
Alfred Maly
Franciszek Ponicki
Wincenty Rozwadowski
Stanisław Ujejski.

XVI. Komisja chmielarska.

Przewodniczący: Zdzisław hr. Tarnowski
Jan Breuer
Aleksander Dąmbski
Stanisław Dąmbski
Władysław Gniewosz
Dr. Józef Raczyński
Oktaw Sala
Ignacy Smalawski
Wilhelm Fryderyk Schmidt
Zdzisław Włodek.

XVII. Komisja wystawowa.

Kazimierz Ajdukiewicz
Juljan br. Brunicki
Mieczysław Brykczyński
Księżniczka Wanda Czartoryska
Władysław hr. Dzieduszycki
Dr. Marjan Lisowiecki
Dr. Kazimierz Miczyński
Dr. Jan Rozwadowski
Dr. Tadeusz Rylski
Paweł ks. Sapieha.

XVIII. Komisja giełdowa.

Przewodniczący: Dr. Władysław Kraiński
Dr. Stanisław hr. Badeni
Dr. Tadeusz Mars
Sekretarz: Dr. cam. August Rodakiewicz.

XIX. Komisja zakupna ogierów.

Władysław hr. Dzieduszycki
Władysław Serwatowski
Zastępcy: Witołd ks. Czartoryski
Longin Łoboś.

XX. Komisja ksiąg rodowodowych koni orjentalnych.

Artur Zaremba Cielecki
Władysław hr. Dzieduszycki
Marjan Jędrzejowicz.

XXI. Komisja rachunkowa.

Mieczysław Urbański
Kazimierz Horodyski
Jan Krzysztofowicz
Zastępcy: Aleksander Fedorowicz
Adam Younga.

C. Delegaci Komitetu.

I. Do przybocznej Rady rolniczo-przemysłowej przy c. k. Ministerstwie rolnictwa.

(Do końca roku 1913).

Witołd ks. Czartoryski
Ks. Kornel Mandyczewski
Dr. Kornel Paygert
Oskar Schnell.

II. Do przybocznej Rady weterynaryjnej przy c. k. Ministerstwie rolnictwa.

Juljan br. Brunicki
Karol Kruzenstern.

III. Do przybocznej Rady spraw chowu koni przy c. k. Ministerstwie rolnictwa.

Witołd ks. Czartoryski
Marjan Jędrzejowicz.

IV. Do Rady znawców opodatkowania wódki przy c. k. Ministerstwie skarbu.

Eksc. Dawid Abrahamowicz
Dr. Władysław Sołowij.

V. Do państwowej Rady kolejowej we Wiedniu.

(1909—1914).

Dr. Kornel Paygert
Zastępca: Paweł ks. Sapieha.

VI. Do austrjackiego Centralnego Biura przestrzegania interesów rolnych.

Witołd ks. Czartoryski
Dr. Marjan Lisowiecki
Michał Garapich (zastępca)

VII. Do Komitetu doradczego spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie.

Marjan Jędrzejowicz
Alfred Garapich (zastępca).

VIII. Do Komisji regulacyi rzek przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie.

Dr. Włodzimierz Bolesta Kozłowski
Juljan br. Brunicki (zastępca).

IX. Do Krajowej Komisji rolniczej przy Wydziale krajowym

(od 16/12 1908 do 16/12 1914).

Dr. Kazimierz Miczyński
Dr. Jan Rozwadowski
Oskar Schnell.

X. Do Krajowej Rady kolejowej.

(1912—1914).

Juljan br. Brunicki
Władysław Serwatowski (zastępca).

XI. Do Kolegium Cenzorów Banku krajowego.

Dr. Włodzimierz Mochnacki
Jan Vivien de Chateaubrun.

XII. Do Zarządu Głównego Towarzystwa Kółek rolniczych (1911—1914).

Leon kn. Puzyna
Dr. Jan Rozwadowski.

XIII. Do Centralnego Wydziału Stowarzyszeń rolniczych.

Prezes Witołd ks. Czartoryski (od 10/5 1910)
Aleksander Dąmbski
Dr. Jan Rozwadowski
Zastępcy: Karol Kruzenstern
Dr. Aleksander Raciborski
Paweł ks. Sapieha
Stanisław Ujejski.

XIV. Do Kuratorji Akademji Dublańskiej.

Dr. Aleksander Raciborski
Jerzy Turnau (zastępca) } (od 10/5 1910)

XV. Do Kuratorji Szkoły chmielarskiej w Brodach.

Dr. Kazimierz Miczyński
Fryderyk Wilhelm Schmidt.

XVI. Do Kolegium mężów zaufania przy dostawach wojskowych.

a) w obrębie c. i k. Intendantury XI. Korpusu:

Jan Mikuszewski
Stanisław Ujejski.

b) w obrębie c. i k. Intendantury X. Korpusu:

Aleksander Pragłowski
Adolf Turnau.

XVII. Do Komisji zalesień ochronnych.

Jan Madeyski
Karol Kruzenstern (zastępca) } (od 17/1 1912)

XVIII. Do Krajowego Towarzystwa dla wyzyskania sił wodnych.

Karol Ajdukiewicz.

XIX. Do Rady nadzorczej przy Galicyjskiej Spółce zbytu jaj i drobiu we Lwowie.

Stanisław Bohdanowicz
Aleksander Dąmbski
R. Dw. Dr. Józef Szpilman.

XX. Do Rady nadzorczej przy Galicyjskiej Spółce zbytu bydła i trzody chlewnej we Lwowie.

Aleksander Dąmbski
Stanisław Ujejski (zastępca).

XXI. Do wydziału Towarzystwa dla gospodarczego wykształcenia kobiet.

Dr. Jan Rozwadowski.

XXII. Do Zarządu Związku okręgowego T. S. L. we Lwowie.

Dr. Kazimierz Miczyński
Dr. Jan Rozwadowski.

D. Wykaz personalu Komitetu c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego.

I. Urzędnicy konceptowi, etatowi, z prawem do czteroleci:

1. Władysław Niwicki	Dyrektor Biura
2. Bronisław Janowski	Inspektor rolniczy
3. Kazimierz Fedorowicz	Kasjer, zarazem referent spraw chowu koni
4. Kazimierz Bzowski	Inspektor hodowli.

II. Urzędnicy manipulacyjni, etatowi, z prawem do czteroleci:

5. Stanisław Gostyński	Adjunkt hodowli bydła
6. Jan Przybyła	„ kontroli mleczności
7. Władysław Bigo	Protokolant i ekspedjent.

III. Urzędnicy konceptowi, za kontraktem, z prawem do czteroleci:

8. Dr. cam. Aug. Rodakiewicz	Referent spraw ekonomiczno-rolniczych,
9. Władysław Lichański	Inspektor sadowniczo-ogrodniczy
10. Ludwik Abgarowicz	„ hodowli bydła
11. Alfred Garapich	„ chowu koni
12. August Krüger	Lekarz weterynaryjny
13. Adolf Jasiński	Kierownik szkoły chmielarskiej w Brodach
14. Eugieniusz Grużewski	Buchalter
15. Wojciech Chłopiński	Instruktor uprawy lnu i konopi.

IV. Urzędnicy konceptowi, za kontraktem, bez prawa do czteroleci:

16. Stefan Reichard	Naczelny inspektor hodowli
17. Zdzisław Wiktor	Inspektor hodowli
18. Tadeusz Zawadzki	Kierownik zakładu rolniczo-hodowlanego w Rudkach
19. Ludwik Rohrenschef	Naucz. przy zakł. rol.-hod. w Rudkach, a zarazem insp. okr.

20. Juliusz Holcer	Inspektor okr. hodowl. z siedzibą w Jarosławiu
21. Dr. Piotr Lech	Inspektor okr. hodowl. z siedzibą w Tarnopolu
22. Humbert Michelini	Inspektor okr. hodowl. z siedzibą w Kołomyji
23. Adam Olszewski	Inspektor okr. hodowl. z siedzibą w Czortkowie
24. Stefan Piotrowski	Inspektor okr. hodowl. z siedzibą w Rawie ruskiej
25. Kazimierz Polański	Inspektor okr. hodowl. z siedzibą w Stryju
26. Kazimierz Rodkiewicz	Inspektor okr. hodowl. z siedzibą w Sanoku
27. Władysław Rożen	Inspektor okr. hodowl. z siedzibą w Złoczowie
28. Leon Starkiewicz	Inspektor okr. hodowl. z siedzibą we Lwowie
29. Dr. Henryk Pawlikowski	Kierownik biura rachunkowości rolniczej
30. Leon Rawski	Rachmistrz biura rachunkowości rolniczej
31. Dr. Józef Rieger	Kontroler gorzelń starszy
32. Bolesław Bajankiewicz	„ „ młodszy.

V. Czasowi urzędnicy pomocniczy, pozabiurowi, za remuneracją, bez prawa do czteroleci:

33. Inż. Tadeusz Rozwadowski	Kier. Zakładu chowu ryb w Oparach
34. Tadeusz Chrząszcz	Kier. inspektoratu gorzelniczego
35. Józef Woźniakowski	Nauczyciel pomocniczy w szkole chmielarskiej w Brodach
36. Ks. Cyryl Lewalski	Katecheta w szkole chmielarskiej w Brodach
37. Bronisław Chodkiewicz	Konsulent taryfowy.

VI. Funkcjonarjusze z prawem do czteroleci:

38. Kazimierz Jaroszewicz	Asystent kontroli mleczności
39. Bolesław Bereźnicki	„ „ „
40. Michał Cichocki	„ „ „

41. Andrzej Glazer	Asystent kontroli mleczności
42. Stanisław Pieniężny	„ „ „
43. Józef Półmis	„ „ „
44. Michał Skrzypek	„ „ „
45. Szczepan Wojciechowski	„ „ „
46. Alfred Mierzwiński	„ „ „
47. Kazimierz Mianowski	Stawniczy Zakładu chowu ryb w Oparach
48. Julia Gnoińska	Rachmistrz kontroli mleczności.

VII. Manipulanci i djetarjusze bez prawa do czteroleci:

49. Stanisław Śmigielski	Djetarjusz
50. Franciszek Kornaga	„
51. Stanisław Pasella	„
52. Henryk Karczewski	„
53. Artur Bielecki	Pom. w dziale statystyki
54. Eugieniusz Krenzel	„ „ redakcji „Rolnika“
55. Marja Gartler	Oficjantka
56. Marja Zakrzewska	Ekspedjentka „Rolnika“.

VIII. Słudzy:

57. Julian Bojarski	I. woźny
58. Andrzej Kos	II. „

Personal Biura Oddziału handlowego:

1. Jan Mikuszewski	Dyrektor
2. Dr. Tadeusz Mars	„
3. Wilhelm Wawreczka	Buchalter
4. Stanisław Hobot	Korespondent
5. Białkowski Stanisław	Magazynier
6. Marjan Jurzyna	Protokolant
7. Wanda Zagórska	Manipulantka
8. Antoni Czobko	Woźny.

CZĘŚĆ DRUGA.

Działalność Komitetu.

I. W ZAKRESIE HODOWLI INWENTARZA

A. Sprawozdanie z czynności Sekcji chowu koni *).

W roku ubiegłym złożył przewodnictwo Sekcji Książę Witołd Czartoryski, a na Jego miejsce wybrano Przewodniczącym Hrabiego Władysława Dzieduszyckiego, a zastępcą Hrabiego Stanisława Siemieńskiego. Jako gościa stałego, z głosem stanowczym, zaprosiła Sekcja Komendanta Zakładu rządowego w Sądowej Wiszni, Majora Krautwaldego.

Długoletnie staranie nasze o uzyskanie wyższej subwencji od c. k. Rządu na cele podniesienia chowu koni odniosły tylko ten skutek, że w roku 1912 przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa na lat pięć o dwa tysiące koron więcej, niż dotąd, to jest 15.333 kor. 33 hal., z tym wyraźnym zastrzeżeniem, że przez lat pięć kwoty tej nie podwyższy.

W obec tego, nie jest możliwe rozszerzenie ram działalności dotychczasowej i musimy się ograniczyć jak dotąd do zakupna kilku ogierów rocznie i do subwencjonowania ogierów licencjonowanych.

Od kraju pobieramy subwencję 16.666 kor. 66 hal. — razem zatym mamy w tym dziale 32.000 kor. rocznie.

W roku 1912 zakupiliśmy 9 ogierów, których spis podajemy na Tabl. I.

Subwencję na utrzymanie ogierów wypłaciliśmy na 30 stacjach. Stacji ogierów bez subwencji mieliśmy 28 (Tabl. I, II i III).

Na tym miejscu musimy wytłómaczyć jasno cel naszych stacji ogierów, ponieważ jak słyszeliśmy, panują pod tym wzglę-

*) Patrz tablice I, II i III.

dem w niektórych kołach mylne pojęcia. — Otóż wszystkie nasze stacje, czy to umieszczone u włościan, czy na obszarach dworskich, mają za cel podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich.

Każdy właściciel obszaru dworskiego, mający naszego ogiera, jest obowiązany dopuścić go do 25 klaczy włościańskich, za opłatą 6 koron od klaczy.

Dla nas są te stacje o tyle korzystniejsze, że nie opłacamy subwencji na utrzymanie ogierów, a pożytek z nich jest ten sam, co i ze stacji umieszczonych u włościan.

Wyjątek stanowią tylko ogiery, które kupujemy specjalnie dla większych, znanych stadnin, lecz takich mamy tylko dwa, a to, w Taurowie i w Dylągówce.

Ważniejsze sprawy przydzielone Sekcji i przez nią załatwione przedstawiają się następująco.

Na wniosek Rady Oddziału tarnopolskiego, uchwalony przez Radę Ogólną w roku 1912, postanowiliśmy zakupywać ogiery dla poszczególnych hodowców w ten sam sposób, jaki jest w użyciu przy zakupnie bydła za granicą, a to na podstawie zapewnienia, że Związek Ziemian będzie użyczał na ten cel kredytu według swego uznania, a na nasze przedstawienie.

Pożyczka taka będzie spłacalna w 10-ciu ratach półrocznych przez kupującego, my zaś będziemy opłacali za niego procenta, pod warunkiem, że nasza Komisja zakupna poprzednio oglądnie ogiera i na jego zakupno się zgodzi.

Odnieśliśmy się także do Sejmu o utworzenie Komisji superarbitralnych przy licencjonowaniu ogierów, oraz o wyrobienie uchwały, ażeby ogiery zakupowane przez nas, podobnie jak ogiery rządowe, były tym samym uważane za licencjonowane.

We wnioskach subwencyjnych na rok 1912 postawiliśmy projekt premjowania klaczy w następujący sposób. Pieniądze dawane corocznie przez c. k. Rząd na premjowanie koni a rozdawane przez Komisje rządowe — uzupełnione do kwoty 40.000 koron, mają być dawane do dyspozycji Komitetu Tow. gospod. Komisja z trzech, wybrana przez Sekcję chowu koni, miałaby mieć oddane rozdawnictwo i przyznawanie premji a to:

a) klaczom stad prywatnych, wpisanym już do istniejącej księgi stad, które Komisja uzna za godne premjowania,

b) klaczom włościańskim, uznanym za zdolne do chowu. Klacze te włościańskie mają być piętnowane i wciągane do no-

wej księgi, która miałaby być podstawą do dalszego racjonalnego prowadzenia chowu. Komisja ma oznaczać, któremi ogierami klacze te miałyby być stanowione.

Ministerstwo jednak projektu tego nie uwzględniło, ograniczając się do podwyższenia dotychczasowej rocznej subwencji o 2.000 koron na przeciąg lat pięciu.

Wskutek uchwały Rady Ogólnej, powziętej odnośnie do memorjału Rady kultury krajowej na Bukowinie, wystosowaliśmy pismo do Koła Polskiego we Wiedniu, z prośbą o poczynienie jak najenergiczniejszych kroków u c. k. Rządu, ażeby reprezentanci krajów mieli stanowczy wpływ na kierunek chowu koni krajowych, jakoteż i w stadach rządowych, których celem jest dostarczanie reproduktorów, dla hodowli koni w krajach w Radzie Państwa reprezentowanych.

Pismo to z dołączeniem memorjału bukowińskiego, wysłaliśmy do Koła Polskiego, na ręce Posła Władysława Serwatowskiego, który jest członkiem Sekcji chowu koni i w obradach nad tą sprawą uczestniczył.

Na wniosek Rady Oddziału sanockiego w sprawie zmiany ustawy o licencjonowaniu ogierów, odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z prośbą, ażeby w okolicach, gdzie mało jest ogierów, Komisje licencjonujące były mniej wymagające i względniejsze przy udzielaniu licencji i wiemy, że Komisje otrzymały już polecenie, żeby w tym duchu działały.

Dalej, stosując się do życzenia Rady Oddziału sanockiego, podaliśmy w tegorocznym wykazie ogierów ich maść, miarę, cenę i miejsce zakupna.

Również na skutek uchwały Rady Ogólnej wystosowaliśmy pismo do Prezydjum Galic. Tow. chowu koni i wyścigów, w którym zaznaczyliśmy, że jest życzeniem wszystkich hodowców koni, ażeby przy propozycjach uwzględniano o ile możności chów koni krajowych. Na to otrzymaliśmy następującą odpowiedź:

„W najuprzejmiejszej odpowiedzi na cenne pismo z dnia 31. maja 1912, L. 4616/12, mamy zaszczyt donieść, że wszystkie biegi, które w przyszłości c. k. Tow. gospodarskie zechce łaskawie dotować, nie omieszkamy rozpisać li tylko dla koni w Galicji i na Bukowinie urodzonych, wychowanych i trenowanych.

„W oczekiwaniu łaskawych propozycji, kreślimy sie z winnym poważaniem — Gal. Tow. chowu koni i wyścigów“.

Na interpelację Pana St. Nanowskiego na Radzie Ogólnej poczyniliśmy ponownie starania, ażeby klasyfikacja koni odbywała się w lutym lub czerwcu, a nie jak obecnie, w kwietniu lub w maju — lecz na to nie otrzymaliśmy dotąd żadnej rezolucji.

W sprawie uchwały Rady Ogólnej co do założenia źrebięciarni krajowej, uchwalono wysłać komisję na Bukowinę, gdzie taka źrebięciarnia już istnieje, ażeby, zapoznawszy się dokładnie ze sposobem urządzenia i prowadzenia tamtejszej źrebięciarni, przedłożyła sprawozdanie, a zarazem i projekt założenia źrebięciarni w Galicji na przyszłej Radzie Ogólnej, t. j. w r. 1913.

Żądaniom Rady Oddziału Stanisławowskiego, ażeby wyrobić pozwolenie na stanowienie klaczy wojskowych, dawanych do prywatnego użytku, nie mogliśmy zadość uczynić, ponieważ dawniejsze nasze starania, ażeby te klacze przynajmniej w pierwszym roku można było stanowić, przezco by ich płodność na dalsze lata była zapewniona — nie odniosły żadnego skutku.

Ponieważ jest rzeczą skonstatowaną, że z Rosji przychodzi do nas wiele koni dotkniętych nosacizną, odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z prośbą, by ono wyjednało u c. k. Rządu wydanie postanowienia, że wszystkie konie, sprowadzane z Rosji do Austrji, muszą być poddawane na granicy próbie ocznej, która się okazała jako dobry środek djagnostyczny.

Na wniosek Sekcji chowu koni, wysłaliśmy pismo do c. k. Ministerstwa wojny i obrony krajowej z żądaniem, ażeby ceny remont podniesione zostały co najmniej do 1.000 koron, gdyż obecne ceny zabijają chów koni w kraju.

B. Sprawozdanie Sekcji hodowlanej.

a) Bydło rogate*).

Sekcja hodowlana odbyła w ciągu roku 1912 pięć posiedzeń, na których załatwiano wszelkie sprawy, w zakres hodowli wchodzące.

Ostatnie lata w kraju naszym były niestety niepomyślne dla hodowli, bo ta odczuła nie tylko skutki nieurodzaju, ale i klęskę chorób epidemicznych. Pamiętne są ostatnie dwa lata,

*) Patrz tablice IV., V., VI. i VII.

w których bydło nasze przeszło epidemję pryszczycy, z czego włościanin do dziś dnia opamiętać się nie może. Zdawało się, że klęski te z lat ostatnich były już najsroższe, na jakie hodowla w ogóle narażona być może, zdawało się, że już nic gorszego spotkać nas nie może. Niestety, rok 1912 przekonał nas bardzo boleśnie, że możemy doznać jeszcze cięższej, jeszcze ogólniejszej klęski. Klęska ta przybrała miejscami rozmiary katastrofy. To też hodowla nasza przechodzi obecnie kryzys bardzo ciężką, a złe jej następstwa nawet dokładnie określić się nie dadzą. Wskutek ustawicznych a niebywałych deszczów hodowcy nie byli w stanie zebrać w dobrym stanie paszy własnej produkcji, niezbędnej dla swojego inwentarza. Nieznaczną tylko część pierwszych zbiorów siana i koniczyny wykonać zdołano dobrze, reszta zaś paszy zepsuła się i to często kompletnie. Ta niewielka część paszy, którą zebrano względnie dobrze, niema pomimo tego tej wartości odżywczej, jak w latach normalnych, bo wyrosła bez słońca i przy bardzo nizkiej temperaturze, jaką odznaczał się rok 1912.

Klęska ta jest ogólną w całym kraju, dotyka małorolnego hodowcę, a jeszcze w większym stopniu własność średnią większą. To też jej zgubne skutki są już dzisiaj bardzo widoczne i jest rzeczą pewną, że stan bydła w naszym kraju ilościowo i jakościowo cofnął się bardzo i trzeba będzie wiele lat pracy i znacznych środków materjalnych, aby powrócił przynajmniej do takiego stanu, w jakim go rok 1912 zastał.

Klęska ta zniewoliła Komitet, by ostatnie miesiące ubiegłego roku poświęcił akcji w celu ratowania hodowli naszej od ruiny.

Ze sprawozdań lat ubiegłych przekonać się można, że materjał hodowlany, który jest własnością Towarzystwa gospodarskiego, z roku na rok wzrastał bardzo znacznie, do czego w ostatnich latach przyczyniły się większe subwencje Rządu.

Komitet Towarzystwa gospodarskiego w celu zapewnienia sobie dokładnej opieki nad tym licznym materjałem hodowlanym, rozrzuconym po wielkim obszarze wschodniej części kraju, powołał do życia nową instytucję, której zadaniem w pierwszej linji jest czuwanie i ustawiczna opieka nad tym materjałem, który się znajduje w rękach małorolnych hodowców. Ten oddział inspektorów hodowlanych okręgowych rozpoczął swoje czynności w ostatnich miesiącach ubiegłego roku.

Takich okręgów hodowlanych utworzono jedenaście, a każdy obejmuje kilka powiatów politycznych. Wynik pracy inspektorów okręgowych nie mógł być jeszcze widoczny, albowiem tych pierwszych miesięcy użyli oni na objazd swojego okręgu i na dokładne zapoznanie się z materjałem hodowlanym, który się tam znajduje, co z natury rzeczy zabrało wiele czasu. Komitet ma pewność, że po dobraniu na te stanowiska ludzi pracowitych i zamiłowanych w zawodzie, przyczyni się bardzo wydatnie do podniesienia hodowli u włościan, której postęp niestety włościanie bardzo często przez niezrozumienie rzeczy lub nawet przez złą wolę utrudniają i wstrzymują.

Ponieważ przy szerszej akcji hodowlanej i przy wzroście materjału hodowlanego okazało się, że niektóre z dotychczasowych środków poprawy hodowli są albo przestarzałe albo mało skuteczne, lub nawet chybiające celu, przeto Komitet powołał w ostatnim roku z grona sekcji hodowlanej specjalną komisję reform, której zadaniem jest opracowywać skuteczne sposoby poprawy hodowli, zgodne z postępem i duchem czasu.

Komisja ta rozpatruje dotychczasowe instrukcje i postanowienia i w razie uznanej potrzeby opracowuje nowe odpowiedniejsze, które zatwierdzone być muszą przez Sekcję hodowlaną i przez Komitet, aby mogły wejść w życie.

Drugą bardzo doniosłą akcją hodowlaną jest rozpowszechnienie we wschodniej części kraju bydła rasy czerwonej polskiej. Komitet, rozpatrzywszy dotychczasowy rezultat praktycznej pracy nad podniesieniem hodowli włościańskiej, przyszedł do przekonania, że obecne dwie rasy bydła, a to nizinna i górska, które dotychczas były popierane w okręgu Towarzystwa gospodarskiego, przy szerszej akcji poprawy hodowli włościańskiej nie wystarczają. Przebywając bowiem na ubogich obszarach kraju, bardzo prędko degienerują się i marnieją. Na tych biednych, jałowych obszarach naszych, jak to praktyka gdzieindziej wykazała, tylko bydło rodzime rasy czerwonej polskiej da się utrzymać i nie zawiedzie.

Równocześnie z zapadłą uchwałą wprowadzenia tej trzeciej rasy okazała się potrzeba zmiany rejonów hodowlanych, które dotychczas uwzględniały tylko powyższe dwie rasy. Komisja reform kończy obecnie pracę nad tą zmianą, przyczym uwzględniła w najszerszej mierze nabyte prawa dotychczasowych ras, a to przez szczelne zamknięcie tych okręgów, w któ-

rych one rozwinęły się pomyślnie i stoją na wysokości zadania. Okręgi te będą nadal w czystości danej rasy prowadzone i popierane jako znaczny dorobek dotychczasowej pracy hodowlanej. Do takich okręgów żadna inna rasa dopuszczona nie będzie.

W pojedynczych działach chowu bydła rogatego praca Komitetu przedstawia się w następujący sposób:

Obory zarodowe pełnej krwi.

W roku 1912 zakupił Komitet poza granicami kraju dla obór pełnej krwi bydło zarodowe i to w ich ojczyźnie, w Szwajcarji i Holandji. Dokonały tego specjalne komisje w miesiącu sierpniu i wrześniu. Materjał ten zakupiono w celu zakładania nowych obór zarodowych lub uzupełnienia już istniejących albo na rachunek prywatny hodowców. A mianowicie:

W Szwajcarji zakupiono 6 buhajów i 23 krów, względnie cielnych jałówek. Z powyższej ilości utworzono dwie nowe obory na nowych warunkach zakładania takich obór, t. j. z pomocą pożyczki z Związku ziemian.

a) w Koropcu, złożoną z 1 buhaja i 10 krów i jałówek;

b) w Ottyniowicach, złożoną z 1 buhaja i 7 krów.

Na takich samych warunkach kredytowych powiększono oborę w Horodyszczu o 5 krów.

Dla obór w Horodyszczu, Firlejówce i Borszczowie-Turce, dostarczono nowych buhaji na dawnych warunkach obór zarodowych pełnej krwi.

Na warunkach obór zarodowych pół krwi zakupiono buhaje dla obory w Jezupolu i w Gwoździcu.

Ponadto zakupiono jeszcze jedną krowę dla obory zarodowej gminnej do Beska.

W Holandji zakupiła komisja 235 sztuk bydła rozpłodowego, a to: 12 buhaji, 130 krów i jałówek cielnych, 5 buhajków i 88 jałówek niżej roku. Materjał ten rozdzielony został:

Na nowych warunkach zakładania obór zarodowych pełnej krwi z pomocą pożyczki z Związku Ziemian utworzono takie obory w następujących miejscowościach:

a) w Bolestraszycach . .	1 buhaj	10 krów
b) w Korytnikach . . .	1 „	10 „
c) w Perespie	1 „	10 „
d) w Rzęśnie polskiej . .	1 „	6 „

e) w Suchowoli	1 buhaj	10 krów
f) w Tyszkowicach . . .	1 „	10 „
g) w Wapowcach	1 „	10 „
h) w Zabawie	1 „	10 „

Na dawnych warunkach utrzymywania obór zarodowych pełnej krwi dostarczono nowych buhaji, w miejsce zużytych: dla obory w Chłopicach i Łopuszce wielkiej buhaje fryzyjskie, a dla obory w Pełkiniach buhaja oldenburskiego.

Następnie zakupiła komisja za prywatne fundusze hodowców materjał zarodowy dla następujących obór:

	buhaje	buhajki	krowy	cieliczki
1. Firlejówka . . .	—	—	—	10
2. Glinna Nawarja .	—	—	6	—
3. Chłopice	—	2	2	16
4. Kozłów	—	—	—	6
5. Laszki murowane	—	—	20	—
6. Mikulice	—	—	—	6
7. Nosówka . . .	—	1	—	—
8. Przeworsk . . .	1	—	—	—
9. Radziechów . . .	—	—	20	—
10. Rudna	—	1	—	—
11. Rzęsna polska .	—	—	—	6
12. Szówsko . . .	—	—	—	6
13. Świdnica . . .	—	—	—	10
14. Tehlów	—	1	—	13
15. Uniż	1	—	—	—
16. Wapowce . . .	—	—	6	5
17. Żurawno . . .	—	—	—	10

Przeciętne ceny zakupna z kosztami komisyjnemi wynosiły

	dla simentalerów:	dla fryzów:
Buhaji	kor. 2.632	kor. 2.007
Buhajków niżej roku		„ 698
Krów i jałówek cielnych . .	kor. 2.276	„ 949
Jałówek niżej roku		„ 270.

Obory zarodowe pół krwi.

W ciągu roku 1912 uznano jako obory zarodowe pół krwi obory prywatne w następujących miejscowościach:

a) w Borusowie	rasy simentalskiej
b) w Białobożnicy	„ „
c) w Łubowie	„ „

W miejsce buhaji starych i wycofanych z hodowli, dostarczył Komitet nowych rozpłodników pełnej krwi, zakupionych w kraju i to dla obór rasy simentalskiej 19 sztuk, dla nizinnej 4 sztuki, w przeciętnej cenie 854 kor. za sztukę.

Obory zarodowe gminne.

W roku 1912 założył Komitet 9 nowych obór zarodowych gminnych i to w następujących miejscowościach:

a) w Delejowie . . . . . rasy simentalskiej
b) w Baryszu . . . . . . „ „
c) w Brzozdowcach . . . „ „
d) w Starym Siole . . . . „ „
e) w Rudzie sieleckiej . . rasy nizinnej
f) w Prusach . . . . . „ „
g) w Nowym Siole . . . „ „
h) w Medyce . . . . . „ „ która jednak dla różnych formalności nie została jeszcze skompletowana.

W celu uzupełnienia obór zarodowych gminnych, w miejsce sztuk padłych, zużytych i wycofanych z hodowli, zakupił Komitet 30 nowych buhaji i 21 krów, w przeciętnej cenie 736 koron za buhaja, a 527 koron za krowę, względnie cielną jałówkę.

Stacje buhaji subwencyjnych i subwencjonowanych.

Z końcem roku 1911 było buhaji stacyjnych 763. W ciągu roku 1912 utworzono 4 nowe stacje tak, że z końcem 1912 na cele hodowli włościańskiej jest buhaii 767.

Przytym zauważyć potrzeba, że wiele stacji jest chwilowo nieobsadzonych, a to dla braku podaży dobrych rozpłodników, a także z powodu trudności utrzymania buhaji przez zimę, wywołanej brakiem paszy.

Dla uzupełnienia stacji w miejsce sztuk padłych, wycofanych z hodowli w skutek zużycia, zakupił Komitet w ciągu ostatniego roku 252 nowych rozpłodników, po przeciętnej cenie 540 koron za sztukę, co odpowiada 33 % ogólnej ilości buhaji.

Stacje buhaji traktatowych.

Buhaje te są własnością Wydziału krajowego, a oddane zostały w administrację Towarzystwu gospodarskiemu. Stacji takich założono w 1911 roku 138, a w 1912 roku 91 tak, że ogólna liczba tych stacji wynosi 229, z czego jednak na razie kilka stacji jest nieobsadzonych, tak samo z powodu trudności wywołanych klęską.

Dla wymiany buhaji, wycofanych z hodowli i padłych, zakupiono w ciągu roku 1912 sztuk 13 po przeciętnej cenie 500 koron za sztukę, co odpowiada zaledwie $5^1/_2$ %, ponieważ buhaje dopiero drugi rok są na stacjach. Procent ten wzrośnie w przyszłości prawdopodobnie do trzydziestu kilku.

Sprawy weterynaryjne.

Komitet przez swoje organa weterynaryjne udzielił porad fachowych w ciągu roku w oborach pełnej krwi w 12 wypadkach, w oborach pół krwi w 13; w oborach zarodowych gminnych i przy stacjach buhaji udzielono pomocy weterynaryjnej w 25 wypadkach.

Oprócz tego przeprowadzono badania zdrowotności we wszystkich chlewniach centralnych i w 6 chlewniach zarodowych. Badania kliniczne i z pomocą tuberkuliny wykonano w 21 oborach.

Komitet czuje się w obowiązku wyrazić na tym miejscu, gorącą wdzięczność Wydziałowi krajowemu, który w każdej potrzebie delegował niestrudzonego pracownika Dra Mieczysława Dalkiewicza; skuteczna Jego praca zjednała sobie ogólne uznanie hodowców.

Za bardzo doniosłą akcję uważać należy nowy sposób zwalczania gruźlicy u bydła, który obecnie zostanie wprowadzony przez Wydział krajowy. O ile pierwotny sposób badań za pomocą tuberkuliny wzbudzał przeważnie u hodowców nieufność, to zdaje się, że obecny zyska sobie u nich zupełne zaufanie. Metoda obecna, jako prawdziwie hodowlana, przyczyni się na pewne do uzdrowienia naszych obór, nie narażając hodowców jak dotąd na dotkliwe straty przez usuwanie z obory sztuk, które jakkolwiek z ogniskami tuberkulicznemi w organizmie, były zupełnie bezpieczne dla otoczenia, a zazwyczaj bardzo korzystne dla właściciela.

Obory zarodowe pełnej i pół krwi i tak samo obory zarodowe gminne będą musiały poddać się badaniom klinicznym z dalszą konsekwencją. Można liczyć na pewne, że w obec korzyści, jakie nowy sposób zapewnia właścicielom bydła, poddadzą się tejże akcji z pełnym zaufaniem, bo ta ochroni ich od strat przez padnięcie lub choćby tylko od wyniszczenia sztuk chorych z otwartą formą gruźlicy, a z drugiej strony wskaże im wcześniej te sztuki, które będą dla otoczenia niebezpieczne i dla dobra obory powinny być zaraz usunięte. Akcja ta w najbliższym czasie wejdzie już w życie.

b) Trzoda chlewna*).

Na cele podniesienia chowu trzody chlewnej rozporządzaliśmy w roku 1912 następującemi funduszami:

subwencje państwowe . .	45.000·—	K
„ krajowe . .	23.000·—	„
dochody z chlewni . .	1.617·14	„
spłaty prosiąt obowiązk. . .	21.292·55	„
Razem .	90.909·69	K

Wydatki: Niedobór z r. 1911 — 14.937·12 K, — koszta założenia chlewni i stacji knurów 74.908 90 K. Udział w ogólnych kosztach admin. i kontrola 5.404·25 K. Niedobór do przeniesienia na rok 1913 — 4.340·66 K.

Z powodu niedoborów, powtarzających się w tym dziale corocznie, zmuszeni byliśmy, tak jak w r. 1911, tak i w roku sprawozdawczym wnieść do c. k. Ministerstwa rolnictwa memorjał z prośbą o udzielenie nam na podniesienie chowu trzody chlewnej dalszej subwencji w kwocie 200.000 koron rocznie. Prośbę naszą umotywowaliśmy tym, że zwiększenie produkcji mięsa, a tym samym zaspokojenie konsumcji możnaby uzyskać przez silne poparcie chowu trzody chlewnej. Łatwość utrzymania świń przez najmniejszego nawet hodowcę daje możność powiększenia stanu trzody chlewnej w kraju w bardzo stosunkowo krótkim czasie.

Ponieważ jednak subwencji tej dotąd nie otrzymaliśmy, musieliśmy więc tak kierować naszą akcją, by nie przekroczyć owych 68.000 kor., które otrzymujemy od c. k. Rządu i Kraju.

*) Patrz Tablica VIII. i IX.

Nieustanna obawa przed deficytem krępowała naszą działalność, zniewalając do odrzucania znacznej ilości napływających podań, godnych jak najgorętszego poparcia. Mimo to akcja nasza na polu podniesienia chowu trzody chlewnej wzmogła się znacznie.

Poważną rubrykę uczyniło w wydatkach sprowadzenie sztuk hodowlanych dla chlewni zarodowych. Sztuki te potrzebne były do odświeżenia krwi w chlewniach centralnych, z których czerpie się materjał hodowlany knurów i loch pierwszorzędnej jakości, rasy wielkich Jorkshir'ów z renomowanej i odznaczonej wielokrotnie pierwszemi nagrodami chlewni p. Antoniego Budnego w Bychawie w Królestwie Polskim.

W wyż wspomnianej chlewni zakupił Komitet 20 knurów i loch, które po odbyciu 40-dniowej kontumacji, zostały umieszczone w następujących chlewniach centralnych:

w Lipnikach .	1 knur	
„ Zarszynie .	1 „	
„ Pełkiniach .	1 „	
„ Zagwoździu .	1 „	4 lochy
„ Kątach .	1 „	2 „
„ Ubiniu	1 „	3 „
„ Wołowym	1 „	4 „
Razem .	7 knurów	13 loch.

Nadto pośredniczył Komitet w zakupnie w Bychawie 9 sztuk dla nabywców prywatnych, a to dla:

Zarządu dóbr Podhorce .	1 knur	2 lochy
„ „ Borynicze .	1 „	—
„ „ Nosówka .	1 „	2 „
„ „ Wieczorki .	1 „	—
„ „ Hujcze .	1 „	—
Razem .	5 knurów	4 lochy.

Ogółem 12 knurów i 17 loch.

Ze względu, iż w wielu okolicach kraju odczuwać się daje już zbyt daleko idące przedelikacenie świni krajowej przez zawielką domieszkę krwi Jorkshir'ów, zamierza Komitet przez wprowadzenie krwi świni polskiej wytworzyć poszukiwany przez kupców odporny, a jednak szybko opasający się zawód uszlachetnionej świni polskiej.

Uszlachetniona świnia polska łączy w sobie bowiem przymioty tych ras, z których powstała. Od świni polskiej odziedzicza wielki wzrost, odporność przeciw chorobom zakaźnym i niekorzystnym wpływom klimatu — znaczną płodność, a nadto mięso jest mniej przerosłe tłuszczem jak mięso Jorkshir'ów, więcej jędrne i przez to lepiej nadające się do wyrobu wędlin. Od Jorkshir'ów zaś odziedzicza lepszą budowę, wcześniejszą dojrzałość i większą zdolność opasową. Komitet zamierza wytworzyć napowrót ten tak dawniej poszukiwany u nas typ świni półkrwi. W Niemczech na tej drodze wytworzono typ świni poprawnej krajowej, który cieszy się znacznym uznaniem i popytem. U nas podkładu tego, którym jest świnia polska, do wytworzenia świni półkrwi już zaczyna brakować, dlatego Komitet zamierza założyć dwie chlewnie centralne zarodowe świń rasy polskiej, z którychby można czerpać potrzebny do dalszej akcji materjał hodowlany.

Stan zdrowotny naszych chlewni centralnych jest najzupełniej zadowalający. Jak zawsze — były i w tym roku wszystkie chlewnie centralne badane przez naszego weterynarza.

c) Kontrola dzielności użytkowej bydła i świń.*)

Akcję kontroli mleczności prowadziliśmy w roku sprawozdawczym jeszcze według dawnego systemu. Uchwaloną pod koniec roku 1911 reformę tego działu wstrzymaliśmy wskutek zamierzonej gruntownej reorganizacji działu hodowlanego, która w przeciągu roku 1913 wejdzie w życie. Kontrola mleczności łączy się ściśle z działem hodowlanym i dlatego akcję swą uzależnia od nowych przepisów hodowlanych naszego Towarzystwa.

W okresie kontrolnym 1911/12, za który przedkładamy wyniki ogólne i szczegółowe w dziale tablicowym, było pod kontrolą 129 obór z 3.380 krowami. Było w tym:

75 obór zarodowych Towarzystwa, mianowicie:

pełnej krwi rasy nizinnej .	11 obór .	118 krów
pół „ „ „ .	15 „ .	423 „
pełnej krwi rasy Simmenthal	15 „ .	253 „
pół „ „ „	33 obory .	781 „
„ „ „ „ gm.	1 obora .	21 „
Razem .	75 obór .	1596 krów

*) Patrz tablice X, XI, XII.

Dalej 54 obory prywatne, mianowicie:

pełnej krwi rasy	nizinnej	7	obór	87	krów
pół „ „	„	21	„	736	„
pełnej „ „	Simmenthal	1	obora	15	„
pół „ „	„	20	obór	610	„
pełnej „ „	Angeln	1	obora	37	„
pół „ „	Ayshire	1	„	8	„
pełnej „ „	czerwono-polskiej	1	„	27	„
pół „ „	mięszanej	1	„	60	„
pół „ „	Simm. gminna	1	„	4	„
	Razem .	54	obory	1584	krów

Obliczenie roczne zamknięto w tym okresie w 66 oborach zarodowych u 1441 krów i w 47 oborach prywatnych u 1357 krów, razem w 113 oborach u 2798 krów.

Nie weszło do zamknięcia rocznego w tym okresie wskutek pryszczycy lub z przyczyn od nas niezależnych 10 obór zarodowych (z 179 krowami), mianowicie 3 obory rasy nizinnej, 1—2. w Rudzie różanieckiej (pełnej i pół krwi) i 3. w Ulicku pół krwi. Dalej 7 obór zarodowych rasy Simmenthal, mianowicie 4 obory pełnej krwi: 1. w Bełzcu, 2. Klebanówce, 3. Mycowie i 4. Przemysłowie — i 3 obory pół krwi: 1. w Bełzcu, 2. Klebanówce i 3. Przewoźcu.

Z obór prywatnych nie weszło do zamknięcia 6 (z 203 krowami), mianowicie obory pełnej i pół krwi rasy nizinnej: 1—2. w Jasionowie i 3. Berezowicy wielkiej, 4. obora pół krwi Simm. w Przewoźcu, 5. pół krwi rasy mięszanej w Perespie i 6. pełnej krwi rasy Angeln w Jasionowie.

Razem nie weszło do zamknięcia rocznego 16 obór z 382 krowami.

W ciągu roku przyjęto pod kontrolę 17 nowych obór z 408 krowami; z tego 11 obór zarodowych Tow. z 163 krowami, mianowicie: (od 1. maja) w Boryniczach, Borusowie, Muninie i Myszkowicach; (od 1. listopada): w Bolestraszycach, Korytnikach, Podhorcach, Suchowoli, Tyszkowicach i Wapowcach. Nadto przyjęto 6 obór prywatnych z 245 krowami, mianowicie (od 1. maja): w Borusowie, Muninie i Wicyniu, (od 1. listopada): w Bereźnicy królewskiej, Korytnikach i Suchowoli.

Razem było pod kontrolą w r. 1912: 146 obór z 3789 krowami. Z tego należało 144 obór do obszarów dworskich, a 2 do 24 gospodarstw włościańskich.

Prócz tego były pod naszą kontrolą żywej wagi i żywienia 4 chlewnie centralne: w Lipnikach, Ubiniu, Wołowym i Zagwoździu.

Akcję kontrolną prowadziliśmy przy pomocy specjalnego Biura kontroli mleczności, które w r. 1912 zatrudniało:

1 adjunkta kontrolnego (referenta spraw kontroli i kontrolora asystentów).

1 starszego asystenta (rachmistrza).

6 asystentów kontrolnych.

3 praktykantów kontrolnych.

2 siły pomocnicze biurowe.

Koszta kontroli jednej krowy wynosiły w r. 1912 przeciętnie **11·90** koron.

Koszta kontroli w r. 1912 wynosiły wraz z deficytem za rok 1911 45.074·08 kor. Na pokrycie ich rozporządzaliśmy dochodami, składającemi się ze specjalnych na ten cel subwencji rządowych i krajowych, tudzież z opłat prywatnych obór; przychody te wynosiły razem 29.774·65 K tak, że rachunki tego działu za r. 1912 zamknęliśmy znowu niedoborem 15.299·43 koron.

Komisja reform musiała wziąć sprawę stałych niedoborów kontroli mleczności pod rozwagę i przy organizacji działu hodowlanego kierować się myślą, iż dotychczasową bezpłatną kontrolę mleczności uważać należy za inicjatywę i zachętę Towarzystwa Gospodarskiego do tworzenia związków kontrolnych; dalsza zaś akcja w tym względzie musi się oprzeć przedewszystkim na samopomocy, podobnie jak to ma miejsce na innych ziemiach polskich i za granicą.

d) Owce i kozy.

Na cele podniesienia chowu owiec mieliśmy do rozporządzenia w r. 1912 następujące fundusze:

subwencja państwowa . .	6.400 K
„ krajowa . .	500 „
Razem . .	6.900 K

Akcja celem podniesienia chowu owiec była w roku sprawozdawczym prowadzona w ten sam sposób, jak i w latach

ubiegłych. Mianowicie Komitet zakładał u poszczególnych hodowców większe i mniejsze owczarnie zarodowe, oraz tworzył stacje tryków.

Z funduszów powyższych założyliśmy 2 owczarnie zarodowe i 16 stacji tryków.

Nadto sprowadziliśmy z Besarabji 4 barany karakuły dla owczarni centralnej w Kamionkach wielkich, 3 barany Oxfordy od P. C. Migge w Schreugen we wschodnich Prusach dla owczarni w Jasionowie i 1 tryka z Peterwitz na Śląsku dla owczarni zarodowej w Perespie.

Bardzo wielkie zainteresowanie wzbudziły u włościan kozy saaneńskie. Coraz częściej wpływają do nas podania o te kozy. W kraju mamy jeszcze mało materjału hodowlanego, musimy zatym kozy saaneńskie sprowadzać ze Szwajcarji albo z Kralup w Czechach.

Środkiem, przyspieszającym wydatnie hodowlę, jest nagromadzenie na stosunkowo niewielkiej przestrzeni znaczniejszej ilości doborowego materjału hodowlanego. Dlatego też Komitet odstąpił od dawniejszych norm co do zakładania koziarni, składających się z jednego capa i dwu kóz, a rozrzuconych po całym okręgu działalności, a zakłada przeważnie koziarnie zbiorowe gminne na podobnych zasadach, jak obory zarodowe gminne.

Korzystając z bytności w Szwajcarji Komisji, zakupującej bydło rasy Simmenthal, zakupiliśmy tamże 47 kóz i 8 capów za kwotę 5.220 franków. Kozy te umieściliśmy w koziarniach gminnych:

w Uścierykach O. Pokucki,
„ Dyczkowie „ Tarnopol,
„ Netrebie „ „
„ Handzlówce „ Jarosław,
„ Pnikucie „ Mościska,

nadto w koziarniach:

p. Henryka Schadlera w Lubyczy król. O. Rawa,
p. Jana Kmiecika w Knihinin kolon. O. Stanisławów,
p. Piotra Buczka w Grodzisku O. Jarosław.

Dla koziarni w Nakonecznym i Cieszanowie nie mogliśmy dostarczyć materjału, gdyż Związek hodowców kóz w Pradze, u którego zamówiliśmy kozy dla tychże koziarń, mimo kilkakrotnych urgensów nie nadesłał nam zamówionych sztuk.

Zużycie subwencji, otrzymanej na podniesienie chowu kóz, przedstawia się następująco:

subwencja państwowa	. .	3.800 K
„ krajowa		500 „
Razem	. .	4.300 K

Wydano na założenie nowych i uzupełnienie starych koziarń 6.278·65 K. Ogólgy niedobór wynosi 2.054·10 K.

C. Sprawozdanie Seckji mleczarskiej.

Działalność ta, prowadzona w porozumieniu z Biurem mleczarskim Wydziału krajowego tudzież z tow. Kółek rolniczych, polegała głównie na pouczeniach włościan przez naszego instruktora mleczarstwa o zakładaniu spółek mleczarskich, o racjonalnym żywieniu i dojeniu bydła i obchodzeniu się z mlekiem.

W tym celu urządzał tenże instruktor specjalne wykłady, wygłosiwszy ich w 1912 roku 32 (tablica XIII).

W lecie i jesieni wykłady przerwano wskutek robót polnych i ciągłej słoty. Poza wykładami udzielał nasz instruktor fachowych rad w szkołach gospodarczych w Żydaczowie, Białymkamieniu i Tłumaczu, tudzież prywatnym mleczarniom. Nadto brał udział w ocenie masła w Rzeszowie dnia 27/I., a 28/I. uczestniczył w konferencji delegatów Spółek mleczarskich w Rzeszowie, na której zastanawiano się nad tworzeniem chlewni przy spółkach i nad asekuracją bydła. Poza tym udzielał instruktor fachowych rad interesentom w biurze.

Zadaniem naszym w tym dziale pracy było także zebranie statystyki przeróbki mleka w prywatnych mleczarniach w obwodzie naszego Towarzystwa. Praca to jednak bardzo trudna w obec ogólnego niedocenienia ważności takiej statystyki, tudzież niechęci do cyfrowych operacji. A przecież zestawienia takie, możliwie dokładnie przeprowadzone, mogłyby być obrazem rozwoju mleczarstwa w Galicji wschodniej i bodźcem do dalszych w tym względzie usiłowań.

Dla ułatwienia rzeczy tudzież zaoszczędzenia większych kosztów rozesłaliśmy przez nasze Rady Oddziałów do właścicieli mleczarń specjalne kwestjonarjusze. Lecz zaledwie 1/4 część zapytanych raczyła dać odpowiedź. I musieliśmy wysłać do re-

*) Patrz tablica XIII.

szty majątków naszych urzędników hodowlanych, by te daty statystyczne zebrali. Zestawienie to za rok 1911 wydrukowane jest w specjalnej publikacji statystycznej mleczarskiej c. k. Ministerstwa rolnictwa. Zaznaczamy, iż jest to statystyka mleczarń prywatnych, ktoby więc chciał mieć przybliżony obraz mleczarstwa w Galicji wschodniej, musi także uwzględnić działalność spółek mleczarskich w sprawozdaniu Biura mleczarskiego przy Wydziale krajowym.

Wydatki nasze na cele mleczarstwa były następujące:

1. Niedobór z roku 1911 . . .		796·02 K
2. Pensja, ubezpieczenia i koszta podróży instruktora		3469·54 „
3. Remuneracja referenta sekcji mleczarskiej		180·00 „
4. Zasiłki spółkom mleczarskim na wykształcenie mleczarzy:		
a) w Biłce szlacheckiej	75 K	
b) w Handzlówce .	110 „	
c) w Sąsiadowicach . .	40 „	
d) w Wołkowie .	60 „	285·00 „
5. Stypendja hospitantom krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie:		
a) Świniarski Janusz . .	240 K	
b) Jastrzębski Rudolf .	60 „	
c) Kuśnierczyk Kranciszek .	60 „	
d) Zemanek Kazimierz .	60 „	420·00 „
6. Zasiłki szkołom gospodyń wiejskich na zakupno narzędzi mleczarskich:		
a) w Białymkamieniu .	664·36 K	
b) w Podzameczku . .	28·95 „	693·31 „
7. Zasiłek na wycieczkę włościan powiatu przemyskiego do Spółki mleczarskiej w Handzlówce . .		245·00 „
8. Zakupno 100 broszur „Włościańskie spółki mleczarskie“ celem rozdzielenia dla agitacji za spółkami .		32·00 „
Do przeniesienia .		6120·87 K

Z przeniesienia .	6120·87 K
9. Zakupno modelu wymienia krowy do pouczeń o należytym dojeniu .	41·25 „
10. Koszta podróży delegata do Rzeszowa na zjazd mleczarski . .	32·60 „
11. Druki, przybory kancelaryjne, portorja i drobne wydatki .	118·38 „
Razem .	6313·10 K

Poza tym uchwaliliśmy przyjść z pomocą materjalną szkole gospodyń wiejskich w Tłumaczu w celu zakupna narzędzi mleczarskich, włościańskiej spółce mleczarskiej w Rudzie koło Kochawiny w celu reorganizacji tej spółki i Kołu T. S. L. w Gródku Jagiellońskim w celu urządzenia włościańskiej wycieczki do mleczarni współdzielczej. Z przyczyn jednak od nas niezależnych została wypłata uchwalonych kwot odłożona na rok następny.

D. Sprawozdanie Sekcji chowu drobiu.

a) Działalność bezpośrednia.

Podobnie jak w latach ubiegłych wydzielił Komitet i w roku 1912 z ryczałtu na hodowlę inwentarza drobnego 10.600 K do rozporządzenia Sekcji chowu drobiu. Ponieważ reszta kasowa z roku 1911 wynosiła 40 K 24 h (a nie — jak mylnie wydrukowano w zeszłorocznym sprawozdaniu — 449 K 61 h), rozporządzono łączną kwotę 10.640 K 24 h w następujący sposób:

1. Krajowe Towarzystwo chowu drobiu we Lwowie otrzymało na cele ogólne	4700·00 K
2. Pierwsze Galicyjskie Towarzystwo chowu drobiu w Jarosławiu na tenże cel	2300·00 „
3. Na sekretarjat	600·00 „
Następnie w myśl uchwał poprzednich, których wykonanie musiało być wstrzymane dla braku funduszów, przyznano:	
4. Na wyposażenie zakładu chowu drobiu p. Anieli Kropińskiej w Przemyślu . .	500·00 „
Do przeniesienia .	8100·00 K

Z przeniesienia .	8100·00 K
5. Na wyposażenie kurnika w Bachórcu	150·00 „
6. Na budowę i wyposażenie wzorowego kurnika przy filji Towarzystwa chowu drobiu w Brzeżanach	1200·00 „
7. Na rozszerzenie i wyposażenie stacji zarodowej drobiu w Wołosówce .	250·00 „
8. Na odbycie kursu chowu drobiu w Zielonej p. Stefanji Swobodównie	150·00 „
9. Na wyjazd p. Józefa Victoriniego na wystawę w Gracu . . .	250·00 „
10. Na zakupno dwóch trójek kur rasowych, celem rozdania tytułem nagród uczenicom szkół gospodarstwa wiejskiego w Pietryczach i Żydaczowie	71·52 „

Ponieważ powyższe wydatki dają łączną kwotę 10.171 K 52 h, pozostała przeto reszta kasowa do przeniesienia na rok 1913 w kwocie 468 K 72 h.

Poza tym z osobnej subwencji uzyskanej od c. k. Ministerstwa rolnictwa na wydawnictwo czasopisma „Hodowca Drobiu“ wypłacono redakcji tegoż kwotę 500 K.

Ze względu, że powyższe zasiłki odpowiadają tylko w skromnej mierze faktycznym potrzebom pomyślnego rozwoju tej gałęzi gospodarstwa, odniósł się Komitet do c. k. Ministerstwa rolnictwa o podwyższenie subwencji na rok 1913, upraszając o przyznanie na chów drobiu kwoty 16.000 K, a na wydawnictwo czasopisma „Hodowca drobiu“ 1000 K.

Przewodnictwo Sekcji spoczywało jak w roku zeszłym w rękach Juljana br. Brunickiego, a w składzie Sekcji nastąpiła zmiana o tyle, że w miejsce Dra Józefa Zagaji kooptowano w skład tejże p. Józefa Victoriniego, a do ks. Antoniego Głodzińskiego, który rezygnacji swej cofnąć nie mógł, wystosowano pismo z uznaniem za długoletnie i owocne współpracownictwo w Sekcji.

W myśl uchwały Sekcji podjęli pp. Dr. Stanisław Fibich i Jan Obrębski lustrację Szkoły chowu drobiu w Zielonej koło Rawy ruskiej, wsparci w tej czynności przez pp. Ogrodzińską, Dobrzańskiego i Żelaszkiewicza. Zakład pozostający pod kierownictwem zasłużonej na polu chowu drobiu pani

Klementyny Stasiniewiczowej, autorki „Krótkie przepisy hodowli drobiu“, wielce cennej broszury popularnej, posiada 5 wylęgarek, które w przeciągu roku wylęgnąć mogą 9—10.000 piskląt i prócz tego 4 matki wychowujące t. zw. sztuczne kwoki, każda na 120 kurcząt. Szkoła zajmuje się hodowlą kur rasy krajowej zielononóżek, azjatyckiej rasy Brahma, kaczek Peking, gęsi pomorskich i emdeńskich, indyków i pantarek. Ustalenie rasy zielononóżek nastąpi dopiero za dwa lata. Zakład przyjmuje kandydatów i kandydatki na kursa przez wiosnę, lato i jesień. W kursach biorą udział stypendystki i stypendyści Towarzystwa gospodarskiego, Wydziału krajowego i krakowskiego Towarzystwa rolniczego, a poza tym skromna ilość uczniów na własne koszta i klucznice przysyłane przez dwory. Dotąd odbyło naukę w tej szkole 108 osób. Relacja delegatów oświadczyła się za jak najżyczliwszym popieraniem tej pożytecznej instytucji.

Stosownie do zachęty obu krajowych Towarzystw chowu drobiu o wzięcie udziału w wystawie drobiu w Gracu, która się odbyła w czasie od 17. do 20. października 1912 r. w hali przemysłowej, pospieszyli hodowcy z obesłaniem tej wystawy, która im przyniosła wielostronne uznanie. Obok kur styryjskich były najliczniej reprezentowane kury z Galicji, a w szczególności zielononóżki dziewięciu stadkami.

Z galicyjskich hodowców otrzymali nagrody: srebrny medal państwowy Alojzy Musiałek w Krakowie, bronzowy medal państwowy Zakład hodowli drobiu w Wiązownicy, srebrny medal c. k. styryjskiego Towarzystwa gospodarskiego Mieczysław Baranowski z Zarzecza koło Jarosławia, Marja Bitschanowa z Kadłubisk koło Jasionowa; srebrny medal I. styryjskiego Towarzystwa chowu drobiu w Gracu ks. Jan Jayko z Nadbrzezia, bronzowy medal tegoż Towarzystwa Mieczysław Jarosiewicz z Jarosławia. Wystawę tę zwiedził z ramienia Komitetu p. Józef Victorini i ogłosił szczegółowe sprawozdanie w nrze 51 „Rolnika“ z dnia 20. grudnia 1912.

Na posiedzeniu Sekcji dnia 12. lipca 1912 przedłożył referent Dr. August Rodakiewicz sprawozdanie z działalności „Galicyjskiej Spółki zbytu jaj i drobiu“ w czasie od 1. czerwca 1910 do 31. grudnia 1911, a to na podstawie wyników, przedłożonych walnemu zgromadzeniu tejże Spółki, które się odbyło dnia 4. lipca 1912. W czasie tym sprzedała Spółka

jaj za 1,030.000 K. Zysk z tej sprzedaży przyniósł brutto 32.000 koron, a netto 2.386·87 K. Członków liczyła Spółka 107, którzy złożyli tytułem udziałów 22.616 K. Walne zgromadzenie uchwaliło: 1. udzielić absolutorjum dyrekcji, 2. wypłacić 4% od udziałów pro rata, 3. udzielić 200 K zasiłku kraj. Towarzystwu chowu drobiu we Lwowie na cele ujednostajnienia rasy kur, 4. pozostałą resztę przekazać do funduszu rezerwowego, 5. wezwać Prezydjum i Radę nadzorczą do podjęcia kroków celem zapewnienia wdrożenia akcji, zdążającej do ujednostajnienia rasy drobiu, a tym samym i jakości jaj. Za instytucje powołane do tej pracy uznać Towarzystwo Kółek rolniczych i Krajowe Towarzystwo chowu drobiu we Lwowie. Dalsze szczegóły o działalności tejże Spółki w roku 1912 zamieściliśmy w rozdziale VI. niniejszego sprawozdania, a mianowicie w dziale polityki ekonomicznej.

O szczegółach zużycia subwencji, udzielonych Krajowemu Towarzystwu chowu drobiu we Lwowie i Pierwszemu Galicyjskiemu Towarzystwu chowu drobiu w Jarosławiu zawierają bliższe dane sprawozdania tychże Towarzystw.

b) Działalność Instytucji subwencjonowanych.

Działalność Krajowego Towarzystwa chowu drobiu, gołębi i królików we Lwowie.

Towarzystwo wraz z 14 filjami w Brzeżanach, Cieszanowie, Kołomji, Krakowie, Nowym Targu, Niepołomicach, Nowym Sączu, Podhajcach, Rudkach, Samborze, Sanoku, Stanisławowie, Tarnopolu i Złoczowie liczyło z końcem roku 1912-go 1242 członków.

Z powodu rozwiązania Filji w Przemyślu ubyło 78 członków; jednak mimo tak znacznego ubytku ogólna liczba członków Towarzystwa macierzystego i jego Filji w porównaniu z rokiem 1911-ym jest wyższa o 14 członków. W roku sprawozdawczym powstała nowa filja w Nowym Sączu, licząca 32 członków.

Wszyscy członkowie otrzymywali bezpłatnie organ Towarzystwa, miesięcznik p. t. „Hodowca drobiu“, a oprócz tego czasopismo to prenumerowało I. galicyjskie Towarzystwo chowu drobiu dla 255 swoich członków (mniej o 123 niż w roku ubiegłym) za opłatą po 1·50 K za każdy rocznik.

W roku 1912 założyło Towarzystwo macierzyste (bez filji) 128 stacji zarodowych drobiu i królików, wartości 3.432 K, z których wykreślono z rozmaitych przyczyn 12, wartości 303 koron, zatym ze stacji zarodowych, założonych w roku 1912, pozostaje na rok 1913 — 116 stacji, wartości 3.129 K.

Oprócz tego wyjednało Towarzystwo subwencje na dalsze zakładanie kurników wzorowych, których udzielił Komitet c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, a mianowicie na kurnik przy Filji w Brzeżanach 1.200 K, a p. Michałowi Androchowiczowi w Wołosówce 250 K, wreszcie na dalsze wyposażenie poprzednio utworzonego kurnika wzorowego w Żurawicy wypłacił Komitet Marjanowi Fedykowi 150 K. Następnie na prośbę Zarządu udzielił tenże Komitet 250 K p. Józefowi Victoriniemu na zwiedzenie wystawy drobiu w Gracu, z której sprawozdanie znajduje się w „Rolniku“ Nr. 51 ex 1912.

Ważnym zdarzeniem było w życiu Towarzystwa urządzenie przez Filję krakowską w listopadzie 1912 wystawy drobiu w Krakowie, na której cele udzielił Wysoki Wydział Krajowy 400 K, a c. k. Ministerstwo rolnictwa 1.500 K subwencji. Szczegółowe sprawozdanie z tej wystawy zostało ogłoszone w „Hodowcy drobiu“ Nr. 12 ex 1912.

W ciągu swojego istnienia, t. j. od roku 1899 do 1912 włącznie, założyło Towarzystwo macierzyste ogółem 1626 stacji zarodowych, wartości 36.204 K.

Obrót kasowy Towarzystwa wykazał w roku 1912 w dochodach 14.459 K 87 h, w rozchodach 14.012 K 14 h.

Towarzystwo wydało na rzecz swoich filji w roku 1912 kwotę 3.259 K, z czego przypada na zasiłki pieniężne 2.000 K, na cenę drobiu rozpłodowego, nadanego niektórym filjom w naturze, — 512 K, na wydatki z powodu wystawy w Krakowie 629 K, na koszta lustracji Filji 118 K. Razem przeto wydało Towarzystwo macierzyste na popieranie swoich filji całą subwencję krajową (wynoszącą 3.000 K).

W roku administracyjnym 1912 ubyła jedna filja, a mianowicie w Przemyślu, przybyła natomiast nowo założona filja w Nowym Sączu.

W czasie swego istnienia wydało Towarzystwo 13 roczników ilustrowanego miesięcznika p. t. „Hodowca drobiu“, a nadto następujące dziełka i broszury z zakresu hodowli drobiu i królików: Dr. H. Mańkowski: Chów drobiu w Galicji i sprawa

podniesienia tej gałęzi gospodarstwa domowego. Suttermeister-Zagaja: Królik olbrzym flandryjski. Megnin: Choroby królików.

Dr. Obfidowicz: Polskie gołębie rasowe i ich chów. Wieninger-Neell: Środki podniesienia nośności kur.

Neell: Hodowla kaczek, gęsi i łabędzi, z 26 rycinami.

Neell: Hodowla indyków, pantarek i pawi, z 5 rycinami.

Terlecki: Chów gołębi, z 98 rycinami.

Zagaja: Hodowla kur, z 33 rycinami.

Zagaja: Hodowla drobiu, z 17 rycinami.

Gromczakiewicz: Choroby jaj, jajnika i jajowodu.

Falkowski: Hodowla królików, z 25 rycinami.

Prall-Victorini: Konserwowanie jaj.

Stasiniewiczowa: Prakt. wskazówki sztucznego wylęgania.

Victorini: Statut dla miejscowych spółek sprzedaży jaj.

Victorini: Hodowla królików, z 42 rycinami 1912 r.

Michelini: Parę słów o chowie kanarków.

Pouczenia: O cholerze drobiu, dyfterji drobiu, o świerzbie królików, o motylicy i biegunce zakaźnej osesków.

(Pouczenie powyższe wysyła się na żądanie darmo i opłatnie).

Szczegółowy wykaz ilości członków i stacji zarodowych Towarzystwa macierzystego i jego 14-tu filji:

	Ilość członków	Ilość stacji zarodowych
1. Kraj. Towarzystwo we Lwowie	468	349
2. Filja w Brzeżanach . . .	64	7
3. „ „ Cieszanowie . .	28	brak spraw.
4. „ „ Kołomyji . . .	30	12
5. „ „ Krakowie . . .	104	19
6. „ „ Nowym Targu . .	35	10
7. „ „ Nowym Sączu . .	32	13
8. „ „ Podhajcach . . .	26	11
9. „ „ Rudkach . . .	92	64
10. „ „ Samborze . . .	32	40
11. „ „ Sanoku . . .	47	26
12. „ „ Stanisławowie . .	119	69
13. „ „ Tarnopolu . . .	37	32
14. Filia w Niepołomicach . .	36	brak spraw.
15. „ „ Złoczowie . . .	92	8
Razem .	1242	700

Działalność I Galic. Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławiu.

Celem I. Galic. Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławiu, założonego przed 17 laty, jest na mocy statutu podniesienie chowu drobiu, popieranie handlu i rozwoju tej gałęzi z uwzględnieniem uszlachetniania zaaklimatyzowanego drobiu krajowego.

W stałym dążeniu do osiągnięcia tego celu, prowadził Wydział w roku 1912 dalszą działalność.

Dla podniesienia chowu drobiu zakładano podobnie jak w poprzednich latach w całym kraju u członków Towarzystwa stacje zarodowe drobiu, wymieniano rozpłodniki dla odświeżenia krwi, sprzedawano go członkom po zniżonej cenie, pośredniczono w sprzedaży i nabywaniu drobiu i rozpowszechniano jaja wylęgowe:

Przegląd działania w tym kierunku uwidoczni następujące zestawienie:

Z pozostałych z końcem roku 1911 na 361 stacjach zarodowych o 457 stadkach:

	kur	gęsi	kaczek	indyków	pantarek	królików	gołębi
w liczbie	412	345	212	96	25	178	12
zwrócono w r. 1912 z 45 stacji 137 stadek, a mianowicie .	105	137	64	35	6	28	2
zapłacono za 10 stadek, a to. . . .	13	15	3	—	—	6	—
odpisano 1 stadko tj.	4	—	—	—	—	—	—
zostało na 305 stacjach 319 stadek tj.	290	193	145	61	19	144	10
w r. 1912 nadano na 68 stacji 175 stadek	133	133	87	37	15	38	2
pozostaje z dn. 31/XII 1912 r. 494 stadek na 373 stacjach, a mianowicie . . .	423	326	232	98	34	182	12

Z zwróconych sztuk sprzedano: 3 kury, 13 gęsi, 1 kaczkę, 6 indyków, 1 królika, natomiast kupiono dla pomnożenia inwentarza i odświeżenia krwi 27 kur, 26 gęsi, 11 kaczek, 10 indyków, 4 pantarki i 26 królików.

Pozostało w zapasie z dniem 31. grudnia 1912:
18 kur, 16 gęsi, 7 kaczdk, 12 indyków i 1 królik.

Stacje zarodowe były z końcem r. 1911	u	361	członków
ubyło wskutek zwrotów stacji	„	55	„
odpisano 1 stację	„	1	„
pozostało stacji	u	305	członków
przybyło nowych stacji		68	
Stan stacji zarodowych z d. 31. grudnia		373	o 494 stadk.

wartości następującej:

423	kur	przeciętnie po	5 K	2.115 K
326	gęsi	„ „	10 „	3.260 „
232	kaczek	„ „	6 „	1.392 „
98	indyków	„ „	10 „	980 „
34	pantarek	„ „	4 „	136 „
182	królików	„ „	6 „	1.092 „
11	gołębi	„ „	5 „	60 „
			razem	9.035 K

Jaj wylęgowych przesłano sztuk	1.037	kurzych
	86	gęsich
	585	kaczych
	232	indyczych
	128	pantarczych
razem	2.038	sztuk

Koszta zniżenia ceny jaj dla członków wyniosły 73 K 83 h. Za inicjatywą Towarzystwa, wzięli członkowie jego udział w wystawie drobiu krajowego w Gracu, w czasie od 17.—20. października 1912. wysyłając tamże 6 stadek kur zielononóżek i 21 par gołębi.

W ten sposób zwróciło Towarzystwo uwagę zagranicznych hodowców na kury polskie zielononóżki i rasy gołębi polskich, jak „Rysie“, „Olbrzymy polskie“ i „Śląskie kaliny“.

Czterech wystawców uzyskało srebrne i brązowe medale za wystawione kury i gołębie.

Polskie kury zielononóżki zyskały tym sposobem prawo obywatelstwa w rzędzie krajowych ras użytecznych, a zarazem uznanie znawców na wystawie zagranicznej.

Będzie staraniem Towarzystwa w roku następnym zająć się szczególnie niemi, by wytworzyć z nich rasę, któraby dorównała osławionej już wszędzie kurze styryjskiej.

Największą troską otoczył Wydział sprawę budowy zakładu chowu drobiu w Jarosławiu. Na orędownictwo JWP. Posła dr. Włodzimierza Kozłowskiego odniosła interwencja JEP. Ministra dla Galicji Długosza u c. i k. Ministerstwa wojny w sprawie pozwolenia budowy zakładu w rejonie fortyfikacyjnym miasta Jarosławia, pożądany skutek. Najwyższa władza wojskowa, znosząc pierwotny zakaz budowy, poleciła Dyrekcji Inżynierji wojskowej w Przemyślu, zmodyfikować wymagania celem umożebnienia budowy. Gdy Wydział po porozumieniu się z pomienioną komendą zastosował się do zmienionych wymogów, otrzymał przyrzeczenie, że pozwolenie na budowę zostanie udzielone. Do niej też w r. 1913 pod grozą utraty darowanego gruntu przystąpić musi.

Dochody Towarzystwa w funduszu bieżącym wynosiły

w roku 1912	7.510 K 57 h
rozchody	7.069 „ 85 „
pozostało na rok 1913	440 K 72 h

Dochód stanowiły subwencje:

rządowe w kwocie	3.121 K 43 h	= 40·3%
krajowe „ „	2.000 „ — „	= 27·9%
wpisowe i wkładki	1.461 „ 92 „	= 19·5%
pozostałość z roku 1911 i dochody własne	927 „ 22 „	= 12·3%

Na rozchód złożyły się następujące wydatki:

koszta rozpowszechniania drobiu	1.909 K 83 h	= 26·9%
przedpłata pism i książki . .	457 „ 23 „	= 6·4%
koszta administracyjne . . .	1.702 „ 79 „	= 24·0%
raty na Zakład chowu drobiu .	3.000 „ — „	= 42·7%

Fundusz na Zakład chowu drobiu wynosił z dniem 31. grudnia 1912 roku

w dochodach	13.684 K 89 h
w rozchodach . .	307 „ 83 „
przeniesiono na rok 1913	13.377 K 06 h

Z ogólnej liczby 642 członków z dniem 31. grudnia 1911:

zgłosiło wystąpienie	30		
umarło	7		
wykreślono	67	razem =	104
do pozostałej liczby			538
przybyło nowych			44
Stan z dniem 31. grudnia 1912			582

Spraw załatwiło biuro Towarzystwa w roku sprawozdawczym 1.050.

Organem Towarzystwa, rozsyłanym bezpłatnie członkom, był miesięcznik „Hodowca drobiu“.

E. Sprawozdanie z działalności w zakresie gospodarstwa rybnego.

Po rozwiązaniu się Sekcji gospodarstwa rybnego, sprawy dotyczące tej gałęzi rolnictwa przydzielono napowrót Sekcji rolniczej, mimo to jednak sprawozdanie z działalności, mającej na celu podniesienie gospodarstwa rybnego w kraju, przedstawia się tu — jak i w latach poprzednich — oddzielnie.

Zdarzeniem, które tu przedewszystkim podnieść należy, jest doprowadzenie do skutku pierwszej w kraju wystawy rybackiej, która odbyła się w czasie od 12-go do 22-go października 1912.

Już w przeszłorocznym sprawozdaniu zaznaczył Komitet powody, dla których rozpoczął akcję około urządzenia we Lwowie wystawy rybackiej. Nie chcąc powtarzać tego, co wówczas podano, ogranicza się Komitet do stwierdzenia faktu, że dzięki pracy i zabiegom zawiązanego „ad hoc“ Komitetu Wystawy, na którego czele stał Adolf br. Brunicki, oraz dzięki ofiarnej gotowości właścicieli gospodarstw rybnych i ich zrozumieniu doniosłości i znaczenia zamierzonego przedsięwzięcia, wystawa udała się ponad wszelkie spodziewanie.

Koszta urządzenia wystawy, które wyniosą około 16.000 koron*), pokryto głównie z subwencji na ten cel przeznaczonych, w części zaś z dochodu, uzyskanego za wstępy na wystawę i opłaty za miejsca tak, że z funduszów na wystawę uzy-

*) W chwili zestawienia niniejszego sprawozdania rachunki wystawy nie były jeszcze zamknięte, wobec czego nie możemy podać cyfr zupełnie dokładnych.

skanych, pozostanie jeszcze pewna nadwyżka w kwocie około 2.000 koron.

Ten korzystny i pod względem finansowym wynik wystawy zawdzięczyć należy z jednej strony gorliwej pracy komitetu wystawy, z drugiej strony szczeremu poparciu wszystkich czynników, do których zwrócił się komitet. To też należy się tu szczere podziękowanie najpierw Prześwietnej Reprezentacji król. stoł. miasta Lwowa za bezpłatne udzielenie na cele wystawy pawilonu wystawy, dalej Dyrekcji miejskich zakładów wodociągowych za bezpłatne dostarczenie wody potrzebnej do zasilania akwarjów, Dyrekcji Elektrowni miejskiej za znaczne zniżenie ceny prądu, dostarczonego dla oświetlenia wystawy, Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, Towarzystwu rybackiemu w Krakowie i Wydziałowi krajowemu za wyznaczenie dla wystawców darów honorowych, Dyrekcjom kolei państwowych za ulgi i ułatwienia transportowe i t. d.

Podczas trwania wystawy urządzono szereg wykładów z dziedziny gospodarstwa rybnego, a to dla umożliwienia publiczności zapoznania się z głównemi zasadami gospodarstwa rybnego. Wykłady te cieszyły się dużą frekwencją i wielkim zainteresowaniem, a omówiono na nich następujące tematy:

Ogólne uwagi o chowie ryb. Prelegent inż. Tadeusz Rozwadowski.

Konsolidacja producentów ryb i założenie związku handlowego producentów. Prelegent J. F. Florkiewicz.

Chów linów i karpi. Prel. T. Rozwadowski.

O rybach otchłani morskiej. Prelegentka Dr. fil. Karolina Reisowa.

Chów ryb żarłocznych w stawach (szczupak, sandacz, okoń). Prelegent T. Rozwadowski.

Ryby jako pożywienie. Prelegent Dr. St. Fibich.

Akwarja pokojowe. Prelegent Dr. Jan Grochmalicki.

Hodowla ryb łososiowatych (łosoś, pstrąg, lipień). Prelegent Prof. M. Janeczko.

Wystawę podczas dziesięciu dni jej trwania zwiedziło mimo fatalnego stanu pogody 14.020 osób, z tego 8.119 młodzieży szkół ludowych i średnich, co w każdym razie świadczy o dużym zainteresowaniu się publiczności. Każdy pierwszy krok jest trudny, to też i ta pierwsza wystawa rybacka w kraju, jaką w ubiegłym roku urządzono, miała i mieć musiała pewne

braki, mimo to jednak w całości wystawa została uznana przez ogół za bardzo udałą i przyniosła dużo korzyści, co tu z zadowolnieniem zaznaczyć trzeba.

Przygotowania do urządzenia wystawy nie oddziaływały w niczym na normalny tok akcji, prowadzonej przez Komitet c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego dla podniesienia w kraju gospodarstwa rybnego. Jak w latach poprzednich — tak i w roku sprawozdawczym nie pominął Komitet żadnej sposobności, aby czy to przez udzielenie porady fachowej lub odpowiednie poparcie nie poprzeć usiłowań, mających na celu podniesienie w kraju gospodarstwa rybnego.

Jak dotychczas — tak i w roku sprawozdawczym znaczną pomoc w tej akcji stanowił zakład chowu ryb w Oparach, mimo że i ten rok tak jak poprzedni był dla rozwoju i wzrostu ryb bardzo niekorzystny.

Obecnie, gdy prawie całą produkcję stawów zakładu zużywa się na wychów narybku, skutki niekorzystnej pogody, braku ciepła i t. p. oddziaływają o wiele więcej na zmniejszenie się ilości wyprodukowanych w ciągu lata ryb, aniżeli przy chowie ryb starszych. Tym tłumaczyć należy zmniejszenie się dochodu z zakładu, jakie w ostatnich dwóch latach zauważyć można. Ponieważ jednak produkcja narybku jest głównym celem zakładu, przeto zakład i dalej w tym kierunku prowadzony być musi, tym więcej, że korzystne ciepłe lata mogą z nadwyżką pokryć straty, poniesione w latach niekorzystnych.

W roku sprawozdawczym poniósł też zakład dużą stosunkowo stratę przez to, że niewyśledzeni dotąd sprawcy włamali się do budynku zakładowego, rozbili kasę ogniotrwałą i zabrali znajdującą się tam gotówkę przeszło 1.400 koron.

Stało to się podczas nieobecności w zakładzie tamtejszzgo stawniczego, który wyjechał na kilka dni do Lwowa dla zwiedzenia wystawy rybackiej.

Komitet wydał już zarządzenia, mające w przyszłości zapobiedz tego rodzaju stratom, a to przez zaasekurowanie się przed włamaniem, oraz przez lepsze zabezpieczenie budynku.

II. W ZAKRESIE ROLNICTWA.

Sprawozdanie Sekcji rolniczej i literacko-statystycznej.

A. W sprawach nauki rolniczej.

a) Kuratorja Akademji rolniczej w Dublanach.

Obowiązek Kuratora Akademji rolniczej w Dublanach spełniał Dr. Aleksander Raciborski, zastępcą Kuratora był członek Komitetu Jerzy Turnau.

b) Szkoła chmielarska w Brodach (Folwarki małe).

Sprawozdaniem niniejszym zamykamy dwudziesty piąty rok istnienia szkoły. Rocznica ćwierćwiekowej pracy na niwie rolniczej, to niezwykle podniosła dla nas chwila, którą pragnęlibyśmy upamiętnić choćby podaniem kilku szczegółów z dziejów jej powstania i rozwoju.

Kiedy mianowicie w latach ośmdziesiątych chmielarstwo krajowe osiągło w międzynarodowej produkcji pokaźny stopień rozwoju, a jakość produktu krajowego zyskała uznanie na szerszym terenie międzynarodowym, mianowicie tak na powszechnej wystawie wiedeńskiej jak i paryskiej, i kiedy się pokazało, że chmielarze dotychczas prawie wyłącznie z Czech sprowadzani, nie zawsze odpowiadali oczekiwaniom producentów, zaś sił miejscowych prawie nie było, wówczas Komitet postanowił zorganizować stały kurs chmielarski w kraju, mający na celu dostarczenie producentom dzielnych pomocników chmielarskich, względnie chmielarzy swojskich.

Postanowienie swe zamienia w czyn w roku 1887, organizując wspomniany kurs chmielarski w Środopolcach koło Radziechowa i oddając kierownictwo ówczesnemu tamtejszemu nauczycielowi szkoły ludowej, który obok swego zawodu poświęcał chwile wolne uprawie chmielu.

Kurs ten trwał 6 miesięcy. Skoro się jednak po roku pokazało, że w naszych stosunkach kurs bez internatu i dorywczo tylko prowadzony chybia celu, uczniowie bowiem, zabrawszy stypendja na rękę, opuszczali samowolnie i potajemnie kurs przed czasem, wówczas w r. 1888 przeniósł Komitet kurs ten ze Środopolec do Starego sioła, gdzie uzyskał od JE. Romana hr. Potockiego bezpłatne umieszczenie w starym zamku. Kiero-

wnictwo kursu powierza Komitet ówczesnemu rządcy dóbr śp. Wilhelmowi Bischofowi, a bezpośredni nadzór jako instruktorowi Ignacemu Smalawskiemu, administratorowi folwarku miejscowego i chmielarni 16-morgowej, na której uczniowie pobierali naukę. Tu też pozostawał kurs zamieniony w szkołę, w której oprócz chmielarstwa uczono także zwykłego koszykarstwa i rymarstwa, przez 21 lat tj. do jesieni roku 1909. Przez 7 lat tj. do roku 1894 był tylko 6-miesięczny, zaś od tegoż roku do dziś 10-miesięczny. Na kurs ten Komitet oprócz wszystkich innych wydatków przeznaczał jak od początku tak i dziś stypendja dla 8 uczniów.

Tak pomieszczenie szkoły jak i zarząd jej nie mogły z czasem w zmieniających się stosunkach odpowiedzieć oczekiwaniom. Pierwsze mianowicie jakkolwiek bezpłatne, były raczej drogo płatne, bowiem adaptacje częste starego, wilgotnego i walącego się zamczyska szły na rachunek Komitetu, a mimo to możliwość zamieszkiwania go z dnia na dzień dobiegała kresu. Drugi zaś był tylko dorywczy, albowiem po ustąpieniu śp. Bischofa w r. 1893 objął kierownictwo szkoły dotychczasowy instruktor Ignacy Smalawski, który będąc rządcą kluczowym nie mógł się szkołą zająć tak, jak ona tego wymagała. To też Komitet dążył nieustannie do stworzenia jej należytych warunków rozwoju, przedewszystkim więc starał się o pozyskanie stałej siły; znalazł też ją w osobie Adolfa Jasińskiego, byłego instruktora szkoły rolniczej i rządcy dóbr, którego wysłał na studja chmielarskie najpierw do Wiednia, a następnie do Czech, a który po odbyciu studjów objął obowiązki instruktora. Celem zaś poznania warunków produkcji w kraju wysłał go Komitet na zwiedzenie ważniejszych plantacji. A. Jasiński, zwiedziwszy 153 miejscowości w 19 powiatach politycznych we wschodniej części kraju, przekonał się podczas tego, iż najodpowiedniejszym miejscem dla szkoły byłyby Brody, gdzie najwięcej w Galicji chmielu się uprawia, gdzie zatym i zainteresowanie się społeczeństwa szkołą będzie niezawodnie większe, niż dotychczas.

Komitet przyjmując projekt Jasińskiego wydzierżawił potrzebne objekta od p. W. F. Schmidta na przedmieściu brodzkim Folwarki małe na 10 lat i tu też została szkoła przeniesiona na jesieni 1909, a kierownictwo powierzono A. Jasińskiemu.

Równocześnie z .przeniesieniem zreorganizowano i plan nauk, który opracował obecny dyrektor Akademji rolniczej w Dublanach Dr. K. Miczyński. Podczas gdy poprzedni plan obejmował tylko chmielarstwo przeważnie praktyczne, a z przedmiotów elementarnych tylko nieco rachunków i poprawnego czytania, to obecny plan obejmuje następujące przedmioty, a mianowicie:

I. *Nauka teoretyczna:*

1. Religja 30 godzin
2. Język polski — ćwiczenia w czytaniu, pisaniu, korespondencji i historja polska 100 godzin
3. Rachunki, geometrja i rachunkowość chmielarska — cztery działania liczb całych i ułamków, obliczanie procentów, pomiar powierzchni i objętości, wytyczanie linji i granic, mierzenie ziemi 60 godzin
4. Wiadomości z przyrody łącznie z gieografią — przyroda i jej twory, ciała stałe, ciekłe, lotne, własności ciał, zjawiska fizyczne przyrody, przemiany materji, użycie roślin, związek życia roślin i zwierząt, ziemia i ciała niebieskie, zarys gieografii Galicji i krajów sąsiednich, razem 80 godzin
5. Rolnictwo — wiadomości o uprawie ogólnej roli i roślin gospodarskich, o glebie, narzędziach, nawozach, siewie, pielęgnacji i zbiorze, razem 80 godzin
6. Chmielarstwo — opis rośliny i szyszki chmielowej, gatunki i odmiany, czynniki sprzyjające udawaniu się chmielu, a mianowicie gleba, położenie, klimat, przebieg lata i uprawa, w szczególności wybór gleby, osuszenie, regulówka, zakładanie chmielnika, sadzonka i sadzenie, pielęgnacja w pierwszym roku po założeniu, uprawa międzyplonów, rośliny motylkowe, okopowe i krzyżowe; pielęgnacja w dalszych latach po założeniu: kastrowanie, rodzaje podpory chmielowej, zbiór, sortowanie, suszenie, pakowanie i konserwowanie chmielu, choroby i szkodniki, ocena chmielu, wartość użytkowa, państwa i

kraje chmiel uprawiające, zwyczaje i rynki handlowe itp., razem 100 godzin

7. Warzywnictwo i sadownictwo — znaczenie warzywnictwa w okolicach podmiejskich, przygotowanie gleby ogrodowej, w szczególności tępienie chwastów, nawożenie, zmiana, dobór i czystość nasion, siew, sadzenie, pielęgnacja i użytkowanie warzyw, produkcja, rozsady, inspekta ciepłe i zimne, szkodniki i choroby warzyw, znaczenie sadownictwa dla gospodarstwa krajowego, obsadzanie dróg i miedz drzewami owocowemi, zakładanie i pielęgnacja szkółek, sposoby uszlachetniania drzew owocowych, zakładanie i pielęgnacja sadów, tępienie szkodników i chorób, nawożenie drzew, zbiór, przechowywanie i przeróbka owoców, razem 50 godzin

II. *Zajecia praktyczne.*

1. Roboty w chmielniku doświadczalnym i w chmielnikach dóbr państwa Brody przez cały czas trwania wegietacji chmielu i przy zbiorze tegoż.

2. Roboty w ogrodzie szkolnym warzywniczym i sadowniczym.

3. Prace przy warsztatach rzemieślniczych, w szczególności przy koszykarstwie (wyrób zwykłych koszów do chmielu) i rymarstwie (wyrób uprzęży).

Zajęcia praktyczne zajmują resztę czasu, pozostałego poza nauką teoretyczną.

Kurs trwa 10 miesięcy, rozpoczyna się 20. lutego, a kończy się 20. grudnia każdego roku. Przy końcu kursu zdają uczniowie egzamin końcowy pod przewodnictwem kuratorji, której przewodniczący podpisuje świadectwa.

Wynik mniej lub więcej dodatni zależy nie tylko od intenzywności pracy nauczycielskiej, lecz więcej jeszcze od poziomu umysłowego uczniów. Statut szkoły wymaga wprawdzie od kandydatów ukończenia szkoły wydziałowej lub przynajmniej czteroklasowej ludowej z dobrym postępem, lecz niestety materjał tego rodzaju bywa rzadkością; przeważnie zgłaszają się jednostki, rzec można wykolejone, posiadające zaledwie początki

z wiadomości elementarnych. Skutkiem tej nierówności materjału praca pedagogiczna bywa dość trudna, wszakże i z tego surowego materjału udaje się często wyrobić jednostkę, mogącą być zdatną i pomocną tak przy gospodarstwach większych, połączonych z plantacją chmielu, jak i wreszcie przy gospodarstwach małych włościańskich. Tym ostatnim szczególnie, którzy nie mogą poświęcić trzy lata na studja w niższych szkołach rolniczych, może szkółka ta dać bardzo dobre przygotowanie do pracy na niwie ojczystej, jak już kilkanaście podobnych tego rodzaju wypadków dowodzi, co tym łatwiej przychodzi, że absorbuje niespełna rok tylko młodzieńczego wieku. Żałować jednak należy, że niestety u nas poczucie potrzeby zawodowego kształcenia się równa się prawie zeru. Warstwa ludności lepiej materjalnie sytuowana, wysyła dziatwę przeważnie do zakładów elementarnych, biedniejsza zaś wysyła znowu na zarobki zagranicę, a dla szkół fachowych rolniczych pozostaje szczupła garstka młodzieży, nienadająca się do żadnego z wymienionych celów. To też ilość zgłaszających się obraca się między 6 a 8, z reguły na koszt funduszu. Starania kierownika zmierzające do spopularyzowania szkoły tak w kraju, jak jeszcze bardziej w najbliższej okolicy, która najbardziej w tutejszych warunkach potrzebowałaby zrozumienia swego zadania, pozostały niestety bez skutku, a włościaństwo okoliczne spogląda z ukosa i z niedowierzaniem.

Z instytucji oświatowych, którym się rokrocznie przesyła ogłoszenia, a które w pierwszym rzędzie są powołane do czuwania nad kształceniem i wychowywaniem społeczeństwa, tylko dwa Zarządy T. S. L. szkołą się interesowały, a mianowicie Zarząd w Kołomyji i w Tarnopolu, co z podzięką na tym miejscu podnieść należy. Zarządy te od paru lat przesyłają kandydatów.

Środki naukowe.

Prócz budynków, obejmujących klasę, kancelarję i internat, mogący pomieścić 12 do 15 osób, posiada szkoła półmorgowy chmielnik doświadczalny przy szkole, oraz prawo praktyki na 30-morgowym chmielniku, posiadającym trojakiego rodzaju susznie i inne wzorowe urządzenia na poblizkiej Sydonówce.

Do nauki sadownictwa i warzywnictwa służy ogrodek warzywny i sad przy szkole, przed dwoma laty założony, a obejmujący 70 sztuk drzew i kilkadziesiąt krzewów owocowych.

Do nauki zaś innych przedmiotów posiada szkoła różne inne sprzęty i przybory naukowe, w czym biblioteczkę obejmującą na razie 134 dziełek fachowych i innych.

Aczkolwiek zasoby te środków naukowych nie stoją jeszcze na wyżynie, odpowiadającej istotnym potrzebom szkoły, a brak funduszów wszedł już w stadjum chroniczne, rząd bowiem przyrzeczonej przed 4 laty subwencji dotychczas jeszcze nie podwyższył i skutkiem tych braków i ciągle wzrastającej drożyzny musiano nawet ilość uczniów zredukować do 6, to jednak wszystko to, co szkoła dziś posiada, jest dorobkiem ostatniego czterolecia; niemniej dalszym i nieustannym dążeniem zarządu jest postawić ją na wysokości, dorównującej tego rodzaju szkołom zagranicznym.

Kuratorja szkoły.

Kuratorję sprawowało jak dawniej 3 członków, mianowicie ze strony Komitetu w miejscu W. F. Schmidt, właściciel dóbr brodzkich, Dr. K. Miczyński, dyrektor Akademji rolniczej w Dublanach, ze strony zaś Wydziału krajowego marszałek powiatu brodzkiego i poseł na Sejm krajowy Oktaw Sala, właściciel dóbr w Wysocku.

Grono nauczycielskie

składało się z kierownika Adolfa Jasińskiego, będącego zarazem nauczycielem chmielarstwa i innych przedmiotów fachowych; katechety ks. Jana Mamro, który w toku kursu ustąpił, a przybył w jego miejsce ks. Cyryl Lewalski, i z nauczyciela nauk pomocniczych Józefa Woźniakowskiego, nauczyciela szkoły ludowej w Brodach.

Rozpoczęcie kursu.

Tegoroczny kurs chmielarski, połączony z nauką koszykarstwa i rymarstwa (ostatniego z braku funduszów już czwarty rok nie udziela się), rozpoczęto z dniem 1. marca.

Na ogłoszony konkurs podało się 7 kandydatów, wszyscy na koszt funduszu, z tych zostało przyjętych jako stypendyści, 6, a mianowicie:

1. Budziński Seweryn z Lipicy dolnej;
2. Mieszko Józef z Netreby;
3. Bogonowicz Jakób z Netreby;

4. Sieniawski Jan, z Koszlak;
5. Słonka Marek, z Łąki i
6. Rogowski Kazimierz z Żydaczowa.

Po miesiącu wystąpił Bogonowicz Jakób, a na jego miejsce został przyjęty Woźniak Józef Michał z Bochni.

Otwarcie odbyło się wobec grona nauczycielskiego według przyjętego zwyczaju nabożeństwem w kościele parafialnym w Brodach, poczem zebranym uczniom w sali wykładowej odczytał kierownik regulamin szkolny.

Przebieg nauki chmielarstwa według planu był następujący:

Przedewszystkim kładzie się zawsze nacisk na gruntowne wykształcenie praktyczne, bacząc zarazem, aby i plan nauk teoretycznych był wyczerpany. Podzielono zatym cały 10-o miesięczny kurs na dwa semestry, a mianowicie na semestr teoretyczno-praktyczny i wyłącznie praktyczny. Pierwszy obejmował od początku do rozpoczęcia wiosennych robót polnych po 3 dni w tygodniu teoretyczne i 3 praktyczne, a po ukończeniu zaś najpilniejszych robót wiosennych 2 dni w tygodniu teoretyczne, a 4 dni praktyczne, wreszcie po zupełnym ukończeniu robót polnych w jesieni, aż do końca znowu po 3 dni teoryczne i 3 praktyczne, ostatnie poświęca się na naukę koszykarstwa. Drugi zaś semestr praktyczny trwał od końca marca do połowy maja i w czasie zbioru chmielu od końca lipca do końca września.

W dni teoretyczne udzielano teorji po 8—9 godzin dziennie, a mianowicie od $^1/_2 6$ do $^1/_2 9$ rano uczono wawrzywnictwa i sadownictwa na polu z demonstracjami praktycznemi, od 9 zaś do 12 w klasie chmielarstwo i rolnictwo; również i dwa ostatnie przedmioty, o ile szczegóły ich wymagały poglądowego przedstawlenia, czyniono to na otwartym polu, co miało ten skutek, że nietylko uczniów nie nużyło, jak się to często w zamkniętym lokalu zdarza, lecz przeciwnie wzbudzało tem większe zainteresowanie się. Popołudniu zaś udzielano nauk elementarnych od 2 do 5 godzin.

Podział przedmiotów na poszczególne siły był następujący:

1. Chmielarstwo	100 godz.	udzielał kierownik A. Jasiński.
2. Rolnictwo	80 „	
3. Warzywnictwo i sadown. .	50 „	
4. Przyrodoznawstwo . . .	40 „	
Do przeniesienia . .	270 godz.	

	Z przeniesienia . .	270 godz.	
5.	Religia	30 „	udziel. ks. J. Mamro i ks. C. Lewalski.
6.	Język polski i historja . .	100 „	udzielał nauczyciel J. Woźniakowski
7.	Rachunki i gieometrja . .	60 „	
8.	Gieografia	40 „	
	Razem . .	500 godz.	

z czego przypada na kierownika . .	270 godz.
„ katechetę . . .	30 „
„ nauczyciela pom.	200 „

Naukę praktyczną chmielarstwa pobierali uczniowie jak i w roku ubiegłym pod dozorem i kierownictwem kierownika szkoły na 30-o morgowym wzorowo urządzonym chmielniku w Sydonówce, oraz na półmorgowym chmielniku szkolnym.

Na ostatnim przedsięwzięto doświadczenia nawozowe, mianowicie tak z pojedynczemi nawozami, jak i w odpowiednich kombinacjach, lecz niestety bez rezultatu, bowiem klęski elementarne, jak długotrwała posucha, a następnie burze zniszczyły tak, że nie można było żadnego wniosku wyprowadzić. Nawozów dostarczył zastępca Kalisyndykatu pan Karrach we Lwowie.

Przed rozpoczęciem czynności praktycznych wyjaśnia się najpierw uczniom cel i sposób wykonania, co pociąga za sobą bardzo dodatni skutek, albowiem uczeń czyni z większym zrozumieniem rzeczy i większą samodzielnością. Skoro już uczeń przyswoił sobie dostateczny zasób wiadomości tak teoretycznych jak i praktycznych i w wykonywaniu czynności mu powierzonych nabył wprawy do tego stopnia, że wykonuje prace bez zarzutu, powierza mu się dozór nad robotnikami, z czego każdy zobowiązany zdać wobec kierownika sprawę. Sposób ten postępywania, jak się o tem niejednokrotnie przekonano, działa na uczniów bardzo dodatnio, wyrabia bowiem pilność i gorliwość przyczym ociąganie się w pracy bywa coraz rzadszym.

W pierwszym okresie dojrzałości chmielu rozpoczynają zbiór uczniowie sami, a gdy już zbiór jest w pełnym toku, przyznacza się każdemu po kilkadziesiąt ludzi do dozoru. Po dwóch zaś przyznacza się na cały tydzień do suszni ogniowych, gdzie obowiązani są bez wszelkiej pomocy susznię i suszenie utrzymywać w należytym porządku. W całym zatym okresie zbioru

i suszenia przypada na każdego ucznia po dwa tygodnie pracy, tak w suszni jak i na polu. Każdy ma więc dość czasu do zupełnego wyszkolenia się.

Za pracę uczniów płacił im zarząd dóbr, a ogólna suma tegorocznych zarobków wynosiła 196 K 80 h. Z funduszów tych pokrywało się różne drobne wydatki, a resztę otrzymał każdy przy opuszczeniu szkoły.

Nauka praktyczna rzemiosł ograniczała się jak już wyżej nadmieniano, tylko do koszykarstwa. Kurs rozpoczęto z końcem października, a zakończono w połowie grudnia. Nauki udzielał koszykarz z Jazłowczyka, Aleksander Morawski. Koszta tegoż kursu wynoszą 77 K 50 hal., na pokrycie których 66 K 90 hal. nzyskano ze sprzedaży zeszłorocznych, a część już tegorocznych wyrobów, pozostaje zatym do pokrycia reszta wydatków w kwocie 10 K 60 h. — Z 6 q łoziny zakupionej za 36 K wraz z dostawą zrobiono 93 sztuk koszów przedstawiających wartość po 70 h razem 65·10 K.

Wycieczki naukowe

ograniczono z braku funduszów do zwiedzenia tylko kilku najbliższych miejscowości, gdzie można było pieszo dojść, które przedsiębrano w niedziele i święta popołudniu.

Zakończenie tegorocznego kursu

odbyło się dnia 21 grudnia egzaminem końcowym odbytym pod przewodnictwem kuratora Oktawa Sali.

Do egzaminu przystąpiło 6 na wstępie wymienionych uczniów, którzy zyskali następujące stopnie:

1. Budziński Seweryn, jako samoistny chmielarz z postępem bardzo dobrym.
2. Mieszko Józef, jako samoistny chmielarz z postępem bardzo dobrym.
3. Słonka Marek, jako samoistny chmielarz z postępem bardzo dobrym.
4. Rogowski Kazimierz, jako samoistny chmielarz z postępem dobrym.
5. Sieniawski Jan, jako pomocnik chmielarski z postępem dostatecznym.
6. Woźniak Józef, jako pomocnik chmielarski z postępem dostatecznym.

Ogółem 3 uzyskało stopień samoistnych chmielarzy z postępem bardzo dobrym, jeden z postępem dobrym, a dwóch stopień pomocników chmielarskich z postępem dostatecznym, zatym najniższy.

Wszyscy uczniowie byli wyznania rzymsko-katolickiego narodowości polskiej, z tych 5 w wieku 17 lat, a 1 w wieku 32 lat. Co zaś do pochodzenia, to 2 było synowie ekonomów, 1 właściciela 20-morgowej włości, 1 pomocnik handlowy, 1 zarobnik a 1 stelmach.

Kronika jubileuszowa. W ciągu dwudziestopięcioletniego istnienia szkoły ukończyło kurs chmielarski 180 uczniów.

Zmarli: kierownik ś. p. Wilhelm Bischof; delegaci przy egzaminach: ś. p. radca Szyszyłowicz i ś. p. dyrektor Władysław Tyniecki.

c) Zakład rolniczo-hodowlany w Rudkach.

W działalności Komitetu w roku ubiegłym nad szerzeniem oświaty w kierunku umiejętnego gospodarowania drobnych właścicieli rolnych, wybija się na plan pierwszy założenie pierwszego w kraju Zakładu rolniczo-hodowlanego w Rudkach.

Wedle przyjętego statutu organizacyjnego, celem Zakładu jest krzewić wiedzę rolniczą, propagować i realizować postępy rolnictwa i hodowli w gospodarstwach rolnych tak w gospodarstwach mniejszej, jak i większej własności w obrębie Oddziałów Towarzystwa Gospodarskiego w Rudkach, Samborze i Mościskach.

Cele te wypełnia Zakład przez:

a) badanie stosunków rolniczych w swoim okręgu, aby na tej podstawie podejmować starania w celu polepszenia warunków zawodowej pracy rolników w każdym kierunku;

b) urządzanie kursów i wykładów z zakresu rolnictwa i hodowli oraz innych działów, mających znaczenie dla stosunków rolniczych okręgu;

c) prowadzenie własnego, poprawnego gospodarstwa rolnego, które ma być wzorem dla gospodarstw włościańskich;

d) przeprowadzanie w porozumieniu z krajowemi stacjami doświadczalnemi rolniczemi, doświadczeń rolniczych tak w Zakładzie samym, na wydzielonym z całości gospodarstwa polu doświadczalnym, jak i w gospodarstwach rolnych włościańskich

w okręgu Zakładu, tudzież udzielanie porady przy urządzaniu doświadczeń rolniczych we większej posiadłości;

e) udzielanie rolnikom wogóle praktycznych pouczeń, rad i wskazówek, pożytecznych w ich zawodowej pracy;

f) wszechstronne czynne wspomaganie miejscowych stowarzyszeń rolniczych i oświatowych w pracy nad podniesieniem rolnictwa, inicjatywa i współdziałanie w organizowaniu spółek rolniczych, związków hodowlanych i t. p., w szczególności jeden z funkcjonarjuszów Zakładu ma spełniać obowiązki inspektora hodowlanego c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego w okręgu, jaki to Towarzystwo wyznaczy;

g) udzielanie Wydziałowi Rady powiatowej w Rudkach i innym władzom fachowej opinji i pomocy w sprawach rolniczych i hodowlanych.

Do uposażenia Zakładu należy:

a) budynek szkolny, obejmujący sale naukowe, pracownie i zbiory naukowe rolnicze oraz internat, dostosowany do zwyczajów i właściwości życia włościan;

b) mieszkania nauczycielskie;

c) własne gospodarstwo, obejmujące 20 morgów pola wraz z potrzebnemi zabudowaniami gospodarskiemi.

Siły nauczycielskie Zakładu składają się:

a) z kierownika, inspektora rolnictwa, który jest zarazem głównym nauczycielem fachowym i odpowiedzialnym przewodnikiem w pracy całego grona nauczycielskiego i kierownikiem działalności Zakładu. Kierownik powinien posiadać wyższe wykształcenie fachowe, zupełne doświadczenie gospodarskie i dokładną znajomość stosunków i potrzeb gospodarstw włościańskich, oraz większej własności;

b) inspektora hodowli, który z reguły oprócz dyplomu lekarza weterynarji winien posiadać praktykę weterynaryjną, oraz dokładną znajomość hodowli i mleczarstwa;

c) gospodarza, a zarazem instruktora rolniczego, obeznanego z sadownictwem i warzywnictwem, który pod kierunkiem i dozorem obu fachowców prowadziłby gospodarstwo Zakładu. Jako kwalifikacja wymagana tutaj niższa szkoła rolnicza uzupełniona kursem ogrodnictwa, oraz kilkuletnią praktyką gospodarską;

d) w miarę potrzeby można pozyskiwać dla Zakładu sporadyczne siły nauczycielskie pomocnicze, jako to dla kursów gospodarstwa kobiecego i innych kursów specjalnych.

Działalność naukowa Zakładu polegać będzie przedewszystkim na organizowaniu zimowych kursów dla włościan.

Celem przygotowania włościan do zrozumienia spraw rolniczych, zapoznania ich z racjonalnemi zasadami prowadzenia gospodarstwa włościańskiego, organizuje Zakład zazwyczaj w porze zimowej kursa rolnicze dla włościan. Kursa te trwają zazwyczaj kilka tygodni, pozostają ze sobą w pewnej łączności a obejmą kilka z następujących działów gospodarstwa wiejskiego:

a) uprawa roli i roślin;

b) uprawa łąk, pastwisk i roślin pastewnych;

c) nauka o chwastach, chorobach i szkodnikach roślinnych;

d) nauka o nawozach sztucznych i ich użyciu;

e) warzywnictwo i pielęgnowanie sadów włościańskich;

f) chów, pielęgnowanie i żywienie zwierząt domowych;

g) mleczarstwo;

h) nauka o narzędziach rolniczych;

i) prowadzenie rachunków gospodarskich, nauka o miarach i wagach, budownictwo wiejskie;

j) nauka o innych specjalnych gałęziach gospodarstwa wiejskiego, jak o uprawie lnu, łoziny koszykarskiej, prowadzeniu stawów rybnych, o bartnictwie, hodowli drobiu, drobnych zwierzętach użytkowych;

k) nauka o zszerzaniu się, ze szczególnym uwzględnieniem stowarzyszeń i spółek rolniczych, o ważniejszych urządzeniach i ustawach agrarnych (włości rentowe, komasacje, melioracje rolne i t. p.).

W razie potrzeby może nadto Zakład organizować różne kursa specjalne, zostające w związku z kulturą rolniczą, jak kursa dla kasjerów i zawiadowców Spółek Raiffeisena, kursa pożarnictwa i t. p. Kursa te urządzane będą z reguły w Zakładzie. Wrazie sprzyjających warunków mogą także być urządzone poza siedzibą Zakładu.

Na kursa mogą być przyjęci, samoistni rolnicy lub w miarę uznania kierownika Zakładu także ich synowie. Uczestnicy kursów muszą się wykazać znajomością czytania i pisania. Nauka na kursach jest bezpłatna. Uczestnicy kursów odbywających się w Zakładzie, mogą otrzymać w internacie Zakładowym pomieszczenie i wikt za opłatą oznaczoną co roku przez Zarząd, na 1913 rok 70 halerzy dziennie. Ubodzy frekwentanci mogą uzy-

skać zniżkę lub zupełne zwolnienie od opłaty. Uczestnicy kursu mogą także mieszkać poza Zakładem, pod warunkiem regularnego udziału w nauce.

Oprócz zimowych kursów dla dorosłych rolników w Zakładzie rolniczym, organizuje i przeprowadza Zakład możliwie liczne okolicznościowe kursa i pouczenia na miejscu w gminach położonych w okręgu Zakładu. Wykłady te mają uwzględniać specjalne miejscowe warunki gospodarstw rolnych, a w pierwszym rzędzie wyjaśniać wyniki doświadczeń polowych, które w jak najszerszych rozmiarach w całym okręgu Zakład organizuje i nadzoruje. Jako środek pomocniczy w wędrownej nauce rolnictwa ma służyć zwiedzanie gospodarstw rolnych zarówno byłych uczestników kursów, jak niemniej i innych gospodarstw, zasługujących na zwiedzenie. Rolnikom, zgłaszającym się do Zakładu, udzielać będzie Zakład z całą gotowością bezinteresownie fachowej porady w sprawach rolnych.

W porze wolnej od kursów dla mężczyzn, może Zakład urządzać kursa gospodarstwa kobiecego, na których należy w pierwszym rzędzie uwzględnić ogrodnictwo i hodowlę. Kursa te mają być traktowane jako praktyczne uzupełnienie nauki szkół gospodarstwa kobiecego.

Po przeprowadzeniu szeregu kursów zimowych dla dorosłych włościan, może Zakład przystąpić do wprowadzenia w życie pełnej szkoły zimowej rolniczej dla młodzieży włościańskiej na zasadach, jakie Komitet c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie ustali.

Zadaniem Zakładu będzie nietylko nauczać, lecz razem z ludnością rolniczą działać praktycznie, służyć za fachowego doradcę i przewodnika ogółowi rolników w okolicy. Celem spełnienia tego zadania, winni nauczyciele zbadać jak najdokładniej stosunki gospodarskie, okolicy, poznać warunki uprawy, zbytu oraz nabywania produktów rolniczych i artykułów gospodarczych, a wyśledziwszy ujemne strony i objawy gospodarstw rolnych, obmyśleć i podać do wiadomości interesowanych środki i drogi, wiodące do poprawy. W zadaniach tych i staraniach nauczyciele winni się opierać o pomoc naukową i zasięgać wskazówek co do przeprowadzania prób i doświadczeń z krajowych wyższych Zakładów rolniczych doświadczalnych w Dublanach. Nauczyciele Zakładu obowiązani są nietylko służyć bezinteresownie praktyczną poradą fachową zgła-

szającym się do Zakładu, lecz winni się jawić wszędzie tam, gdzie widzą niezaradność i materjalny skutkiem tego upadek, lub gdzie jakieś elementarne klęski, jak pojawienie się szkodników, choroby inwentarza i t. p. wywołały trudniejsze położenie rolników.

Dla demonstracji przy nauce rolnictwa i hodowli w Zakładzie, dla umożliwienia nauczycielom pozostawania w ustawicznej styczności z praktyką rolniczą, celem przeprowadzenia potrzebnych doświadczeń polowych i celem wypróbowania i rozpowszechnienia najodpowiedniejszych dla powiatu gatunków zbóż, traw i roślin okopowych, służy gospodarstwo Zakładowe. Gospodarstwo to należy prowadzić wzorowo tj. nietylko pod względem techniki, ale i pod względem rentowności.

Z gospodarstwa wydzielony być może corocznie, pewien obszar n. p. 2—4 ha do przeprowadzenia doświadczeń kosztowniejszych na osobny rachunek, nie wpływający na normalny dochód z gospodarstwa. Zakład winien dążyć, aby na stałe siły robocze w gospodarstwie rolnem Zakładu pozyskiwać dojrzałą młodzież włościańską z okolicy, którąby po odbyciu jednorocznej względnie dwuletniej praktyki na wzorowem gospodarstwie Zakładu mogła zużytkować nabytą wiedzę w rodzinnym gospodarstwie.

Działalność praktyczną rozwija Zakład w ścisłej łączności z krajowemi i miejscowemi stowarzyszeniami rolniczemi, oraz instytucjami powołanemi do dźwigania kultury rolniczej i popierania interesów ludności rolniczej. Wogóle obowiązany jest Zakład brać najżywszy udział w pracach stowarzyszeń rolniczych i tworzyć pośrednie ogniwo w stosunku stowarzyszeń z ogółem ludności rolniczej.

Zarząd spoczywa w rękach kierownika, delegata Komitetu c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie i Kuratora, którzy załatwiają poruczone im obowiązki kollegialne. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność kierownika i jeszcze jednego z członków Zarządu. Zarząd ma obowiązek ustalać program działalności fachowców, kursów rolniczych, gospodarki rolniczej Zakładu.

Zarząd przyjmuje uczestników kursu i udziela im ulg w opłatach za utrzymanie w internacie zakładowym, w myśl preliminarza zatwierdzonego przez Komitet. Przyjmowanie i oddalania praktykantów, jak również służby zakładowej, należy do kie-

rownika Zakładu, Zarząd przedkłada Komitetowi wnioski w sprawie przyjęcia, względnie usunięcia urzędników Zakładu, w sprawie regulaminów kursów, w sprawie ewentualnych zmian statutu organizacyjnego, przedkłada nadto do zatwierdzenia preliminarz roczny wydatków Zakładu przed rozpoczęciem każdego roku administracyjnego, oraz różne sprawozdania rachunkowe wraz z inwentarzem majątku Zakładu po ukończeniu roku administracyjnego. Rok administracyjny liczy się od 1. lipca do końca czerwca następnego roku.

Ogólny nadzór nad działalnością Zarządu, spoczywa w rękach Kuratorji, której obowiązkiem będzie ułatwiać Zakładowi rolniczemu spełnienie statutowych zadań przez jednanie mu przychylności i poparcia ze strony władz autonomicznych, rządowych, stowarzyszeń rolniczych i ogółu ludności rolniczej w okręgu działalności Zakładu. W celu umożliwienia Kuratorji spełnienia przysługującego jej prawa nadzoru, otrzymuje ona ze strony Zarządu pewne wyjaśnienie i sprawozdanie. Swoje spostrzeżenia i uwagi co do czynności i działalności Zarządu, przedkłada Kuratorja Komitetowi c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie.

W skład Kuratorji wchodzą:

a) Kurator powoływany na lat 12 przez Komitet c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego z pośród członków Oddziału rudeckiego, Kurator zasiada w Zarządzie Zakładu oraz w Kuratorji z głosem stanowczym, a przy mianowaniu sił nauczycielskich Zakładu przysługuje mu prawo sprzeciwu;

b) 2 delegaci Komitetu c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie, z których jeden będzie zarazem Członkiem Zarządu;

c) 3 delegatów Rad Oddziałów c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego, a w szczególności rudeckiego, samborskiego i mościskiego;

d) delegat Towarzystwa Kółek rolniczych;

e) delegat Wydziału Rady powiatowej w Rudkach.

Nadto mają prawo brać udział w posiedzeniach kuratorji z głosem doradczym obaj urzędnicy fachowi Zakładu.

Kuratorję zwołuje i przewodniczy w jej posiedzeniach Delegat Komitetu c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego, który nie zasiada w Zarządzie Zakładu.

Komitet jako fundator i właściciel tabularny Zakładu rolniczo-hodowlanego, uchwala i zmienia na wniosek Zarządu statut organizacyjny i regulamina czynności Zakładu, przyjmuje i oddala urzędników Zakładu, oraz wykonuje nad niemi władzę dyscyplinarną, zatwierdza preliminarze i zamknięcia rachunkowe Zakładu.

Na cele utrzymania Zakładu rolniczo-hodowlanego w Rudkach, przeznacza Komitet przez przeciąg lat 9-ciu z funduszu traktatowych po 30.000 koron rocznie, tytułem bezzwrotnego zasiłku.

Preliminarz kosztów założenia Zakładu rolniczo-hodowlanego w Rudkach przedstawiał się następująco:

1. Zakupno 20 morgów gruntu po 1.500 kor. . 30.000 K

2. Budynek szkolny główny piątrowy, obejmujący: 2 pomieszkania dla obu fachowców, złożone z 2 pokoi po 5·6 m² = 60 m², 2 pokoje po 25 m² = 50 m², 2 pokoje po 5·4 m² = 20 m², czyli 40 m², 2 kuchnie po 20 m² = 40 m², 2 spiżarnie po 6 m² = 12 m², 2 sale wykładowe, z których jedna służy zarazem za gabinet naukowy, po 48 m² = 96 m², 1 kancelarję o 20 m², 2 sypialnie o 50 m², razem jadalnie 100 m² (na 20 uczni), wychodki 10 m², razem 428 m², powierzchnia użytkowa parteru 214 m² wraz z murami, klatką schodową 274 m², według cen miejscowych, budynek w dobrym gatunku, materjał drzewny miękki, ściany malowane, po 140 koron za 1 m², razem . . . . . . 38.360 „

3. Budynek administracyjny, parterowy, zawierający pokój dla instruktora 5·4 = 20 m² dla praktykantów (6) 30 m², pokój dla gospodyni 16 m², kuchnia i piekarnia 36 m², spiżarnia 12 m², warsztat 30 m², pralnia, prasowalnia, łazienka 25 m², wychodek 6 m², razem 175 m² przestrzeni użytkowej wraz z murami i klatką schodową 220 m², po 70 koron za 1 m² w dobrym wykończeniu . . . . 16.400 „

4. Zabudowanie stajenne, mieszczące w sobie chlewnię, parnik dla świń, komorę na przygotowanie paszy, stajnie na 6 krów, buhaja, cielętnik, jałownik, stajnie na 3 pary koni, komórkę na owies i przedział dla stajennego, zbudowane z cegły o filarach na 45 cm, środkowych ściankach o 30 cm grubości, z piwnicą

o 60 m² powierzchni, dach kryty dachówką, strop drewniany, podłogi i żłoby cementowe, razem około 240 m² zabudowanej przestrzeni w dobrym wykończeniu, według cen miejscowych po 55 koron . . .	13.200 K
5. Stodoła mieszcząca w sobie 2 zasieki o 48 m², razem 96 m², boisko 32 m², spichlerz 48 m² (z poddaszem), magazyn narzędzi rolniczych 64 m², ścianki wewnętrzne 15 cm. muru, dachówką kryte po 30 kor. w dobrem wykończeniu jak ceny miejscowe . . .	9.120 „
6. Ogrodzenie, drogi, studnia, gnojarnia i t. p. .	4.000 „
7. Inwentarz żywy (4 konie), resztę Towarzystwo Gospodarskie	3.000 „
8. Inwentarz martwy (wozy i narzędzia gospodarcze)	5.200 „
9. Sprzęty szkolne i urządzenie internatu . .	3.000 „
10. Środki naukowe i biblioteka	3.000 „
11. Nadzór techniczny przy budowie	1.000 „
12. Nieprzewidziane, koszta przenośne, intabulacja i t. d.	3.720 „
Razem . .	130.000 K

Preliminarz kosztów utrzymania Zakładu rolniczo-hodowlanego w Rudkach wykazuje:

I. Płace nauczycieli:

1. Kierownik Zakładu	4.800 K	
Dodatek za kierownictwo . . .	600 „	5.400 K
2. Inspektor hodowlany i hodowca		4.800 „
Obaj z dodatkiem pomieszkania, światła i opału.		
3. Gospodarz i instruktor, gotówką		1.600 „
4. Wikt w naturze		600 „
5. Djety fachowców w czasie wyjazdów 200 dni po 8 koron (z dodatkiem koni do wyjazdu) .		1.600 „
6. Utrzymanie pracowni i biblioteki rolniczej .		600 „

II. Koszta administracyjne:

1. Kancelarja i drobne wydatki, portorja i t. p.	300 „
2. Opał i światło	1.400 „
3. Utrzymanie sprzętów i budynków	1.200 „
4. Na doświadczenia rolnicze w Zakładzie . .	500 „
5. Na dopłatę do wiktu frekwentantów kursu, gotówką	367 „
Do przeniesienia . .	18.367 K

Z przeniesienia . . 18.367 K

III. Umorzenie kosztów założenia:

1. Spłata kapitału zakładowego przez 6 lat po . 13.333 „

2. $4^1/_2$% odsetki od 80.000 koron przez lat 6, rocznie przeciętnie . . . . 1.800 „

Razem . . 33.500 K

Koszta utrzymania służby oraz praktykantów Zakładu, koszta utrzymania koni do wyjazdu fachowców, pokrywa się z dochodów gospodarstwa Zakładu. Ewentualne większe wydatki na utrzymanie wychowanków kursów rolniczych, znajdą pokrycie w spodziewanej subwencji Wydziału Krajowego, oraz w dopłatach przez nich uiszczanych.

Na pokrycie tychże wydatków przeznaczył Komitet:

1. Subwencję po 30.000 koron rocznie od roku 1911 począwszy, do roku 1918 włącznie;

2. Zakład prócz tego pobiera subwencję Wydziału Rady powiatowej w Rudkach od roku 1912 po 3.000 koron i

3. Subwencję Rady Oddziału Towarzystwa Gospodarskiego w Rudkach po 500 koron.

Razem więc 33.500 koron.

Z subwencji Komitetu na rok 1911 i za rok 1912 zaoszczędza się 50.000 koron, wobec czego pozostaje do umorzenia kapitał zakładowy w kwocie **80.000 koron.**

Kierownikiem Zakładu zamianował Komitet Tadeusza Zawadzkiego, byłego inspektora rolniczego Towarzystwa Kółek rolniczych.

Kierownik ten w listopadzie z polecenia Komitetu wyjechał do Poznania, celem zapoznania się z organizacją tamtejszych kursów rolniczych dla włościan.

W grudniu zwiedził obszary dworskie w Beńkowej Wiszni, Podhajczykach, Chłopczycach, Ostrowiu, Chłopach i Wrzeście, oraz w gminach: Milczyce, Michalewice, Dołobów, Beńkowa Wisznia, Podhajczyki, Czernichów, Koniuszki Siemianowskie, Pohorce, Buczały, Chłopy, Tuligłowy. We wszystkich tych gminach odbyły się zebrania przy udziale 10—70 uczestników, na których kierownik Zakładu referował sprawę urządzenia tamże, po świętach Bożego Narodzenia kursu gospodarczo-weterynaryjnego, oraz mówił o przyszłej działalności Zakładu, oraz o znaczeniu, jakie ono może mieć dla okolicznej ludności.

Inspektorem hodowli, a zarazem nauczycielem w Zakładzie zamianował Komitet lekarza weterynarji Ludwika Röhrenschefa, polecając mu przed objęciem posady, odbycie podróży naukowej do Królestwa-Polskiego (Warszawy, Lublina), Pomorza (Stargardu, Szczecina, Greifswaldu), Danji (Kopenhagi), Szleswigu i Holsztynu (Hadersleben i Husum) i Berlina, w celu zaznajomienia się z tamtejszą organizacją Towarzystw i Związków hodowlanych, zwiedzenia obór zarodowych, nadto wyższych Zakładów naukowych weterynaryjnych i rolniczych, niższych szkół rolniczych i mleczarń wzorowych.

Z dniem 1. października objął on funkcje inspektora hodowlanego okręgowego, nadto jako inspektor hodowlany i lekarz weterynaryjny przy Zakładzie rolniczo-hodowlanym, przygotowywał materjał do kursów włościańskich gospodarczo-weterynaryjnych.

W czasie tym przeprowadził lustrację obór zarodowych, stacji buhaji i chlewni w przydzielonym mu okręgu, w następujących miejscowościach powiatów politycznych.

Powiat samborski: Kalinów, Radłowice, Szade, Uherce zapłatyńskie, Łopuszna, Sprynia, Błażów, Wykoty, Humieniec, Chlewiska, Bukowa, Felsztyn, Starasól, Biskowice, Strzałkowice, Powodowa, Zamiejska, Sąsiadowice, Waniowice.

Powiat Stary Sambor: Strzelbice.

Powiat Turka: Wysocko Niżne, Komarniki.

Powiat Drohobycz: Podmonasterek.

Powiat Rudki: Chłopczyce, Dołobów, Czernichów, Koniuszki siemianowskie, Buczały, Milczyce, Podhajczyki, Dubaniowice i Rudki.

d) Stypendja.

W roku przeszłym udzielił Komitet następujących stypendjów, prócz zasiłków, o których mowa w sprawozdaniach Sekcji hodowlanej, mleczarskiej, sadowniczo-ogrodniczej i kobiecego gospodarstwa wiejskiego:

a) Ośmiu uczniom szkoły chmielarskiej w Brodach po 300 K (patrz sprawozdanie Szkoły).

b) Słuchaczom Akademji rolniczej w Dublanach:

Z fundacji ś. p. Jana Maciągi:

Janowi Kozłowskiemu 400 K, Władysławowi Kościurkowi

300 K, Władysławowi Schmidtowi 400 K i Marjanowi Januszajtisowi, tytułem I. raty 150 K.

Prócz tego odstąpiono c. k. Towarzystwu rolniczemu w Krakowie z tej fundacji kwotę 1.401 K 64 h na stypendja dla uczniów szkoły rolniczej w Czernichowie.

Z fundacji ś. p. Amelji hr. Stadnickiej:

Kazimierzowi Turkowskiemu 157·50 K, Bolesławowi Dąbrowskiemu 315 K, Bolesławowi Wójcickiemu 315 K, Kazimierzowi Bilińskiemu 157·50 K (jako I. ratę), Stanisławowi Pepłowskiemu 315 K.

Z fundacji hr. Krasickiego:

Stanisławowi Kałużyńskiemu 400 K.

Z fundacji ś. p. Henryka Janki:

Edwardowi Koźlińskiemu 240 K.

Z fundacji ś. p. Kajetana Żmigrodzkiego:

Marjanowi Januszajtisowi 50 K (jako I. ratę).

e) Wydawnictwo czasopism.

„Rolnik“.

Wydawnictwo organu c. k. Galic. Towarzystwa Gospodarskiego „Rolnika“, nie ma w roku 1912 do zanotowania żadnych zasadniczych zmian, musi jednak z przyjemnością stwierdzić, że pismo potrafiło i nadal utrzymać zdobyte sympatje ogółu rolników, czego najlepszym dowodem były z jednej strony dyskusja, przeprowadzona nad wydawnictwem na Radzie Ogólnej w maju 1912 r. — z drugiej strony fakt, że w roku sprawozdawczym opłaty za prenumeratę wpływały do kasy Komitetu tak wcześnie i tak obficie, jak jeszcze nigdy przedtym. Dochód z prenumeraty po raz pierwszy przekroczył kwotę preliminowaną.

Również dział inseratowy — mimo że w roku 1912 po raz pierwszy zamknięto rachunki już z dniem 31. grudnia, a więc o kilka tygodni wcześniej, niż to było dotychczas praktykowane, nie wykazał dochodów mniejszych, aniżeli w ostatnich latach poprzednich.

Treść pisma starała się redakcja wzbogacić w kierunkach wskazanych dyskusją przeprowadzoną na Radzie Ogólnej — i w tym celu pozyskała w dziedzinie gospodarstwa i przemysłu rybnego współpracownictwo p. Dra Ferdynanda W i l k o s z a z Krakowa, którego kilkanaście bardzo ciekawych artykułów ogłoszono

w ciągu roku 1912; w dziedzinie hodowli owiec zamieszczono na razie tylko dwa większe artykuły, by zwrócić uwagę naszych rolników na najnowsze prądy w tym kierunku.

Poświęcono również znacznie więcej miejsca działowi mechaniki rolniczej przez zamieszczanie cennych prac inż. Tadeusza Świeżawskiego.

Dziedzina hodowli drobiu znalazła także wybitne miejsce, a w dziale tym zwracamy uwagę na artykuły pp. Dra Fibicha i J. Viktoriniego.

Prócz tych wspomnianych powyżej możemy wymienić cały szereg autorów, których nazwisk przedtym na łamach „Rolnika" albo wcale nie spotykano lub tylko bardzo rzadko, a którzy licznymi, ciekawymi i pouczającymi artykułami przyczynili się niemało do wzbogacenia treści pisma. Wymieniamy np. pp.: Cyryla Kochanowskiego, kniazia Stanisława Świdrygiełłę-Świderskiego, Dra Henryka Wielowieyskiego, Z. Mazurkiewicza, Dra Włodzimierza Trzeciaka, Stefana Reiharda, Andrzeja Ochenkowskiego, Edwarda Ansona, Dra Marjana Górskiego, Zygmunta Ładę, Dra Tadeusza Orynga, Aleksandra Wróbla, A. Zarembę, Stanisława Pospieszalskiego, Benedykta Wygodę, Karola Kruzensterna, jenerałową Juljuszową Albinowską, Władysława Bigę, Izydora Nussbauma, Marję Neumanównę i t. d.

Z przyjemnością stwierdzamy, że i dawni, tak bardzo przez ogół czytelników cenieni współpracownicy „Rolnika", nie zaniedbywali pisma i w roku 1912, a wśród nich przedewszystkim pp.: Dyrektor Akademji dublańskiej Dr. Kazimierz Miczyński, prof. Tadeusz Chrząszcz, Dyrektor szkoły chmielarskiej Adolf Jasiński, Seweryn Wiśniewski, Juljan Skulski, i jak zawsze na „Rolnika" łaskawi pp.: Jerzy Turnau, Stefan Kotarski, Zygmunt Łączyński, Kazimierz Ostoja-Ostaszewski, Marjan Jędrzejowicz, Stanisław Zalasiński (Kostka).

Oczywiście wymieniamy tylko tych autorów, których artykuły, fejletony lub korespondencje częściej w „Rolniku" się pojawiały.

Szczególną wdzięczność winniśmy tym Panom z grona praktycznych rolników, którzy zasilali „Rolnika" częstymi korespondencjami o sprawach aktualnych. Korespondencje takie, często bezimiennie zamieszczane, nigdy niehonorowane, przy-

czyniają się bardzo do ożywienia pisma — a z przyjemnością stwierdzamy, że w tym roku sprawozdawczym dział ten nie dał powodu do nieprzyjemnych wyjaśnień, jak to miało miejsce parokrotnie w latach 1910 i 1911.

Dział biuletynów meteorologicznych i wiadomości handlowych pozostały niezmienione, a pozwalamy sobie mniemać, że dalszego rozszerzenia nie wymagają.

Może nie bez winy redakcji, do czego się otwarcie przyznaje, nie rozwinął się należycie dział poradnika gospodarskiego (pytania i odpowiedzi), a powinienby także być zmieniony i rozszerzony dział „Z działalności Towarzystwa“, co już oczywiście od redakcji jako takiej nie zależy.

„Sylwan“.

Czasopismo „Sylwan“, wydawane znacznym nakładem kosztów i pracy pod redakcją zasłużonego Prof. Stanisława Sokołowskiego, nie budzi — niestety – większego zainteresowania u Członków Towarzystwa. Najwybitniejszym dowodem tego jest zupełny zastój we współpracownictwie. Redakcja z największym wysiłkiem tylko czyni zadość swoim obowiązkom, wydając 3 arkuszowe zeszyty, w których powtarzają się prace kilku zaledwie stałych współpracowników. Z szerokiego grona Członków, obejmującego przeszło 800 leśników, nie otrzymuje „Sylwan“ żadnego zgoła zasiłku. Jeżeli smutny ten objaw trwać będzie dłużej, w takim razie rozmiary „Sylwana“ z konieczności zmniejszone zostaną do połowy, co bynajmniej nie będzie chlubnie świadczyć o poziomie leśnictwa galicyjskiego.

f) Wydawnictwo podręczników.

Ruch wydawniczy Komitetu w zakresie podręczników ograniczył się do wydania II. nakładu pracy Ben. Wygody p. t.: „Tablice do kontroli mleczności“. Prócz tego wydał Komitet drukiem pracę insp. Reicharda p. t.: „Doświadczenia i spostrzeżenia z hodowli bydła“, będące przedmiotem odczytu na ostatniej Radzie Ogólnej, oraz Dra Dalkiewicza odbitkę z „Rolnika“ p. t.: „W kwestji zmiany metody leczenia gruźlicy u bydła“.

Wreszcie dopomógł Komitet do wydania broszurki A. Glezera p. t.: „Hodowla bydła rogatego“, subwencjonując ją kwotą 200 koron.

g) Zakładanie bibljotek i czytelni rolniczych.

W roku ubiegłym wspomagał Komitet w dalszym ciągu już istniejące bibljoteki i czytelnie rolnicze, bądź to przy Oddziałach Towarzystwa, bądź też przy Kółkach rolniczych, szkołach i kursach rolniczych i t. d. Do tego celu używano głównie wydawnictw Komitetu, niekiedy i wydawnictw obcych. Prócz tego zakładał Komitet nowe bibljoteki i czytelnie, zaopatrując je w sortymenta polskich i ruskich wydawnictw rolniczych.

Z wydawnictw obcych zakupił Komitet w tym celu 50 egz. broszurki J. J. Neumana „Dojenie krów“, oraz 50 egz. roczników „Biblioteczki rolniczej“.

h) Kursa i wykłady rolnicze.

Prócz kursów specjalnych np. hodowlanych, sadowniczych i t. p., o których wspominamy w sprawozdaniach odnośnych sekcji, zorganizował Komitet, podobnie jak w roku ubiegłym 6-dniowy, bezpłatny kurs gorzelniczy we Lwowie dla właścicieli, dzierżawców i administratorów dóbr ziemskich.

Uczestników kursu było około 20. Kierownikiem kursu, a zarazem głównym prelegientem był prof. Tadeusz Chrząszcz, dyrektor kraj. szkoły gorzelniczej w Dublanach; prócz niego wykładali pp. prof. K. Ajdukiewicz z Dublan, oraz c. k. starszy radca Skarbu Dr. J. Balikiewicz.

Celem kursu było przedstawienie w krótkości całokształtu wiedzy gorzelniczo - administracyjnej, by na tej podstawie zapoznać uczestników kursu nie tylko z kontrolą robót w gorzelni, lecz także wskazać, w jaki sposób można podnieść dochodowość z gorzelni, oraz uniknąć wszelkich błędów i strat. Z zadania tego wywiązali się prelegienci bardzo dobrze, tym łatwiej, że po każdym wykładzie wywiązywała się żywa dyskusja nad omawianym przedmiotem.

Z kursem tym związane były wycieczki do gorzelni doświadczalnej w Dublanach, fabryki drożdży w Zamarstynowie i fabryki maszyn ks. Andrzeja Lubomirskiego we Lwowie, oraz rafinerji spirytusu J. Baczewskiego we Lwowie.

Drugim kursem był zorganizowany kosztem dotacji traktatowej w dniach od 19—24. lutego kurs uprawy łąk i pastwisk we Lwowie pod kierownictwem Bronisława Janowskiego, inspektora rolniczego Komitetu.

Kurs ten zgromadził przeszło 60 uczestników, przeważnie właścicieli, dzierżawców i administratorów dóbr, tudzież kilku inżynierów melioracyjnych, zwłaszcza z c. k. Komisji agrarnej, ze swym szefem na czele, inspektorem technicznym p. Krudyssem.

Kurs otworzył Prezes Towarzystwa, ks. Witołd Czartoryski przemówieniem, w którym podniósł doniosłe znaczenie postępowej uprawy łąk i pastwisk, konieczną potrzebę zakładania pastwisk sztucznych, bez których hodowla nowoczesna nie daje się pojąć, wreszcie wyraził swe zadowolenie z tak licznego zjazdu, będące najlepszym dowodem zainteresowania się tematem.

Kurs ten obejmował wykłady następujące:

1. Organizacje gospodarstw pastewnych, prof. Dr. St. Pawlik — 2 godziny wykładu.

2. Uprawa roślin pastewnych, prof. Dr. K. Miczyński — 4 godziny wykładu.

3. Melioracje łąk i pastwisk w zarysie, inż. A. Wierzbicki — 2 godziny wykładu.

4. Uprawa łąk i pastwisk trwałych, insp. Br. Janowski — 8 godzin wykładu.

5. Nasionoznawstwo rolnicze, prof. Dr. W. Krzemieniecki — 3 godziny wykładu.

6. Uprawa nasion traw pastewnych, insp. Br. Janowski — 6 godzin wykładu.

7. Wychów młodzieży i utrzymanie bydła na pastwisku, prof. Dr. K. Malsburg — 3 godziny wykładu.

8. Maszyny i narzędzia do chowu paszy, prof. inż. K. Ajdukiewicz — 2 godziny wykładu.

9. Pasze treściwe, prof. Dr. A. Maurizio — 3 godziny wykładu.

Po ostatnim wykładzie wyrazili słuchacze przez usta p. Zeitlebena, wł. dóbr z powiatu podhajeckiego, szczerą i gorącą podziękę p. Janowskiemu, prosząc go zarazem, by był rzecznikiem ich w wyrażeniu Komitetowi c. k. Towarzystwa gospodarskiego na ręce Księcia Prezesa głębokiej wdzięczności za urządzenie tego kursu, jak również wszystkim pp. Prelegentom za ich gorliwą pracę i trud, jaki ponieśli w przedstawianiu licznych objektów demonstracyjnych dla tym dobitniejszego objaśnienia swych znakomitych wykładów.

W końcu wręczyli uczestnicy kursu p. Janowskiemu, po stosownym przemówieniu, pisemny memorjał do Komitetu Towarzystwa, opatrzony podpisami wszystkich obecnych rolników, proszący, ażeby Komitet raczył w przyszłości urządzać obok obecnych kursów specjalnych corocznie kilkutygodniowe kursa dla wykształconych rolników, w którychby powiadamiano ich o najnowszych postępach wiedzy i praktyki we wszystkich działach rolnictwa i hodowli, wyrażając przy tym niepłonną nadzieję, że pp. profesorowie Akademji dublańskiej poprą chętnie usiłowania Komitetu w tym kierunku.

Memorjał ten ma rzeczywiście poważne znaczenie, dowodzi bowiem coraz więcej odczuwanej między inteligientnymi rolnikami potrzeby zastosowania postępu w swych warsztatach, do czego takie wykłady są znakomitym środkiem wobec braku czasu u praktycznego rolnika, ażeby wczytywaniem się w liczne dzieła i czasopisma mógł tę lukę wypełnić.

Poza tym delegował Komitet swych inspektorów, referentów i instruktorów na Walne Zgromadzenia Oddziałów, oraz na inne zebrania rolnicze, w charakterze prelegientów, omawiających ważniejsze tematy gospodarskie, mające czy to znaczenie lokalne czy też czasowe. Prelekcji takich odbyło się około 100, tematami najczęściej powtarzanymi była sprawa melioracji pastwisk i łąk (prel. Br. Janowski), wychów nierogacizny (prel. K. Bzowski), organizacja handlu bydłem i jajami (prel. A. Rodakiewicz), uprawa lnu i konopi (prel. W. Chłopiński), mleczarstwo (prel. Zakrzewski), sadownictwo (prel. Wł. Lichański i Wł. Kubik), suszenie ziemniaków (prof. T. Chrząszcz) i t. d.

Jak co roku, tak i w roku ubiegłym odstąpił Komitet 12.500 K t. j. $^3/_4$ całości odnośnej subwencji c. k. Ministerstwa rolnictwa Zarządowi Głównemu Towarzystwa Kółek rolniczych, z których użycia przedkłada ta instytucja osobne sprawozdanie (patrz Działalność rolnicza Towarzystwa Kółek rolniczych na tle subwencji Komitetu).

B. W sprawie rolnictwa praktycznego.

a) Działalność Komitetu w zarządzie własnym.

1. Działalność doświadczalna.

W działalności tej zachował Komitet w roku ubiegłym stanowisko, przyjęte w latach poprzednich, t. j. ograniczał się do

inicjowania, organizowania i subwencjonowania doświadczeń rolniczych, odstępując ich wykonywanie Instytucjom, uposażonym w odpowiedni personal i środki pomocnicze. Instytucjami tymi, którym też Komitet odstępował potrzebne fundusze, były przedewszystkim krajowe stacje doświadczalne we Lwowie i Dublanach, dalej Zakład hodowli zbóż w Dublanach, wreszcie Ferma doświadczalna w Łopuszce, pozostająca pod zarządem Kółek Ziemian. Sprawozdanie działalności tychże Instytucji podajemy w osobnym rozdziale.

W zarządzie własnym przeprowadzał Komitet tylko doświadczenia z uprawą pastewnych traw nasiennych, oraz uprawą pastwisk i łąk, wreszcie niektóre badania z zakresu teorji uprawy roślin pastewnych, a to za pośrednictwem inspektora rolniczego Bronisława Janowskiego. Wyniki tych prób pomieściliśmy w osobnych rozdziałach poniżej.

2. Popieranie produkcji odmian szlachetnych roślin uprawnych.

Podobnie jak lat ubiegłych działalność Komitetu w kierunku powyższym polegała na popieraniu krajowej produkcji zbóż uszlachetnionych, a to przez udzielanie pomocy fachowej w osobie zasłużonego badacza w rzeczach hodowli zbóż, K. Miczyńskiego, prof. Akademji rolniczej w Dublanach i kierownika krajowego Zakładu hodowli zbóż tamże. Pod tego rodzaju opieką i kontrolą Komitetu pozostawały: Hodowla rodowodowa zbóż Jerzego Turnaua w Mikulicach, Juljana barona Brunickiego w Podhorcach koło Stryja, oraz Hodowla zbóż nasiennych i ziemniaków w Zaborzu koło Zielonej.

Do pośredniej niejako działalności Komitetu na polu popierania produkcji odmian roślin uprawnych należy zaliczyć staranie Komitetu o fundusze na utrzymanie kraj. Zakładu hodowli zbóż w Dublanach, dzięki którym c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało i wypłaciło temuż na nasze ręce 5.000 koron.

3. Popieranie upraw roślin pastewnych.

W działalności tej zachował Komitet kierunek przyjęty w latach poprzednich, a zatym przedewszystkim umożliwiał

włościanom obu narodowości zakupno nasion roślin pastewnych jak koniczyn, traw, buraków, marchwi, końskiego zębu etc. przez udzielanie im zniżek, dochodzących do 50%. Nasiona te zakupywali włościanie głównie za pośrednictwem swych Oddziałów. I tak udzielił Komitet na cel powyższy subwencji od 100 do 500 koron Oddziałom: busko-kamioneckiemu, mościskiemu, przemyślańskiemu, dolińskiemu, stanisławowskiemu, stryjskiemu, cieszanowskiemu.

W celu rozpowszechnienia nasion roślin pastewnych, uprawianych rzadziej, jak np. seradela, lucerna, rozdał Komitet darmo pewną ilość nasion tych roślin między włościan.

Równocześnie zasilał Komitet równoległą działalność Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych, udzielając mu na ten cel ogółem zasiłku w kwocie 3.000 koron. Z użycia tych funduszów Instytucja ta przedkłada osobne sprawozdanie.

4. Poprawa łąk i pastwisk gminnych.

Rola Komitetu w dziale powyższym polegała na pomocy, udzielanej Wydziałowi krajowemu, w kierunku przeprowadzenia badań agronomicznych i opracowania planów zagospodarowania pastwisk i łąk gminnych, zgłoszonych do poprawy kosztem dotacji traktatowej.

Przypominamy tutaj, że z tego funduszu 5 milionów koron, przeznaczonego na popieranie chowu i podniesienie stanu bydła w ciągu lat 9 od roku 1910 do 1918, przypadała na Galicję, w stosunku do ilości sztuk bydła rogatego na podstawie spisu z 1900 roku, rocznie kwota 1,428.933 koron, z której po myśli sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego i wniosków Wydziału krajowego przeznaczyło c. k. Ministerstwo rolnictwa 450.000 koron na meliorację łąk i pastwisk gminnych.

Na podstawie nowego spisu z 1910 roku, który wykazał zmniejszenie stanu bydła w Galicji, zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa redukcję udziału, przypadającego na Galicję z funduszów traktatowych, z 1,428.933 koron na kwotę 1,367.429 koron, począwszy od 1912 r.

Dotację roczną 450.000 koron na meliorację pastwisk postanowił jednak Wydział krajowy utrzymać tak, iż ogółem w 9 latach będzie do dyspozycji 4,050.000 koron, po odtrąceniu zaś

100.000 koron na zakupno paszy (w myśl reskryptu Ministerstwa rolnictwa za zgodą Wydziału krajowego) 3,950.000 koron.

Dla dozoru i kontroli melioracji łąk i pastwisk kreowano posady trzech inspektorów łąk i pastwisk i na podstawie konkursu z pomiędzy 24 kandydatów za zgodą c. k. Ministerstwa rolnictwa zamianowano inspektorami pp. Marjana Bosakowskiego, Izydora Kuzyka i Klemensa Majewskiego, agronomów z wyższymi studjami.

W roku 1912 zostali ci inspektorzy przydzieleni do Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, w celu lepszego wyszkolenia się w sprawach łąkowo-pastwiskowych pod kierunkiem inspektora rolnictwa p. Bronisława Janowskiego. Pod jego też kierunkiem opracowywali oni projekta zagospodarowania pastwisk gminnych.

W tym czasie przedłożył Wydział krajowy następujące opracowane projekty melioracji pastwisk gminnych do zatwierdzenia c. k. Ministerstwu rolnictwa:

1. w Parchaczu, powiat Sokal, 370 morgów pastwiska.

Projekt obejmuje osuszenie rowami, ogrodzenie drutem kolczastym i żywopłotem, tudzież uprawę rolną pastwiska. Subwencja 153.500 koron przyznana, roboty rozpoczęto w 1911 r.;

2. w Besku, powiat Sanok, 440 morgów.

Projekt obejmuje drenowanie, podział i nawożenie. Subwencja 74.802 koron została przyznana, a roboty zarządzono w 1912 r.;

3. w Dmytrowie, powiat Kamionka strumiłowa, 289 morgów torfowego pastwiska.

Projekt obejmuje drenowanie, podział i uprawę. Subwencję 139.200 koron przyznano, roboty zarządzono w 1911 r.;

4. w Starym Samborze, 101 morgów.

Projekt obejmuje podział, ogrodzenie, znawożenie i posiew trawami. Subwencja 17.300 koron przyznana;

5. w Dolinie, powiat Dolina, 580 morgów.

Projekt obejmuje drenowanie, podział, uprawę i nawożenie. Zasiłek w kwocie 198.230 koron został przyznany, roboty rozpoczęto w 1912 r.;

6. w Wyciążach, powiat Kraków, 59 morgów.

Projekt obejmuje osuszenie, podział i nawożenie. Subwencja 13.840 koron przyznana. Roboty rozpoczęto w 1912 r.;

7. w Wierzchosławicach, powiat Tarnów, 66 morgów.

Projekt obejmuje osuszenie rowami, podział i uprawę. Zasiłek 38.000 koron przyznano.

8. w Sokolnikach, powiat Tarnobrzeg, 283 morgów.

Projekt obejmuje osuszenie rowami, podział z ogrodzeniem i uprawą. Zasiłek 115.000 koron przyznany, roboty rozpoczęto w 1912 r.;

9. w Josefsdorf, powiat Mielec, 104 morgów.

Projekt obejmuje osuszenie rowami i zwilżanie, podział i nawożenie. Zasiłek 21.972 koron przyznany, roboty zarządzono w 1912 r.;

10. w Wólce mędrzechowskiej, powiat Dąbrowa, 190 morgów.

Projekt obejmuje osuszenie rowami, podział i uprawę kosztem 120.000 koron;

11. w Kupiczwoli, powiat Żółkiew, 720 morgów.

Projekt obejmuje osuszenie rowami, podział i uprawę. Zasiłek 229.600 koron;

12. w Niemstowie, powiat Cieszanów, 219 morgów.

Projekt obejmuje osuszenie rowami, podział i uprawę. Zasiłek 95.000 koron przyznany;

13. w Skawinie, powiat Podgórze, 102 morgów.

Projekt obejmuje osuszenie rowami, podział i uprawę kosztem 59.000 koron, z czego gmina pokrywa 14.750 koron, a na subwencję przypada 44.250 koron;

14. w Strzelcach wielkich, powiat Brzesko, 157 morgów.

Projekt obejmuje drenowanie, podział, ogrodzenie i uprawę kosztem 96.000 koron,

15. w Czukwi, powiat Sambor, 430 morgów.

Projekt obejmuje osuszenie rowami, podział i uprawę kosztem 174.550 koron;

16. w Mikołajowie nad Dniestrem, powiat Żydaczów, 149 morgów.

Projekt obejmuje podział, uprawę, obsiew i nawożenie kosztem 57.750 koron;

17. w Wyszatycach, powiat Przemyśl, 387 morgów.

Prace przeprowadza c. k. Komisja agrarna w związku z komasacją gruntów. Koszt preliminowany na 150.000 koron;

18. w Lityni, powiat Drohobycz, 650 morgów kosztem 260.865 koron.

Projekt obejmuje drenowanie, podział i uprawę;

19. w Synowódzku wyżnym, powiat Stryj, 377 morgów kosztem 136.474 koron;

Projekt obejmuje drenowanie, podział i uprawę.

20. w Jaworowie, 418·5 morgów, kosztem 162.283 koron.

Projekt obejmuje osuszenie, podział, nawożenie i podsiew;

21. w Czeluśnicy, powiat Jasło, 63 morgów, kosztem 35.000 koron;

22. w Wielowsi, powiat Tarnobrzeg, 178 morgów kosztem 77.000 koron;

23. w Jaślanach, powiat Mielec, 225 morgów, kosztem 68.320 koron.

W roku 1912 zarządził Wydział krajowy zdjęcia i badania agronomiczne pastwisk w następujących gminach:

24. w Kałuszu, 1.092 morgów;
25. w Nowosielcach, powiat Bóbrka, 200 morgów;
26. w Leżachowie, powiat Jarosław, 750 morgów;
27. w Kulczycach, powiat Sambor, 600 morgów;
28. w Podolszczu, powiat Wadowice, 200 morgów;
29. w Kolbuszowej, 112 morgów;
30. w Stanisławicach, powiat Bochnia, 65 morgów;
31. w Zakopanem, hala Kalatówka, 300 morgów;
32. w Uściu solnym, powiat Bochnia, 290 morgów;
33. w Rzęśnie polskiej, powiat Lwów, 600 morgów;
34. w Kamionkach wielkich, powiat Kołomyja, 84 morgi.

W sprawie powyższej współdziałał również Komitet w kierunku agitacyjnym na drodze odczytów i pogadanek, oraz przez inicjowanie i przeprowadzanie doświadczeń polowych, np. w Nielepkowicach, Adamówce itd.

5. Popieranie racjonalnego zagospodarowania łąk i pastwisk trwałych prywatnych.

Cel ten osiągał Komitet dwiema drogami, mianowicie przez zakładanie własnym kosztem próbnych kultur powyższych na obszarach do 3 ha, oraz przez udzielanie pomocy fachowej i finansowej przy ich zakładaniu na szerszą skalę.

I tak założył Komitet próbne pastwiska i łąki trwałe w natsępujących miejscowościach:

Borszczowie (T. Słomkowski), Bukaczowcach (M. Hałunka), Hrankach (D. Cybruch), Hruszowicacach (St. Myszkowski), Bajkowcach starych (J. Friedberg), Tartakowie (M. Ederowa), Uhrynowie górnym (T. Burzyński), Brzozdowcach (L. Korzenny), Jabłonce (W. Kraiński), Myszkowicach (A. Noel), Szczercu (K. Kruzenstern), Kuźminie (Wł. Kudelski), Wysuczce (W. Czerkawski), Suchowoli (Ł. Turnau), Łuczycach (K. Turski), Żuklinie (M. Hajnosz).

Co do kierunku drugiego, to polegał on prócz pomocy fachowej, o czym poniżej, także na udzielaniu zakładającym pastwiska trwałe pożyczek bezprocentowych, zwrotnych w 4 latach. Fundusze na ten cel dostarcza dotacja traktatowa z roku 1910 w kwocie 120.000 K.

Dotychczas przedstawił Komitet do wypłaty pożyczek tych c. k. Ministerstwu rolnictwa tylko 5-ciu kandydatów, o łącznej kwocie około 55.000 K, bowiem inni z kandydatów o to się ubiegających nie mogli (dzierżawcy) lub nie chcieli uczynić zadość wymaganiom c. k. Ministerstwa rolnictwa w kierunku zapewnienia tejże pożyczki wystawieniem zapisu kaucyjnego, zahipotekowanego na majątku kandydata.

Sprawa ostatecznej wypłaty przyznanych kwot została nie z naszej winy opóźniona, zaś żądanie nasze o zniesienie powyższej przykrej formy zabezpieczenia pożyczek dotychczas nie zostało załatwione.

Dalszych 12 podań o te pożyczki zostało uchwalonych przez Komitet, na razie jednak nie przedstawiono ich c. k. Ministerstwu rolnictwa z przyczyny braku załatwień naszych żądań poprzednich.

6. Szkółki nasiennych traw pastewnych.

Komitet w roku ubiegłym w powyższym dziale swej działalności ograniczał się tylko do dalszej opieki nad założonymi szkółkami traw. Produkcje tych rozwijają się bardzo korzystnie, a zbiory, jakie otrzymano w roku sprawozdawczym, wykazały wielką rentowność całego przedsiębiorstwa.

Z nowych szkółek założono tylko szkółkę w Suchowoli, prócz tego przeprowadzono próby z uprawą rajgrasu jednorocznego w Gdeszycach, Wysuczce i Pnikucie.

7. Doświadczenia naukowe nad produkcją traw pastewnych.

Doświadczenia te przeprowadził inspektor Bronisław Janowski przy pomocy kraj. insp. M. Bosakowskiego, I. Kuzyka i K. Majewskiego, częściowo w pracowni Kraj. Stacji botaniczno-rolniczej, częściowo w ogrodzie Szkoły Politechnicznej we Lwowie.

I tak w pracowni Stacji przeprowadził studja co do wpływu głębokości przykrycia na kiełkowanie nasion traw pastewnych przy 14 gatunkach.

Doświadczenia w ogrodzie mają na celu zbadanie:

1. Potrzeb nawozowych poszczególnych gatunków traw.
2. Wartości różnego pochodzenia traw.
3. Trwałości i wydatności traw w ogólności.
4. Wpływu na wydatność i trwałość traw.

Badania te obliczone na szereg lat, wydały już pewne rezultaty.

8. Porady fachowe rolnicze.

Działalność Komitetu w kierunku opracowywania planów szczegółowych zagospodarowania majątków, w szczególności zaś kultur pastewnych, podjęta przez Komitet przed 6-ciu laty, rozwija się z każdym rokiem coraz bardziej, ogarniając coraz to szersze warstwy naszego społeczeństwa rolniczego. Już dzisiaj pochwalić się możemy bardzo korzystnymi wynikami tej akcji w postaci tysięcy hektarów kultur pastewnych, zagospodarowanych w sposób właściwy, powstałych na miejsce dawnych nieużytków, oraz w postaci racjonalnych płodozmianów, zaprowadzonych na miejsce dawnej dzikiej gospodarki.

Z tego też względu Komitet wypracował projekt organizacji inspektoratu rolniczego, mający wejść w życie w czasie najbliższym. Myślą przewodnią projektu jest stworzenie rolnikom biura informacyjnego w kwestjach techniki rolniczej, mogącego dawać impuls w kierunku krzewienia postępu rolniczego.

Zorganizowaniu tego działu tak bardzo ważnego sprzeciwiał się na razie brak funduszów, gdyż koszty takiej porady, z której korzystają tak właściciele większych posiadłości, jak

i gospodarze małorolni, pokrywa Komitet, pragnąc w ten sposób umożliwić i najuboższym korzystanie z tej pomocy Komitetu. Że jednak działalność znajduje tak znaczne uznanie u zainteresowanych, czego najlepszym dowodem jest, że i ziemianie z zachodniej części kraju, a nawet z zakordonu zwracali się wielokrotnie do Komitetu o udzielenie im tej pomocy, czego im też Komitet nie odmawiał, — przeto Komitet nie wątpi, że projektowana organizacja znajdzie środki na pokrycie zwiększonych wydatków.

9. Popieranie uprawy lnu i konopi.

Kierunek akcji Komitetu, zmierzającej do popierania uprawy lnu i konopi, nie uległ zmianie mimo, że Komitet zastanawiał się niejednokrotnie nad tą kwestją. Okoliczność, że jakakolwiek zmiana akcji zwiększyłaby znacznie wydatki, na które Komitet nie ma pokrycia, była powodem trzymania się drogi z dawna utartej, celowej, tj. zbiorowego sprowadzania doborowych odmian nasion wspomnianych roślin i rozdzielania tychże między członków po cenach zniżonych, w ramach subwencji uzyskanych od rządu i kraju. Fundusze dyspozycyjne na ten cel, w których zarazem mieści się płaca utrzymywanego przez Komitet instruktora, w roku sprawozdawczym wynosiły:

subwencja krajowa . . .	1.000·— K
„ państwowa . .	8.000·— „
razem . .	9.000·— K

Sprowadzaniem nasion lnu i konopi zajmował się Oddział handlowy T-wa gospod., zamawiając u firm pierwszorzędnych, znanych z rzetelnego i sumiennego wykonania zleceń, 185 beczek lnu pernawskiego (o 4 beczki więcej niż w roku poprzednim), 43 worów lnu rygskiego (o 9 worów mniej niż w roku poprzednim) i 1170 kg nasienia konopi. Detailicznym rozdzieleniem tych nasion zajmowały się przeważnie Rady Oddziałów naszego Towarzystwa i Zarządy Kółek rolniczych, po części sam Oddział handlowy względnie Zarząd Gł. T-wa Kółek rolniczych, jakoteż Rady powiatowe. Członkowie otrzymali nasiona po cenie znacznie zniżonej, a mianowicie:

1·20 K za garniec, względnie 38 K za beczkę lnu pernawskiego,
1·10 „ „ „ „ 32·50 K za worek lnu rygskiego,
20·80 „ „ 100 kg nasienia konopi, bez wliczania kosztów reekspedycji i opakowania. Opust z cen własnych wynosił przeciętnie 40%.

Jak to już w sprawozdaniu roku ubiegłego zaznaczono, ceny oryginalnego nasienia lnu inflanckiego systematycznie się podnoszą tak, że obecnie liczyć się należy z ewentualnością słabego popytu za tym nasieniem, co może spowodować smutne dla kultury lnu następstwa. Ta okoliczność zmusza Komitet do szukania innego źródła, w którym możnaby nabywać nasienia równie dobre jak inflanckie, lecz o wiele tańsze. Chcąc zebrać pewne dane w tym względzie, Komitet zainicjował szereg prób porównawczych w różnych położeniach i na różnego rodzaju glebie, wybierając dla porównania len pernawski, rygski i krimski (ostatni pochodzi z miejscowości Krima, leżącej w górach Kruszcowych w Czechach 1000 m. n. p. m., a jest reprodukcją lnu pernawskiego). Dzięki zezwoleniu Wydziału krajowego, który otacza zawsze swoją życzliwością i udziela poparcia tej gałęzi produkcji rolnej, wspomniane próby przeprowadzono na poletkach doświadczalnych szkół rolniczych, a mianowice w Dublanach (pow. Lwów), Miłocinie (p. Rzeszów), Kobiernicach (pow. Biała), Suchodole (pow. Krosno), Bereźnicy (pow. Stryj) i Jagielnicy (pow. Czortków). Nadto podjęli się przeprowadzenia próbnej uprawy następujący rolnicy: Franciszek Parkoła w Tołszczowie (pow. Bobrka), Ewelina Szeparowiczowa w Kołodziejówce (pow. Stanisławów), Juljusz Frey w Oparach (pow. Drohobycz), Wojciech Kisiel w Świrzu (pow. Przemyślany), Michał Juryniec, Tomasz Sroka i Grzegorz Pajda w Stodółkach (pow. Gródek), Antoni Adamiszyn w Wołostkowie (pow. Mościska), Jan Tokarz w Nowym Siole (pow. Cieszanów), Roman Sztykała w Ilkowicach i Eljasz Artyszczuk w Tartakowie (powiat Sokal).

Próby zostały wykonane przez plantatorów wedle udzielonej im z biura Komitetu pisemnej instrukcji co do najważniejszych zasad uprawy lnu, na poletkach o powierzchni 1 ara dla każdej poszczególnej odmiany, obsianej 2 kg nasienia.

Wszystkie poletka w czasie wegietacji lnu zlustrował instruktor uprawy lnu W. Chłopiński.

Wyniki w surowym produkcie przedstawiają się następująco:

Miejscowość	Plon	Len pernawski	Len rygski	Len krimski
		kilogramów		
Dublany	siemienia ..	3·42	5·62	3·14
	słomy ..... plewy	35·54	54·34	30·86
Miłocin	siemienia ..	4·80	9·—	4·70
	słomy	19·—	25·—	22·—
	plewy	4·20	6·—	4·20
Kobiernice ...	siemienia .. słomy ..... plewy	17·5	18·—	14·—
Suchodół	siemienia ..	4·—	6·—	6·—
	słomy	24·—	35·—	25·—
	plewy	6·—	7·—	8·—
Bereżnica:	len zmarniał z przyczyn niezależnych od plantatora			
Jagielnica:	kwestjonarjusz odesłano przez pomyłkę do Szkoły rolniczej w Suchodole, gdzie mają się odbyć dalsze próby			
Ilkowice	siemienia ..	7·—	6·—	6·50
	słomy	28·—	27·—	29·—
	plewy	7·—	7·—	5·—
Tołszczów ...	siemienia ..	4·—	4·—	4·—
	słomy	49·—	49·—	49·—
	plewy	2·—	2·—	2·—

Z powyższego zestawienia wynika, że len krimski, na którym Komitetowi najwięcej zależy, nie dał rezultatów zadowalniających, jednakowoż sprawy tej nie można przesądzać przed ostatecznym rezultatem doświadczeń, tj. przed uzyskaniem włókna. To też celem stwierdzenia ilości i jakości tegoż u poszczególnych odmian, próbki słomy lnu wyprodukowanego w Dublanach, Miłocinie, Kobiernicach, Suchodole i Jagielnicy zostaną w przyszłym roku przerobione w szkole rolniczej w Suchodole. Co się tyczy próbek z innych miejscowości, niestety wychodzą

one poza nawias dalszej uwagi, gdyż plantatorzy z danych miejscowości bądź jeszcze nie przedłożyli sprawozdań, bądź też w przedłożonych podali wyniki nieprawdopodobne. Oczywiście powoduje to dotkliwą w całej pracy lukę i nie pozwala na należyte zestawienie względnej wartości odmian ze sobą porównywanych.

10. Budowa gnojowni i stajen wzorowych u włościan.

Akcję powyższą prowadził Komitet zarówno we własnym zarządzie, jak i za pośrednictwem Rad Oddziałów w Gródku Jagiellońskim, Lwowie i Stryju, udzielając im na to ryczałtowych subwencji w kwocie po 1.000 koron, wreszcie za pośrednictwem Zarządu Głównego Towarzystwa Kółek rolniczych, któremu na ten cel odstąpił z subwencji rządowej kwotę 1.500 K. W działalności na tym polu Komitet zwracał uwagę głównie na gospodarstwa małorolne, włościańskie (obu narodowości), a polegała ona na tym, że na podstawie zgłoszeń, wnoszonych za pośrednictwem Rad Oddziałów, Komitet opracowywał dla odnośnych petentów (członków) stosowne plany, a za wzorowe wykończenie tychże, sprawdzonych przez delegata Rady Oddziałów, udzielał tytułem premji od 100—250 K. Dla gospodarstw folwarcznych działalność w tym kierunku pozostała niezmieniona i podobnie jak w latach poprzednich, ograniczała się tylko na sporządzaniu planów, zastosowanych do warunków miejscowych, jak niemniej na udzielaniu pomocy fachowej.

W ten sposób powstało 18 gnojowni wzorowych i 9 stajni częściowo nowo wybudowanych, częściowo poprawionych wedle udzielanych wskazówek.

Jako zasadę przy oznaczaniu wysokości premji przy budowie gnojowni i stajen wzorowych przyjęto stosowanie się do ilości sztuk. I tak przy ilości do pięciu sztuk wysokość premji przy budowie gnojowni wynosić może najmniej 100 K, przy stajni 150 K, przy większej ilości sztuk 150 K i 250 K.

11. Wystawy rolnicze.

Fundusze dotyczące przeznaczył Komitet głównie na wystawę rybacką, z której sprawozdanie przedłożyliśmy na innym miejscu *).

*) Patrz Sprawozdanie z działalności rybackiej.

Zresztą wystaw nie urządzaliśmy, tak z przyczyny braku środków jak i z powodu klęsk elementarnych, tak groźnych w roku sprawozdawczym.

Z prób maszyn i narzędzi rolniczych ograniczyliśmy się z tych samych powodów tylko do jednej, przeprowadzonej za inicjatywą i staraniem Oddziału stryjsko-żydaczowskiego. Badane były maszyny i narzędzia, służące do uprawy łąk i pastwisk. Szczegółowe sprawozdanie z tychże prób bardzo zajmujących pomieszczone będzie osobno, po zbadaniu wyników na poroście łąk i pastwisk, na których je przeprowadzano.

b) Działalność instytucji subwencjonowanych przez Komitet.

Sprawozdanie Krajowej Stacji botaniczno-rolniczej we Lwowie z czynności na połoninie pożyżewskiej (Czarnohora).

Przebieg lata r. 1912 dla prac doświadczalnych Stacji na połoninie pożyżewskiej był wyjątkowo niekorzystny. Prace te obejmowały — podobnież jak w roku ubiegłym — doświadczenia z uprawą roślin, doświadczenia nawozowe i obserwacje meteorologiczne. Zakres ich w kierunku doświadczalnym zależy od przebiegu lata. Toteż sprawozdanie poprzedzamy zestawieniem wyników spostrzeżeń meteorologicznych. Interesujących danych o przebiegu zimy dostarczają niektóre przyrządy, zostawiane na całą zimę na połoninie.

Termometr, zostawiony w szafce meteorologicznej, zanotował temperaturę najniższą — 23^{0}1, inny zostawiony w ugorze na głębokości 10 cm wskazywał *minimum* 0^0, skąd wynika, że zima była łagodna, a szata śnieżna w zupełności chroniła od mrozu nawet miejsca, na silne wiatry wystawione. Nic więc dziwnego, że w górach mrozy darni nie niszczą, nic dziwnego, że ziemniaki, zostawione w ziemi, z nastaniem wiosny dobrze przerastają.

Obserwacje meteorologiczne w r. 1912 prowadzono od czerwca do października; dotyczyły one jak zwykle temperatury powietrza, kierunku i siły wiatru oraz zachmurzenia nieba.

Przez cały ten czas były również czynne aparaty samopiszące: termograf, dwa aktinometry, higrograf, ewaporymetr, ombrometr, barometr i heliograf. Szczegółowym zestawieniem danych, zbieranych przez Stację, zajmuje się obecnie na naszą

prośbę prof. K. Szulc, a opracowaniem materjałów prof. E. Romer. Tu tymczasem podajemy niektóre dane celem scharakteryzowania warunków, w jakich w r. 1912 trzeba było pracować.

1. Temperatura powietrza.

Przeciętne dzienne, otrzymane z sum pięciodniowych średnich temperatur dziennych, wahały się:

w czerwcu	7·2—14·9 °C
w lipcu	9·6—14·1 °C
w sierpniu	8·0—14·5 °C
we wrześniu	0·4— 9·4 °C

Przeciętne średnie temperatury dzienne w porównaniu z takimiż dla pięciolecia 1906—1910, były następujące:

	r. 1912	r. 1906—1910
w czerwcu	10·9 °C	10·1 °C
w lipcu	11·0 °C	11·0 °C
w sierpniu	9·3 °C	11·1 °C
we wrześniu	3·9 °C	7·6 °C

Wynika stąd, że w r. 1912 przeciętna dzienna temperatura dla sierpnia była niższa o 1·8 °, a we wrześniu nawet o 3·7 ; wrzesień tym razem był chłodniejszy niż październik r. 1907 1911 o 1·5, 2·8 i 5·7 °C.

Dokładniejsze dane co do temperatury podajemy w następującym zestawieniu (Tab. 1).

Tab. 1.

	w cieniu											t° na aktinometrze				
	najwyższa średnia dzienna		najniższa średnia dzienna		wahania średnich dziennych C°	najwyższa w miesiącu (bezwzgl.)		najniższa w miesiącu (bezwzgl.)		wahania bezwzgl. krańcowych		najwyższa (w słońcu)		najniższa (w nocy)		wahania
miesiąc	C°	dnia	C°	dnia	C°	C°	dnia	C°	dnia	C°		C°	dnia	C°	dnia	C°
czerwiec . . .	16·2	8	4·6	18	11·6	24–1	14	0·3	19	23·8		62·5	8	8·7	20	53 8
lipiec	17·4	30	4·1	5	13 3	23·2	30	2·7	6	20·5		58·9	30	7·8	5	51·1
sierpień . . .	17·5	6	5·0	24	12·5	23–1	6	3·5	24	19·6		58·8	3	7·8	29	51·0
wrzesień . . .	11·8	2	—1·4	21	13·2	15·4	1	—2·6	20	18·0		54·6	29	0·3	21	54·3

*

2. Insolacja.

Czas trwania insolacji oznaczano heliografem Campbell-Stokes'a.

Insolacja pięciodniowa wahała się między 0 (21—25/IX.) a 32 g. 40 m. (6—18 VI.) Najdłuższy dzienny czas trwania insolacji oraz sumę insolacji dla każdego miesiąca zestawiamy poniżej w tab. 2.

Tab. 2.

W miesiącach	maximum insolacji		suma insolacji godzin
	godz. i min.	dnia	
czerwiec . .	10·52	2	121
lipiec . . .	9·50	29	79
sierpień . .	11·5	14	121
wrzesień . .	3·12	12	18

Czas trwania insolacji w ciągu tych czterech miesięcy wynosił godzin 339, podczas gdy w czterech latach poprzednich od 633 do 727 godzin. Dziś bez promienia słońca było ogółem 32, z czego połowa przypada na wrzesień; 10 dni było z insolacją, trwającą tylko po 9·3 minuty. Te dni bez słońca wynosiły 34·4% całego czasu pobytu na połoninie.

3. Zachmurzenie nieba.

Zachmurzenie nieba oceniano według skali 0—10.

Wymiar zestawiamy w tabelce 3.

Tab. 3.

W miesiącach	Dokonano obserwacji	Zachmurzenie 10 obserwowano razy	Zachmurzenie 9 obserwowano razy
czerwiec	88	18	9
lipiec	93	25	21
sierpień	93	18	13
wrzesień	90	65	11

Stąd wynika, że w okresie od czerwca do października 180 razy na 364 zachmurzenie wynosiło 9 lub 10.

4. Opady.

I pod względem opadów rok 1912 przewyższył lata inne. Wynosiły one:

w czerwcu	143 mm	w 23 dniach
w lipcu	260 mm	w 23 dniach
w sierpniu	217 mm	w 19 dniach
we wrześniu	283 mm	w 27 dniach.

Suma zatym opadów wynosi 903 mm, kiedy w latach 1908 do 1911 w odpowiednim okresie czasu było ich 503 do 827 mm. Najwyższy opad pięciodniowy nastąpił w czasie od 1. do 5. września i wynosił 108 mm, najniższy — od 16. do 28. sierpnia w ilości 6 mm. Na 1 dzień przeciętnie było opadu 7·4, a na jeden dzień z opadem 9.8 mm. Zauważyć należy, że takich dni opadowych było w tym okresie 92.

Pierwszy śnieg spadł d. 16. września warstwą grubą na 6 cm, powtórzył się w dniach 21—22. tegoż miesiąca i utworzył warstwę grubości około 70 cm. Po odwilży 25. września spadł znowu 28. września.

5. Temperatura ziemi.

O ile dane wyżej przytoczone służyć będą do scharakteryzowania wyjątkowego roku 1912, to dane, dotyczące temperatury ziemi, mają charakter ogólniejszy.

Wahania temperatury ziemi na głębokości 18 i 38 cm zestawiamy w tab. 4.

Tab. 4.

W miesiącach	na głębokości 18 cm od do C⁰	na głębokości 38 cm od do C⁰
czerwiec . .	7·1—12·1	6·2—10·0
lipiec . . .	9·7—13·6	9·6—11·9
sierpień . .	9·2 - 14·7	9·6—12·8
wrzesień . .	3·1—11·0	4·2—10·2

Całkowite wahanie ciepłoty ziemi w głębokości 18 cm w tym okresie czasu wynosiło 11·6° C, a w głębokości 38 cm do 8·6°.

Na mniejszej głębokości ciepłota ziemi stale była wyższa do 10. sierpnia, potym ciepłoty obu głębokości były zbliżone do siebie, wreszcie od trzeciego tygodnia września w mniejszej głębokości ciepłota spada poniżej ciepłoty warstw głębszych i ponad nią już się nie podnosi,

Wogóle lato roku 1912 było wyjątkowo zimne, niebo przeważnie zachmurzone, insolacja bardzo mała, opady niezwykle duże, wreszcie przyszły wcześnie śniegi i przymrozki.

Przedstawiony przebieg lata dostatecznie tłumaczy wyjątkowo mały dorobek, uzyskany w r. 1911 w kierunku właściwych badań w ogrodzie i na polach doświadczalnych. Prace te prowadzone były pod bezpośrednim kierunkiem adjunkta Stacji p. Huppenthala z pomocą asystenta p. Michalskiego.

Z chwilą przybycia na połoninę śnieg zalegał jeszcze w niżej położonych miejscach na ogrodzie, a w naturalnym alpinarjum za ogrodem przetrwał go 14. lipca. W samym ogrodzie wykłosiły się dopiero turówka (Hierochloa) i kosmatka (Luzula), wychodzić poczynały wiechy kostrzewy owczej i czerwonej. Na połoninach niżej położonych, wolnych już od śniegu, paszy jeszcze mało. Głównym terenem pasania na Pożyżewskiej staje się jej część, w roku 1907—9 hurtowana przez Stację.

Czynności w ogrodzie rozpoczęto od oczyszczenia wszystkich kultur. Stan ich na ogół był bardzo dobry, można powiedzieć lepszy niż kiedykolwiek, na co prócz innych czynników złożyło się przedewszystkim nawożenie nawozami pomocniczymi, wykonane w roku ubiegłym.

Obok traw znakomitym stanem zwracały uwagę kultury marchwicy (Meum Mutellina), krawnika (Achillea carpatica), łubinu trwałego, babki (Plantago montana i serpentina), wreszcie rdestu zwisłego.

Z zasiewów zeszłorocznych skutkiem niesprzyjających okoliczności po siewie nie dobrze się zachowały: koniczyna czerwona z Innsbrucku, esparceta górska i rajgras holenderski. Zresztą zasiewy nasion w grunt otwarty na niekorzystnym terenie ogrodu niejednokrotnie chybiały i dla tego też nowo wprowadzane rośliny, czy to flory miejscowej czy obce, hodowano naprzód w inspekcie zimnym, stąd dopiero przesadzano je na

poletka. W tym celu dawny inspekt o 2 oknach powiększono jeszcze o 3 okna.

Z zasiewów większych na terenie, przygotowanym w ubiegłym roku, dokonano w roku 1912 następujących:

Poa alpina 100 m^2.

Festuca rubra v. fallax 100 m^2.

Meum Mutellina 50 m^2.

Poza tym z poletek mniejszych rozsadzono:

Poa alpina z siewu r. 1910 na pow. 150 m^2.

Poa serotina na 100 m^2.

Poa, gatunek bardzo wiele obiecujący, bliżej nie oznaczony, na 100 m^2.

Z powodu niepogody sprzęt i zbiór nasion był niezwykle utrudniony. Niektóre rośliny nie zdołały nawet osięgnąć stanu dojrzałego jak np. Poa serotina, Festuca carpatica, Pleum Michelii, Agropyrum caninum, Lupinus perennis, Achillea carpatica, Achillea Millefolium, częściowo nawet Poa violacea, Plantago montana, Phleum pratenze, Dactylis glomerata, Avena adsurgens i Avena planiculmis oraz Calamagrostis arundinacea. Wiele kultur nie można było wcale zebrać, inne uległy zniszczeniu na pokosach. Z nasion to, co pozostało, ma naogół małą siłę kiełkowania.

Z nasion zebranych wymieniamy następujące:

1. Festuca supina 2680 gr. 2. Festuca rubra genuina 2330 gr. 3. Festuca Porcii 510 gr. 4. Festuca duriuscula 1180 gr. 5 Festuca picta 3950 gr. 6. Festuca orjentalis 695 gr. 7. Poa alpina 2775 gr. 8. Poa Huppenthali 310 gr. 9. Poa violacea 255 gr. 10. Poa sudetica 1510 gr. 11. Dactylis glomerata 1850 gr. 12. Pleum alpinum 2550 gr. 13. Avena elatior 875 gr. 14. Avena versicolor 440 gr. 15. Avena flavescens 110 gr. 16. Meum Mutellina 455 gr. 17. Plantago alpina 715 gr.

Na parcelach, założonych w roku ubiegłym dla doświadczeń nawozowych, pogoda uniemożliwiła sprzęt siana. Wczesny śnieg uniemożliwił również ponowne rozdzielenie nawozów. Z tych samych powodów pod nowe kultury oczyszczono i spulchniono broną tylko 800 m^2, które leżały spokładane od roku zeszłego. Wyrobiono nowej części ogrodu 1250 m^2, które spokładano pługiem i oczyszczono z kamieni. Wreszcie zrobiono próbę sztucznego darnienia usypiska darnią, układaną pasami. Kultury

ogrodu powiększono kilku nowymi roślinami, zebranymi na wycieczce przez połoniny aż do Czywczynu.

W latach przyszłych po uzyskaniu terenu ogrodu pod kultury czyste pojedynczych traw, trzeba pracę doświadczalną powoli przenosić poza ogród. Doświadczenia nawozowe, założone w roku ubiegłym, należy rozszerzyć i przystąpić do zakładania mięszanek sztucznych. W tym celu stacja dążyć będzie do coraz wydatniejszej produkcji nasion pastewnych roślin alpejskich. Pola nasienne będą założone w miejscach bardziej zacisznych i niżej położonych, niż ogród na Pożyżewskiej. Niektóre rośliny górskie, nadające się do uprawy w nizinie, a odznaczające się wielu zaletami, jak np. Poa violacea i Festuca rubra fallax, których nasion zbiera się już obecnie większe ilości, będą hodowane w majątkach prywatnych w celu wprowadzenia ich nasion do handlu.

Podobnież — jak w roku ubiegłym — nasiona ogrodu alpejskiego podano we wspólnym katalogu ogrodu botanicznego w Dublanach do wymiany z innymi ogrodami. Rozesłano też w żywych okazach większe ilości roślin flory miejscowej do ogrodów botanicznych w Krakowie i w Dublanach, oraz 30 paczek roślin do 28 ogrodów botanicznych pozakrajowych, a kilkanaście okazów flory czarnohorskiej dostarczono prof. Raciborskiemu do wydawnictwa „Flory Polskiej“.

Pozostaje w końcu wspomnieć, że kultury czarnohorskie i Stacja meteorologiczna zwiedzone zostały w r. 1912 przez p. Radcę Dworu Szczęsnego Cieńskiego, szefa biura dla spraw kultury krajowej w c. k. Namiestnictwie, przez Radcę ministerjalnego p. Rzeczycky'ego, radcę leśnictwa w ministerstwie rolnictwa p. Schollmayera, radcę leśnictwa w Dyrekcji Domen i lasów państwowych we Lwowie p. A. Syma, oraz przez pp. Szczepańskiego i Zawadzkiego, inspektorów Towarzystwa Kółek rolniczych. Zwiedziła też ogród wycieczka słuchaczów wyższej szkoły lasowej we Lwowie, prowadzonej przez pp. profesorów Małaczyńskiego, Sokołowskiego, Janeczko, Kozikowskiego i Dra Szapera.

Doświadczenia porównawcze z odmianami roślin uprawnych, prowadzone przez Krajowy Zakład Hodowli roślin w Dublanach.

Systematycznie przeprowadzane doświadczenia polowe z odmianami roślin mają na celu wykazać, jakie odmiany szlachetne najwięcej się nadają dla poszczególnych okolic, różniących się pod względem jakości gleby, warunków klimatycznych i gospodarczych.

Dążąc do tego, aby dla okolic o typowej glebie i różnych warunkach klimatycznych wyszukać odmiany najbardziej dostosowane, Zakład doświadczalny uprawy roślin przeprowadził w roku bieżącym doświadczenia ze zbożami jarymi i oziminami, z odmianami ziemniaków, jakoteż z niektórymi roślinami pastewnymi.

Wysokość i jakość plonów szlachetniejszych odmian zbóż w dużym stopniu zależy od dostosowania się do warunków, w jakich dana odmiana jest uprawiana. Warunki te w naszym kraju, a zwłaszcza we wschodniej jego części są tak różnorodne, że trudno na podstawie wyników jednorazowej próby zadecydować, że ta lub inna odmiana dla pewnej okolicy będzie bezwzględnie najlepsza.

Chcąc więc ocenić wartość jakiejś odmiany, trzeba ją przez parę lat uprawiać i porównywać z innymi odmianami. Takie próby porównawcze podjął Zakład hodowli roślin w bieżącym roku, zakładając t. zw. pola doświadczalne kilkuletnie i jednoroczne. Pierwsze mają być obsiewane corocznie przez 3—4 lat tymi samymi odmianami (zwykle 10 odmian na 1 polu), drugie pola mniejsze (5 odmian) jednorazowe. Pola doświadczalne z odmianami zbóż założono w następujących miejscowościach:

P o l a k i l k u l e t n i e ze zbożami ozimymi (pszenice i żyta):

Łuczyce (p. Sokal), Rozworzany (p. Przemyślany), Szówsko (p. Jarosław—2 pola, z tych jedno na glebie gliniastej, drugie na piaszczystej), Wysuczka (p. Borszczów), Zaborze (pow. Rawa ruska), Dublany (p. Lwów).

P o l a j e d n o r o c z n e:

Chołojów (p. Kamionka str.), Czeremchów (p. Kołomyja), Hranki (p. Bobrka), Jezierzany (p. Buczacz), Klebanówka (p.

Zbaraż), Kłodno (p. Żółkiew), Kułaczkowce (p. Kołomyja), Kurowce (p. Tarnopol), Kutkorz (p. Złoczów), Lubianki (p. Zbaraż), Ochrymowce (p. Zbaraż), Pniatyn (p. Przemyślany), Pnikut (p. Mościska), Potok złoty (p. Buczacz), Rowiszcze (p. Sokal), Wołowe (p. Bóbrka), Złotniki (p. Podhajce), Suchowola (p. Lwów).

Pola kilkuletnie ze zbożami jarymi (owies, jęczmień, pszenica jara):

Balice (p. Mościska), Czeremchów (p. Kołomyja), Chłopice (p. Jarosław), Janów (p. Trembowla), Kuźmina (p. Dobromil), Okno (p. Horodenka), Suchowola (p. Lwów), Szówsko (p. Jarosław), Trzcieniec (p. Mościska), Wola postołowska (p. Lisko), Wysuczka (p. Borszczów).

Pola jednoroczne:

Czarnołożce (p. Tłumacz), Gdeszyce (p. Przemyśl), Hranki (p. Bóbrka), Janów (p. Gródek jag.), Jaremcze (p. Nadwórna), Kurowce (p. Tarnopol), Łopuszka w. (p. Przeworsk), Niemirów (p. Rawa ruska), Niesłuchów (p. Kamionka str.), Ostrów (p. Sokal), Pnikut (p. Mościska), Przemyślany (p. loco). Przybyłów (p. Tłumacz), Rowiszcze (p. Sokal), Sosnów (p. Podhajce), Sprynia (p. Sambor), Suchodół (p. Krosno), Wojciechowice (p. Przemyślany), Żurawica (p, Przemyśl), Zaborze (p. Rawa ruska), Osławy białe (p. Nadworna).

Oprócz powyższych miejscowości założono jeszcze pola dośw. jednoroczne 1) z odmianami ziemniaków: w Janowie (p. Gródek jag.), Niesłuchowie, Pnikucie, — w Zaborzu i Osławach białych pola stałe, — 2) z odmianami grochu w Janowie (p. Trembowla) i Woli postołowskiej, — 3) z gatunkami traw w Suchowoli, — 4. z lnem w Janowie (p. Gródek jag.).

Pola doświadczalne zakładano według instrukcji w odpowiednim położeniu, stanowisku itd., wogóle w warunkach o ile możności jednostajnych z dwukrotnym powtórzeniem każdej odmiany, na parcelach o 500—600 m² powierzchni. Do poszczególnych miejscowości wysłano po 25 kg każdej odmiany zbóż, a po 30 kg ziemniaków, po 10 kg traw i 30 kg grochów. Na żądanie przeprowadzającego doświadczenie Zakład wysyłał na miejsce bezpłatnie asystenta, względnie jego pomocnika celem wytyczenia pola i przeprowadzenia obsiewu lub zbioru.

Z poszczególnych gatunków roślin przeprowadzono doświadczenia w następujących ilościach pól:

Z odmianami	pszenic ozimych	24 pól dośw.
„ „	żyta ozimego	10 „ „

Z odmianami	pszenicy jarej	13	pól dośw.
„ „	owsa	30	„ „
„ „	jęczmienia	14	„ „
„ „	ziemniaków	7	„ „
„ „	grochu	3	„ „
„ „	traw	2	„ „
„ „	lnu	2	„ „
„ „	wyk	1	„ „
	Razem	106	pól dośw.

Przy wyborze odmian, do powyższych doświadczeń użytych, zwrócono uwagę na odmiany krajowe, oryginalne zagraniczne jakoteż roprodukcje krajowe i zagraniczne. Odmian użyto następujących:

Pszenica ozima:

1. Kurfürst v. Sachsen (repr. kraj.), 2. Donka (z Zaborza), 3. Prof. Wohltmann (repr. kraj.), 4. Ostka mikulicka (Mikulice), 5. Białka (Mikulice), 6. Łozinka (Mikulice), 7. Gołka borynicka (Borynicze), 8. Banatka (Borynicze), 9. Dańkowska (repr. kraj.), 10. Rivetts bearded (oryg. Hadmersleben).

Żyto ozime:

1. Polskie (z Mikulic), 2. Petkus I. (repr. kraj.), 3. Loosdorfskie (repr. kraj).

Owies (oryg. Gartona z Reading):

1. Abundance, 2. Potato, 3. Storm-King, 4. Tartar-King, 5. Yielder, 6. Wawerley, 7. Petkus oryg. Lochowa i repr. kraj. 8. Schlanstädtski oryg. i repr. kraj., 9. Seger repr. kraj. I., 10, Record oryg. Gartona z Reading, 11. Dzwonek II. repr. I. kraj., 12. Goldregen repr. I. kraj., 13. Dreikorn repr. kraj. I. 14. Hvitling repr. kraj. I. 15. Rychlik mikulicki (Mikulice), 16. Wettertrotzer repr. dublańskiej, 17. Najwcześniejszy z Niemiercza oryg., 18. Ligowo oryg. Svalöf, 19. Jagiełło oryg. z Mikulic, 20. Amerykański niewiadomego pochodzenia.

Pszenica jara:

1. Gołka jara galic. (Galiz. Sommer-Kolbenweizen) oryg. Lohmann, 2. Loosdorfska gołka repr. kraj. I. 3. Chłopicka oryg. z Chłopic, 4. Mikulicka oryg. z Mikulic.

Jęczmień:

1. Hanna oryg. z Kwassitz, 2. Svanhals repr. kraj. 3. Ideal oryg. z Loosdorf, 4. Princess oryg. z Svalöf, 5. Goldthorpe repr.

kraj., 6. Hannchen repr. kraj., 7. Sześciorzędowy krajowy, 8. Chevalier repr. kraj.. 9. Thaya repr. kraj., 10. Szczucki, 11. Czterorzędowy krajowy, 12. Imperial oryg.

Ziemniaki reprodukcji krajowej:

1. Brocken, 2. Juvel, 3. Marta, 4. Nykita, 5. Ferd. Heine, 6. Rupia, 7. Złocień, 8. Kasztelan, 9. Galatea, 10. Iduna, 11. Całowaniak, 12. Aza, 13. Kawaler, 14. Bonar, 15. Ambrozja, 16. Fürstenkrone, 17. Vor der Front, 18. Badera, 19. Pac, 20. Zawisza, 21. Schulz v. Lupitz, 22. Bawół, 23. Export, 24. Prezydent Krüger, 25. Unica, 26. Jagoda. 27. Gasztołd, 28. Biała królowa, 29. Wohltmann 34.

Grochy:

1. Victoria. 2. Concordia.

Wyki:

1. Sötvicker oryg. z Svalöf, 2. Gravicker oryg. z Svalöf, 3. Zielononasienna z Adlung, 4. Beckera.

Len:

Biało kwitnący stepowy rosyjski.

Trawy: Rajgras angielski, szkocki, włoski oraz Perennialized oryg. Gartona.

U zbóż, wysyłanych do doświadczeń, oznaczono przedtym siłę kiełkowania i % czystości, jakoteż wagę hektolitra i 1000 ziarn, u ziemniaków natomiast % skrobi.

Oprócz szczegółowego sprawozdania prowadzacy doświadczenia zobowiązani byli do przysłania 2 kg próbek ziarna każdej odmiany, według których oznaczano następnie wagę hl i 1000 ziarn.

Do doświadczeń w r. b. zgłosiło się 58 miejscowości, z tych otrzymał Zakład 30 sprawozdań. Powodem tak małej ilości otrzymanych sprawozdań był nadzwyczajnie niekorzystny przebieg pogody w czasie zbiorów. Przepadły zwłaszcza pszenice i owsy tak, że nawet nie przeprowadzano omłotów, lecz zboże zostało na pniu lub na pokosach w polu.

Oprócz powyższych pól doświadczalnych w różnych miejscowościach kraju Zakład przeprowadził próby na własnym polu, jakoteż na polu folwarczym. Próby te dotyczyły:

1. Porównanie siewu owsa w wązkie i szerokie rzędy, jakoteż siewu sposobem Zehetmayera, z różną ilością wysiewu w stosunku na morg.

2. Porównanie niektórych odmian roślin pastewnych.

3. Doświadczenie z czyszczeniem i sortowaniem żyta.

4. Porównanie wszystkich odmian pszenicy, żyta, owsa, jęczmienia, pszenicy jarej etc., których użyto do doświadczeń poza Dublanami.

5. Porównanie odmian pszenic: Buhlendorfskiej żółtej i szarej, Zośki i Ostki łopuskiej, oraz pszenic hodowli Prof. Miczyńkiego, nadto odmian żyta: własnej hodowli i Rümkera zielonego i żółtego.

6. Porównanie % i plonu skrobi u różnych odmian ziemniaków na piaskach i na glinie.

Wyniki tych doświadczeń szczegółowo opracowane, będą wydane osobno później.

Według książki korespondencji załatwiono do dnia 15. grudnia 1912 r. ogółem 852 korespondencji; z tego otrzymano 386, wystano zaś 466. Korespondencje dotyczyły wskazówek w sprawie doświadczeń, jakoteż porad w sprawach ogólno-rolniczych.

Zakład dośw. uprawy roślin przeprowadza dalej kontrolę hodowli zbóż u tych pp. Hodowców, którzy się jego kierownictwu i wskazówkom poddają. W szczególności pod kontrolą Zakładu znajdują się:

1. Hodowla zbóż p. Jerzego Turnaua w Mikulicach.

2. Hodowla zbóż i repr. odmian ziemniaków p. Zygmunta Łączyńskiego w Zaborzu.

3. Hodowla zbóż p. Juljana br. Brunickiego w Podhorcach k. Stryja.

Subwencję Tow. Gosp. w kwocie 5000 K zużył Zakład tak, jak w roku zeszłym—w części na zakupno nasienia do siewu na pola dośw., w części zaś na pokrycie kosztów podróży funkcjonarjuszy Zakładu do gospodarstw, przeprowadzających doświadczenia, celem założenia pól tub też dokonania zbiorów i omłotów.

Drugą subwencję z c. k. Ministerstwa rolnictwa w kwocie 5000 K, przeznaczoną na cele hodowli roślin, zużył Zakład na:

1. Dobudowanie szopy służącej do przechowywania zbóż z dalszych rozmnożeń poszczególnych rodzin.

2. Na instalację motoru elektrycznego do poruszania młocarni i narzędzi do czyszczenia zbóż.

3. Na zakupno narzędzi do sortowania nasion.

4. Na urządzenia do przechowywania elity roślin zbożowych przy selekcji.

Ferma doświadczalna przeworsko-rzeszowskiego Kółka ziemian w Łopuszce wielkiej, przy pomocy subwencji Tow. Gospodarskiego.

Założona według planu Zakładu hodowli roślin w roku zeszłym i zostająca pod jego kierownictwem, ma na celu dla gospodarstw okolicznych za pomocą systematycznie przeprowadzanych prób polowych wykazać:

1. Opłacalność gospodarstwa płodozmiennego 4-polowego z obornikiem, z takim samym płodozmianem, lecz bez obornika z nawozem zielonym i nawozami sztucznymi.

2. W jakiej ilości, jakim sposobem, w jakiej porze najlepiej używać nawozów sztucznych i obornika pod różne rośliny gospodarcze.

3. Jakie są najkorzystniejsze metody uprawy zbóż, okopowych itd.

4. Wpływ na plony różnych sposobów uprawy mechanicznej.

Ferma obejmuje dwa pola doświadczalne o ogólnej powierzchni 15 i 1/2 morga, jedno nad rzeką o glebie lossowej i glinie napływowej, drugie na Zagórzu na glinie zwięzłej, mokrej.

W roku zeszłym założono pole nad rzeką z 4-polówką oraz pole na Zagórzu, gdzie przeprowadzono orki na różną głębokość pod zasiew owsa i mięszanki na zielony nawóz. Z powodu wydobycia wskutek głębokiej orki większej ilości jałowego podglebia, a także z powodu nadmiernej ilości wilgoci na tym polu, zastosowano wapnowanie w połączeniu z nawozami sztucznymi. W plonach owsa jakoteż zielonej masy mięszanki wapno okazało się nadzwyczaj skuteczne, zwłaszcza na orce głębokiej. W roku bieżącym przeprowadzono na obu polach doświadczenia z jarzynami i oziminami, mianowicie:

1. Z różną ilością wysiewu owsa w stosunku na ha, przy siewie w wązkie i szerokie rzędy.

2. Porównanie odmian owsów oryginalnych Gartona: Wawerley; Potato, Storm-King, Yielder, Tartar-King i owsa Jagiełło z Mikulic.

3. Porównanie różnych dawek superfosfatu siewnikiem kombinowanym z siewem rozrzutowym Westfalją pod owies.

4. Doświadczenia z użyciem superfosfatu i tomasyny rzutowo w porównaniu z siewem kombinowanym pod pszenicę.

5. Porównanie siewu pszenicy w wązkie rzędy z siewem w szerokie rzędy i motyczeniem.

6. Doświadczenia z różną porą siewu ozimin.

Szczegółowe wyniki doświadczeń tegorocznych ogłoszone będą później drukiem.

Ferma w Łopuszce wielkiej została zaopatrzona w stację meteorologiczną i potrzebne narzędzia ręczne, jakoteż sprzężajne.

Doświadczenia nawozowe, przeprowadzone przez Kraj. Stację doświadczalną chemiczno-rolniczą w Dublanach.

Ogólny kierunek doświadczeń polowych, prowadzonych w kraju, pozostał nadal niezmieniony. Pod bezpośrednim kierunkiem Stacji zostały ukończone następujące doświadczenia, zaczęte w r. 1911:

1. Doświadczenie z nawożeniem pogłównym koniczyny na wiosnę kainitem i tomasyną z następną obserwacją wpływu tego nawożenia na plon oziminy sianej po koniczynie (w 7 miejsc.).

2. Wpływ różnych dawek potasu na plon ziemniaków (w 25 miejscowościach).

3. Działanie wapna azotowego w porównaniu z saletrą pod owies (w 9 miejscowościach).

4. Działanie wapna azotowego w porównaniu z saletrą na buraki, przy jednoczesnym nawożeniu potasem i superfosfatem (w 7 miejscowościach).

5. Co do czasu nawożenia saletrą pod owies i buraki (w 7 miejscowościach).

6. Działanie saletry wapniowej w porównaniu z saletrą chilijską pod zboża jare (w 3 miejscowościach).

7. Zbadanie potrzeb nawozowych gleby (w 5 miejsc.).

8. Działanie większych dawek fosforu na plony w tym i następnych latach (w 3 miejsc.).

9. Porównawcze doświadczenia nad działaniem większych i mniejszych dawek obornika z obserwacją działania następczego (w 2 miejsc.).

10. Czteroletnie doświadczenia nawozowe na większych fermach (w 11 miejsc.).

11. Działanie nawozów potasowych i fosforowych na oziminy (w 1 miejsc.).

W roku 1912 założono następujące doświadczenia:

1. Doświadczenia z 40% solą potasową, superfosfatem i tomasyną pod jare zboża (w 8 miejsc.).

2. Wpływ mniejszych i większych dawek 40% soli potasowej na plon ziemniaków (w 10 miejsc.).

3. Działanie nawozów azotowych pod zboże jare (w 2 miejscowościach).

4. Doświadczenia z nawożeniem pogłównym koniczyny na wiosnę kainitem i tomasyną z następną obserwacją wpływu tego nawożenia na plon oziminy, sianej po koniczynie (w 6 miejscowościach).

5. Zbadanie potrzeb nawozowych gleby (w 5 miejsc.).

6. Zbiorowe doświadczenia z nawożeniem potasem i wapnowaniem (w 11 miejsc.).

7. Działanie mniejszych i większych dawek saletry pod owies (w 2 miejsc.).

8. Działanie mniejszych i większych dawek saletry na buraki cukrowe (w 2 miejsc.).

9. Czteroletnie fermy doświadczalne (w 4 miejsc.).

Działalność rolnicza Towarzystwa Kółek rolniczych na tle zasiłków, udzielonych przez Komitet.

Z przyznanych na cele rolnicze subwencji państwowych w r. 1912-tym odstąpił Komitet Zarządowi głównemu Tow. Kółek rolniczych następujące kwoty:

na wędrowne wykłady gospodarstwa rolnego . .	12.500 K
na popieranie produkcji roślin pastewnych . .	3.000 „
na popieranie budowy ulepszonych gnojowni . .	1.500 „
razem . .	17.000 K

czyli taką samą kwotę jak w roku poprzednim.

Zasiłki, udzielone przez Komitet, wynoszą 12·2% ogółu wydatków, poniesionych przez tenże Zarząd na cele rolnicze. Pozycje wydatków, z którymi pozostają w związku udzielone przez Komitet zasiłki, przedstawiają się następująco:

Zarząd główny T. K. R. w r. 1912:

na pensje instruktorów rolniczych, koszta ich podróży i na kursa gospodarczo-weterynaryjne	52.930·48 K
na pensję oraz koszta podróży instruktora sadownictwa oraz na subwencję przy zakupnie drzew owocowych	4.872·98 „
na pola doświadczalne, zbożowe, ziemniaczane, pastewne, łąkowe, pastwiskowe i nawozowe	32.910·08 „
na popieranie budowy ulepszonych stajen i gnojowni	1.514·61 „
razem . .	92.228·15 K

W stosunku więc do poniesionych na owe cele wydatków — zasiłki nasze wynoszą 18·4%.

Zestawienie to niemal jest konieczne, aby mieć jasne wyobrażenie o działalności rolniczej Towarzystwa Kółek rolniczych na tle zasiłków Komitetu.

Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych urządził w roku sprawozdawczym:

A) 18 kursów gospodarczo-weterynaryjnych w rejonie działalności Komitetu z ogólnej liczby 36, a mianowicie:

1. Od 2. do 5. stycznia w Przemyślanach z udziałem 37 słuchaczy.

2. od 8. do 10. stycznia w Sokolnikach (pow. lwowski) z udziałem 90 słuchaczy (w tym 20 kobiet).

3. od 11. do 13. stycznia w Złoczowie z udziałem 94 słuchaczy (w tym 3 kobiety).

4. od 6. do 8. lutego w Czortkowie z udziałem 80 słuchaczy (w tym 5 kobiet).

5. od 19. do 21. lutego w Brzozowie z udziałem 60 słuchaczy (w tym 9 kobiet).

6. od 26. do 28. lutego w Świrzu (powiat przemyślański) z udziałem 160 słuchaczy (w tym 40 kobiet).

7. od 11. do 13. marca w Rozwienicy (pow. jarosławski) z udziałem 148 słuchaczy (w tym 28 kobiet).

8. od 20. do 22. maja w Dawidowie (pow. lwowski) z udziałem 23 słuchaczy (w tym 6 kobiet).

9. od 3. do 4. czerwca w Niżankowicach (pow. przemyski) z udziałem 25 słuchaczy (w tym 7 kobiet).

10. od 17. do 20. czerwca w Białym Kamieniu (pow. złoczowski) z udziałem 40 słuchaczy.

11. od 17. do 19. czerwca w Marjampolu (pow. stanisławowski) z udziałem 52 słuchaczy (w tym 8 kobiet).

12. od 28. do 30. października w Ostrowie (pow. przemyski) z udziałem 30 słuchaczy (w tym 8 kobiet).

13. od 11. do 13. listopada w Nadwórnej z udziałem 25 słuchaczy (w tym 8 kobiet).

14. od 18. do 20. listopada w Harcie (pow. brzozowski) z udziałem 90 słuchaczy (w tym 40 kobiet).

15. od 2. do 5. grudnia w Jaćmierzu (pow. sanocki) przy udziale 95 słuchaczy (w tym 30 kobiet).

16. od 9. do 11. grudnia w Mikulińcach (pow. tarnopolski) przy udziale 30 słuchaczy (w tym 3 kobiety).

17. od 12. do 15. grudnia w Sieteszy (pow. przeworski) z udziałem 166 słuchaczy (w tym 62 kobiet).

18. od 20. do 22. grudnia w Wyszatycach (pow. przemyski) z udziałem 53 słuchaczy (w tym 14 kobiet).

Ogółem więc urządzono kursów takich 18.

Uczestniczyło w nich stale 1.298 słuchaczy, a wśród nich 252 czyli prawie 20% kobiet-gospodyń, które z wielkim zainteresowaniem i wytrwałością z wykładów korzystały.

Oprócz wyż wymienionych kursów Towarzystwo Kółek rolniczych urządziło w rejonie Komitetu 5 kursów dla gospodyń wiejskich z dwumiesięcznym terminem wykładów, między którymi inspektorowie T. K. R. wykładali rolnictwo, hodowlę i weterynarję, oraz mleczarstwo i rachunkowość w zakresie potrzebnym dla gospodyń wiejskich. Kursa te odbyły się w Poczapińcach (pow. tarnopolski), w Sieniawie (pow. jarosławski), w Wyżnianach (pow. przemyślański), w Gaci (pow. łańcucki) i w Łazienkach niemirowskich (pow. rawski).

B) Doświadczeń polowych:

a) z odmianami zbóż (pod poletka ćwierćmorgowe, każde z inną odmianą zboża nową, i 1 poletko tychże rozmiarów z odmianą dawną domową).

1. z owsem 87 (w 24 powiatach) na ogólną 200,
2. z jęczmieniem 86 (w 24 pow.) „ „ 200,
3. z żytem ozimym 100 (w 33 pow.) „ „ 190,
4. z pszenicą 93 (w 31 powiatach) „ „ 190,
5. z jęczm. ozimym 56 (w 20 pow.) „ „ 100.

Ogółem doświadczeń polowych z odmianami zbóż w rejonie Komitetu urządzono 422 na ogólną ilość 880 w całym kraju.

b) z odmianami ziemniaków (po dwie odmiany nowe, każda po 50 kg, dla porównania z plonem z 50 kg najlepszych domowych ziemniaków) urządzono w rejonie Komitetu 350 w 34 powiatach (na ogólną 600);

c) z roślinami pastewnymi (lucerna, seradela, buraki i marchew pastewna, koński ząb) pólka demonstracyjne założono w 70 miejscowościach, na co użyto 1.193 kg nasienia w stosunku do ogólnej ilości 2.722 kg;

d) z nawozami sztucznymi, a to ogółem pod zboża, okopowe i na łąkach założono w rejonie Komitetu 685 prób na ogólną ilość 1591 prób w całym kraju.

Wszystkich doświadczeń polowych, omówionych pod *a, b, c, d,* urządzono w rejonie Komitetu 45·7% ogółu tychże doświadczeń.

C) Co do gnojowni — przedstawienie konkretnych wyników jest niemożebne, gdyż sprawa ta w chwili oddania sprawozdania do druku nie była jeszcze ostatecznie załatwiona, z powodu opóźnienia robót, a następnie opóźnienia odbioru i klasyfikacji, a co za tym idzie — i wypłaty premji.

Ponadto podnieść tu musimy jeszcze dwa ważne momenta działalności Towarzystwa Kółek rolniczych wprawdzie nie na tle zasiłków Komitetu, ale w ścisłym związku z rolnictwem pozostających. A tymi są:

Propaganda użycia krów do roboty przez małych rolników, prowadzona od szeregu lat przez Towarzystwo Kółek rolniczych z wydatnym rezultatem, osobliwie na zachodzie. W rejonie Komitetu nadano w roku sprawozdawczym 19 par uprzęży bezpłatnie, prócz tego dopomożono subwencją do nabycia 5 par, co razem stanowi 53·3% ogółu wydanych na ten cel kwot.

Drugim ważnym momentem jest akcja Zarządu głównego Tow. Kółek rolniczych w kierunku pomocy w nabywaniu narzędzi rolniczych do wspólnego użytku włościan. W rejonie Komitetu Zarząd główny T. K. R. z funduszów odrębnej subwencji państwowej dopomógł do zakupna 55 sztuk niżej wykazanych narzędzi. Wypłacono na ten cel 3.757 K, wobec wartości narzędzi, wynoszącej 15.208 K. Ponadto uzyskały nabywające Kółka wszelkie opusty, udzielane przez fabryki tak, iż każde zakupione narzędzie otrzymywały w cenie cokolwiek ponad 50% jego ceny zwyczajnej.

W ten sposób nabyły Kółka rolnicze w rejonie Komitetu
1 pług trzyskibowy Cegielskiego,
5 spulchniaczy Cegielskiego, 3/5-zębne, 2/7-zębne,
4 brony sprężynowe amerykańskie 9-zębne,
1 brona Laacke-Cegielski drobnowłócząca,
7 „ „ „ łąkowych,
2 walce pierścieniowe 24-talerzowe,
6 Planetów jr. nr. 8 z oborywaczami, oryg. ameryk.,
24 siewników rzędowych, a to: 1/7-rzęd., 7/9-rzęd., 8/11-rzęd., 5/13-rzęd., 3/15-rzęd. w tym 3 z siewniczkami do koniczyny,
2 młynki „Ideal“ I. Röbera,
3 trjery z cylindrami zapasowymi Heida ze Stockerau.

Ilość narzędzi i kwota subwencji w stosunku do ilości i subwencji w całym kraju wynosi 24%.

E. W zakresie statystyki rolniczej *).

W sprawozdaniu za rok 1911 wspomnieliśmy z ubolewaniem, że nie wszyscy korespondenci zarówno ministerjalni, jak i Towarzystwa gospodarskiego, odczuwają konieczność spełniania prawidłowo i we właściwym czasie obowiązków, których się podjęli; to samo musimy niestety i w tym roku zaznaczyć. Z liczby około 400 korespondentów zaledwie połowa przysyła sprawozdania o stanie zasiewów i zbiorów w odpowiednim terminie i w odpowiedniej formie, a w tym stanie rzeczy jest oczywiście dla referenta statystycznego ogromnie utrudnione zestawienie zupełnie prawdziwych cyfr, odnośnie do każdorocznej produkcji płodów rolniczych, zwłaszcza co do tych, które tylko w niektórych okolicach kraju bywają uprawiane.

Niemal w każdym sprawozdaniu wskazujemy na ważność tych zestawień, przez nasze biuro statystyczne sporządzanych, a będących substratem dla odnośnych urzędowych sprawozdań Ministerstwa rolnictwa, które znów jako takie decydują nieraz o konjunkturach handlowych (targowych). Zwłaszcza gdy kraj nawiedzony zostanie klęską, co u nas niestety tak często się powtarza, zestawienie prawdziwych cyfr staje się jeszcze ważniejsze dla możliwości uzyskania i wydatnej i do rodzaju klęski

*) Patrz tablice Nr. XIV, XV i XVI.

zastosowanej pomocy, bądź to ze strony państwa, bądź to z funduszów kraju.

W rozważeniu tych okoliczności odnosimy się z usilną prośbą do wszystkich inteligientnych rolników, by zechcieli wspierać prace naszego biura statystycznego regularnymi i dokładnymi korespondencjami, a tym wszystkim, którzy przyjęty na siebie obowiązek korespondenta gorliwie spełniali, wyrażamy serdeczną podziękę za tę ich obywatelską pomoc.

Krótki zarys czynności biura statystycznego przedstawia się następująco:

Na podstawie otrzymanych korespondencji i własnych spostrzeżeń referenta statystycznego, pierwszych dni każdego miesiąca — od marca do listopada włącznie, biuro statystyczne wypracowuje dla Ministerstwa rolnictwa sprawozdanie o tym, jak zasiewy ozime wyszły z pod śniegu, o postępie robót w polu, o stanie zasiewów, o wystąpieniu szkodników lub chorób roślinnych i o rozmiarze szkód, przez jedne lub drugie zrządzonych, następnie o rozwoju wegietacji na łąkach, w sadach i chmielarniach; później zestawia się sperandy na urodzaj w danym roku — a następnie w cyfrach okrągłych dla całej wschodniej części kraju rezultaty zbiorów i postęp ozimych zasiewów. Do tych miesięcznych sprawozdań dołącza się uwagi o stanie pogody i o stosunkach robocizny rolnej.

Na podstawie tych sprawozdań Ministerstwo rolnictwa sporządza swoje, drukiem ogłaszane sprawozdania.

Takież same, krótko i treściwie ułożone sprawozdania sporządza się od czasu do czasu na specjalną prośbę dla konsulatów zagranicznych i dla różnych władz, zwłaszcza wojskowych.

Biuro statystyczne Towarzystwa gospodarskiego prowadzi ewidencję sprawozdawców statystycznych, bezpośrednio dla Ministerstwa pracujących, proponuje Ministerstwu odpowiednie osobistości itd.

Obok tych czynności stałych opracowuje referent statystyczny (pobierając w tym celu osobny ryczałt Ministertwa rolnictwa) następuiące elaboraty statystyczne:

I. Na 15. lipca przedkłada się Ministerstwu rolnictwa szczegółowy wykaz obszarów (zestawiony powiatami sądowymi całymi i powiatami politycznymi), zajętych pod uprawę pszenicy,

żyta, jęczmienia, owsa, kukurudzy oraz buraków cukrowych i chmielu.

II. Na 15. listopada przedkłada się — ewentualnie sprawdzony i zmieniony — wykaz tychże obszarów już ze zbiorem powyższych pięciu głównych gatunków zbóż w hektolitrach i cetnarach metrycznych z jednego hektara i ogółem, z podaniem przeciętnej wagi 1 hektolitra każdego gatunku zboża (zestawiony jest ten wykaz jak ów pierwszy całymi powiatami sądowymi i politycznymi).

III. Na 15. grudnia zestawia się wykaz obszarów, zajętych pod uprawę wszystkich 37 gatunków płodów rolniczych, oraz wykaz rezultatu zbiorów tychże, a prócz tego wykaz obszaru łąk i zbioru z tychże (z hektara i ogółem), wreszcie wykaz zbioru owoców (ziarnkowych, pestkowych, orzechów i winogron). Ten wykaz sporządza się sumarycznie wedle 17 stref rolniczych, na które wschodnia część kraju jest podzielona.

IV. Na 31. grudnia wreszcie przedkłada się taki sam wykaz jak pod III, ale już zestawiony szczegółowo powiatami sądowymi (całkowitymi) i politycznymi.

Oczywiście wszystkie sumy w wykazach II, III i IV, mimo, że każdy inną metodą jest zestawiony, muszą być identyczne. Znaczna trudność obliczenia polega na tym, że powiaty sądowe w całości należą do jednego powiatu politycznego, natomiast strefy rolnicze obejmują nie tylko pewne części danych powiatów politycznych, ale także tylko części pewnych powiatów sądowych, stosownie do jakości gleby w danych gminach. Stąd pochodzi, że nieraz zupełnie inne cyfry wypadają dla powiatu sądowego jako składnika pewnego powiatu politycznego, a inne dla powiatu sądowego, jako części składowej pewnej strefy rolniczej. Ostateczne sumy muszą być jednak w zgodzie w najdrobniejszych szczegółach.

Tak np. zupełnie inne cyfry wykaże część powiatu sądowego B r z o z ó w, należąca do strefy górskiej (9-tej), inne część, należąca do strefy nizinnej (10-tej), a oczywiście znowu zupełnie inne powiat sądowy Brzozów jako całość, wchodząca w skład powiatu politycznego Sanok.

Do elaboratów III i IV dołącza się tabelę sumaryczną rodzaji upraw (rola, łąki, ogrody, lasy, stawy i t. d.) i tabelę sumaryczną poszczególnych kultur wraz z wykazaniem obszaru ugorów, zestawioną strefami rolniczymi.

Dodatkowo w styczniu przedkłada się:

V. Obliczenie, jaki procent pięciu głównych gatunków zbóż odpada nu produkt nietargowy (średnie i poślednie ziarno), oraz wartość pieniężną odnośnej produkcji, i

VI. Stan pasiek i wartość produkcji miodu.

Na tym miejscu musimy zaznaczyć z wdzięcznością, że w wypracowaniu powyższych elaboratów — co do buraków cukrowych, przychodzą nam z pomocą Dyrekcje trzech galicyjskich i bukowińskich cukrowni, co do tytoniu Dyrekcje czterech krajowych c. k. fabryk i urzędów wykupna tytoniu, co do chmielu kierownik szkoły w Folwarkach małych pod Brodami p. Adolf Jasiński, a co do pasiek JWP. Dr. Teofil Ciesielski, profesor Uniwersytetu i redaktor „Bartnika“.

W sprawozdaniu za rok 1911 zaznaczyliśmy dość niezwykły przebieg pogody w roku sprawozdawczym, który odbił się niepomyślnie na rezultacie zbiorów. Nie przypuszczaliśmy, że zaraz w roku następnym 1912-tym będziemy musieli zaznaczyć to samo -- niestety w daleko większych rozmiarach.

Wiosna w roku 1912 rozpoczęła się wcześnie tak, że w połowie marca zasiewy były już w pełnym toku. Pierwszych dni kwietnia jednak przyszła kilkudniowa nawałnica śnieżna, która na dni kilkanaście cały kraj pokryła olbrzymimi masami śniegu. Pod tą niespodziewaną powłoką oczywiście ucierpieć musiały już uskutecznione zasiewy; większym jednak złem było, że zanim owe masy śniegów stajały, nie można było przystąpić do dalszych upraw i zasiewów, co spowodowało znaczniejsze ich opóźnienie. Niezwykle jednak korzystny stan pogody w maju i w czerwcu sprawił, że wegietacja miała bardzo pomyślny przebieg i pierwszych dni lipca można było śmiało liczyć na wyjątkowo urodzajny rok, na bardzo obfite żniwo — i w tym duchu też rozesłano sprawozdania do Ministerstwa rolnictwa i innych interesowanych władz. W ciągu lipca w trakcie żniwa pszenicy, gdy żniwo żyta zaledwie było ukończone, sytuacja uległa zasadniczej, a niestety bardzo niepomyślnej zmianie. Rozpoczęła się pora już nie deszczowa, dżdżysta, lecz wprost słotna, która trwała bez przerwy przez całą resztą lata i całą jesień z czym raz to większą intenzywnością.

Pszenica, żyto i jęczmień ucierpiały stosunkowo niewiele i to przeważnie już w stertach. Owsy, zwłaszcza w okolicach podgórskich, ucierpiały już bardzo znacznie — wszystkie zaś

inne plony, jako to: wszystkie strączkowe, prosa, hreczki i t. d. w bardzo znacznej części zupełnie przepadły. Przepadły prawie wszędzie drugie pokosy koniczyny i otawy — zaczęły psuć się z nadmiaru wilgoci ziemniaki. Październik prócz trwającej słoty przyniósł nam kilka dni silniejszych mrozów, które bardzo znacznie uszkodziły ziemniaki i buraki, a także kukurudzę. Fasola, właśnie w tym roku na większą skalę w kraju naszym uprawiana, o ile nie zgniła przedtym, zmarzła niedojrzawszy.

Biuro statystyczne oblicza ogólną stratę, jaką rolnictwo w pieniężnej wartości produkcji wschodniej części kraju poniosło, na około 150 milionów koron, z czego lwia część przypada na obszary dworskie, które dla braku robotnika ucierpiały znacznie więcej, niż własność włościańska.

Do tej i tak olbrzymiej klęski doliczyć należy stratę, jaka grozi rolnictwu na rok 1913 przez to, że rozmokła rola i ciągła słota nie pozwoliły obsiać ozimym żytem i ozimą pszenicą zwykle obsiewanego obszaru — ani też obrobić roli pod zasiewy jare. Na ogół można śmiało przyjąć, że około 25% roli, przeznaczonej pod oziminę, nie zostało w tym roku obsiane.

Dla zbioru owoców rok ten był wcale korzystny.

Bardzo dotkliwie da się odczuć brak paszy przez ubytek drugiego zbioru i brak zdrowej słomy.

Szczegółowy wykaz zbiorów podajemy na tabeli Nr. XIV. Tabela Nr. XV przedstawia wykaz ubytku w zbiorach w porównaniu z rokiem 1911, oraz wartość pieniężną tego ubytku.

W roku 1912 rozpoczęto trzecią serję t. zw. typowych badań statystycznych, których szczegóły, podane w sprawozdaniu za rok 1910, nie uległy zmianie. W roku sprawozdawczym przeprowadzono takie badania co do obszarów zajętych pod uprawę każdego płodu rolniczego w strefach, oznaczonych liczbami 85 do 90 i 101 dla Cislitawji.

Szczegółowy wykaz 40-tu gmin, które w roku 1912 opracowano, zawiera tablica Nr. XVI.

Jak corocznie — Ministerstwo rolnictwa udzieliło i w roku 1912 na przeprowadzenie statystyki upraw i zbiorów subwencję w kwocie 10.500 koron, a na typowe badania upraw w 40 gminach subwencję w kwocie 6.000 koron. Biurem statystycznym kierował i w roku 1912 referent statystyczny Dr. Jan Paygert, a Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie swym wyraziło jak w latach poprzednich swe zadowolenie z prac i elaboratów biura.

III. W ZAKRESIE GORZELNICTWA.

Sprawozdanie Sekcji gorzelniczej.

Sekcja gorzelnicza odbyła dwa posiedzenia, a to w dniach 25. czerwca i 24. września 1912 r., na których rozważano sprawy opodatkowania spirytusu, oraz zorganizowania Inspektoratu gorzelniczego.

W sprawie opodatkowania wódki spowodowała sekcja wysłanie delegacji do Wiednia, nadto 5. listopada Ogólne zebranie przedsiębiorców gorzelni celem zajęcia odpowiedniego stanowiska wobec propozycji podatkowych Rządu, oraz szkodliwych wniosków posła Rennera.

Staraniem sekcji zostało ostatecznie doprowadzone do skutku zorganizowanie i uruchomienie Inspektoratu gorzelniczego.

Starania odnośne ciągnęły się od 4 lat. Wreszcie po wielu trudnościach uzyskano odpowiednie środki, które umożliwiły rozpoczęcie czynności Inspektoratu.

Fundusze Inspektoratu stanowią:

1.	Subwencja c. k. Ministerstwa do wysokości .	7.000 K
2.	„ Wydziału krajowego	2.760 „
3.	„ Związku przedsiębiorców gorzelni rolniczych	500 „
4.	Wpływy od gorzelni, będących pod kontrolą po .	50 „

W roku sprawozdawczym powyższe kwoty były znacznie niższe, z wyjątkiem nr. 3 i 4, gdyż działalność Inspektoratu rozpoczęła się dopiero od listopada.

Kierownictwo Inspektoratu zostało powierzone prof. Tadeuszowi Chrząszczowi, dyrektorowi Szkoły gorzelniczej i Stacji fermentacyjnej w Dublanach. Organami pomocniczymi Inspektoratu zostali zamianowani Dr. Józef Rieger, jako starszy instruktor, i Bolesław Bajankiewicz, jako młodszy instruktor.

Siedzibą Inspektoratu są Dublany, gdzie wszelkie środki Szkoły gorzelniczej i Stacji fermentacyjnej zostały oddane do użytku również i Inspektoratowi.

Opłata od gorzelni wynosi za kampanję 50 K; nadto przedsiębiorca gorzelni jest obowiązany przywieść i odwieść bezpłatnie do stacji, względnie do najbliższej gorzelni lustrującego gorzelnię, jak również udzielić mu pomieszkania. Za powyższą opłatę zyskuje przedsiębiorca całkowitą opiekę nad gorzelnią, którą wykonuje się przy pomocy raportów gorzelniczych oraz

lustracji gorzelni na miejscu, przeprowadzanych w miarę potrzeby, jednak co najmniej 2 razy na kampanję.

Obok powyższego Inspektorat będzie przeprowadzał badania z nowościami gorzelniczymi.

W roku sprawozdawczym z powodu organizowania się rozpoczął Inspektorat swą działalność dopiero od 15. listopada, obejmując pod stałą opiekę 40 gorzelni.

Rozjazdów kontrolnych po gorzelniach było 47 dni.

Listów informacyjnych wysłano 92.

IV. W ZAKRESIE OGRODOWNICTWA, SADOWNICTWA I PSZCZELNICTWA.

a) Działalność Komitetu w Zarządzie własnym.

Sprawozdanie Sekcji sadowniczo-ogrodniczej.

Zakres działania Sekcji sadowniczo-ogrodniczej obejmuje obecnie następujące działy:

1. Zakładanie sadów wzorowych u osób prywatnych i przy szkołach, dostarczanie doborowych szczepów po cenie zniżonej dla włościan i małomieszczan podług opracowanych instrukcji, opieka nad warzywnictwem i t. d.

2. Obsadzanie dróg publicznych drzewami owocowymi.

3. Przeszczepianie drzew owocowych.

4. Zakładanie sadów i ogrodów większej własności.

5. Dostarczanie drzew i krzewów owocowych oraz nasion po zniżonej cenie.

6. Tępienie szkodników — ochrona pożytecznych zwierząt.

7. Urządzanie wystaw i pokazów owoców i jarzyn.

8. Ułatwianie zbytu owoców i jarzyn, zakładanie wzorowych suszarni, pouczenia i demonstracje zbioru i sortowania itd.

9. Odbywanie kursów, pogadanek i pouczeń praktycznych z dziedziny sadownictwa, warzywnictwa, zbioru, pakowania i przeróbki owoców i jarzyn.

10. Urządzanie kursów sadowniczo-warzywniczych dla wojska, zakładanie sadów i plantacji warzyw przy koszarach i innych objektach wojskowych.

11. Udzielanie porad fachowych i pomocy technicznej interesentom, zarówno prywatnym jak i instytucjom publicznym,

wypracowywanie planów i projektów. Szczegółowe sprawozdanie podajemy poniżej — a tu tylko jeszcze na dowód, jak znaczny ruch objawia się w tym dziale produkcji, zaznaczamy fakt, że w roku 1912 inspektor nasz jeździł do 102 miejscowości, na co spotrzebował 122 dni, prócz pracy biurowej nad całą swą działalnością.

1. Zakładanie sadów wzorowych, dostarczanie szczepów i nasion.

Myśl zakładania sadów wzorowych trafiła na grunt nader dobry i daje wyniki pod każdym względem dodatnie i pomyślne. W roku sprawozdawczym założyliśmy 218 sadów, na które zużyto 5.605 sztuk drzew owocowych (Patrz tabl. XVII i XVIII).

Prócz tych już założonych sadów włościańskich, Komitet w roku sprawozdawczym przyjął zgłoszenia, a więc zobowiązania kilkudziesięciu nowych sadów, które zostaną założone z wiosną 1913 roku.

Sady wzorowe, założone w latach poprzednich, rozwijają się prawidłowo i są przykładem dla okolicznych wiosek.

Fundusze na założenie wymienionych sadów i ogrodów wzorowych przy szkołach dali po połowie Komitet i c. k. Rada szkolna krajowa.

2. Obsadzanie dróg drzewami owocowymi.

W roku 1912 rozpoczęto roboty około obsadzenia drogi Rawa Ruska-Hrebenne drzewami owocowymi. Na razie obsadzono tylko 200 sztuk drzew. Drzewa sadzono o ca 25 m poza korpusem drogi na polach.

3. Przeszczepianie drzew owocowych.

Galicja posiada niestety ogromną masę drzew owocowych, bądź to dzikich bądź też w odmianach, dla danych warunków nieodpowiednich. Pomódz tu może przedewszystkim przeszczepianie masowe, gdyż w ciągu paru lat przemienia się drzewo nieużyteczne na doskonale rodzące i odpowiednie dla swego stanowiska. W roku 1912 przeszczepiono drzew owocowych 1.633 sztuk — wedle wykazu, pomieszczonego w tablicy XIX.

4. Zakładanie sadów i ogrodów większej własności.

Z powodu nader dotkliwych skutków klęski elementarnej w bieżącym roku akcja zakładania sadów i ogrodów u większej własności była bardzo słaba.

Założono tylko sad w Szczepłotach u p. Małachowskiego i plantację szparagów 2-morgową w Rokitnie u p. E. Kopeckiego, wreszcie powiększono plantację malin w Sieniawie w Ordynacji książąt Czartoryskich.

5. Dostarczanie drzew i krzewów owocowych oraz nasion po zniżonej cenie.

Celem ułatwienia małorolnym gospodarzom zakładania sadów oraz rozszerzenia uprawy warzyw, a tymsamym podniesienia kultury i dobrobytu kraju, daje Towarzystwo znaczne ulgi przy zakupnie drzewek oraz dopomaga do rozpowszechnienia doborowych jakością i odpowiednich odmian warzyw przez dostarczanie nasion po niższych cenach. Przy tej sposobności możemy też działać intenzywnie w kierunku ujednostajnienia odmian owoców i chronienia odbiorców rolników od możliwego wyzysku ze strony dostawców, gdyż sami kupujemy drzewka najlepsze od firm znanych w kraju, dających zupełną gwarancję, a wreszcie otaczamy założone sady o ile to możliwe dalszą opieką.

W roku 1912 dostarczyliśmy w ten sposób **13.405** sztuk drzew owocowych, **380** sztuk krzewów, oraz kilka tysięcy pakiecików nasion warzywnych. Z akcji tej korzystali drobni gospodarze obu narodowości, a mianowicie dostarczono:

Jabłka	Grusze	Śliwy	Czereśnie i wisznie	Krzewy owocowe	Morele	Razem
9.881	1.311	1.406	791	380	16	**13.785**

Do przeszczepienia 1.633 sztuk drzew zużyto 7.004 sztuk zrazów, pochodzących ze szkółek br. Juljana Brunickiego z Podhorzec. Kierownicy akcji przeszczepiania otrzymali oprócz remuneracji od 25—30 K, za każdy przeszczepiony a przyjęty zraz po 3 h i potrzebne narzędzia ogrodnicze.

6. Tępienie szkodników i chorób.

W roku 1912 rozpoczęliśmy działalność także w kierunku tępienia szkodników drzew owocowych, jak i równocześnie dopomagania ich naturalnym tępicielom, rozmaitym ptakom, w mnożeniu się i tymsamym współdziałaniu z nami. Rozdawaliśmy rozmaite środki przeciw szkodnikom, udzielaliśmy wskazówek potrzebnych i rozdaliśmy pewną ilość sztucznych gniazd ptasich. Głównie zaś wystąpiliśmy energicznie z akcją tępienia chrząszcza majowego.

7. Wystawy i pokazy owoców i jarzyn.

W kraju o stosunkowo niezbyt rozwiniętym sadownictwie i warzywnictwie mają wystawy owoców lub pokazy wielkie znaczenie, zaznamiając ludność z odmianami lepszymi i odpowiedniejszymi, dając kupcom możliwość zetknięcia się z producentem, a umożliwiając nam poznanie dotychczasowego stanu tej gałęzi gospodarstwa w danej okolicy, jej braków i potrzeb.

W roku 1912 urządziliśmy taki pokaz owoców w Bóbrce, a na rok 1913 projektujemy większy pokaz owoców we Lwowie.

8. Suszarnie wzorowe i przeróbki owoców i jarzyn.

Niektóre okręgi kraju mają już od dawna istniejącą produkcję owocową, którą się teraz dopiero reguluje i na właściwe zwraca tory; zwłaszcza produkcja śliwek miejscami jest dość znaczna i w lata urodzajne zdarza się nadmiar owocu tak dalece, że zwłaszcza mniej dorodny nie ma wprost najmniejszej szansy zbytu na surowo — dla tych okolic mają suszarnie lub zakłady przeróbki owoców jak najdonioślejsze znaczenie.

Uznając ważność kwestji poprawy zbytu i co za tym idzie podniesienia dochodu z tej gałęzi gospodarstwa, przyczyniło się nasze Towarzystwo do założenia kilku suszarni wzorowych, mianowicie: w Besku, Hadlach, Stubnie i Albigowej.

Naturalnie i w tym dziale pracy naszej brali udział względnie z niej korzystali mieszkańcy obu narodowości, a to zdaje się Polacy w 60%, a Rusini 40%.

9. Kursa sadowniczo-ogrodnicze, demonstracje itp.

Sadownictwo i warzywnictwo w naszej części kraju rozwija się dzięki subwencjom państwa należycie, produkcja się

wzmaga i za niedługie lata stanie się już ważnym czynnikiem w budżecie rolniczym wschodniej Galicji. Plony jednak nie mogą być należycie spieniężane dla braku odpowiednich wiadomości, począwszy od praktyki pielęgnowania sadu, a skończywszy na zbiorze owocu, względnie warzyw.

Dlatego staramy się popularyzować i rozpowszechniać wiadomości dane, urządzając kursa dla nauczycieli ludowych, włościan i większej własności.

Wobec bardzo licznych zgłoszeń ze strony Rad Oddziałów i Wydziałów powiatowych Komitet w r. 1912 udzielił na koszty tychże kursów subwencję w wysokości połowy ogólnych kosztów, resztę zaś pokrywały interesowane strony. Komitet zniósł również zwyczaj płacenia djet uczestnikom kursu, natomiast celem ułatwienia tymże pobytu w danej miejscowości podczas kursu daje Komitet małe kwoty na wynajęcie noclegów, a chętniejszym udziela jako zachętę do dalszej pracy po kilka sztuk szczepów owocowych lub narzędzia ogrodnicze.

Kursa takie odbyły się w następujących miejscowościach:

a) Kursa dla nauczycieli:

1. w Rawie ruskiej (4, 5, 6, marca),
2. w Samborze (14, 15, 16 marca),
3. w Kołomyi (21, 22, 23 marca),
4. w Kamionce strumiłowej (2, 3, 4 kwietnia),
5. w Stryju (15, 16, 17 kwietnia),
6. we Lwowie (1, 2, 3 maja).

b) Kursa dla włościan:

1. w Bażanówce dnia 3, 4, 5 stycznia.

c) Kursa dla większej własności:

1. w Tyszkowicach w dniu 26 października.

d) Kursa dla pp. oficerów:

1. we Lwowie w dniach 7, 8, 9 listopada.
2. w Stanisławowie w dniach 18, 19, 20 listopada.

Odczyty:

Oprócz kilkudniowych kursów urządził Komitet odczyty, demonstrowane obrazami świetlnymi, z dziedziny sadownictwa i ogrodownictwa. Odczyty te odbyły się:

w Zawadowie	21 stycznia
w Żurawicy	27 „

w Kulikowie	11	lutego
w Czortkowie	28	„
w Żółkwi	22	„
w Bóbrce	1	marca
w Złoczowie	26	„
w Białym Kamieniu	18	września
w Adamówce	2	października
w Końskiej Ulicy	3	„
w Wielgoszach	4	„
w Wiązownicy	11	„
w Gródku Jag.	20	„
w Łowcach	3	listopada
w Bystrowicach	10	„
w Pruchniku	11	„

10. Kursa dla wojska i obsadzanie koszar drzewami owocowymi.

C. i k. Komenda Korpusu we Lwowie odniosła się do nas w sprawie opracowania programu kursów sadownictwa i ogrodownictwa dla wojskowych, oraz dopomożenia przy obsadzaniu miejsc odpowiednich w kasarniach drzewami owocowymi.

Uznając wielką doniosłość tej sprawy, wypracowaliśmy plan pracy w obu kierunkach, a mianowicie:

a) urządzanie kursów sezonowych dla pp. oficerów, którzy byliby później instruktorami przy pomocy zawodowych ogrodników, służących przy wojsku jako wykonawców.

b) zakładanie sadów wzorowych i plantacji jarzyn przy koszarach lub innych objektach wojskowych, któreby były wzorami dla włościan, służących przy wojsku, i zachęcały ich do zakładania i pielęgnowania sadów i ogrodów warzywnych, a równocześnie plonami swymi służyłyby do poprawy menaży.

Towarzystwo nasze w porozumieniu się z c. i k. Komendą Korpusu we Lwowie rozpoczęło już pracę w obu kierunkach, urządziło w listopadzie trzydniowe kursa we Lwowie dla 17 oficerów i w Stanisławowie dla 14 oficerów. Na podstawie już przeprowadzonych lustracji opracowano projekt wyzyskania wolnych miejsc koło koszar we Lwowie, Kołomyi, Czortkowie, Złoczowie i Brzeżanach.

II. Porady fachowe inspektora sadowniczego.

Prócz wykładów i pouczeń dla gospodarzy i nauczycieli udzielał inspektor także porady fachowej rozmaitym interesentom w sprawach, dotyczących sadownictwa, zakładania stacji przerobów owocowych, stawiania suszarni i t. p., a korzystali z tego zarówno rozmaici nasi członkowie, jak i kółka rolnicze, Wydziały powiatowe, c. k. Rady szkolne okręgowe i t. p. Przy sposobności udzielania porad fachowych zaznajamia się inspektor z rozmaitymi osobami i miejscowościami, poznaje stosunki produkcji w kraju i jej braki i potrzeby, co w dalszym ciągu wpływa na kierunek naszej pracy w tych działach gospodarskich.

Na podstawie wyjazdów inspektora opracowano następujące plany i elaboraty fachowe:

Gminie Bażanówka elaborat założenia 34 sadów; c. k. Radzie szkolnej okręgowej w Czortkowie elaborat i plan założenia kilkunastu sadów wzorowych szkolnych.

P. E. Kopeckiemu w Rokitnie plan założenia plantacji szparagów;

p. A. Małemu w Wołoszynie projekt założenia sadu i poprawienia sadów starszych;

p. K. Kruzensternowi w Szczercu plany i projekt założenia ogrodu w Niemirowie i uporządkowania sadu i ogrodu w Szczercu;

p. J. Myszkowskiemu w Stubnie projekt poprawienia sadu, założonego w r. 1908;

p. O. Schnellowi w Firlejówce projekt poprawy ogrodu jarzynowego i sadu;

szkole gospodyń wiejskich w Białym Kamieniu plan nauki sadownictwa i ogrodownictwa;

p. St. Ostaszewskiemu w Klimkówce projekt obsadzenia pastwisk śliwami;

p. Youndze w Hruszowicach projekt obsadzenia łąki drzewami owocowymi i poprawienia sadu starego;

szkole w Hołosku małym plany i kosztorys założenia ogrodu wzorowego szkolnego;

p. J. Marszałkowiczowi w Rzęsnie polskiej plan i projekt założenia ogrodu;

p. Gołaszewskiemu w Toustobabach plan uzupełnienia ogrodu;

szkole w Nowym Mieście plan, kosztorys i projekt założenia wzorowego ogrodu szkolnego;

Radzie Oddziału Towarzystwa gospodarskiego w Gródku Jag. projekt w sprawie tamtejszej szkółki drzew;

p. K. Małachowskiemu w Szczepłotach plan, kosztorys założenia nowego sadu i poprawienia sadu starego;

c. k. Komendzie Korpuśnej projekt wyzyskania wolnych miejsc przy koszarach:

p. F. Gniewoszowi w Jasionowie projekt poprawienia sadów;

p. Motylowi w Pruchniku plan i kosztorys założenia ogrodu i sadu;

Księciu J. Czartoryskiemu w Wiązownicy projekt założenia nowego sadu i poprawienia starych sadów i ogrodu;

p. N. Jankowskiemu w Rosochowaćcu projekt poprawy starego sadu.

b) Działalność instytucji subwencjonowanych przez Komitet.

Akcja sadownicza Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych na tle subwencji Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego.

Akcja ta podporządkowana była jak w latach poprzednich Oddziałowi rolniczemu Biura T. K. R. — Tym samym pozostaje ona pod naczelnym kierownictwem referenta i przewodniczącego Komisji rolniczej, którym jest Prof. Dr. Kazimierz Miczyński, dyrektor Akademji w Dublanach — członek Komitetu.

Prowadzącym samą akcję jest doświadczony i zamiłowany w swym zawodzie instruktor sadownictwa Stanisław Wierzbicki, pracujący w Tow. Kółek rolniczych już przez lat 5. Że zaś jest nie tylko pomologiem, ale i ogrodnikiem, więc może akcję swoją prowadzić z większym dla małego rolnika pożytkiem. — Wiadomo bowiem, że ogródek przy chacie musi pomieścić nietylko szczepy, ale i dać niezbędne na codzień warzywo.

Jest to wytyczną działalności sadowniczej Tow. Kółek rolnych i w tym kierunku akcja zdąża. Wytyczna ta kieruje też treścią wykładów na kursach i pouczeń, miewanych po Kółkach. Pouczenia wszelkie, o ile są podawane drukiem, zwykle

zaopatruje się rycinami, ułatwiającymi zrozumienie treści artykułów, o ile zaś są podawane ustnie — objaśnia się je — o ile to jest możliwe — demonstracjami w sadzie i ogrodzie, lub też obrazami świetlnymi.

Jak w latach poprzednich, tak też i w roku sprawozdawczym poza artykułami do „Przewodnika Kółek rolniczych" i poza poradą, udzielaną zgłaszającym się o nią pisemnie, instruktor sadowniczy pouczał na specjalnych kursach sadowniczych, których w rejonie działalności Komitetu odbyło się 6, a mianowicie:

od 19—22. marca w Przedmieściu dubieckim,
„ 26—28. „ w Brzozowie,
„ 11—13. kwietnia w Złoczowie,
„ 15—16. „ w Przemyślanach,
„ 10—13. października w Kruhelu,
„ 14—15. „ w Kuńkowcach.

Ponadto wykładał tenże instruktor każdym razem przez dni dwa na kursach (wymienionych już w opisie działalności Z. gł. T. K. R.) gospodarczo-weterynaryjnych w Przemyślanach, Dawidowie, Białym Kamieniu, Jaćmierzu i Sieteszy.

Również wykładał tenże o sadownictwie ze szczególnym uwzględnieniem warzywnictwa i przerobów owocowych na kursach gospodyń wiejskich w Łazienkach niemirowskich (5—8. października i 21—23. grudnia), oraz w Wyżnianach (21. do 23. listopada i 19. do 20. grudnia).

Tenże instruktor kierował i pouczał podczas święta sadzenia drzew, które się odbyło w Przedmieściu dubieckim 14. kwietnia.

Zwykłe badania sadów, pouczania demonstracyjne i t. d. przez jednodniowe czynności przeprowadził instruktor sadownictwa w powiatach:

cieszanowskim w 19 miejscowościach,
jarosławskim w 2 miejscowościach,
przemyskim w 2 miejscowościach,
przemyślańskim w 16 miejscowościach,
samborskim w 2 miejscowościach,
razem w 41 miejscowościach.

Że działalność agitacyjna w kierunku zachęty małego rolnika do zajęcia się tak ważną dla niego gałęzią gospodarstwa, jaką jest sadownictwo, nie pozostaje bezowocna — mamy do-

wód w ogromnym zapotrzebowaniu drzewek owocowych ze strony członków Kółek rolniczych.

Zapotrzebowanie to wynosiło ogółem w roku sprawozdawczym 8.098 sztuk drzewek owocowych i 531 sztuk krzewów owocowych, z których z braku funduszów subwencjonował Komitet tylko 6.320 drzewek i 483 krzewów, a mianowicie 3.588 sztuk jabłoni, 1.647 gruszek, 756 śliw, 161 czereśni, 167 wiśni, 1 orzech, 240 agrestów, 223 porzeczek, 20 malin.

Niesubwencjonowanych przez Komitet 1.778 sztuk drzewek i 48 krzewów subwencjonował Zarząd główny T. K. R. kwotą K 463·31 z własnych funduszów.

Mimo tak niekorzystnego roku, który śmiało do klęskowych zaliczyć należy, ruch w zakupnie drzewek w rejonie działalności naszej zaledwie o 12% się obniżył w porównaniu z rokiem poprzednim.

Sprawozdanie Zjednoczonego Gal. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa.

Zadanie swe: „przyczynić się do rozwoju ogrodnictwa i pszczelnictwa“, starało się Towarzystwo w r. 1912 w następujący sposób spełnić:

1. W czasie od 18. do 27. marca urządziliśmy przy współdziałaniu Rady szkolnej krajowej kurs pszczelnictwa i ogrodnictwa dla 20-tu nauczycieli we Lwowie. Na kursie tym pobierali uczestnicy naukę pszczelnictwa, ogrodnictwa i przerabiania produktów ogrodu i pszczelni, oraz ćwiczyli się w wyrabianiu uli i przyborów. Po ukończonym kursie obdarowało Towarzystwo uczestników ulami, przez nich wyrobionymi, oraz książkami, zawierającymi naukę pszczelnictwa, ogrodnictwa i przerabiania produktów ogrodu i pasieki. Przez kursa te przygotowujemy corocznie tych nauczycieli, w których szkołach zakładamy następnie pasieki funduszowe szkolne. W tym jednakże roku dla braku funduszów nie założyliśmy żadnej nowej pasieki szkolnej. Dotąd mamy takich pasiek zarodowych 45, a każda z tych szkół przyjęła na siebie obowiązek oddać po 5-ciu latach dane jej pierwotnie 2 pnie pszczół innej szkole, przez nas wskazanej, dwa zaś pnie z przymnożonej liczby zapisać jako zakładowy inwentarz szkoły. Wszelki inny przychowek, jakoteż dochód jest własnością odnośnego nauczyciela.

2. W kwietniu rozesłaliśmy 33 Oddziałom Towarzystwa naszego 150 kg koniczyny szwedzkiej, jako przymieszkę przy siewie do koniczyny czerwonej, i 150 kg seradeli do rozdania członkom, aby tym sposobem przyczynić się do poprawienia pożytku dla pszczół i paszy dla bydła.

3. W połowie kwietnia rozesłaliśmy do 496 szkół ludowych nasiona różnych warzyw, roślin dających pożytek dla pszczół i bydła, tudzież roślin technicznie, leczniczo ważnych w 44.640 porcjach, do obsiania ogródków szkolnych, które do nauczania dziatwy przy tych szkołach istnieją.

4. Rozesłaliśmy wiosną 660 jabłoni w trzech szlachetnych odmianach Oddziałom naszym do rozlosowania między członków, oraz ułatwiliśmy trzem Oddziałom zakupienie drzew owocowych po zniżonej cenie.

5. W czasie od 3-go do 10-go maja rozesłaliśmy uczenicom wyższych klas w 14-tu szkołach lwowskich 2.000 wazonków z podchowanymi różnymi roślinami pokojowymi do dalszego pielęgnowania, aby wyrobić tym sposobem u młodzieży zamiłowanie do pracy, porządku, przyrody i obudzić w niej poczucie piękna i własności.

6. W miesiącach letnich utrzymywaliśmy dwóch uczniów pszczelnictwa.

7. Wydawany przez prezesa „Bartnik postępowy", jako organ Towarzystwa, ukończył 38-my rok istnienia.

8. Delegat Towarzystwa Dr. Józef Tomkiewicz wykładał pszczelnictwo i fizjologię roślin na kursie pszczelniczo-ogrodniczym w Starej wsi, który Rada szkolna krajowa urządziła dla Inspektorów szkolnych w kwietniu.

9. Delegat Towarzystwa Dr. Józef Tomkiewicz i prezes Towarzystwa Prof. Dr. Teofil Ciesielski zwiedzili w ciągu lata i jesienią 20 pasiek tak szkolnych, jakoteż prywatnych, dopomagając radą i czynem, co zwłaszcza w tym dla pszczół niekorzystnym roku było bardzo pożądane.

W ciągu roku 1912 otrzymaliśmy w subwencjach:

1. za pośrednictwem Towarzystwa gospodarskiego z Rządu na cele pszczelnictwa 1.000 K, na cele ogrodnictwa 500 K.

2. z Ministerstwa Oświaty za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej 600 K;

3. z Wydziału krajowego 600 K;

4. z Gminy miasta Lwowa 300 K.

V. W ZAKRESIE GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO.

Sprawozdanie Sekcji kobiecego gospodarstwa wiejskiego.

Stosownie do planu, opracowanego przez Sekcję, a zatwierdzonego przez Komitet, działalność Sekcji powyższej obejmowała w roku ubiegłym:

a) rozdział subwencji między istniejące zakłady naukowe kształcenia gospodarczego kobiet, a więc w Białym Kamieniu, Albigowej, Tłumaczu, Żydaczowie i Zielonej;

b) popieranie wytwórczości i zbytu produktów kobiecego gospodarstwa wiejskiego, na razie głównie na drodze publicystycznej;

c) kontrolę działalności tychże zakładów za pośrednictwem Komisji, wybieranych *ad hoc*, oraz przy współdziałaniu Członków Towarzystwa dla gospodarczego kształcenia kobiet;

d) uzyskiwanie i rozdzielanie premji między uczenice szkół i kursów kobiecego gospodarstwa wiejskiego;

e) uzyskiwanie funduszów i instruktorów na powyższe szkoły i kursa.

W działalności powyższej szła Sekcja ręka w rękę z młodym a bardzo dzielnym Towarzystwem dla gospodarczego kształcenia kobiet, które zawsze chętnie stawało do współpracy z Sekcją.

Do ważniejszych starań Sekcji, prowadzonych wspólnie właśnie z tymże Towarzystwem, należała działalność w kierunku uzyskania odpowiednich funduszów na utworzenie Seminarjum nauczycielskiego dla kandydatek na nauczycielki gospodarczego kształcenia kobiet, a zatem instytucji, której potrzeba dawała się już od dawna odczuć i bez której nie da się pomyśleć prowadzenie racjonalne działalności w kierunku podniesienia gospodarstwa kobiecego wiejskiego, tej tak zaniedbanej gałęzi naszej wytwórczości. Wynik tychże starań na razie nie wiadomy, wobec braku odpowiedzi od c. k. Rządu.

Poza tym załatwiła Sekcja szereg spraw, związanych ze sprawą popierania w kierunku teoretycznym i praktycznym gospodarstwa kobiecego wiejskiego, udzielając na żądanie tak c. k. Rządu jak i kraju swej opinji co do sposobów krzewienia odnośnej wiedzy.

Dwuletnia praktyka istnienia tejże Sekcji wykazała dowodnie, jak wielka była potrzeba osobnej instytucji, któraby sprawom tym była wyłącznie poświęcona, wątpić też nie należy, że i agiendy tej Sekcji zwiększać się będą z każdym rokiem.

VI. W ZAKRESIE ORGANIZACJI.

Sprawozdanie Sekcji organizacyjnej.

Skład Sekcji doznał w r. 1912 znacznego powiększenia przez kooptację 6 nowych członków. Kooptację przedsięwzięto w ten sposób, ażeby każdy z 11 istniejących okręgów hodowlanych miał w Sekcji swojego przedstawiciela, któryby mógł być referentem spraw Oddziałów, w skład danego okręgu wchodzących.

Sekcja rozpatrywała krytycznie działalność poszczególnych Oddziałów i uwzględniła ją przy oznaczaniu wysokości zasiłków na prowadzenie agiend Oddziałów. Celem lepszej porównawczej oceny działalności Oddziałów ułożyła Sekcja tabelę porównawczą prac Oddziałów, która weszła w skład tegorocznego sprawozdania Komitetu.

Rozpisany przez Sekcję konkurs na posadę referenta budowlanego przy Komitecie postanowiła Sekcja uznać za nieudały i uchwaliła skutkiem tego rozpisać konkurs ponowny na zmienionych warunkach.

Wiele rozpraw poświęciła Sekcja tworzeniu Spółek handlowo-rolniczych Tow. Gospodarskiego. Spółek takich zarejestrowano dziesięć, tj. w Gródku Jagiellońskim, Przemyślu, Przemyślanach, Rudkach, Sanoku, Sokalu, Stanisławowie, Stryju i Złoczowie. Z pośród tych Spółek puszczono w ruch cztery, oddając je pod opiekę Oddziałowi Handlowemu Tow. Gospodarskiego, a to Spółki w Przemyślu, Sanoku, Sokalu i Stryju. W Sanoku utworzono obok działu handlowego także i dział zbytu trzody chlewnej, który oddano pod opiekę Gal. Spółce zbytu bydła we Lwowie.

C. k. Ministerstwo rolnictwa nie załatwiło dotychczas podania Towarzystwa Gospodarskiego o subwencję 40.000 K na zakładanie Spółek tak, że całą akcję przygotowawczą i począt-

kowe zasilenie Spółek musiało Towarzystwo przeprowadzić o własnych siłach bez żadnych subwencji rządowych.

Zarówno ten brak subwencji jak i nadzwyczaj trudne położenie kredytowe, niedozwalająąee w tym roku na większą ekspanzję Oddziału handlowego, spowodowały Sekcję do nieaktywowania na razie pozostałych pięciu Spółek. Puszczenie ich w ruch zostało odłożone do chwili żywszej inicjatywy w tym kierunku ze strony czynników miejscowych.

Sprawa połączenia się trzech głównych Towarzystw rolniczych była przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Centralnego Wydziału Towarzystw rolniczych, który wybrał dla dalszego jej traktowania osobną komisję.

Nową instytucją w łonie Towarzystwa jest powołane w tym roku do życia biuro rachunkowości rolniczej.

VII. W ZAKRESIE RACHUNKOWOŚCI ROLNICZEJ.

Sprawozdanie biura rachunkowości rolniczej.

W roku bieżącym uzyskało Towarzystwo Gospodarskie możność powołania do życia Biura rachunkowości. Stało się to dzięki dwom okolicznościom, a mianowicie:

1. wskutek pozyskania odpowiedniej fachowej siły kierowniczej w osobie dra Henryka Pawlikowskiego, asystenta Akademji rolniczej i Biura rachunkowości rolniczej w Bonn, oraz

2. dzięki pracy przygotowawczej na tym polu, przeprowadzonej przez Towarzystwo Zjednoczonych kół Zjazdów Rolniczych, które już w r. 1906 zorganizowało rachunkowość rolniczą dla swoich członków i prowadziło ją przez sześć lat w 20—30 większych gospodarstwach.

Obie powyższe okoliczności postanowił Komitet Towarzystwa Gospodarskiego wyzyskać celem założenia Biura, któreby umożliwiło członkom Towarzystwa prowadzenie rachunkowości rolniczej w sposób rzeczywiście wzorowy, stojący na wyżynie dzisiejszej nauki, a narażający ich na jak najmniejszą stratę czasu, bo możliwie najprostszy.

Po zasadniczej w tym kierunku uchwale Komitetu z dnia 20. czerwca 1912, odbyła się dnia 17. lipca 1912 zwołana w tym celu konferencja specjalna, złożona z Prezydjum Towarzystwa i zaproszonych członków Komitetu oraz znawców, która oświad-

czyła się za postępową książkowością pojedynczą, ustaliła system raportów tygodniowych, przesyłanych do Biura, oraz prowadzonych przez to Biuro kategorników i rejestrów, wreszcie ustanowiła cennik opłat, pobieranych od uczestników rachunkowości rolniczej.

Rokowania, nawiązane ze Zjednoczonymi Kołami Zjazdów rolniczych, doprowadziły do pomyślnego wyniku tak, że Rada Główna tego Towarzystwa powzięła dnia 26. lipca 1912 uchwałę zaprzestania dalszego prowadzenia rachunkowości rolniczej i odstąpienia Towarzystwu Gospodarskiemu prowadzenia jej w majątkach tych swoich członków, którzy się na to zgodzą. Równocześnie odstąpiły Zjednoczone Koła Towarzystwu swojego rachmistrza, oraz po cenie kosztów tę część druków, która się dla nowego systemu przydać mogła.

Jako początek roku gospodarczego i swojego urzędowania przyjęło Biuro rachunkowości rolniczej dzień 1. lipca 1912, jednakże czynności przygotowawcze, jak wyszukanie i urządzenie lokalu, druk ksiąg rachunkowych, a przedewszystkim zapoznanie klientów z nowo zaprowadzonym systemem spowodowały, że Biuro, złożone z kierownika, rachmistrza i siły pomocniczej, mogło faktycznie rozpocząć swoje czynności dopiero z dniem 1. września 1912.

Zadaniem Biura jest prowadzenie wszystkich ksiąg rachunkowych dla danego gospodarstwa, wygotowywanie na ich podstawie miesięcznych zestawień i rocznego zamknięcia rachunków z obliczeniem czystego zysku, przypadającego na jednostkę obszaru, jako też obliczanie rentowności poszczególnych działów gospodarczych. Wszystkie te obliczenia uskutecznia biuro u siebie na miejscu, na podstawie raportów tygodniowych, otrzymywanych z majątków, do biura należących.

W urządzaniu ksiąg rachunkowych stosuje się biuro do warunków lokalnych każdego z poszczególnych gospodarstw, prowadząc jego następujące księgi:

kategorniki: rolne, lasowe, osobiste;

rejestra: ziemiopłodów, zapasów gospodarczych, inwentarza żywego oraz robocizny, księgi wierzycieli, dłużników. majątku, także inne księgi gospodarcze.

W przeciągu swojej niespełna półrocznej pracy biuro wysyłało należącym do niego majątkom zestawienia miesięczne z wyjątkiem jednak zestawień robocizny, absorbujących ogrom-

nie personal biura, specjalnie w okresie jego organizacji. Obecnie jednak rozpoczęła się już wysyłka i tych także wykazów.

W ten sposób prowadzi Biuro rachunkowość:

1. w Berezowicy wielkiej u p. Jana Gużkowskiego.
2. „ Glinnej „ „ Wiktora Rozwadowskiego.
3. „ Gwoźdźcu starym „ „ Władysława Komorowskiego.
4. „ Hańkowcach „ „ Zdzisława Czajkowskiego,
5. „ Jabłonce „ „ Antoniego Kraińskiego.
6. „ Jezupolu „ „ Wład. hr. Dzieduszyckiego.
7. „ Jurowcach „ „ Stanisława Słoneckiego.
8, „ Kutkorzu „ „ Jerzego hr. Wodzickiego.
9. „ Kaczanówce „ „ Ksawerego Jarużelskiego.
10. „ Podhorcach „ „ Juljana br. Brunickiego.
11. „ Sanoczanach „ „ Ksawerego Jarużelskiego.
12. „ Semenowie „ „ Józefa hr. Koziebrodzkiego.
13. „ Siemikowcach „ „ Zygmunta Lityńskiego.
14. „ Spasowie „ „ Aleksandra Raciborskiego.
15. „ Ubiniach „ „ Feliksa Domańskiego.
16. „ Wieczorkach „ „ Bronisława Langa.
17. „ Wołowym „ „ Alfreda Maly'ego.
18. „ Zaciszu „ „ Stanisława Ujejskiego.
19. „ Zarszynie „ „ Jana Wiktora.
20. „ Źwiniaczu „ „ Franciszka Mysłowskiego.

Prócz tego kontroluje Biuro na miejscu prowadzoną rachunkowość i wygotowuje roczne zamknięcia rachunków w następujących majątkach:

1. w Gwoźdźcu u p. Leona Kniazia Puzyny.
2. „ Parchaczu „ „ Jana Madeyskiego.
3. „ Rosochowaćcu „ „ Władysława Jankowskiego.
4. „ Sieteszy „ „ Bronisława Łastowieckiego.
5. „ Sosnowie „ „ „ „

Z tą niewielką ilością majątków zaczęło biuro swoją pracę, a rozporządzając obecnie zwiększonym i wyszkolonym personalem, stara się przez przyjęcie nowych majątków o zwiększenie zakresu pracy.

Chcąc zaraz z samego początku zrobić próbę wprowadzenia racjonalnej rachunkowości rolniczej, nie tylko do większych majątków, ale i do gospodarstw włościańskich, ułożyło Biuro wzory możliwie prostej rachunkowości włościańskiej i zapropo-

nowało Krajowej Komisji dla włości rentowych objęcie rachunkowości na razie w 50 najlepiej prowadzonych włościach rentowych za bardzo skromnym wynagrodzeniem 60 koron od gospodarstwa.

Propozycja ta spotkała się w Dyrekcji Komisji z bardzo miłym przyjęciem, niestety jednak anormalne położenie Sejmu uniemożliwiło na razie wprowadzenie w życie także i tej doniosłej inicjatywy, która będzie mogła, jak mamy nadzieję, być w przyszłym roku skuteczniej podjętą.

Działalność biura znalazła życzliwe poparcie w Ministerstwie rolnictwa, które udzieliło zasiłku na koszta założenia i zobowiązało się w przyszłości popierać biuro stałą subwencją. Mamy też nadzieję, że szersze koła rolników, zrozumiawszy korzyści, płynące z należenia do biura, będą się do niego we własnym interesie licznie zapisywać.

VIII. W ZAKRESIE HANDLU.

Sprawozdanie Oddziału handlowego.

Z rokiem 1912 rozpoczęliśmy 16-ty rok działalności handlowej z najszczerszą chęcią przysporzenia członkom naszego Towarzystwa możliwie największych korzyści, zarówno przy kupnie jak sprzedaży artykułów rolniczych, i w tym też kierunku wytężaliśmy naszą pracę. Z tą przewodnią myślą także prowadziliśmy pertraktacje z fabrykami o dostawę sztucznych nawozów na rok 1912, mając do przełamania bardzo poważne trudności z powodu dążenia fabryk do wprowadzenia do warunków sprzedaży zastrzeżeń, niekorzystnych dla rolników. Usilnym naszym zabiegom udało się przynajmniej na razie zatrzeżenia te wyeliminować, chociaż skartelowane fabryki zajęły pierwotnie nieprzejednane w tym kierunku stanowisko, zdoławszy poprzód nakłonić poważniejsze nowopowstałe fabryki do przystąpienia do kartelu, aby pozbyć się tym sposobem niedogodnego współzawodnictwa. Odnosi się to głównie do superfosfatów, bo przy tomasynie, dzięki wyłonieniu się konkurencji fabryki, nie należącej do kartelu, udało się nam uzyskać obniżenie ceny przy równoczesnym podwyższeniu opustu. Superfosfaty dostarczaliśmy z trzech fabryk, z których dwie położone są w Galicji, a jedna na Ślązku austrjackim, tomasynę nato-

miast zniewoleni byliśmy nabywać z hut nadreńskich, produkujących towar o najwyższej zawartości kwasu fosforowego, kalkulujący się przez wzgląd na wysokie koszta przewozu względnie najtaniej.

Zamówienia na całe wagony przekazywaliśmy fabrykom do bezpośredniego wykonania, a tylko w razie nagłego zapotrzebowania uskuteczenialiśmy je z naszego magazynu we Lwowie, gdzie zawsze pewna ilość poszczególnych środków nawozowych jest w zapasie.

Natomiast wszelkie zamówienia na mniejsze ilości załatwiane są tylko w naszym magazynie. Każdy transport nawozów sztucznych, nadchodzący do naszego magazynu we Lwowie, poddawany był badaniu Stacji chemiczno-rolniczej w Dublanach, a wynik tej analizy przy obliczaniu ceny był miarodajny. Przy wysyłkach zaś, uskutecznianych wprost z fabryk, przesyłaliśmy odbiorcom dokładne przepisy i formularze należytego brania prób do rozbioru chemicznego, który przy tomasynie i superfosfatach dokonywany był przez wymienioną wyżej Stację na nasz koszt. W ten sposób odbiorcy mniejszych ilości zyskują pewność nabycia rzetelnego towaru, którego zawartość w tych wypadkach nigdy nie bywa kontrolowana przez kupujących dla oszczędzenia sobie kosztów analizy; odbiorcy zaś całych wagonów mają możność i wszelkie ułatwienia do skontrolowania wartości dostarczonego im nawozu sztucznego. Wszelkie analizą wykazane braki reklamowaliśmy u fabryk, które na podstawie obowiązujących umów braki te bonifikowały w całości, bez uwzględnienia latitudy, jaka gdzieindziej jest stosowana, co wychodzi tylko na korzyść dostawców.

W roku 1912 sprzedaliśmy ogółem 1281 wagonów sztucznych nawozów, z czego 1120 wagonów wprost z fabryk, pod adresem odbiorców, a 161 wagonów przez nasz magazyn we Lwowie. Jeżeli się jednak uwzględni, że z powodu niekorzystnych wpływów klimatycznych, a głównie z powodu długotrwałych deszczów, jakie zalewały bezustannie, począwszy od drugiej połowy sierpnia, przez całą jesień nasz kraj a najwięcej wschodnią jego część, ustał ożywiony w poprzednich latach właśnie w tym czasie ruch nawozowy zarówno przy odbiorze całych wagonów, jakoteż mniejszych ilości z naszego magazynu we Lwowie,— to w tych warunkach osiągnięte, a powyżej przy-

toczone cyfry obrotu tego działu wskazują na znaczny jego rozwój.

Również dział nasionowy swym stopniowym rozwojem rokuje jak najlepsze nadzieje na przyszłość, zwłaszcza, iż przy zakupnie nasion główną rolę z natury rzeczy odgrywać musi kwestja zaufania do dostawcy. Nasienie bowiem jest produktem, którego istotną wartość nie tylko przez samo wypośrodkowanie wartości użytkowej na podstawie czystości i siły kiełkowania oceniać należy; uwzględnić tu bowiem jeszcze trzeba energję kiełkowania, ciężar gatunkowy, identyczność odmiany i pochodzenie.

Dwie ostatnie właściwości z uwagi na wpływy klimatyczne są bardzo doniosłe, a nierzadko trudne do zbadania z wyglądu zewnętrznego.

To też handel nasionami jest jeszcze podatniejszym polem do nadużyć, aniżeli handel nawozami sztucznymi, a zwłaszcza w naszym kraju, gdzie głównie zwraca się uwagę na wysokość ceny, a mniej na jakość. Z naszej strony przy zakupnie nasion zachowywaliśmy nie tylko najdalej idącą ostrożność, nabywając je ze znanych źródeł, lecz ponadto dawaliśmy pierwszeństwo nasionom o najwyższej wartości użytkowej, chociaż droższym, wychodząc z założenia, że obowiązkiem naszym jest rozpowszechniać najlepszy produkt, który następnie najlepiej się opłaca.

Wszystkie do magazynu nadchodzące nasiona po dokładnym oczyszczeniu na specjalnie do tego przeznaczonych maszynach, poruszanych siłą elektryczną, poddawane były przed wysyłką badaniu Stacji botaniczno-rolniczej. Badania te wykazywały przeważnie wartość użytkową znacznie wyższą ponad przeciętne normy, ustanowione przez Stacje botaniczne.

Nasiona traw i wogóle roślin pastewnych zakupywaliśmy na własny rachunek, zaś zboża przyjmowaliśmy do komisowej odsprzedaży.

Do siewu wiosennego okazało się wielkie zapotrzebowanie nasienia koniczyny czerwonej, zniszczonej w polu w jesieni poprzedniego roku przez myszy. Zapotrzebowanie to pokrywaliśmy nasieniem, importowanym z Rosji, a sprzedawaliśmy je o 10 do 25 koron na 100 kg taniej, aniżeli firmy konkurencyjne, dając przytym wszelką możliwą gwarancję co do jakości.

Zapotrzebowanie nasienia zboża do siewu jesiennego było bardzo minimalne z powodu rzeczonych już wyżej niekorzystnych wpływów klimatycznych, które wogóle bardzo ujemnie odbiły się na całym handlu rolniczym.

Wobec obfitości zapasów ziemniaków, jakie na wiosnę się okazały, staraliśmy się ułatwić producentom ich zbyt poza granicę kraju, chociaż usiłowania nasze skutkiem zdyskredytowania naszego targu ziemniaczanego jesiennymi dostawami nie osiągnęły zbyt wielkich rezultatów.

Zwiększające się w ostatnich latach zainteresowanie gospodarstwem mlecznym i związanym z nim gospodarstwem łąkowym i pastwiskowym wywołało zapotrzebowanie nasion traw, które dostarczaliśmy w najlepszej jakości.

Sprzedaż maszyn rolniczych prowadziliśmy głównie na podstawie katalogów odnośnych fabryk, rozsyłając je zgłaszającym się ze specjalnymi ofertami. Niekrępowani wyłącznymi zastępstwami pewnych fabryk, nakładającymi na zastępców obowiązek bezwzględnego popierania wyrobów odnośnej fabryki, zalecamy naszym odbiorcom tylko te maszyny i narzędzia rolnicze, które w praktyce są istotnie polecenia godne. Dostawy, na takiej zasadzie oparte, odbywać się mogą tylko wprost z fabryk, co wprawdzie w wypadkach nagłego zapotrzebowania ma tę ujemną stronę, że naraża odbiorcę na dłuższą przewłokę w dostawie, atoli z drugiej strony transakcje takie, nie połączone z kosztami magazynowania i oprocentowania kapitału, uwięzionego w zapasach maszyn, na składzie utrzymywanych — zapewniają nabywcy korzystniejsze kupno pod formą wyższego opustu, uzyskiwanego z ceny kupna.

Przez wyłuszczenie powyższego poglądu nie mamy najmniejszego zamiaru zupełnego rezygnowania z wyłącznych zastępstw, które chętnie przyjmujemy od fabryk, nie mających pretensji do uniwersalności, lecz specjalizujących się tylko w pewnym obranym kierunku. Przyjęliśmy także zastępstwo specjalnej fabryki dla wyrobu wirówek „Persoons“ do oddzielania śmietany od mleka. Wirówki te przez swą prostą, a trwałą konstrukcję i dokładność oddzielania tłuszczu z mleka zyskały sobie światową sławę.

Również nawiązaliśmy pertraktacje o wyłączne zastępstwo fabryki, trudniącej się specjalnie budową maszyn do młócenia zboża.

Aby uchronić rolników od dotkliwych zawodów, połączonych ze stratami materjalnymi, jakie pociąga zwykle za sobą nabycie maszyn o złej i słabej konstrukcji, nawiązywaliśmy stosunki handlowe tylko z fabrykami, znanymi z uczciwości i solidności i cieszącymi się dobrą sławą. Fabryki te starały się też rzeczywiście odbiorców naszych zadowolnić w zupełności, a jeżeli pomimo to przytrafiły się tu i ówdzie jakieś małoznaczące niedokładności w dostawie, to zostały one natychmiast po naszej reklamacji usunięte.

Dział węglowy w porównaniu z rokiem poprzednim wykazał w roku sprawozdawczym zwiększoną ilość sprzedanych wagonów węgla o około 20% pomimo bardzo wielkich trudności dostaw, jakie w drugiej połowie roku 1912 na targu węglowym zapanowały. Trudności te były wprost nie do pokonania, a spowodowane one zostały przez groźną sytuację polityczną skutkiem zabierania węgla na zapas dla floty i kolei do rozporządzenia wojska, wycofania dla celów militarnych poważnej ilości wagonów z obrotu kolejowego, powołania znacznej ilości robotników jako rezerwistów pod broń, wreszcie skutkiem zakupna przez Rosję większej ilości węgla z kopalni pruskich.

Za dużo więc i za poważnych trudności, aby je najlepsza wola i chęć, oraz zabiegi jednej instytucji — jak nasza — przełamać zdołały. Pomimo to jednak nie opuściliśmy rąk, lecz czyniliśmy wszelkie możliwe zabiegi, aby odbiorcy nasi nie pozostali bez węgla, a że zabiegi te nie były nadaremne, dowód w tym, iż właśnie w najkrytyczniejszym czasie zdołaliśmy dostarczyć najwięcej węgla nie tylko naszym stałym odbiorcom, lecz także tym osobom, które doznawszy zawodu od swoich dotychczasowych dostawców, do nas w biedzie zwróciły się o ratunek przed grożącą im koniecznością wstrzymania ruchu gorzelnianego, co wielu posiadaczy gorzelni naraziło na poważne straty, które jednak naszych odbiorców ominęły. Przeciwnie odbiorcy ci odnieśli jeszcze i tę korzyść, że otrzymali węgiel bez podwyższenia ceny, podczas gdy gdzieindziej korzystano z wyjątkowej sytuacji i liczono węgiel o 100 do 200 K na wagonie drożej. Niestety — kontrakt nasz zawarty z kopalnią kończy się z dn. 30. grudnia 1912, wdrożyliśmy więc pertraktacje o jego odnowienie na rok przyszły. Pertraktacje te zrozumiałym w podobnych warunkach stanowiskiem kopalni są bardzo utrudnione, mamy jednak nadzieję, że uda się nam nakłonić ją do umiarkowania.

Dostarczaliśmy wyłącznie węgiel pruski z kopalni, wydobywającej najlepszy gatunek o bardzo wysokiej sile kalorycznej, jakiej węgiel krajowy na razie nie wykazuje i skutkiem tego do celów przemysłowych mniej się nadaje, a wobec jednakich kosztów przewozu kalkuluje się drożej.

Koks dostarczaliśmy w pierwszej połowie 1912 r. do opalania kaloryferów ze Ślązka austrjackiego, a dla potrzeb kowali pruski z Zabrza; w drugim półroczu jednak konsorcjum spekulantów zakupiło całą produkcję koksu austrjackiego, skutkiem czego musieliśmy się ograniczyć na produkcji pruskiej.

Wobec objawionego w jesieni 1912 r. braku paszy objętościowej, a wysokiej ceny otrąb, postaraliśmy się o makuchy słonecznikowe z Rosji, dostarczając je pod możliwie najkorzystniejszymi warunkami, biorąc za podstawę do obliczenia ceny skonstatowaną ilość składników pożywnych. Wyniki tych analiz były bardzo zadowalniające, bo stwierdzały czystość produktu i brak szkodliwych domieszek, oraz pełną zawartość gwarantowanych składników, a tylko w jednym wypadku okazała się nieznaczna, przez dostawcę zbonifikowana różnica.

Na otręby zgłoszeń prawie, że nie otrzymujemy żadnych; przypuszczamy, że powodem tego obfitość młynów w tej części kraju, zaopatrujących bezpośrednio hodowców bydła w ten produkt przy sposobności zakupna od nich zboża.

Przyjęliśmy zastępstwo na Galicję fabryki karmy melasowej c. k. Towarzystwa rolniczego w Wiedniu.

Z Ministerstwa wojny otrzymaliśmy do dyspozycji około 50 wagonów otrąb żytnich w magazynach wojskowych, które to otręby zostały rozdzielone pomiędzy Oddziały naszego Towarzystwa.

Uwzględniając niezwykle trudne położenie ekonomiczne naszego kraju, staraliśmy się w miarę sił naszych zapewnić odbiorcom naszym jak najdalej idące ulgi kredytowe, czym sami zmuszeni zostaliśmy do ubiegania się o kredyt wekslowy, znajdując w tym kierunku chętne poparcie w Związku Ziemian, który weksle, przez nas przedłożone, przyjął do eskontu.

Braliśmy udział w zwołanych przez Ministerstwo handlu we Wiedniu dwóch ankietach w sprawie kartelu węglowego i nawozów sztucznych, podnosząc ze stanowiska konsumentów ujemne strony karteli.

Interweniowaliśmy w komisjach wojskowych, odbywanych w Intendanturze XI korpusu w sprawie ustalenia cen produktów rolniczych, wnosząc *votum separatum* do Ministerstwa wojny z powodu niezupełnego uwzględnienia naszych wniosków.

Udzielaliśmy na żądanie różnych władz, zarówno rządowych jak wojskowych oraz Izb handlowo-przemysłowych, informacji i opinji, dotyczących handlu produktami rolniczymi.

Na żądanie c. k. Namiestnictwa opracowaliśmy wnioski dla c. k. Ministerstwa ruchu kolei żelaznych w sprawie zniżek taryfowych dla akcji ratunkowej, wdrożonej z powodu klęsk elementarnych w Galicji.

W wydawanych przez nas komunikatach informowaliśmy sfery rolnicze o sytuacjach targowych.

Tak się przedstawia w ogólnych zarysach obraz naszej działalności za rok 1912, w szczegółach zaś ilustrują ją poniżej zestawione cyfry, mianowicie:

Do dziennika podawczego wpłynęło ekshibitów 10.814.

Za naszym pośrednictwem dostarczono:

Nawozów.

Superfosfatu mineralnego 18.572 ctm, superfosfatu amoniakalnego 7.857 ctm, superfosfatu kostnego 4.047 ctm, żużli Thomasa 61.725 ctm, kainitu 17.762 ctm, saletry chilijskiej 2.851 ctm, gipsu nawozowego 556 ctm, wapna nawozowego 1.767 ctm, soli potasowej 10.798 ctm, siarkanu amonowego 1.005 ctm, wapna azotowego 264 ctm, mączki kostnej preparowanej 931 ctm; razem 128.135 ctm = 1.281 wagonów za sumę K 1,156.333·80.

Nasion.

Koniczyny 127.599 kg, traw 48.563 kg, innych roślin pastewnych 135.165 kg, ziemniaków 50.000 kg, zboża 69.681 kg, lnu 18.010 kg, konopi 1.170 kg, buraków 12.593 kg, marchwi 758 kg; razem 463.539 kg = 46 wagonów za sumę K 462.701·89.

Węgla.

100.323 ctm = 1.003 wagonów za sumę K 164.804·61.

Maszyn i narzędzi rolniczych.

Siewników rzędowych i do nawozów 23, pługów 36, walec 1, bron zwykłych 16, spulchniaczy 13, plewników 19, ma-

szyn żniwnych 9, kopaczka do ziemniaków 1, młynków do zboża 5, młynki do mielenia saletry 3, trjery 2, śrótownik 1, wag 25, pompy 3, krajacze do buraków 2, łamacz do makuchów 1, przyrządów do desynfekcji 7, toczydła do ostrzenia 2, sortownik do ziemniaków 1, płuczka do ziemniaków 1, parników 6, sieczkarnie 4, dźwigarki 3, maszyny do prania bielizny 2, rozpylacze do gnojówki 3, wirówek do mleka 6, maślnice 4, wygniatacze do masła 4, konwi na mleko 87, skopków na mleko 59, różnych przyborów mleczarskich 3.062, drobniejszych narządzi rolniczych i części składowych, razem 3.411 sztuk za sumę koron 45.220·25.

Paszy treściwej.

Makucha słonecznikowego 2.108 q, otrąb pszennych 100 q, otrąb żytnich wojskowych 5.000 q, kiełków słodowych 250 q, karmy palmowo-melasowej 161 q, za ogólną sumę 75.800 K.

Różnych towarów.

Drutu gładkiego i kolczastego 5.010 kg, drutu z przewodów elektrycznych 1.643, siatki drucianej 525 m^2, pasów rzemiennych do maszyn 83 m, beczek smarowidła do maszyn i wozów 56, beczek nafty i benzyny 37, beczek pyroliny 10, beczek teru 23, beczek oliwy 49, beczek karbolineum 14, różnych farb 535 kg, papieru pergaminowego 25 kg, owsa strychninowego 16 kg, pszenicy strychninowej 3 kg, pasty fosforowej 1 słoik, worków 405 sztuk, powróseł sznurkowych 44.000 szt., szpagatu do wiązałki 3.300 kg, cementu portlandzkiego 211 beczek, płacht nieprzemakalnych 36 szt., papy 1.021 rulonów, bajcu do zboża 1.319 paczek, kredy szlamowanej 1.750 kg., kwasu siarkowego 1.004 kg, alkoholu amylowego 71 kg, wapna dobudowy 300 q, wapna pastewnego 900 kg, płyty izolacyjnej 60 m^2 za ogólną sumę K 77.849·87.

Ogółem dostarczyliśmy towarów za łączną sumę koron 1,906.910·42.

Tytułem opustów zyskali odbiorcy w roku 1912 sumę: 95.716·95 K.

Obrót kasowy w r. 1912 wynosił ogółem: 4,100.994·32 K.

W ZAKRESIE POLITYKI EKONOMICZNEJ.

a) Działalność bezpośrednia.

Sprawozdanie Sekcji ekonomicznej.

Pod przewodnictwem Dra Józefa Milewskiego zajęła się Sekcja przedewszystkim opracowaniem opinji co do przedłożenia rządowego w sprawie ustawy wodnej. Referat objął dr. Włodzimierz Bolesta Kozłowski.

Następnie objęła Sekcja opracowanie memorjału, dotyczącego rewizji taryfy cłowej, wybierając jeneralnym referentem dr. Aleksandra Krzeczunowicza i poruczając członkowi swemu Karolowi Kruzensternowi opracowanie ogólnego położenia rolnictwa od czasu wejścia w życie statutów handlowych w r. 1906. Wskazowki w tej mierze ustalono na konferencji, jaka się odbyła w c. k. Ministerstwie rolnictwa dnia 15. listopada 1912.

Rozpatrzeniem kwestjonarjusza c. k. Ministerstwa rolnictwa dotyczącego sprawy zachowku *(Ausgedinge)* ze względu na stan faktyczny tej instytucji w naszym kraju, oddano Dr. Stanisławowi hr. Badeniemu wobec ścisłej łączności zachowku z ubezpieczeniem socjalnym, którego tenże był w swoim czasie referentem.

Zwrócono się następnie o jak najenergiczniejsze poparcie do *Zentralstelle* w sprawie podwyższenia produkcji przez rozwój środków komunikacyjnych i szkół zawodowych, udzielając w odpisie artykuły, ogłoszone na ten temat przez Dr. Aleksandra Krzeczunowicza.

Prócz tego zażądano od *Zentrallstelle* poparcia wniosku sejmowego Dr. Aleksandra Krzeczunowicza, dotyczącego zwalczania lichwy.

Gdy w jesieni roku zeszłego dzięki zupełnej swobodzie, jaką się cieszy handel terminowy zbożem, handel ten przybrał wprost formę szalonej gry spekulacyjnej, wywołującej sztucznie rekordowe ceny, które spowodowały zastój handlowy na rynkach zbożowych w całym państwie, odniósł się Komitet do Ministerstwa roln. o wdrożenie starań usunięcia handlu terminowego w Budapeszcie w myśl ugody handlowo-cłowej z r. 1907, której dotychczas rząd węgierski nie urzeczywistnił. Wprawdzie zarząd giełdy zbożowej w Budapeszcie uchwalił pewne ograniczenia, które jednak nie odniosły pożądanego skutku ze względu,

że nie obaliły zasady handlu terminowego i oddały go wyłącznie w ręce wielkich kapitalistów.

W czasie największego przesilenia kredytowego zakupił centr. zarząd wojskowy dla swych magazynów w Galicji 700 wagonów mąki — węgierskiej. Fakt ten odbił się dotkliwie na rolnictwie, które nie znalazło nabywców na swoje zboże w kraju ze względu, że młyny galicyjskie obfitowały w gotowe zapasy mąki i nie mogły podejmować nowych zakupów ziarna. Komitet nie omieszkał odnieść się niezwłocznie do miarodajnych czynników we Wiedniu i uzyskał pewne złagodzenie o tyle, że dalsze zapotrzebowanie mąki dla wojska zakupiono w młynach galicyjskich.

Interwencja Komitetu co do zakupu przez wiedeńską firmę 2.000 szt. wołów na konserwy dla garnizonów galicyjskich mimo, że wedle klucza ugodowego znaczna część tego kontygientu powinna była być nie tylko zakupiona w kraju, ale również i przerobiona, nie odniosła na razie efektywnego skutku ze względu, że w kontrakcie owej firmy wiedeńskiej zastrzeżeń tych nie zamieszczono. Przy odnowieniu jednak kontraktu tego w r. 1913 przedłożenie Komitetu uwzględnione zostanie.

Ze względu, że dla braku ziemniaków wielu producentów dla wypędzenia kontygientu sprowadzać musiało kukurudzę, a władze skarbowe wymierzały z tego tytułu kary konwencjonalne, przedłożył wiceprezes dr. Marjan Lisowiecki Ministerstwu roln. memorjał z prośbą o interwencję w Ministerstwie skarbu, by w tym wypadku kar konwencjonalnych nie nakładano i by Ministerstwo kolei żelaznych przyznało od przywozu tej kukurudzy 50% zniżki frachtowej.

Bezpośrednio do Ministerstwa kolei żelaznych odniósł się Komitet o reaktywowanie zniżonej taryfy na drzewo kopalniane która obowiązywała do końca grudnia 1911, i o przyznanie refakcji dla wapna nawozowego, a więc włączenie tego artykułu w pozycję D 11. taryfy zapomogowej.

b) Działalność instytucji założonych przez Komitet c. k. galicyjskiego Tow. Gosp.

Sprawozdanie galic. Spółki zbytu bydła i trzody chlewnej.

Na wstępie zaznaczyć musimy, że mimo dotkliwych skutków klęski rolniczej, nie zaprzestała Spółka udzielania kredytów pro-

ducentom bydła i świń — dzięki obywatelskiemu pojmowaniu sprawy przez dyrektora Filji Zakładu kred. dla handlu i przem. Dra Jana Kantego Steczkowskiego — tak, że w ciągu roku 1912 kredyt udzielony doszedł do kwoty 551.736 K.

Wołów sprzedano w tym roku 983 szt., trzody chlewnej zaś 27.917 szt. za łączną kwotę 2,490.998 K.

Z inicjatywy prezesa Dra Marjana Lisowieckiego, który pod własnym kierownictwem zamierza przeprowadzić próbę racjonalnego zużytkowania pastwisk naddniestrzańskich, odniosła się Spółka do c. k. Ministerstwa roln. i uzyskała dla sprawy tej przychylne poparcie tak, że przy pomocy subwencji udzielonej Spółce na ten cel próba w tym kierunku w r. 1913 będzie mogła być przeprowadzoną.

Ze względu, że Spółka Ziemska w Stanisławowie zaprzestała działalności swej w organizacji handlu bydłem, objęła Spółka po tejże dzierżawę pastwisk w Strymbie, co umożliwi jej przyjmowanie jałownika na pastwisko i założenie *depot* bydła chudego na opas, przeznaczonego dla swoich klientów.

Ponieważ eksportem materjału rzeźnego za granicę, a w szczególności do Wiednia, zajmują się samodzielnie trzy organizacje, a mianowicie prócz *Pecusa* także *Sojuz dla zbytu chudoby* i Bukowińska Spółka zbytu bydła i trzody chlewnej w Czerniowcach, wskutek czego obsyłanie targów nie ulegało żadnej regulacji i narazić mogło producentów na straty konjunkturalne, — powstało staraniem Spółki wspólne „Biuro sprzedaży“ dla wszystkich trzech organizacji celem usunięcia dotychczasowych niedomagań w obsyłaniu targów.

Spółka opiekuje się lokalnymi organizacjami dla zbytu bydła i trzody chlewnej, powstałymi tak w obszarze krakowskiego Towarzystwa rolniczego jak i w obszarze działalności Towarz. Gospod. W szczególności w obszarze, naszego Towarzystwa podjęły względnie podejmą w czasie najbliższym w myśl porozumienia z Zarządem główn. Towarzystwa Kółka roln. działalność w tej mierze Spółki handlowo-rolnicze w Sanoku, Przemyślanach, Rudkach, Złoczowie i Gródku Jagiellońskim. Ażeby łączność z tymi lokalnymi organizacjami jeszcze bardziej zacieśnić, uchwaliła Rada nadzorcza Spółki urządzać w pewnych odstępach czasu zjazdy zawiadowców tych Spółek.

Wspomnieć tu musimy o powstaniu nowej instytucji przy współudziale między innymi i naszej Spółki, a zawiązanej z ini-

cjatywy c. k. Ministerstwa roln. we Wiedniu — jako Towarzystwo akcyjne pod nazwą „Powszechna austrjacka Spółka zbytu bydła i trzody chlewnej“.

Instytucja ta, mająca na celu wogóle uregulowanie handlu bydłem, usunie niedomagania dotychczasowej wiedeńskiej Agiencji sprzedaży bydła, przyczym poprze działalność naszej Spółki, której też zapewniono dostateczny wpływ w Radzie nadzorczej.

Przewodnictwo Spółki spoczywa w rękach Dra Marjana Lisowieckiego. W skład Rady nadzorczej wchodzą ponadto: Edward Maurizio, Aleksander Dąmbski, Piotr Treter, Marjan Jaroszyński, Telesfor Adamski, Aleksander hr. Wodzicki, Dr. Stanisław Hofmokl, Dr. Jan Kanty Steczkowski, Gustaw Weintraub i z głosem doradczym delegat Wydziału Krajowego Wiktor Bielski, — jako zastępcy zaś członków: Dr. Józef Raczyński, Dr. Bronisław Dulęba i Dr. Jan Adamski. We Wydziale wykonawczym zasiadają prócz prezydjum członkowie: Telesfor Adamski, Dr. Jan Kanty Steczkowski i Aleksander hr. Wodzicki.

W skład dyrekcji wchodzą: Herman Horowitz i Franciszek Ledóchowski, jako konsulent Henryk Potworowski, jako referent Komitetu Dr. August Rodakiewicz.

Nakładem i staraniem Spółki wychodzi co czwartek każdego tygodnia „Korespondencja“, zawierająca jako organ Spółki najważniejsze wiadomości handlowe i organizacyjne.

Tygodnik ten kosztuje rocznie 4 K, udzielany bywa jednak bezpłatnie wszystkim organizacjom lokalnym i członkom tychże, jak niemniej interesentom Spółki.

Sprawozdanie Galic. Spółki zbytu jaj i drobiu.

Instytucja ta wykazuje w r. 1912, a więc w czasokresie 12 miesięcy łączny obrót w kwocie 889.781 K. Z tego przypada na eksport za granicę 741.525 K, reszta t. j. 148.256 K wynikła z obrotu w kraju, które rozdziela się w sposób następujący:

Za 11.758 K sprzedano do Kulparkowa, za 16.010 K do kraj. Szpitala powszechnego, a za 33.912 K gminie miasta Lwowa tak, że odbiorcom prywatnym sprzedano bezpośrednio za 61.680 K.

Zysk brutto z tego obrotu wynosił 26.707 K, netto zaś 5.436 K, a jedyna subwencja, jaką Spółka w tym roku otrzymała ze strony Wydziału kraj., wynosiła 2.000 K. W pierwszym roku sprawozdawczym, obejmującym - jak powiedziano — 20 miesięcy,

zysk brutto wykazał 31.986 K, a netto 2.386 K, przyczym otrzymane subwencje od rządu i kraju wynosiły 16.200 K. W uzupełnieniu pomyślnego rozwoju podnieść następnie należy fakt, że kiedy w czasokresie pierwszych 20 miesięcy po koniec roku 1911 Spółka pracowała kredytem i z tego tytułu obciążona została w dochodach za odsetki kwotą 1.316 K, to w roku sprawozdawczym pracuje własnym kapitałem, wynoszącym z końcem grudnia 1912 kwotę 20.527 K, i wykazuje w dochodach z tytułu odsetek już 482 K.

Członków liczyła Spółka z końcem r. 1912 — 181, którzy deklarowali tytułem udziałów 33.640 K, a wpłacili 27.660 K.

Pod koniec roku przyszła do skutku umowa z gminą miasta Krakowa, w myśl której Spółka utworzyła ekspozyturę w Krakowie, alimentowaną dowozami materjału, zbieranego przez Spółkę rolniczą „Miarka" w Brzesku na podstawie osobnego układu, zawartego w tej mierze ze Spółką. Są wszelkie widoki, że Spółka zajmie się również aprowizacją miasta Wiednia.

Dotychczasowej niedostatecznej organizacji u dołu pospieszył z pomocą Komitet Towarzystwa gosp., normując w §. 2—III. statutu Spółek handlowo-rolniczych, zakładanych po powiatach, także zbiórkę jaj i polecając Sekcji organizacyjnej przy Komitecie przedstawienie wniosku co do zaopatrzenia Spółek w odpowiednie skrzynie transportowe. W ten sposób sprostać będzie mogła spółka zadaniom swoim, wyłaniającym się z organicznego rozwoju.

Tak ze strony c. k. Ministerstwa roln. jak niemniej Wydziału krajowego i Komitetu Towarzystwa gospodarskiego doznała Spółka jak najżyczliwszego poparcia. Spotkała się również z uznaniem z zewnątrz. W artykule: „*Das landwirtschaftliche Genossenschaftswesen in Oesterreich*" ogłoszonym przez pana Dra Rudolfa Fürera z Ministerstwa rolnictwa w czasopiśmie: „*Zeitschrift fur Volkswirtschaft, Sozialpolitik und Verwaltung*" (tom XXI. zeszyt IV. str. 495—496) przyznano spółce torujące znaczenie w handlu jajami, a Centralne Towarzystwo rolnicze warszawskie przeprowadziło w Spółce badania przez swego delegata celem podjęcia analogicznej akcji w Królestwie Polskim. Dnia 8. października 1912 r. na posiedzeniu wiedeńskiej Rady miejskiej zwrócono uwagę burmistrza we formie interpelacji na pożyteczną działalność naszej spółki w interesie konsumentów

miasta Lwowa, której się powiodło uregulować cenę na rynku z żądaniem rozpatrzenia tej sprawy w interesie Wiednia.

W myśl §§. 19, 27 i 28 obowiązującego statutu nastąpi w r. 1913 nowy wybór po wylosowaniu czterech członków Rady nadzorczej i jednego zastępcy jak niemniej wybór prezesa i jego zastępcy i dwóch dyrektorów. Od założenia Spółki w r. 1910 prezesem spółki jest Marjan Jaroszyński, a zastępcą tegoż Dr. Jan Kanty Steczkowski. W skład Rady nadzorczej jako członkowie wchodzą pp.: Telesfor Adamski, Stanisław Bohdanowicz, Aleksander Dąmbski, Jarosław Łepki, radca dworu dr. Józef Szpilmann i Eustachy Wolski; jako zastępcy członków: ks. Antoni Głodzińszi i Józef Olszewski. Dyrekcję Spółki prowadzą pp. Herman Horowitz i Dr. August Rodakiewicz, zastępca dyrektora Feliks Skrochowski.

X. ZAŁATWIENIE UCHWAŁ

XLVII. Rady Ogólnej z dnia 29. i 30. kwietnia 1912.

1. Wniosek p. Marjana Jędrzejowicza:

„Rada Ogólna wzywa Komitet, aby porobił jak najenergiczniejsze kroki przez Koło polskie we Wiedniu w celu wyrobienia w przybocznej Radzie dla spraw chowu koni przy c. k. Ministerstwie rolnictwa reprezentacji krajów stanowczego wpływu tak co do kierunku hodowli koni w kraju, jakoteż w stadach rządowych, których celem jest dostarczanie reproduktorów dla krajów w Radzie państwa reprezentowanych“.

Wniesiono memorjał do Koła polskiego we Wiedniu na ręce posła p. Władysława Serwatowskiego.

Wniosek Oddziału tarnopolskiego:

„W celu podniesienia chowu koni i przyjścia z pomocą hodowcom zapłaci Komitet cenę zakupna ogiera, zaś hodowca ma w pięciu rocznych ratach kwotę tę zwrócić Komitetowi bez obo-

Ogłoszono w „Rolniku“ i rozesłano do Rad Oddziałów zawiadomienie:

1. że Komitet celem przyjścia z pomocą

wiązku płacenia procentu tak, że uwolnienie od opłaty procentu stanowiłoby subwencję Towarzystwa. Zakupno ogiera będzie zależne od ratyfikacji Komisji, wysadzonej z łona Komitetu. Sposób przeprowadzenia tego wniosku pozostawia się Komitetowi".

hodowcom będzie zakupywał wskazane i ugodzone przez nich ogiery, jeśli komisja zakupna ogierów uzna je za odpowiednie na reproduktory;

2. w razie wyjazdu komisji za granicę celem oglądnięcia ogiera i uznania, że ogier nie nadaje się na reproduktora, hodowca ponosi koszta;

3. że Związek Ziemian skłonny jest udzielać pożyczki na zakupno ogierów na zasadach, przyjętych przy udzielaniu pożyczek na bydło hodowlane.

Wniosek Oddziału bobreckiego:

„Poleca się Komitetowi, aby w roku 1912 urządził konkurs pługów motorowych amerykańskich i węgierskich t. zw. „*Landbaumaschinen*", a to pod kierownictwem krajowego Zakładu do badania i próbowania maszyn w Dublanach, tudzież, aby próby te urządził w stosownym, dla jak najszerszego ogółu rolników dogodnym czasie i miejscu, na glebie ciężkiej, gliniastej, a to w tym celu, aby próby te były miarodajne dla najtrudniejszych warunków gospodarskich".

Z powodu długotrwałych słót i klęski elementarnej roku ubiegłego niemożliwe było przeprowadzenie prób i odłożono urządzenie tychże do roku bieżącego, tym więcej, że w r. 1912 odbyła się wielka próba pługów motorowych pod Wiedniem, ogromnie reklamowana, a nader słabo obesłana, wobec czego nie obesłanoby dwóch prób, tudzież z powodu, że

„Landbaumotor“ systemu Koniga przeszedł na własność fabryki Lanz'a w Mannheim, jest jeszcze w stadjum doświadczeń i dopiero w roku 1913 będzie może mógł współzawodniczyć z pługami motorowymi.

Wniosek Oddziału bobreckiego: „Poleca się Komitetowi, aby zapoczątkował w czasie możliwie najkrótszym chów mułów roboczych przez zakupno z funduszów, specjalnie na ten cel uzyskanych od Rządu, lub też z funduszu subwencyjnego hodowlanego odpowiednich ogierów-osłów i oddał te ogiery-osły do użytku prywatnym hodowcom, którzy oświadczą chęć hodowli mułów i którzy posiadają odpowiednie, do chowu silnych mułów wielkie i dobrze zbudowane klacze robocze“.

Przyjęto jako zasadę, by na zakupno ogierów-osłów służących do produkcji mułów udzielać bezprocentowej pożyczki spłacalnej w 6-ciu latach.

Wniosek Oddziału sokalskiego: „Poleca się Komitetowi, aby zwracał należną uwagę na dalszy rozwój zapoczątkowanej przez niektórych właścicieli młynów akcji, skierowanej do skartelizowania przemysłu młynarskiego, i aby na wypadek powstania niebezpieczeństwa oddziaływania takiego kartelu w kierunku sztucznego obniżenia cen zboża, podjął inicjatywę zorganizowania producentów zboża w celu obrony ich słusznych interesów“.

Komitet nie zauważył dotąd istnienia niebezpieczeństwa skartelizowania młynów.

Wniosek Oddziału sanockiego:

„Oddział sanocki prosi Komitet, by w Komitecie doradczym dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie przedstawił i poparł żądanie Oddziału, ażeby w jego obrębie Rząd na stacjach nie stawiał siwych ogierów i aby więcej niż dotąd ogierów pełnej krwi dostarczał, a to z powodu, że po angielskich ogierach pełnej krwi źrebięta są roślejsze i lepiej zbudowane niż po orjentalnych, przez co większy procent nadaje się na remonty. Ogiery te winny być nie duże, lecz głębokie, grube, na nizkich nogach, o spokojnym temperamencie“.

Odniesiono się do c. k. Namiestnictwa z prośbą, o wyjednanie u władz właściwych, by w Sanockie nie dawano na stacje ogierów siwych, jak również, by dawano tam więcej niż dotąd ogierów pełnej krwi angielskiej.

Zmodyfikowany wniosek Oddziału sanockiego:

„Skutkiem wniosku Oddziału sanockiego co do zmiany ustawy o licencjonowaniu ogierów poleca się Komitetowi, by obmyślił, w jaki sposób należałoby zmienić ustawę o licencjonowaniu ogierów, by odpowiadała celom hodowli i nie utrudniała chowu koni u włościan“.

Odniesiono się do c. k. Namiestn. z prośbą o spowodowanie komisji licencjonujących ogiery, by w okolicach, gdzie jest brak ogierów, były mniej wymagające i względniejsze przy udzielaniu licencji.

Wniosek Oddziału sanockiego:

„Wzywa się Komitet, by polecił Sekcji chowu koni, ażeby w rocznych sprawozdaniach w wykazie ogierów, będących własnością Towarzystwa, podawane były obok nazwisk ogierów i miejsca ich pobytu, także rok urodzenia i zakupna, od kogo, gdzie, za ile, dalej maść, pomiary (tj. wysokość prostą i taśmową, obwód w pasie i pod kolanem w najcieńszym miejscu), rodowód, jakiej rasy,

Postanowiono zastosować się na przyszłość przy układaniu tablic do sprawozdań rocznych.

jakoteż, ile te ogiery klaczy odstanowiły, wreszcie, ile ewentualnie było po nich źrebiąt“.

Wniosek Rady Oddziału tarnopolskiego:

„Rada Ogólna Towarzystwa gospodarskiego poleca Komitetowi zaopiekować się Spółką producentów konopi w Borkach wielkich i przyjść jej z jak najwydatniejszą pomocą materjalną na poparcie nowopowstającego tak doniosłego przemysłu rolniczego, przeróbki konopi na włókno“.

1. we wnioskach subwencyjnych do c. k. Ministerstwa rolnictwa zaznaczono konieczność udzielenia Spółce w roku 1913 subwencji w kwocie 10.000 koron;
2. w roku 1913 Komitet odstąpi do dyspozycji Spółki całą subwencję, jaką uzyska od c. k. Ministerstwa rolnictwa na popieranie produkcji konopi;
3. z funduszów własnych wypłacono Spółce 2.000 koron jako bezzwrotny zasiłek;
4. uchwalono udzielić Spółce 10.000 K bezprocentowej pożyczki, o ile Związek Ziemian tę pożyczkę sfinansuje;

Wniosek nagły:

„Rada Ogólna wyraża ubolewanie z powodu, iż galicyjskie Towarzystwo chowu koni i wyścigów, którego celem działalności, statutowo określonym, jest: podniesienie chowu koni w Galicji, dopuściło w tym roku do współudziału także konie zagraniczne, z którymi konie krajowe konkurencji wytrzymać nie mogą,

Odniesiono się do Prezydjum Galicyjskiego Towarzystwa chowu koni i wyścigów z prośbą, by przy propozycjach uwzględniało chów koni krajowych. Galic. Towarzystwo chowu koni

jakoteż wyraża nadzieję, że Towarzystwo to w przyszłości zechce swój program wyścigów tak układać, by konie, które wygraną na pierwszo-klasowych torach udowodniły, że są wyższej klasy niż najlepsze galicyjskie, od współudziału w lwowskich wyścigach były wykluczone".

i wyścigów oznajmiło, że wszystkie biegi, które c. k. Gal. Tow. gospodarskie zechce w przyszłości dotować, nie omieszka rozpisać li tylko dla koni w Galicji i na Bukowinie urodzonych, wychowanych i trenowanych.

„Poleca się Komitetowi, ażeby w sprawie budowy nowych kolei w środkowej i wschodniej części naszego kraju szczególną poświęcił uwagę i dołożył wszelkich starań, ażeby budowa nowych linji kolejowych, które Komitet szczególnie za najważniejsze uzna, jak najrychlej rozpoczęta została".

Postanowiono wnieść memorjał do Koła polskiego i Wydziału krajowego.

„Poleca się Komitetowi, by u sfer miarodajnych wystarał się o zryczałtowanie poborów c. k. weterynarzy powiatowych".

Projekt uznano za niewykonalny z powodu niemożności zryczałtowania kosztów, których wysokości przewidzieć nie można, nadto z powodu, że przeprowadzona w tym kierunku próba w innych państwach dała ujemne wyniki.

„Uznając wysokie znaczenie nauki dla prawdziwego rozwoju i postępu rolnictwa, w uznaniu wielkich na tym polu zasług profesora Dra Emila Godlewskiego, Rada Ogólna Galicyjskiego Towarzy-

Zawiadomiono prof. Dra Emila Godlewskiego, na co otrzymano następującą odpowiedź: „Z głębi

stwa gospodarskiego oddaje cześć Jego, z górą 40-letniej działalności, tak ściśle naukowej jak i pedagogicznej, około wykształcenia całego szeregu młodych rolników i mianuje Go członkiem honorowym Towarzystwa“.

serca dziękuję za wysokie odznaczenie, jakim zaszczyciła mnie Rada Ogólna Galic. Towarzystwa gospodarskiego, mianując mnie honorowym członkiem tegoż, tak bardzo krajowi zasłużonego Towarzystwa, przytym łączę gorące życzenia jak najwydatniejszej dla dobra kraju dalszej działalności Towarzystwa“. Emil Godlewski.

„Poleca się Komitetowi, by zastanowił się nad sprawą założenia źrebięciarni krajowej, przeznaczonej na letnie pastwisko dla źrebiąt 2- i 3-letnich, będących własnością członków Tow. gospod.“.

Komisja wyznaczona przez Sekcję chowu koni zwiedzi źrebięciarnie na Bukowinie, wypracuje projekt i przedłoży sprawę na Walnym Zgromadzeniu w 1913 r.

„Poleca się Komitetowi, by zaprotestował jak najenergiczniej przeciw uchwałom, powziętym w dniu 13. marca 1912 przez Izbę posłów, a zarazem wezwał wszystkich posłów galicyjskich, jak niemniej Koło polskie do energicznej obrony zagrożonych interesów produkcji krajowej“.

Wybrana Deputacja przedstawiła we Wiedniu czynnikom miarodajnym ujemne skutki wprowadzenia w życie uchwały.

„Poleca się Komitetowi wdrożenie najenergiczniejszych kroków u Rządu i Koła polskiego celem usunięcia tak groź-

Wniesiono w tej sprawie memorjał do c. k. Ministerstwa rolnic-

nego w skutkach i ryzykownego rozporządzenia co do nagłego i niespodziewanego ograniczenia kredytu rolniczego przez Bank austro-węgierski, gdyż odbija się to najbardziej na rolnictwie galicyjskim, wstępującym obecnie na drogę szybszego rozwoju".

twa. Nadto delegacja pod przewodnictwem Prezesa Towarzystwa interweniowała w komisji bankowej i parlamentarnej Koła polskiego, u J. E. c. k. Ministra Władysława Długosza i J. E. c. k. ministra Wacława Zaleskiego.

CZĘŚĆ TRZECIA*).

SPRAWOZDANIE
z działalności Oddziałów poszczególnych.

I. Oddział Bełzko-Sokalski
obejmujący powiat Sokal, z siedzibą w Sokalu.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Dr. Wincenty Kraiński w Perespie poczta Tartaków.

Zastępca: Mieczysław Kruszewski w Łubowie p. Waręż.

Radni: Zygmunt Drohojowski, Zygmunt Kubelka, ks. Emil Krynicki, ks. Juljan Krynicki, Wincenty Kruszewski, Konstanty Steciuk, Aleksander Swadowski, Ludwik Żegleń, Bronisław Żukiewicz.

Delegaci na Radę Ogólną: Dawid Inslicht, Wincenty Kruszewski, ks. Juljan Krynicki, Zygmunt Kubelka, Józef Kurzweil.

Zastępcy: S. Juchnowicz, J. Artyszczuk, A. Swadowski.

Delegaci do Komisji dla zalesień: Dr. Wincenty Kruszewski i Walerjan Niemiec.

Kancelarję Oddziału prowadzi jako sekretarz Bolesław Jaworski.

Działalnośc.

Działalność Oddziału w r. ub. nie mogła się rozwijać normalnie, a to przedewszystkim z przyczyny klęsk elementarnych.

---

*) Patrz Tabele poglądowe I, II, III.

Klęski te przybrały ogromne rozmiary z powodu długotrwałej słoty, a później kilku zbyt wczesnych mrozów. Siana drugiego nie zebrano zupełnie, przepadły konicze nasienne, tak samo grochy i wyki. Ziemniaki w znacznej ilości zmarzły, a potym zgniły.

Zasiewy ozime wykonano zaledwie w połowie, i to z powodu mokra zarobione licho, nie rokują nadziei na rok następny tak, że już rok 1912 pociągnie za sobą klęskę na rok 1913 dla gospodarstw, zwłaszcza na obszarach dworskich.

Drugą klęską, która również oddziaływa na niepowodzenie gospodarcze, a tymsamym na ograniczenie ruchu Oddziału, są coraz gorsze stosunki robotnicze, oraz brak robotników dziennych, znaczna bowiem ilość ludzi wyjeżdża do Prus, skutkiem czego robotnik drogi choć lichy. By temu zapobiedz, sprowadzano sezonowych robotników z zachodniej części kraju i z poblizkich powiatów — lecz w małej ilości.

Do klęsk powyższych przyłącza się trzecia, a to brak środków komunikacyjnych. — Dróg murowanych jest w powiecie bardzo mało, a to: krajowych około 35 km, a powiatowych około 63 km. Te są dobrze utrzymane i konserwowane. Natomiast drogi niemurowane są w tym roku zaniedbane z powodu ustawicznej słoty, a przez to w niektórych miejscach prawie nie do przebycia.

Na takim tle działalność Rady Oddziału nie mogła się pomyślnie rozwinąć, stąd też ograniczano się tylko do rzeczy najważniejszych, a więc do lustracji stacji hodowlanych, które przeprowadzali pp. prof. Juchnowicz i Bronisław Żukiewicz, oraz do współdziałania w kierunku przeprowadzania doświadczeń polowych (zwłaszcza z uprawą lnu), zakładania pastwisk i łąk trwałych itp. Prócz drobniejszych pouczeń, udzielanych przez delegatów Oddziału na miejscu z okazji lustracji itp., odbył się na Walnym Zebraniu Oddziału jeden większy wykład p. Zygmunta Kubelki o mechanicznej uprawie roli.

Z innych spraw należy zanotować starania Rady w kierunku ułatwienia zbytu produktów, skutkiem czego jest w toku założenie Spółki handlowo-rolniczej pod patronatem Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego. Spółki tej nie wprowadzono jeszcze w życie z powodów niezależnych od tutejszego Oddziału.

Zanotować nam wreszcie wypada pomyślne załatwienie kilkuletnich starań Rady Oddziału, a mianowicie uzyskanie telefonicznego połączenia Sokala ze Lwowem. Szkoda jednakże, że zbyt wysokie koszta stają na przeszkodzie rozwinięcia sieci telefonicznej po całym powiecie, wtedy bowiem dopiero instytucja ta okazałaby się prawdziwie pożyteczną.

II. Oddział Bobrecki

obejmujący powiat Bobrka, z siedzibą w Bóbrce.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Włodzimierz Czaykowski (w Pietniczanach o. p. Sokołówka ad Bobrka).

Zastępca: Adam Ostrowski (w Ostrowie, o. p. Borynicze).

Radni: Gajewski Adolf, Korzenny Leopold, Madeyski Adam, Maly Alfred, Zwolski Stanisław.

Delegaci na Radę Ogólną: Maly Alfred i Zwolski Stanisław.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Br. Wallisch Józef i Cybruch Dominik.

Personal urzędniczy: Izydor Karaczewski.

Działalność.

Na wstępie sprawozdania z naszej działalności wspomnieć musimy o klęskach elementarnych, jakie w roku ubiegłym nas nawiedziły, a które przyczyniły się w znacznej części do powstrzymania normalnego ruchu Oddziału. Klęska tegoroczna, to katastrofa, której następstwa całe lata odczuwać będziemy. Zastój trzymiesięczny w uprawie roli i wogóle we wszelkiej kulturze mścić się będzie jeszcze długo. Mylnie też ocenia ten szkody, który osądza je wyłącznie tylko wedle strat pieniężnych, poniesionych w roku bieżącym. Ziemia wskutek długotrwałej słoty więcej jeszcze utraciła na kapitale niż na dochodzie, rola ani obsiana należycie, ani zorana, ani nawieziona, ani wyczyszczona, przedstawia daleko mniejszy kapitał i stosownie do jego wartości da nam mniejsze dochody. To też dobry gospodarz powinien przedewszystkim zwrócić wyczerpanej ziemi to, co utraciła przez dłuższe jej zaniedbanie, a Rząd i społeczeństwo bacząc, że ziemia to główne bogactwo kraju, powinny

słabiej sytuowanym ziemianom umożliwić dalsze utrzymanie się przy ziemi przez odpowiednią pomoc. Sprawy odnośne były też przedmiotem obrad tak Rady Oddziału, jak i Walnych Zebrań, w których rezultacie odniesiono się do Komitetu z prośbą o interwencję u Władz, by zniżki frachtowe, przyznane na czas od 10. grudnia 1912 do 31. maja 1913, obowiązywały wstecz od 1. września 1912, niemniej, by przypadające opusty taryfowe potrącały przy odbiorze towaru urzędy stacyjne kolejowe, by nie potrzeba było żądać zwrotów w drodze reklamacji do Dyrekcji kolejowych.

Wnioskiem, który powstał z okazji niepewnych czasów, było żądanie, wystosowane do Komitetu, by tenże wysłał deputację do Wiednia w celu wyjednania u c. k. Rządu w drodze rozporządzenia wykonawczego wyłączenia obór zarodowych, buhaji subwencyjnych i traktatowych, jakoteż wreszcie i chlewni centralnych od obowiązków, wynikających z nowej ustawy o świadczeniach na wypadek mobilizacji i wojny.

Niejednokrotnie też omawiała Rada sposoby zaradzenia drugiej klęsce, jaka się od pewnego czasu bardzo silnie uczuć daje, a to brakowi robotnika, objawiającemu się zwykle w tych czasach w stopniu najsilniejszym, w których właśnie największa go okazuje się potrzeba, a więc w czasie sianokosów, żniw, a szczególnie w czasie jesiennym w chwili kopania ziemniaków i buraków.

Stosunki robotnicze przedstawiają się w powiecie bobreckim jak najniekorzystniej i ta okoliczność przedewszystkim wpłynęła, że klęska, spowodowana długą słotą, przybrała tak wielkie rozmiary. Brak ustawy robotniczej, którąby należycie normowała stosunek robotnika do pracodawcy, któraby zabezpieczała *quantum* pracy i umożliwiała ścisłe wykonanie umów, nigdy nie dał się dotkliwiej odczuć, jak w roku sprawozdawczym. Bardzo byłoby wskazane, by w Komitecie utworzona została Sekcja robotnicza, któraby ujęła w swe ręce ster pośrednictwa pracy i ułatwiła ziemianom uzyskanie odpowiednich sił rolnych.

Dla uzupełnienia smutnego obrazu stosunków rolniczych w obrębie działalności naszego Oddziału należy wspomnieć o stanie dróg, który wskutek długotrwałej ulewy stał się wprost fatalny. W wielu miejscach komunikacja była wprost przerwana tak, że zarówno wszelkie odstawy jak dostawy były niezmiernie utrudnione.

Staraniom Rady o podniesienie hodowli bydła włościańskiego staje na przeszkodzie niewykonywanie przez włościan ustawy, dotyczącej licencjonowania buhaji gminnych, którzy nie oceniając należycie ważności tejże ustawy, uznają ją raczej za środek sekatury ze strony władzy. Pobłażliwość organów kontrolujących powoduje też, że ustawa ta istnieje właściwie tylko na papierze.

Z ważniejszych momentów działalności Oddziału należy przedewszystkim wymienić pokaz owoców, urządzony w sali Rady powiatowej w Bóbrce w dniach 23. i 24. października kosztem subwencji Komitetu w wysokości 300 koron, oraz funduszami Oddziału.

Największą ilość gatunków owoców i jarzyn przedstawił p. Alfred Maly ze sadów swoich w Wołowym, które tak pod względem szlachetności owoców, jakoteż pod względem bogactwa odmian należały do najlepszych w powiecie. Na uwagę zasługiwał również liczny zbiór odmian jabłek i jarzyn p. Henryka Czaykowskiego z Białego Dworu z Ordynacji Borynickiej, z dóbr chodorowskich br. de Vaux i w. i.

Jury, w skład którego weszli Wpp. Juljan br. Brunicki, Inspektor Lichański, Dyrektor Brzeziński, Inspektor Nowak i Alfred Maly, przyznała wystawcom listy pochwalne i premje w drzewkach owocowych i narzędziach ogrodniczych w wartości 15, 10 i 5 K. Wystawę zwiedziło około 2000 osób, nie wliczając uczni szkół ludowych, którzy przez te dwa dni byli zwolnieni od nauki szkolnej.

Mimo tych wszystkich przeszkód, spowodowanych klęskami elementarnymi, o których powyżej mówiliśmy, starała się Rada Oddziału nie zmniejszać swej działalności. I tak na posiedzeniach zajmowała się najżywotniejszymi kwestjami z dziedziny gospodarstwa rolnego i załatwianiem spraw bieżących, zawsze przy znacznym udziale i zainteresowaniu uczestników. Posiedzenia te były urozmaicone odczytami różnych prelegientów. I tak inspektor Władysław Lichański miał odczyt z dziedziny sadownictwa, pan Alfred Maly o hodowli świń, pan Wiktor Bielski o asekuracji bydła, ks. Adam Madeyski o lasach gminnych itd.

Lustracje stacji hodowlanych odbywały się w sposób normalny.

---

*

III. Oddział Borszczowski

obejmujący powiat Borszczowski (sądowe: Borszczowski i Mielecki), z siedzibą w Borszczowie.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Ordynat Tadeusz Czarkowski-Golejewski w Wołkowcach p. Borszczów.

Zastępca: Marjan Bogdanowicz, Dobranówka p. Jezierzany.

Radni: Bronisław Dłuski, Stanisław Gromnicki, Aleksander Kaliński i Kazimierz Romanowski.

Delegaci na Radę Ogólną: Marjan Bogdanowicz, Cyryl Czarkowski-Golejewski i Kazimierz Romanowski.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Marjan Bogdanowicz, Karol Henisz.

Personal urzędniczy: Aleksander Kaliński, sekretarz.

Działalność.

Tegoroczne klęski elementarne są zbyt dobrze znane wszystkim rolnikom, by o nich szeroko się rozpisywać, poprzestajemy też tylko na zaznaczeniu, że straty we wszystkich ziemiopłodach wyniosły około 75% tak w ziarnie, jakoteż i w paszy.

Stosunki robotnicze znacznie się pogorszyły wskutek bardzo licznej emigracji do Ameryki i do Prus. Przy robotach w celu zjednania robotnika odbywa się wprost licytacja, wskutek czego ceny idą coraz bardziej w górę.

Stosunki służbowe dla tychże powodów także się pogorszyły. Służba, pomimo zwiększania ceny najmu, nie chce nic robić, a upomniana porzuca obowiązek. Władze administracyjne porzucenie służby traktują lekko, co także jeszcze stosunek pogarsza.

Przedmiotem obrad posiedzeń członków Oddziału i członków Rady były prócz spraw powyższych także i kwestje inne, a więc sprawa założenia fermy doświadczalnej, mającej na celu oznaczenie roślin i odmian najkorzystniejszych dla danego klimatu i gleby, dalej projekt wystawy przemysłowo-rolniczej, którą jednak z przyczyn klęsk powyższych odłożono do roku następnego, itd.

Licencjonowanie buhaji odbywało się przez odpowiednią komisję jak co roku.

IV. Oddział Brodzko-Zborowsko-Złoczowski

obejmujący powiaty: Brody—Zborów—Złoczów, z siedzibą w Złoczowie.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Oskar Schnell, Firlejówka p. Krasne.
Zastępca: Wiktor Jasiński, Bełzec, p. Skwarzawa.
Radni: Zdzisław Eder, Feliks Gniewosz, Teodor Naływajko, Bolesław Pilatowski, Emil Thurhaus.

Delegaci na Radę Ogólną: Konrad Łuszczewski, Jan Teodorowski, Juljan Tobis.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Okręg złoczowski: Stanisław Puntschert, okręg zborowski: Józef Buczkowski, okręg załoziecki: Bolesław Rotter, okręg brodzki: ks. Jan Suchorowski, okręg łopatyński: ks. Mauswet Majkat.

Personal urzędniczy: Emil Bierzyński.

Działalność.

Działalność Oddziału polegała przedewszystkim na sposobach zaradzenia klęskom elementarnym, w szczególności długotrwałej słocie. By dać właściwy obraz tejże klęski, musimy podzielić obręb działalności tutejszego Oddziału na trzy okręgi, w których działanie słoty było odmienne.

I tak — w okręgu, gdzie przeważają grunta piasczyste i rumoszowe, zboża nieco wcześniej dojrzały, co umożliwiło wcześniejszy ich sprząt z wyjątkiem hreczki, prosa i strączkowych, nadto zdołano w krótkich przerwach między deszczami bodaj częściowo przygotować rolę pod zasiew jesienny.

W okręgu o ziemi piasczysto-glinkowej i na czarnoziemiu działanie słoty było intenzywniejsze, więcej ziemiopłodów zostało zniszczonych, a uprawa ziemi pod zasiew uniemożliwiona.

W okręgu zaś na glinach ciężkich a częściowo na podglebiu nieprzepuszczalnym, gdzie dojrzewanie zboża jest z natury rzeczy późniejsze, a obsychanie ziemi po opadach powolniejsze, słota zaskoczyła oprócz ziemiopłodów, wymienionych w pierwszym i drugim okręgu, także część jęczmienia i wszystkie prawie owsy.

We wszystkich trzech okręgach ziemniaki w położeniach nizkich uległy zgniciu, na wyższych zaś sprzęt nadzwyczaj utru-

dniony i kosztowny z powodu stanu ziemi już nie wilgotnego, ale wprost błotnistego, co w razie wczesnych mrozów powiększa niebezpieczeństwo zmarznięcia znacznych, dotąd nietkniętych łanów dworskich.

We wszystkich zaś trzech okręgach przepadł drugi sprzęt siana i koniczu, jak niemniej koniczyny nasiennej.

Stwierdzając powyższe dane, jest to bez przesady klęska niebywała, a to tym bardziej, że w następstwach swoich sięga na rok przyszły, gdyż niemożność wczesnego pokładania i należytego przygotowania roli pod siew, a nieprawidłowe i opóźnione wykonanie tegoż nie tylko nasuwa obawę, ale daje prawie pewność, że oziminy chybią, a jeżeli obecne warunki atmosferyczne potrwają nadal, utrudniając wykonanie ziembli, widoki co do przyszłych zasiewów wiosennych nie lepiej się przedstawiają.

Po dotkliwych zawodach w roku zeszłym i klęsce słoty w roku obecnym stoi rolnictwo wobec perspektywy nieurodzaju i w r. 1913, zatym intenzywna, szybka i wytrwała akcja wszystkich powołanych czynników jest konieczna.

Sprawy, związane ściśle z klęskami powyższymi, były niejednokrotnie omawiane przez Oddział i stanowiły najważniejszy temat obrad. Poza tym Oddział zajmował się sprawą zawiązania Spółki handlowo-rolniczej oraz sadownictwem, w celu poparcia którego inspektor p. Władysław Lichański miał wykład na jednym z Walnych Zebrań, przyczym rozlosowano pomiędzy członków włościan szczepy jabłoni.

Lustrację stacji hodowlanych przeprowadzał inspektor hodowlany Komitetu p. Władysław Rożen.

V. Oddział Brzeżańsko-Podhajecki

obejmujący powiaty: Brzeżany i Podhajce, z siedzibą w Brzeżanach.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Józef Krzysztofowicz, Brzeżany.

Zastępca: Rafał Cywiński, Delejów.

Radni: Tadeusz Czajkowski, Juljan Gołębski, Edmund Lityński, Longin Łoboś, Sylwester Maramorosz, Tomasz Maramorosz, Aleksander Romanowski, Karol Wojciechowski.

Delegaci na Radę Ogólną: Stanisław Gołaszewski, Władysław Gołębski, Longin Łoboś, Aleksander Romanowski.

Kancelarję Oddziału prowadzi jako sekretarz Roman Stadnicki.

Działalność.

Działalność Oddziału polegała na kierownictwie i kontroli stacji hodowlanych w załatwianiu względnie opinjowaniu podań członków Towarzystwa do Komitetu, wreszcie wydawaniu opinji w sprawach wojskowych reklamacyjnych tak w Starostwie brzeżańskim, jak i podhajeckim.

Protokół podawczy wykazuję ilość pozycji 387.

VI. Oddział Busko-Kamionecki

obejmujący powiat Kamionecki (sądowe: Buski, Kamionecki i Radziechowski), z siedzibą w Busku.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Feliks Domański, Ubinie p. Zadwórze.

Zastępca: Marcin Dembiński, Busk.

Radni: Włodzimierz hr. Dzieduszycki, Stanisław Fischer, Hryńko Koszycki, Władysław Rosłanowski, Wincenty Rozwadowski i Kornel Stefanowicz,

Delegaci na Radę Ogólną: Kazimierz Bartmański, Marcin Dembiński, Władysław Rosłanowski, Kornel Stefanowicz; zastępcy: Stanisław Fischer i Hryńko Koszycki,

Delegaci do Komisji licencjonującej: Adam Bogusz na okr. sąd. Kamionka str., Matwij Zieliński na okr. sąd. Busk i Jan Golański na okr. sąd. Radziechów.

Personal urzędniczy: Józef Szadaj, sekretarz, Żelechów wielki, p. w miejscu.

Działalność.

W roku 1912 został nasz powiat dotknięty klęskami elementarnymi. Zboża jare wskutek długotrwałych deszczów w znacznej części pogniły na polu, drugi pokos koniczyny i otawy zupełnie przepadły. Wobec tego daje się odczuć w powiecie wielki brak paszy, a cena bydła spadła do połowy. Ziemniaki również znacznie ucierpiały wskutek ustawicznych deszczów, a z powodu braku robotników nie można ich było w czas zebrać, więc pomarzły, a na niektórych obszarach dworskich znaczna część nie wykopana zupełnie przepadła.

Rada Oddziału, przedstawiwszy stan klęsk, jakimi nasz powiat został dotknięty, odniosła się do Komitetu o poparcie powiatu kamioneckiego przy rozdziale zapomóg w paszach treściwych.

W sprawach rolniczych trzeba zaznaczyć dodatnie skutki działalności Oddziału, rozwinięte już od szeregu lat, a to pośrednictwo w sprowadzaniu doborowych nasion, zbóż i roślin pastewnych, przy udzielaniu niezamożnym włościanom dość znacznych zniżek. Działalność ta powoduje, że dzisiaj w okręgu Oddziału spotkać się można coraz częściej ze szlachetnymi odmianami zbóż i z racjonalnie zagospodarowanymi kulturami gospodarczymi.

Nie zaniedbuje też Oddział i sprawy podniesienia sadownictwa, a to tak przez pośrednictwo przy zakupnie szczepów, jak i przez zakładanie sadów wzorowych u włościan, których w roku przeszłym założono dwa.

Wielką opieką otacza Oddział sprawę podniesienia hodowli bydła. Materjał hodowlany w tutejszym okręgu powiększył się przez założenie jednej nowej obory zarodowej włościańskiej, utworzenie dwóch stacji buhaji z funduszu traktatowego i kilku chlewni zarodowych. Obory zarodowe pełnej i pół krwi, tudzież chlewnia centralna w Ubiniach były objęte kontrolą dzielności użytkowej.

Widząc, jak wielką przeszkodą na drodze podniesienia hodowli jest niewykonywanie ustawy o licencjonowaniu buhaji gminnych, odniosła się Rada do Komitetu z prośbą o interwencję u czynników miarodajnych w sprawie należytego wykonywania tejże ustawy.

Na walnych zebraniach Oddziału prócz omawiania prac, związanych z klęskami elementarnymi, omawiano i sprawy inne. Jedno z posiedzeń urozmaicone było odczytem p. Wiktora Bielskiego na temat asekuracji bydła.

Zaznaczyć wreszcie wypada, że po części dzięki staraniom Rady udało się w tutejszym okręgu uzyskać nowe połączenia telefoniczne, a to z Buska do Milatyna Nowego z odgałęzieniem do Niesłuchowa, Kozłowa i Derewlan.

VII. Oddział cieszanowski

obejmujący powiat Cieszanów, z siedzibą w Cieszanowie.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Hugo Br. Wattmann, Ruda rożaniecka.

Zastępca: Zygmunt Dobrzyński, Niemstów, p. Cieszanów.

Radni: Artymowicz Ilko, Deneka Iwan, Kwitniowski Bronisław, Ksiądz Metella Seweryn, Müller Edward, Skibiński Hipolit, Tohan Jan, Żołądek Wojciech, Żuk Onufry.

Delegat Tow. Kółek roln. do Rady Oddziału: Prašil Józef, c. k. weterynarz na powiat Cieszanów.

Delegaci na Radę Ogólną: Dobrzyński Zygmunt, Gnoiński Jan, Tohan Jan, Zarzycki Tadeusz, Żuk Onufry.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Krokowski Djonizy, Zarzycki Tadeusz.

Zastępcy: Jaworski Marceli, Koralewski Władysław.

Delegaci do Komisji dla zalesień: Hugo Baron Wattmann, zastępca Juljusz Boykow.

Personal urzędniczy: Sekretarz Kwitniowski Bronisław.

Działalność.

Na wstępie zaznaczyć musimy, że wskutek długotrwałej słoty, od lata do późnej jesieni, przepadła jedna trzecia część paszy. Z powodu klęski drugiej, to jest braku robotnika — okręg nasz bowiem wykazuje najsilniejszą w kraju emigrację robotników sezonowych do Niemiec i Czech — ucierpiały szczególniej gospodarstwa większe, po części także średnie i mniejsze.

Na posiedzeniach oddziałowych omawiano sposoby zaradzenia złemu: poza tym do spraw najważniejszych, którymi Oddział tutejszy się zajmował, należały kwestje podniesienia chowu bydła i nierogacizny. Stan bydła włościańskiego obory gminnej zarodowej w Lublińcu nowym badali w roku ubiegłym pp. Kadić, c. k. Radca Dworu c. k. Ministerstwa rolnictwa, i dr. Marjan Lisowiecki, wiceprezes c. k. galicyjskiego Tow. gospod. którzy przy tej sposobności zwiedzili także w Dachnowie, Rudzie rożanieckiej i Lublińcu nowym pastwiska gminne, częściowo ulepszane.

Na poparcie hodowli wpłynął także i Wydział Rady powiatowej, który zamożniejszym gminom wstawił do budżetu po 400 koron na zakupno buhaji. W roku ubiegłym zakupiono po jednym buhaju dla gmin Dachnów, Dzików stary, Oleszyce stare, Zapałów i Żuków, oraz po dwa buhaje dla Cieszanowa i Opaka.

Z działalności rolniczej należy przedewszystkim zaznaczyć przeprowadzenie doświadczeń z uprawami trzech gatunków lnu, to jest rygskiego, pernawskiego i krimskiego, którymi

się zajął jeden z nowych członków Towarzystwa, p. Jan Tohan, kierownik szkoły w Nowym Siole.

Prócz tego Oddział pośredniczył w zaopatrywaniu członków włościan doborowymi nasionami, w szczególności koniczyny czerwonej i lnu, udzielając im dość znacznych zniżek na ten cel.

Na posiedzeniach Oddziału zajmowano się prócz spraw powyższych także i budową wzorowych gnojowni, sprawą wypasu bydła na połoninach mikuliczyńskich, wreszcie postępową uprawą ziemniaków przy użyciu nawozów sztucznych na podstawie specjalnego wykładu.

VIII. Oddział doliński

obejmujący powiat Dolina, z siedzibą w Dolinie.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Dr. Stanisław Kotłowski w Dolinie.

Zastępca: Ks. Włodzimierz Sojka w Ceniawie, p. Rożniatów.

Radni: Roman Albrecht, ks. Kornel Humiecki, Stefan Kardasz, Michał Witowski.

Delegat Tow. Kółek roln. do Rady Oddziału: Ks. Wiktor Potrzebski.

Delegat do Zarządu pow. Kółek roln.: Dr. Stanisław Kotłowski.

Delegaci na Radę Ogólną: Roman Albrecht, Leon Dyrów, Stefan Kardasz, Mikołaj Kuchta, Jan Misiewicz, ks. Leon Sopruka, ks. Włodzimierz Sojka, Ignacy Soroczyński.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Roman Albrecht, Lipman Bornstein, Wacław Deindl.

Personal urzędniczy: sekretarz: Lubomir Głażowski, lustrator: Noe Gutentag.

Działalność.

Zaintesowanie się rolników okolicznych sprawami Oddziału było niestety w roku sprawozdawczym niewielkie. Przyczyniła się do tego przedewszystkim klęska długotrwałej słoty w jesieni i wczesnych przymrozków, która w całym powiecie przyniosła olbrzymie szkody, a dalej brak robotnika, który z powodu

masowego wychodźtwa do Prus, a także i przemysłu drzewnego w okolicy, jest nadmiernie drogi i wogóle o bardzo słabej podaży.

Częstsze zjazdy członków Oddziału uniemożliwia zresztą bardzo zły stan dróg. Czynności Oddziału ograniczać się też musiały przedewszystkim do kontroli instytucji, służących do poparcia hodowli bydła i nierogacizny. Za zgodą Komitetu oborę zarodową w Lisowicach zwinięto sukcesywnie i przeniesiono do Bolechowa ruskiego, a to z powodu braku odpowiedniego nadzoru w Lisowicach. Zresztą inne obory jak i stacje buhaji rozpłodowych rozwijają się pomyślnie. Chlewni zarodowych czynnych niema, bo założone dawniej są już wykupione, natomiast nowych nie otrzymaliśmy, prócz jednego knura dla Turzy wielkiej.

Kontrolę powyższych stacji spełniał lustrator hodowlany p. Noe Gutentag.

W sprawie zmiany subwencjonowania buhaji stacyjnych odnieśliśmy się do Komitetu, proponując, by w roku pierwszym od nadania nowego, zdolnego do skoku buhaja, subwencjonowano je kwotą 150 K, w roku drugim kwotą 200 K, wreszcie w roku trzecim 250 K.

Popieranie rolnictwa ograniczało się tylko do rozpowszechniania cenniejszych roślin pastewnych i zbóż, których nasiona rozdzielono bezpłatnie pomiędzy członków włościan.

Sprawy sadownicze popierano przez pośredniczenie w kierunku dostarczenia członkom po cenie zniżonej drzewek i krzewów owocowych, oraz przez rozdawnictwo około tysiąca porcji nasion warzywnych.

Przedmiotem obrad była także sprawa założenia spółki rolniczej, omawiana na podstawie referatu dra Augusta Rodakiewicza.

Ekshibitów załatwiono w ciągu roku 435.

IX. Oddział Drohobycki

obejmujący powiat Drohobycz, z siedzibą w Drohobyczu.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Juljusz Frey, dzierżawca dóbr Opary, p. Medenice.

Zastępca: Jan Kiszko, wł. realności, Kołpiec, p. Stebnik.

Radni: Franciszek Brüch, Józef Bernstein, Andrzej Dembowski, Rudolf Frey, Michał Grzegorzewicz, Antoni Kryśko, Stefan Kułyniak, Jan Ladenberger, Jać Ołeksowski, Feliks Ostafiński.

Delegaci na Radę Ogólną: Jan Ladenberger, zarządca Domen i lasów, Dobrohostków p. Stebnik, Jan Kiszko, Kołpiec p. Stebnik, zast.: Fr. Brüch, Gaje niżne p. Gaje wyżne, Jać Ołeksowski, Jasienica solna, p. Drohobycz.

Delegaci do Komisji licencjonującej ogiery: Juljusz Frey, Jan hr. Tarnowski.

Komisja licenc. buhaje: Okręg sądowy Medenice: Juljusz Frey, przewodniczący, Rudolf Frey, zastępca. Członkowie: Józef Bernstein, c. k. wet. pow., i Filip Höhn. Okręg sąd. Drohobycz: Franciszek Brüch, przewodn., Antoni Krysko, zastępca. Członkowie; Włodzimierz Czubaty, wet. miejski, i Jan Kiszko. Okręg sąd. Podbuż: Antoni Anderka, przewodn., ks. Antoni Mikołajewicz, zastępca. Członkowie: Włodzimierz Czubaty i Aleksander Kryśko.

Działalność.

Ważną pozycją działalności Oddziału w roku sprawozdawczym było omawianie sposobu zaradzenia klęskom elementarnym, jakie nawiedziły nasze okolice. W sprawie tej wysłano relacje do tutejszego c. k. Starostwa i Rady powiatawej w Drohobyczu, wreszcie i do Komitetu Towarzystwa gospodarskiego. Prócz klęski ogólno krajowej, jaką była długotrwała słota, wymienić tu musimy także klęski lokalne, do których przyczynia się przeważnie rzeka Tyśmienica z dopływami. Tyśmienica, przepływająca przez Borysław-Tustanowice, zabiera ze sobą ropę i odpadki fabryczne i nanosi je przy wysokim stanie wód na okoliczne łąki i pastwiska, niszcząc je doszczętnie.

C. k. Namiestnictwo zarządziło budowę łapaczki ropy, ta jednak nie ma filtru dla odpadków fabrycznych gryzących, jak kwas siarkowy itp.; dlatego akcja nasza w tej sprawie tylko w części skutek odniosła.

Kwestja robotnicza przybiera z roku na rok coraz gorsze fazy, prawdziwa gorączka opanowała młodzież obojga płci do wyjazdu na robotę do Prus i do Ameryki. Z tego powodu okazał się ogromny brak nie tylko robotnika dziennego, lecz także służby folwarcznej i u gospodarzy wiejskich.

Z działalności Oddziału na polu hodowli bydła należy podnieść premjowanie krów i jałówek podczas licencjonowania buhaji w Medenicach, Drohobyczu i Podbużu, na który to cel przeznaczyła Rada powiatowa kwotę 600 K. W Medenicach premiowano 5 krów, 6 jałówek i 10 buhajków poniżej roku, przyczym najniższa premja wynosiła 5 K, najwyższa 25 K.

Lustrację stacji hodowlanych przeprowadzał instruktor Tadeusz Zakrzewski oraz inspektor okręgowy p. Kazimierz Polański. W celu przestrzegania ustawy o licencjonowaniu buhaji gminnych wysłano jak corocznie przed licencjonowaniem wiosennym do c. k. Starostwa i Rady powiatowej w Drohobyczu odpowiedni urgens.

Na polu rolniczym pracowano przez założenie kosztem Rady powiatowej pól doświadczalnych kultur pastewnych w Rychcicach i Lityni, oraz przez udzielanie zniżek przy zakupnie nasion doborowych gatunków lnu i konopi.

Pośredniczono również przy zakupnie po cenach zniżonych drzewek i krzewów owocowych, rozdano między włościan nasiona warzywne, pośredniczono przy zakupnie nawozu i węgla, wreszcie współpracowano z innymi instytucjami nad podniesieniem ekonomicznym stanu rolniczego.

Założono jeden sad wzorowy na probostwie w Medenicach.

Skutkiem starań powyższych uzyskano w Medenicach połączenie telefoniczne z Drohobyczem, zaś w Stebniku i Truskawcu nowe rampy ładunkowe.

Na posiedzeniach zajmowano się między innymi także sprawą ubezpieczenia bydła.

X. Oddział Dynowski

obejmujący powiaty Brzozów i część Przemyskiego, z siedzibą w Dynowie.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Zdzisław Skrzyński, właściciel dóbr Bachórz.

Zastępca: Ks. Andrzej Trzyna, proboszcz w Harcie.

Radni: Walenty Błoński, Wojciech Domin, Władysław Kocaj, Antoni Nowak, Juljusz Nowakowski, Franciszek Trzciński, Władysław Wąsowicz i Józef Wrona.

Delegat Tow. Kółek roln. do Rady Oddziału: Walenty Błoński.

Delegat na Radę Ogólną: Walenty Błoński.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Juljusz Nowakowski i Walenty Błoński.

Personal urzędniczy: sekretarz Walenty Błoński z Harty.

Działalność.

Klęski długotrwających deszczów, a wskutek tego i powodzi, nie oszczędziły w roku ubiegłym i naszego powiatu. Skoszone trawy pogniły na pokosach, owies i jęczmień porosły na pomieciach, wykopane w czasie słotnym z błotem ziemniaki zadołowano, wskutek czego w kopcach i dołach, a u włościan po piwnicach pogniły. Część ziemniaków i buraków pozostała do bardzo późnej jesieni w polu niesprzątnięta i z powodu tego przemarzła, później zaś sprzątnięte pogniły.

Zasiew oziminy uskuteczniono tylko częściowo, a i to bardzo późno, wskutek czego jest bardzo licha i zachodzi obawa, że przezimowanie jej wobec słabego wyrośnięcia i zakorzenienia napotka na różnorodne trudności — słowem rok ten zaznaczył się ogólną klęską elementarną.

Drogi, szczególnie gminne, z powodu długotrwałych deszczów w roku 1912 są w stanie bardzo lichym, a w niektórych miejscowościach prawie nie do przebycia.

Przyczyny powyższe uniemożliwiły prace na polu dalszego rozwoju i podniesienia rolnictwa w tutejszym powiecie, a w każdym razie rozwiały nadzieje i wprowadziły zastój w czynnościach, jakie dynowski Oddział rokował i projektował. Wszystkich rolników z tego powodu ogarnęła apatja i dlatego pomimo wysiłku ze strony tutejszego Oddziału wytknięta praca musiała potrochę chybić celu. Spodziewamy się jednak, że niepowodzenia te dadzą się z czasem usunąć i Oddział dynowski będzie mógł przy swych dobrych chęciach i poparciu nie tylko p. p. Członków, ale także i ogółu rolników tutejszego powiatu w zupełności swemu zadaniu podołać.

Żywimy niepłonną nadzieję, że przy materjalnym poparciu Komitetu dążenia nasze w roku następnym uwieńczone zostaną pomyślnym skutkiem.

Mimo tego staraliśmy się nie zaniedbać naszych czynności, przynajmniej w kwestji najważniejszej, a tą jest popieranie hodowli bydła. Sprawę podniesienia hodowli bydła uważała Rada Oddziału zawsze za jedno z najważniejszych swych zadań i dążyła do tego celu wszelkimi możliwymi środkami. Niestety jednak, środki, którymi Rada rozporządzała, wobec apatji i niechęci gmin okazały się niewystarczające.

Ponieważ reprezentacje gminne zawsze jeszcze ignorują przepisy ustawy hodowlanej co do utrzymania licencjonowanych buhaji gminnych, odniesiono się do Rady powiatowej, by opornym gminom przymusowo wstawiono do budżetów gminnych odpowiednie kwoty na zakupno i utrzymanie potrzebnych i odpowiednich rozpłodników.

Do władzy politycznej powiatu odnosiliśmy się o wydanie polecenia żandarmerji, by ta patrolując, więcej przestrzegała używania buhaji nielicencjonowanych i do rozpłodu niezdatnych — co też chociaż po części skutek odniosło.

Do starań, podjętych na polu podniesienia hodowli bydła, zaliczyć także musimy urządzenie wspólnie z Kółkiem rolniczym w Harcie kursu weterynaryjnego. Kurs ten pod kierownictwem starszego lekarza powiatowego weterynarji p. Jana Skucińskiego obejmował najważniejsze kwestje racjonalnego wychowu bydła i udzielanie mu pierwszej pomocy, a zgromadził uczestników w liczbie około 80.

Zresztą przeprowadzano lustracje stacji hodowlanych za pośrednictwem p. Kazimierza Rodkiewicza, inspektora hodowlanego okręgowego.

Na polu podniesienia rolnictwa zanotować nam wypada pośreprowadzenie szeregu doświadczeń porównawczych z uprawą zbóż, ziemniaków i roślin pastewnych, oraz pośrednictwo przy zakupnie po cenach zniżonych nawozów sztucznych i koniczyny czerwonej.

Nad podniesieniem sadownictwa pracowano w kierunku ułatwiania włościanom zakupna po cenach zniżonych drzewek i krzewów owocowych, przeszczepiania starych drzew owocowych i t. d.

XI. Oddział Grodecko - Janowski

obejmujący powiat Grodecki (sądowe: Grodecki i Janowski), z siedzibą w Gródku Jagiellońskim.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Jan Głowacki, Leśniowice poczta Białogóra.

Zastępca: Adolf Baron Brunicki, Lubień wielki.

Radni: Ks. Jan Adam, Franciszek Bobowski, Jan Bogdanowicz, Józef Chmielowski, Stanisław Chruściel, Iwan Iwaszczyszyn, Edward Kopecki, August Kossowski, Henryk Kintzi, Dr. Otto Lille, Stanisław Niezabitowski, Ks. Michał Piotrowski, Władysław Piotrowski, Łucjan Turnau i Benedykt Wygoda.

Delegat Tow. Kółek roln. do Rady Oddziału: Zdzisław Szybalski, radca sądowy i naczelnik c. k. sądu powiat. w Gródku Jag.

Delegat do Zarządu pow. Kółek roln.: Benedykt Wygoda, powiatowy inspektor rolnictwa.

Delegaci na Radę Ogólną: Stanisław Chruściel, Henryk Kintzi, Stanisław Jaroszyński, Władysław Piotrowski, Łucjan Turnau i Benedykt Wygoda.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Henryk Kintzi i Jakób Frey, zastępcy Piotr Bachman i Georg Scheer.

Delegaci do Komisji dla zalesień: Władysław Piotrowski i Benedykt Wygoda.

Personal urzędniczy: Jan Bogdanowicz, sekretarz, Franciszek Bobowski, skarbnik.

Działalność.

Działalność Oddziału na najważniejszym polu, to jest w kierunku podniesienia hodowli bydła, bardzo w tym roku ucierpiała skutkiem znanej klęski elementarnej.

Długotrwała słota tegoroczna sprowadziła w okręgu tutejszego Oddziału w znacznej części zgnicie na polu owsa, potrawu, drugiego pokosu koniczu, koniczyny nasiennej i wytrzaskanie łubinu; wskutek tego odczuwa się w powiecie wielki brak paszy. Ziemniaki również znacznie ucierpiały wskutek ustawicznych deszczów i przedwczesnych mrozów, a z powodu braku robotników nie można ich było u nas zebrać, więc po-

marzły, a na niektórych obszarach dworskich zupełnie przepadły niewykopane.

Szkody wyrządzone klęską wynoszą z górą 800.000 koron, nie licząc opóźnienie siewu ozimin, niemożności wykonania orki, skarmienia zapasów paszy zimowej bydłem na stajni, niemożności wywiezienia nawozu i t. p.

Nadmienić przytym musimy, że akcja rządowa, mająca rzekomo przyjść z pomocą rolnictwu w formie dostarczenia po nizkiej cenie grysu, zawiodła. Dotychczas władze rządowe nic nie zarządziły w tej sprawie. Grys do magazynów wojskowych przychodzi najczęściej na wiosnę, kiedy już przednowek minął, i jest go stale za mało.

Mówiąc o klęskach, nie możemy nie wspomnieć, że brak robotnika przybiera wprost zastraszające objawy z powodu wędrówek ludności do Prus i Czech. Folwarki większe pracują robotnikiem sezonowym, sprowadzonym z Królestwa.

W warunkach powyższych działalność Oddziału natrafiła na poważne trudności. Przedewszystkim staraliśmy się istniejące stacje hodowlane utrzymywać w odpowiednim stanie przez przeprowadzenie częstych lustracji za pośrednictwem inspektora rolnictwa p. Benedykta Wygody i jego pomocnika p. Stanisława Wójcika.

Obory zarodowe pełnej i pół krwi objęte są kontrolą dzielności użytkowej, a wszystkie buhaje ubezpieczone od ognia.

Starano się także przyczynić do stosowania ustawy o licencjonowaniu buhaji gminnych, a to odnosząc się w kilku wypadkach rażących nadużyć do c. k. Starostwa, które winnych ukarało.

Zajmowaliśmy się także sprawą zakładania spółek hodowlanych na podstawie referatu inspektora rolnictwa p. Benedykta Wygody.

Na polu rolniczym pracowaliśmy za pośrednictwem inspektora rolniczego powiatowego w kierunku przeprowadzenia doświadczeń z uprawą zbóż, ziemniaków, roślin pastewnych, lnu i konopi wśród włościan, opierając się na badaniu gleby.

Pośrednio przyczynialiśmy się do podniesienia rolnictwa założeniem 14 gnojowni wzorowych, oraz przez pośrednictwo w zakupywaniu nawozów pomocniczych i nasion roślin szlachetnych.

Działalność w kierunku podniesienia ogrodnictwa i sadownictwa polegała na założeniu 12 nowych wzorowych sadów włościańskich i na rozdawnictwie przeszło 900 porcji nasion warzyw. Równocześnie założono także jedną wzorową pasiekę. Akcja ta rozwija się bardzo pomyślnie dzięki wydatnej pomocy subwencji Wydziału Rady powiatowej i Komitetu.

Wydział Rady powiatowej udzielił nam także na akcję zalesienia zasiłku w kwocie 300 koron.

Niemniej żywą była działalność Rady na polu szerzenia nauki gospodarstwa wiejskiego. Porą zimową urządzono dwa ośmiodniowe kursy rolnicze, a to w Stodółkach i Domażyrze. Prócz tego w niedzielę i święta urządzano w pojedynczych gminach pogadanki, dostosowane do potrzeb miejscowych. Kierownikiem tych kursów i pogadanek był inspektor rolnictwa Benedykt Wygoda. Koszty urządzenia kursów pokryto subwencją Wydziału Krajowego na kursy rolnicze, a częściowo zasiłkiem Komitetu Towarzystwa gospodarskiego (500 K) na kursa zimowe.

Do spraw, omawianych przez Oddział, należało także założenie Spółki handlowo-rolniczej wedle wniosku delegata Komitetu Dra Augusta Rodakiewicza. Zresztą załatwiano sprawy, których — jak zawsze — nie brak było i w roku ubiegłym.

XII. Oddział Jarosławsko-Łańcucki

obejmujący powiaty Jarosław, Łańcut i Przeworsk, z siedzibą w Jarosławiu.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Witołd książę Czartoryski.

Zastępca: Jerzy Turnau.

Radni: M. Czaja, Józef Dąbrowski, Leonard Dąbrowski, A. Dworski, M. Hajnusz, E. Homolacs, W. Łoziński, Stefan Myczkowski, J. Podczaski, M. Popkiewicz, Włodzimierz hr. Szembek, E. Wolski, J. Zabierzański, St. Zalasiński; zastępcy: Joachim Jarostowski, Józef Wończycki.

Delegat do Zarządu pow. Kółek roln.: Dr. Marjan Lisowiecki.

Delegaci na Radę Ogólną: Dąbrowski Józef, Dąbrowski Leonard, Dworski Aleks., Wł. hr. Dzieduszycki, Gwóźdź Józef, Homolacs E., Łoziński Wit., Misiąg A., Jan hr. Mycielski, Myczkowski Stef., Popkiewicz M., Szulczewski Włodz., Wolski E., zastępcy: Goń i Brodowicz.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Włodzimierz hr. Szembek; zast. St. Zalasiński.

Działalność.

Działalność Oddziału polegała przedewszystkim na staraniach nad podniesieniem hodowli bydła rogatego i nierogacizny. W tym celu istniejące stacje lustrowano za pośrednictwem p. Stanisława Zalasińskiego, następnie za pośrednictwem inspektora hodowlanego p. Juljusza Holcera, zaś obory zarodowe pełnej krwi objęto kontrolą dzielności użytkowej.

Na polu tym pracowano także i w kierunku pouczeń włościan o należytej pielęgnacji zwierząt; z większych wykładów miał na jednym z Walnych Zebrań inspektor Juljusz Holcer wykład o żywieniu i utrzymaniu bydła w zimie.

Na polu rolniczym pracowano również w powyższych dwóch kierunkach, a to tak teoretycznym, jak i praktycznym. Kierunek pierwszy obejmował pouczenia i wykłady, z których wymieniamy ważniejsze, a to p. Joachima Jarochowskiego na temat użycia nawozów pomocniczych na wiosnę i p. Aleksandra Dworskiego o pastwiskach trwałych. Rolnictwo praktyczne było popierane całym szeregiem doświadczeń polowych, przeprowadzanych tak u pojedynczych członków Towarzystwa, jak i na większej stałej fermie, założonej w Łopuszce. Zaznaczyć trzeba, że wskutek deszczów i wczesnych mrozów rolnictwo bardzo ucierpiało, a także i akcja doświadczalna nie mogła wydać pożądanych rezultatów. Stosunki robotnicze są także w okręgu działalności naszego Towarzystwa coraz trudniejsze wskutek wielkiego wychodźtwa do Prus, Danji, Szwecji, Ameryki, wreszcie i do innych okolic kraju.

Sadownictwo podniesiono głównie przez założenie 32 wzorowych sadów u włościan.

Wydział powiatowy w Łańcucie urządził wycieczkę włościan do Podbereziec celem oglądnięcia gruntów skomasowanych. Na tę wycieczkę wysłał nasz Oddział 3 włościan i przyczynił się do kosztów urządzenia tejże kwotą 75 kor.

XIII. Oddział Jaworowski

obejmujący powiat Jaworów, z siedzibą w Jaworowie.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Franciszek hr. Colonna-Czosnowski.

Zastępca: Stefan Younga.

Radni: Adam Chlebowicz, Maksym Demkowicz, Henryk Karczewski, Leon hr. Szeptycki, Zdzisław Wysocki, Stefan Younga, Aleksander Zawidowski-Weismann i Kazimierz Zbyszewski.

Delegaci na Radę Ogólną: Henryk Karczewski, Stanisław Myszkowski, Leon hr. Szeptycki, Adam Younga.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Komisja licencyjna okręgów Jaworów i Krakowiec.

Delegaci do Komisji dla zalesień: Leon hr. Szeptycki i Franciszek hr. Colonna-Czosnowski.

Personal urzędniczy: Leon Czermak, sekretarz Rady powiatowej, jako sekretarz i skarbnik, zaś Wincenty Liciński, oficjał Rady powiatowej, jako protokolant.

Działalność.

W ciągu roku odbyły się dwa Walne Zebrania, na których omawiano najważniejsze postulaty, tyczące się podniesienia gospodarstwa wiejskiego w okręgu naszej działalności, w szczególności zaś sprawę podniesienia hodowli bydła. W roku ostatnim sprawa ta tyle uzyskała, że Komisja licencyjna okręgu krakowieckiego zakupiła z kosztów komisyjnych dwa buhaje dla gmin Boża Wola i Rehberg, udzieliła subwencji 80 K, przyczym posiada jeszcze na dalsze zakupno gotówkę w kwocie przeszło 220 K. Tu nadmienić należy, że niektóre gminy posiadają własne buhaje. Gminom, które nie wstawiły pewnej kwoty na kupno buhaji, wstawia Wydział powiatowy z urzędu do budżetów gminnych odpowiednie kwoty.

XIV. Oddział Kałuski

obejmujący powiat Kałusz, z siedzibą w Kałuszu.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Władysław Rozwadowski.

Zastępca: ks. Leopold Mikrut.

Radni: Wojciech Komornicki, Adam Mazur, Karol Ropelewski, Feliks Scazighino, Roman Smoleński i Adam Ujejski.

Delegaci na Radę Ogólną: Wojciech Komornicki, Nestor Koszyński, Jan Małek, ks. Leopold Mikrut, Władysław Rozwadowski i Roman Smoleński.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Wojciech Komornicki, Feliks Scazighino, zastępcy: Ludwik Kumot, Władysław Rozwadowski.

Działalność.

Klęska, wywołana deszczami i wczesnymi mrozami, była ogólna. Ziemniaków wiele przemarzło, a wszystkie późniejsze plony zostały zupełnie zniszczone. Zasiano zaledwie $^1/_4$ część ozimin, a i te są przez ślimaki uszkodzone. Na powiat tutejszy przyznało c. k. Namiestnictwo 20 wagonów grysu po 7 K za 1 q, oraz 4 wagony soli. Pomoc ta jest tak szczupła, że zaledwie wystarczyła dla kilkunastu gmin.

Stosunki robotnicze trudne wskutek znacznej emigracji na zachód i do Ameryki. Prawie wszędzie nieodzowny robotnik sezonowy. Mimo, że powiat tutejszy dostarcza innym powiatom robotnika sezonowego, dla tutejszych gospodarstw trudno go dostać.

Wspomnieć wreszcie musimy, że drogi w całym powiecie są wprost fatalne, a buhaji gminnych zupełnie niema.

Działalność Oddziału ograniczała się zatym jedynie do utrzymywania istniejących instytucji hodowlanych, oraz do omawiania spraw zaradzenia klęskom elementarnym, dalej omawiania projektów założenia Spółki handlowej oraz łączenia się włościan w związki ogólno-rolnicze, a to na podstawie osobnych referatów na Walnych Zebraniach Oddziału. Do działalności Oddziału zaliczyć także musimy pośrednictwo przy zakupnie nawozów pomocniczych za kwotę przeszło 3.200 K.

XV. Oddział Liski

obejmujący powiat Lisko, z siedzibą w Lisku.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Antoni Juściński, Olszanica.

Zastępcy: I. ks. Jan Bierzecki, II. Gustaw Mauthner.

Radni: J. Biodrowicz, J. Cycak, J. Czerkawski, Dobrzański, St. Hubal, A. hr. Krasicki, ks. M. Sapecki, Dr. J. Schram, A. Szulakiewicz, Dr. J. Tomasik.

Delegaci na Radę Ogólną: J. Czerkawski, St. Dziedziecki, A. Juściński, Aug. hr. Krasicki, G. Mauthner, St. Nanowski.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Jako przewodniczący dr. Maksymilian Kaller, zastępcy: ks. Onufry Małecki na okręg Baligród, Józef Czerkawski na okręg Lisko, ks. Franciszek Zgórlakiewicz na okręg Lutowiska, Stefan Nanowski na okręg Ustrzyki dolne.

Personal urzędniczy: sekretarz Kazimierz Srokowski.

Delegat do Komisji dla zalesień: Józef Szymusik.

Działalność.

Oddział nasz okazał jak dotąd wielką żywotność, gdyż pomimo krótkiego czasu istnienia złączył w swych szeregach poważną ilość członków, założył pomimo braku funduszów Oddział handlowy, zaopatrujący rolników tutejszych w wyborowe nasiona, maszyny i narzędzia rolnicze.

Zwołuje kilkakrotnie do roku walne zebrania, połączone z pouczającymi wykładami z dziedziny rolnictwa, wygłaszanymi przez fachowych ludzi, zapraszanych specjalnie w tym celu, przyczym frekwencja członków z uwagi na rozległość powiatu i brak komunikacji wykazuje nadzwyczajne tychże zainteresowanie.

Działalność ta tym więcej zasługuje na uznanie, że fundusze Oddziału są bardzo małe, składają się bowiem na nie tylko nizkie wkładki i nieznaczne subwencje, udzielane przez Radę powiatową (300 K) i Towarzystwo zaliczkowe w Lisku (300 K).

Pomimo wyż wymienionych ciężkich warunków idziemy we wspólnej pracy naprzód, mając to wewnętrzne przekonanie, że osiągniemy cel zamierzony.

Do wielkiego utrudnienia działalności Oddziału przyczyniła się przedewszystkim słota, trwająca w naszym powiecie nieustannie przez 14 tygodni, która wszystkie jarzyny, drugie konicze i siana zniszczyła kompletnie tak, że średnia i większa własność, nie mając rąk do roboty, straciła 80% swoich zbiorów. Dzisiaj z powodu zamknięcia kredytu nawet zamożniejsi właściciele ratować się nie mogą, co spowodowało zupełną wysprzedaż bydła, którego hodowla stanowiła główne źródło naszych dochodów w podgórzu karpackim.

Co do gospodarstw włościańskich, to te wykazując procentowo, straciły najwyżej 25%, gdyż włościanie dniami i nocami zbierali swe plony.

Za inicjatywą naszego Oddziału akcja ratunkowa została bezwłocznie wdrożona i odniosła ten skutek, że c. k. Rząd udzielił włościanom grysu i soli, jednak zbył milczeniem memorjał naszego Oddziału z dnia 5. października 1912 r. L. 262/12 w sprawie przyjścia z pomocą większej i średniej własności.

Do smutnych stosunków gospodarczych w roku ubiegłym przyczynił się także i brak robotnika.

Z powodu gorączkowej emigracji do Ameryki i wyjazdu na sezonowe roboty do Węgier, powiat nasz nie tylko, że nie ma najemnika dziennego, ale też nie ma i służby folwarcznej. Chcąc zatym jako tako gospodarować, zmuszeni jesteśmy większą część pól naszych zamienić na pastwiska, a do roboty sprowadzać robotnika sezonowego.

Chcąc sprawę powyższą przedstawić jak najlepiej członkom tutejszego Oddziału, zaprosiła Rada Oddziału inspektora rolniczego p. Bronisława Janowskiego na Walne Zebranie członków w celu wygłoszenia odczytu o zakładaniu sztucznych łąk i pastwisk trwałych. Wykład ten, uzupełniony bardzo ożywioną dyskusją, wywołał wielkie zainteresowanie wśród słuchaczy i nie ulega wątpliwości, że w najbliższym czasie sprawa ta postąpi szybkim krokiem naprzód.

Ponieważ ręka w rękę z przemianą gospodarstwa zbożowego na hodowlano pastwiskowe musi iść sprawa podniesienia hodowli bydła, przeto i na tę część swej działalności kładła Rada Oddziału silny nacisk. I tak lustracje istniejących stacji hodowlanych były sprężyście przeprowadzane przez Prezesa Oddziału p. Antoniego Juścińskiego, oraz członka Rady Oddziału p. Antoniego Szulakiewicza. Jedno z Walnych Zebrań

Oddziału przeznaczono na omówienie sposobów racjonalnego obchodzenia się z bydłem na podstawie wykładu instruktora Tadeusza Zakrzewskiego.

Niemniej wielką opieką otaczała Rada dział ogrodnictwa i sadownictwa. I tak założono 15 wzorowych sadów włościańskich, tudzież jeden sad na obszarze dworskim, ułatwiano nabycie drzewek i krzewów owocowych włościanom przez udzielanie znacznych zniżek, częściowo rozdano je nawet zupełnie bezpłatnie, przeszczepiano stare drzewa owocowe, wreszcie Rada Oddziału urządziła wycieczkę, połączoną z demonstracjami i wykładem, do założonego już dawniej sadu w Zabrodziu i nowego w Olszanicy. O kwestji sadzenia drzew owocowych referował dwukrotnie na Walnych Zebraniach członków Prezes Antoni Juściński, prócz wymienionego poprzednio wykładu dyrektora Gabryla z Krakowa.

Poza tym Rada Oddziału pracowała wydatnie także i w kierunku popierania rolnictwa na polu teoretycznym i praktycznym. I tak na Walnych Zebraniach Oddziału omawiał Prezes Juściński sprawę mechanicznej uprawy roli, a p. Trzciński z Berlina sprawę użycia nawozów pomocniczych.

Rada przeprowadziła na obszarach dworskich szereg doświadczeń polowych, zwłaszcza z uprawą łąk i pastwisk, przytym pośredniczyła w nabywaniu nawozów pomocniczych, nasion oraz maszyn i narzędzi rolniczych.

Wreszcie wspomnieć musimy, iż w obrębie działalności naszego Oddziału powstało jedno większe gospodarstwo rybne w Olszanicy. Produkuje ono rocznie 6 - 8 q karpia lustrzanego na sprzedaż, przytym w jednym stawie dla użytku własnego prowadzi chów sandacza, który się już rozmnaża bez sprowadzania ikry, jak to dawniej miało miejsce.

XVI. Oddział Lwowski

obejmujący powiat Lwów (sądowe: Lwów, Szczerzec i Winniki), z siedzibą we Lwowie.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Walerjan Krzeczunowicz.

Zastępca: Dr. Jan Paygert.

Radni: Szczepan Balicki, Michał Janeczko, Teodor Kreczkowski, Franciszek Małaczyński, Stanisław Mars, dr. Kazimierz

Miczyński, Mieczysław Miksiewicz, Adam Papara, Edmund Riedl, Michał Sklepiński, Jan Kanty Stojowski, Antoni Świeżawski, Witołd Traczewski, ks. Gabrjel Trzebicki.

Członkowie Komisji szkontrującej: ks. Aital Bilinkiewicz, Stanisław Gostyński, Teofil Merunowicz.

Delegaci na Radę Ogólną: Szczepan Balicki, ks. Aital Billnkiewicz, Stanisław Gostyński, Michał Janeczko, Dymitr Kiernoha, Jan Kintzi, Teodor Kreczkowski, Władysław Lisowski, Franciszek Małaczyński, Stanisław Mars, Mieczysław Miksiewicz, Adam Papara, Michał Sklepiński, Stanisław Sobolewski, Jan Kanty Stojowski, Witołd Traczewski.

Delegat Oddziału do pow. Zarządu Tow. Kółek rolniczych: Mieczysław Miksiewicz.

Delegaci do Komisji licencjonującej buhaje:

a) w okręgu Lwowskim:

Przewodniczący: Adam Papara w Podliskach małych, zastępca: dr. Karol Malsburg w Dublanach, członkowie: Franciszek Małaczyński w Zimnowódce, Ignacy Papara w Podliskach małych, zastępcy członków: Adolf Kostórkiewicz w Grzybowicach, Marjan Zygmuntowicz w Skniłówku.

b) W okręgu jaryczowsko-winnickim:

Przewodn. Witołd Traczewski we Lwowie, zastępca przewodniczącego: Michał Ciągło w Biłce szlacheckiej, członkowie: Jan Bałtarowicz w Jaryczowie starym, Dymitr Kiernoha w Podbereźcach, zast. członków: Henryk Kintzi w Dawidowie, Jan Smolnicki w Zubrzy.

c) W okręgu szczerzeckim:

Przewodn.: Paweł Supiński w Krasowie, zastępca przewodniczącego: Leopold Kühner w Chruśnie nowym, członkowie: Szczepan Balicki w Siemianówce, Jakób Huber w Falkensteinie, zastępcy członków: Teodor Kreczkowski w Piaskach, Jan Korolak w Czerkasach.

d) Delegaci do Komisji licencjonującej ogiery:

Leopold Kühner w Chruśnie nowym, Władysław Lisowski we Lwowie, Jan Kanty Stojowski w Laszkach murowanych.

Personal urzędniczy: Mieczysław Miksiewicz, sekretarz, Władysław Lisowski, inspektor rolniczy, Franciszek Małaczyński, lustrator hodowlany.

Działalność.

W roku sprawozdawczym (1912) poniósł Oddział lwowski bardzo ciężkie straty przez śmierć siedmiu członków Oddziału, a to:

1. Długoletniego członka Rady Oddziału, a w ostatnich latach honorowego członka Oddziału Władysława Tynieckiego, em. dyrektora Wyższej Szkoły lasowej we Lwowie.

2. Stanisława Brykczyńskiego, byłego prezesa galic. Towarzystwa gospodarskiego, właściciela dóbr ziemskich i długoletniego członka naszego Oddziału.

3. Adama Tretera, właściciela dóbr ziemskich w Łaszkach królewskich.

4. Józefa Pankiewicza, właściciela folwarku Fujarówka w Zimnowodzie.

5. Mikołaja Chomina, rolnika w Chruśnie starym.

6. Jana Pawłowskiego, rolnika i burmistrza w Nawarji.

7. Jerzego Puchodzaja, rolnika w Janach.

Cześć ich pamięci!

Sprawy administracyjne.

W roku 1912 odbyły się dwa Walne zebrania Oddziału, a to 23. lutego we Lwowie i 20. czerwca w Biłce szlacheckiej. Ostatnie Walne zebranie było połączone z wystawą i premjowaniem bydła. Posiedzenia Rady Oddzialu odbyły się dnia 7. lutego, 16. i 18. kwietnia i 4. września.

Na posiedzeniach zajmowano się najżywotniejszymi kwestjami z dziedziny gospodarstwa rolnego i załatwieniem spraw bieżących, zawsze przy znacznym udziale i zainteresowaniu uczestników

Rozwój naszego Oddziału coraz bardziej się wzmaga, ponieważ w roku 1912 przybyło nam 54 nowych członków, przeważnie włościan, którzy chętnie garną się do Towarzystwa, na zebrania licznie uczęszczają, a poruszone przez nich sprawy świadczą o zrozumieniu ważności łączenia się we wspólnej pracy ku podniesieniu swoich gospodarstw rolnych i poprawie inwentarza.

Załatwiono następujące ważniejsze sprawy na Walnych zebraniach i posiedzeniach Rady Oddziału:

Na Walnym zebraniu w dniu 23. lutego we Lwowie wygłosił prof. dr. Jan Blauth wykład o poprawie pastwisk, wska-

zując rozmaitość warunków, wpływających na rozwój roślinności, sposób jak najracjonalniejszego używania pastwiska i sposoby poprawy przez melioracje. Zachęcał do wzywania pomocy rolniczej i technicznej, stosowania Spółek i korzystania z ustaw i pieniężnej pomocy rządu i kraju, aby się utrzymać przy ziemi. Wykład powyższy Oddział wydrukował i rozesłał wszystkim Zwierzchnościom gminnym w powiecie i członkom Oddziału.

W porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej lwowskiej Oddział rozwinął usilną działalność w kierunku podniesienia rolnictwa włościańskiego, hodowli bydła, oraz uprawy i zagospodarowania gruntów, przedewszystkim pastwisk gminnych. Oczywiście, że z tymi wszystkimi gałęziami pracy łączyła się praca oświatowa, prowadzona bądź za pomocą oddzielnych kursów, bądź pogadanek pod kierunkiem powiat. insp. rolniczego.

Wzięto udział w powiatowej ankiecie ratunkowej, zarządzonej przez c. k. Starostwo, i w Komitecie ratunkowym, który zajął się zakupnem ziemniaków do sadzenia dla włościan okolic Szczerca, jako najbardziej w roku ubiegłym klęską gnicia ziemniaków dotkniętych, za kwotę 4.500 K, przeznaczonych na ten cel przez c. k. Rząd.

W pięciu wypadkach opinjował Oddział na żądanie c. k. Starostwa sprawy reklamacji wojskowych co do wydatności gruntów, będących własnością reklamantów.

Udzielano opinji co do zamianowania mężów zaufania na sądowych ocenicieli, rzeczoznawców i przymusowych zarządców większych posiadłości rolnych i leśnych.

Co do wydawania opinji na ocenicieli większych posiadłości rolnych i leśnych, uchwaliła Rada Oddziału wydawać opinję przychylną tylko tym kandydatom, którzy posiadają akademickie wykształcenie rolnicze, względnie lasowe i kilkuletnią praktykę.

Starano się o certyfikaty na zniżki kolejowe przy transportach bydła do chowu dla członków.

Pośredniczono członkom przy zakupnie grysu z magazynów wojskowych XI Korpusu we Lwowie, a przeznaczony grys dla Oddziału rozdzielono w następujący sposób:

a) dla stacji buhaji subwencjonowanych i stacji traktatowych po 3 q grysu i 1 q omiecin;

b) dla obór zarodowych po 11 q grysu i 11 q omiecin;

c) członkom, płacącym wkładkę 10 K rocznie, po 2 q grysu:

d) członkom, płacącym wkładkę 5 K, po 1 q grysu;

Wydano opinję dla c. k. władzy politycznej co do zamierzonych korczunków lasów w Lesienicach, Radwaniu i Siedliskach.

Wyjednano z Komitetu Towarzystwa zasiłek w kwocie 60 K na wykształcenie mleczarza dla mleczarni Kółka rolniczego w Kuhajowie.

Czyniono starania o uzyskanie dla wojskowości 10 klaczy rozpłodowych po cenie 100 K za sztukę.

Wyjednano w Komitecie Towarzystwa subwencję w kwocie 1.000 K na budowę wzorowych budynków stajennych i gnojowni. Subwencję powyższą rozdzielono następująco: F. Małaczyński 300 K; po 100 K: S. Balicki, J. Kaj, K. Korzeniowski, D. Kiernoha, J. Korolak, T. Kreczkowski i J. Surmiak.

Za pośrednictwem Oddziału handlowego c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego sprowadzono dla członków nasiona zbóż, roślin pastewnych i okopowych, nawozy sztuczne, węgiel i narzędzia rolnicze, tudzież drzewka owocowe po zniżonej cenie.

Za inicjatywą Prezesa Oddziału Rada powiatowa lwowska zajęła się gorąco przeprowadzeniem §. 17 ustawy hodowlanej o buhajach gminnych jako jednej z najbardziej piekących spraw — na ankiecie w tym celu zwołanej uchwalono, w jaki sposób ma się postępować, by zmusić gminy do wykonywania ustawy hodowlanej.

Udzielono rad i wskazówek co do zagospodarowania stawów gminnych w Sokolnikach.

Wykonano 24 doświadczeń próbnych, 12 ze zbożami jarymi, 7 ze ziemniakami, 1 z lnem, 2 z roślinami pastewnymi i 2 z nawozami sztucznymi.

Zwołano ankietę w sprawie stosunków robotniczych w powiecie lwowskim, celem skłonienia większych i średnich właścicieli i dzierżawców dóbr ziemskich do korzystania z usług Krajowego biura pracy i o ile nam wiadomo, 5-ciu właścicieli przez biuro to robotników zakontraktowało.

Odniesiono się do c. k. Starostwa o zwołanie powiatowego Komitetu ratunkowego, o zarezerwowanie 50 wagonów grysu dla członków Oddziału, klęską słoty w roku 1912 do-

tkniętych, i zarezerwowanie pewnej znaczniejszej kwoty na pożyczki bezprocentowe dla większej i średniej własności i dzierżawców w powiecie.

W kancelarji Oddziału załatwiono w roku 1912 ekshibitów 655 i wysłano 4.043 listów, kartek korespondencyjnych i druków.

Ażeby zachęcić rolników do przystępywania do naszego Towarzystwa, wydano i rozesłano odezwę.

Rolnictwo.

Odnośnie do rolnictwa właściwego popierał Oddział nasz gorąco zakładanie poletek doświadczalnych wśród włościan z odmianami zbóż i ziemniaków, nawozami sztucznymi i roślinami pastewnymi.

Prócz tego prowadzi Oddział Lwowski doświadczenia na większą skalę na obszarze dworskim w Kamienopolu z czterema odmianami ziemniaków: „Lech“, „Ordon“, „Magnola“ i „Bussola“, a to celem przekonania się, który z tych gatunków nadaje się najlepiej do uprawy na gruntach tamtejszych jako ziemniak jadalny.

Rzecz, którą bardzo gorąco Oddział nasz popierał i propagował, to zakładanie wzorowych stajen i gnojowni, a wogóle lepsze obchodzenie się z obornikiem. Komitet T-wa gospod. przyznał Oddziałowi 1.000 K celem rozdziału w formie subwencji na ten cel i wskutek tego powstaną wedle planów Komitetu a pod dozorem pow. inspektora rolniczego wzorowe budynki stajenne i betonowe gnojownie.

Przy rolnictwie poruszyć należy sprawy podniesienia gospodarki na gruntach, przedewszystkim pastwiskach gminnych. Jest to jeden z głównych działów pracy powiatowego inspektora rolniczego. Pastwisk tych przeszło 8.600 hektarów znajduje się w powiecie w stanie przeważnie bardzo smutnym.

Z natury rzeczy z powodu konserwatyzmu naszego ludu praca w tym kierunku idzie bardzo ciężko. Rozpoczął ją powiatowy inspektor rolniczy w roku bieżącym w następujących gminach: Brodki, Hermanów, Porszna, Pustomyty, Nowosiółka, Zapytów i Biłohorszcze. Z tych Zapytów i Hermanów wniosły już podania o meljorację pastwisk gminnych i jest nadzieja, że za ich przykładem pójdą inne gminy. A sprawa to bardzo ważna, której z oka spuszczać nie należy, tak ze względu na znaczny majątek, znajdujący się w tych gruntach, jak i ze względu

na pośredni, ale bardzo silny i blizki wpływ na hodowlę, tak ważną dla naszego powiatu.

Sprawa osuszenia gruntów w Sokolnikach wskutek zajęcia się mieszkańców innymi sprawami (parcelacja) odwlekła się na razie. Poza tym w najbliższym czasie dojdzie — zdaje się — do skutku założenie Spółki wodnej w gminach Falkenstein, Rosenberg i Humieniec.

Na polu rolnictwa zaznaczyć jeszcze należy jeden moment pocieszający. Oto w roku bieżącym więcej znacznie niż w latach poprzednich członków naszego Oddziału przychodziło do nas o poradę, dotyczącą bądź to zakupna maszyn i narzędzi rolniczych, bądź też nawozów i nasion do siewu. Tych rad i wskazówek jakoteż pouczeń co do uprawy gruntu wogóle udzielał powiatowy inspektor rolniczy, urzędujący stale w biurze Rady powiatowej w każdy wtorek i piątek od godziny 9-tej rano do 2-giej popołudniu.

Hodowla i mleczarstwo.

Hodowla rozumna i racjonalna — to bodaj czy nie najważniejszy dział rolnictwa dla powiatu lwowskiego, powiatu posiadającego w środku tak znaczne miejsce zbytu dla produktów hodowli, czy to mleka, czy mięsa, jak Lwów.

Zrozumiał to od dawna Oddział nasz i Rada powiatowa lwowska i od lat już datuje się wspólna praca tych dwu instytucji nad podniesieniem tej gałęzi gospodarczej. Praca w tym kierunku w roku sprawozdawczym była jeszcze intenzywniejsza niż lat poprzednich.

Do dwu już istniejących w powiecie obór zarodowych włościańskich w Kukizowie i Siemianówce przybyła trzecia, założona z wiosną 1912 roku w Prusach, w myśl uchwały rady Oddziału z dnia 5. grudnia 1911 l. 415.

Ażeby zachęcić włościan naszego powiatu do starannej hodowli, urządził Oddział podczas Walnego zgromadzenia w Biłce szlacheckiej dnia 20. czerwca premjowanie bydła włościańskiego z 13 gmin okolicznych. Komitet sędziów, złożony z pp. Papary, Traczewskiego, Lisowskiego, Zakrzewskiego i Małaczyńskiego, rozporządzając kwotą 650 K, z których 550 K ofiarowała na ten cel Rada powiatowa lwowska, 100 K zaś JO. Księżna Sapieżyna z Biłki, rozdał premje po 50, 40, 30 i 20 K, wybierając

z około 200 sztuk spędzonego bydła najlepiej utrzymane i najprawidłowiej zbudowane.

Projektowana druga wystawa przeglądowa i premjowanie bydła włościańskiego w jesieni roku 1912 w Wołkowie nie mogła niestety dojść do skutku wskutek nieustannej słoty i fatalnego stanu dróg.

Kontrolę nad oborami zarodowymi, stacjami ogierów, buhaji i chlewniami utrzymywali do końca roku 1912 inspektor rolniczy Rady pow. p. Lisowski oraz lustrator hodowlany Oddziału p. Franciszek Małaczyński, który dwa razy do roku objeżdżał wszystkie stacje i zdawał sprawozdanie Oddziałowi, a w odpisie Komitetowi Towarzystwa, czyniąc zarazem swoje uwagi i spostrzeżenia.

Stała i ścisła opieka i nadzór nad rozwojem tak cennego materjału hodowlanego, jaką się wykonuje w tutejszym Oddziele przez regularne perjodyczne lustrowanie, wykazały bardzo dobre rezultaty, gdyż tak często dawniej zdarzające się marnowanie materjału przez nieroztropnych hodowców, bądź to przez złe utrzymanie, bądź przez nieświadome przedwczesne użycie sztuk rozpłodowych do chowu lub — co najgorsze — niszczenie przez sprzedaż lub bicie powierzonych sobie sztuk rozpłodowych nawet zaraz w pierwszym roku przez niesumiennych członków hodowców, prawie już zupełnie ustały. Niewłaściwości bowiem takie powodowały marnowanie i przedwczesne niszczenie materjału hodowlanego, a fundusz hodowlany narażały na znaczne straty.

Wskutek zmiany organizacji hodowlanej, jaką przeprowadził Komitet Towarzystwa gospodarczego z końcem 1912 roku, powiat nasz łącznie z 3-ma sąsiednimi powiatami t. j. grodeckim, żółkiewskim i bobreckim otrzymał osobnego inspektora hodowlanego okręgowego, który w przyszłości będzie sprawował powyższą kontrolę.

Naogół jednak, mimo gorących usiłowań podniesienia hodowli tak ze strony Oddziału naszego jak i lwowskiej Rady powiatowej, hodowla w powiecie nie stoi na tym poziomie, na jakim staćby mogła i powinna.

Jedną z najważniejszych przyczyn tego — to niebywały wprost brak rozpłodników po gminach, powodowany zupełnym niewykonywaniem ustawy hodowlanej. Akcję w celu zaradzenia tej piekącej sprawie, z inicjatywy Prezesa lwowskiego Oddziału

T-wa gosp., ujął w swe ręce Wydział Rady powiatowej lwowskiej, który zwołał w tym celu ankietę, złożoną z przedstawicieli wszystkich organizacji rolniczych oraz osób, znających stosunki powiatu naszego i wymogi racjonalnej hodowli.

Na ankiecie tej uchwalono:

1. Ankieta uznaje jako pierwszy krok do systematycznej pracy nad podniesieniem chowu bydła w powiecie lwowskim wydanie orzeczeń przez Komisje dla licencjonowania buhaji co do ilości buhaji licencjonowanych, dla każdej gminy potrzebnych, i zawiadomienie każdej gminy przez Wydział powiatowy o tych orzeczeniach — z odpowiednim objaśnieniem, w jaki sposób możnaby ułatwić gminom zaopatrywanie się w buhaje.

2. Ankieta wyraża opinję, że c. k. Starostwo powiatowe i Wydział powiatowy powinny stanowczo zastosować środki przymusowe, przewidziane w postanowieniach §§. 10 i 11 ustawy hodowlanej z r. 1892, i wywrzeć na gminy nacisk w tym kierunku, ażeby zajęły się gorliwie dostarczeniem gminom przepisanej ilości buhaji prawidłowej budowy i ze znamionami, po których wnosić można na wydatną mleczność ich żeńskiego potomstwa. Akcja powinna być prowadzona w ten sposób, ażeby gminom była pozostawiona swoboda działania — zaś działanie władz i organizacji rolniczych powinno mieć tylko cechę kontrolującą i pomocniczą. I dopiero wówczas, gdyby niektóre gminy zachowywały się niedbale lub odpornie, powinny być zastosowane środki przymusowe — bez wahania, stanowczo, ale tak, ażeby ludność nabrała przekonania o praktycznej użyteczności tego przymusu.

Uczestniczący w obradach ankiety delegaci polskich i ruskich organizacji rolniczych oświadczają wszelaką gotowość popierania ze strony ich instytucji usiłowań Wydziału powiatowego, zmierzających do podniesienia hodowli bydła w powiecie — zwłaszcza w zakresie pouczania ludności o zasadach rozumnej hodowli.

3. Ankieta uznaje za potrzebne wydanie i rozpowszechnianie pomiędzy ludem broszur, pouczających o racjonalnej budowie stajen, i wogóle urządzanie obór włościańskich.

4. Ankieta wyraża przekonanie, że do ustalenia i utrzymania ciągłości starań o podniesienie hodowli bydła w powiecie

byłoby pożądane utworzenie przy Wydziale powiatowym stałej fachowej Komisji doradczej dla spraw hodowlanych.

Uchwalono też na tej ankiecie tekst rozporządzeń, którymi rozpoczyna się praca nad zaprowadzeniem buhaji gminnych w powiecie lwowskim według przepisów ustawy hodowlanej.

Komisje licencjonujące, wypełniające uchwały ankiety, wydały już na posiedzeniu z dnia 10. grudnia 1912 orzeczenie co do ilości buhaji, potrzebnych dla każdej poszczególnej gminy powiatu.

Praca ta, którą rozpoczął Wydział powiatowy w porozumieniu z naszym Oddziałem, ciężka i żmudna, niewątpliwie obliczona nie na rok, ale na całe szeregi lat, lecz przeprowadzona konsekwentnie i rozumnie, wyda z pewnością plon obfity.

Z hodowlą łączy się po części mleczarstwo. Tutaj popierał Oddział nasz jak najgoręcej usiłowania do założenia mleczarni spółkowej, bądź dla wywozu wspólnego, bądź dla przeróbki mleka, zależnie od oddalenia od Lwowa, a to w gminach Prusy, Żydatycze, Biłka szlachecka. Na razie doszła do skutku i funkcjonuje bardzo pomyślnie jedna mleczarnia spółkowa w Biłce szlacheckiej.

Ogrody i sady.

Akcja na polu ogrodnictwa i sadownictwa w powiecie naszym szła dalej w kierunkach, wytkniętych w latach 1910 i 1911. Mianowicie dalej szło zakładanie sadów szkolnych, z których w roku sprawozdawczym powstał sad w Hołosku małym. Koszty urządzenia tych sadów ponosi w jednej trzeciej Rada powiatowa lwowska, w jednej trzeciej Komitet Tow. gosp., w jednej trzeciej zaś Rada szkolna krajowa.

Dalej w bieżącym roku za poparciem naszego Oddziału powstało kilkanaście sadów wzorowych włościańskich, głównie w Zapytowie, Podliskach małych i w Werbiżu. Działalność zaś oświatowa w tym kierunku prowadzona była przez wykłady i pogadanki pp. inspektora sadowniczego Władysława Lichańskiego i doc. Akademji dublańskiej Dra Władysława Kubika, a to w gminach Kleparów, Czyszki, Dawidów, Jaryczów nowy i Podliski małe, wykazując wszędzie znaczne korzyści, jakie słuchacze z pogadanek tych odnosili.

Oświata.

W kierunku oświatowym w myśl wskazówek Wydziału powiatowego działał powiatowy inspektor rolniczy nie systemem wiecowym, lecz raczej licznymi pogadankami z grupą kilku, najwyżej kilkunastu właścicieli, w kwestjach aktualnych i nasuwających się po wsiach na miejscu, udzielając im rad i wyjaśnień, zachęcając do postępowej uprawy i racjonalnej hodowli. Prócz tego zorganizował w ciągu zimy 1912 dwa kursy rolnicze: siedmiodniowy z frekwencją około 50 słuchaczy, w styczniu w Dublanach i czterodniowy z początkiem marca w Biłce szlacheckiej z frekwencją wyżej 30 gospodarzy. Zainteresowanie było duże, korzyść zdaje się znaczna, a można się było o niej przekonać, zadając na końcu kursu przy egzaminie, który się odbył, pytania słuchaczom.

Kończąc te sprawozdanie, poczuwa się Rada Oddziału do obowiązku podziękowania Komitetowi Towarzystwa gospodarskiego i Radzie powiatowej lwowskiej za popieranie naszych usiłowań, zmierzających do podniesienia gospodarstwa rolnego, hodowli bydła u włościan, sadownictwa i ogrodnictwa w powiecie lwowskim.

XVII. Oddział Mościski

obejmujący powiat Mościska, z siedzibą w Mościskach.

Skład Oddziału:

Przewodniczący: Ekscellencja Stanisław Hr. Stadnicki.

Zastępca: Jan Mars.

Radni: Ks. Szymon Dziedzic, Ferdynand Gużkowski, Piotr Lach, Aleksander Misiągiewicz, Djonizy Pogłodowski, Józef Śmiałowski, Władysław Skibniewski, Adam Younga.

Delegaci na Radę ogólną: Ferdynand Gużkowski, Władysław Skibniewski, Adam Younga.

Delegat do Zarządu pow. Kółek rolniczych: Djonizy Pogłodowski.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Ferdynand Gużkowski, Józef Śmiałowski, Alojzy Vanek, Adam Younga.

Delegat do Komisji dla zalesień: Djonizy Pogłodowski.

Personal urzędniczy: Ignacy Petryk, sekretarz.

Działalność.

Rok 1912 był nader ciężki, elementarne wypadki przyczyniły się do tego, że $^{2}/_{3}$ plonu owsa, jęczmienia, cała hreczka, cała nasienna koniczyna, cały groch i bób oraz nasiona buraków na polu zgniły i zrosły. Nadto otawy przepadły, bo kto je w czas skosił, temu zgniły na pokosach i kopcach, kto zaś nie skosił, ten musi obecnie myśleć, jak z wiosną usunie zepsutą trawę, by nie zaprzepaścić przyszłego plonu.

Akcję w tej mierze przedsięwzięły tylko osoby prywatne, starając się uzyskać odpis podatków, co jednakże przychodziło z wielką trudnością, a w razie przychylnego załatwienia sprawy odpis podatków nie pozostawał w żadnym stosunku do poniesionych strat. Cała nadzieja jest w bezprocentowej pożyczce, jaką c. k. Rząd obiecuje, ale będzie to tylko kropla w morzu, bo straty są olbrzymie, ale tylko na obszarach dworskich, gdyż włościanie potrafili w czas do 16. września swoje plony zebrać, co się obszarom dworskim z powodu braku robotników nie udało.

Stosunki robotnicze i służbowe są z roku na rok gorsze. Przyczynia się do tego to, że co silniejsze, zdrowsze i młodsze wyjeżdża do Prus, Francji i Czech na roboty sezonowe, a nawet i stałe roczne, a tylko starzy i słabi zostają w domu. Ceny płac postąpiły pomimo tego o 60% przy mężczyznach, a 75% przy kobietach. Są roboty w gospodarstwie, do których absolutnie służby dostać nie można, chyba za wynagrodzeniem, równającym się wynagradzaniu oficjalisty. Jest to służba przy chlewniach i cięższych pracach, jak wyrób betonu, dachówek itp. Wogóle dzisiaj robotnik chce mieć robotę lekką, czas pracy jak najkrótszy, nie znosi dozoru — o akordzie słyszeć nie chce — ale płacy żąda o 100% większej, niż dawniej uczciwie pracujący robotnik pobierał.

Wskutek anormalnego stanu powietrza we wrześniu, październiku i listopadzie stan dróg jest taki, jakiego dotychczas jeszcze nigdy nie było — gdyż najlepiej konserwowane i szutrowane drogi zostały częściowo uszkodzone — nie mówiąc już

o drogach gminnych II. klasy, które wprost są nie do przebycia i żadna ludzka moc nie potrafi obecnie temu zaradzić.

Bezmroźna zima do reszty przyczynia się do tego, że transporty ciężarów albo zupełnie ustają albo z największymi trudnościami i kosztami się odbywają; stąd zapasy zboża po dworach są dość znaczne, a konstelacja handlowa przy braku obrotowej gotówki i zamkniętego kredytu jest wprost zatrważająca.

Drugą troską Oddziału było zaradzenie sprawie powyższej, co też Rada Oddziału wedle swej możności czyniła.

Do dalszych spraw, którymi się Oddział szczególniej zajmował, należały czynności, odnoszące się do podniesienia hodowli bydła i nierogacizny w okręgu mościskim. Kontrolę należących do naszego Oddziału objektów hodowlanyeh wykonywał referent hodowlany p. Djonizy Pogłodowski oraz delegaci, mający swej pieczy oddane poszczególne rejony, a to pp. Ferdynand Gużkowski, Bolesław Orzechowicz, ks. Klemens Chotyniecki i Józef Śmiałowski. Wspomnieć tu musimy także o ustawie o licencjonowaniu buhaji.

Rok rocznie okólnikiem przypomina się gminom o ciążącym na nich obowiązku dostarczenia buhaji; nareszcie odniosło to ten skutek, że w powiecie znajdują się buhaje gminne, a to w Hussakowie, Laszkach gościńcowych i Radochońcach. Komisja licencjonująca znalazła w roku 1912 stan buhaji w powiecie mościskim jako zupełnie wystarczający, nie ma zatym powodu do rozwinięcia energji w tym kierunku.

Działalność rolnicza Oddziału polegała na przeprowadzaniu doświadczeń polowych z uprawą zbóż, ziemniaków, lnu i z kulturami pastewnymi.

Oddział zajmował się także sprowadzaniem dla członków doborowych nasion i innych artykułów, potrzebnych w gospodarstwie rolnym. Nasion, a w szczególności koniczyny, lnu, tymotki i buraków sprowadzono za kwotę 1.453 K 72 h, owsa, pszenicy, jęczmienia i wyki za 1.084 K, 230 q otręb i 20 q omiecin za 2.320 K.

Walne zebrania Członków Oddziału cieszyły się dość znaczną frekwencją, podczas jednego z nich Delegat Związku handlowego Agronomów demonstrował nowy aparat do bielenia „Apollo“, zaś delegat galicyjskiego krajowego Zakładu reasekuracji miał odczyt o celu, korzyściach i sposobie wzajemnego ubezpieczenia bydła.

XVIII. Oddział Nadwórniański
obejmujący powiat Nadwórna, z siedzibą w Nadwórnej.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: ks. Kornel Mandyczewski.

Radni: Iwan Danyluk, Michał Koczerzuk, ks. Włodzimierz Lisieniecki, ks. Atanazy Mojseowicz.

Delegaci na Radę Ogólną: Dr. Andrzej Jeż, właściciel dóbr w Weleśnicy, i Iwan Danyluk, gospodarz w Kamiennej.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Dr. Andrzej Jeż, zastępca Iwan Danyluk.

Delegat Tow Kółek roln. do Rady Oddziału: ks. Jan Pokrzywka.

Personal urzędniczy: Czynności kancelaryjne Oddziału wykonuje sekretarz Wydziału powiatowego.

Działalność.

Długotrwała słota i powodzie spowodowały ubytek ziemiopłodów ponad 50%, brak siana dzisiaj już daje się mocno odczuwać, brak żywności dla ludzi w produktach rolnych zwiększa się — o czym Reprezentacja powiatowa wspólnie z Oddziałem złożyła szczegółowe relacje władzom krajowym. Akcja rządowa, ograniczająca się dotychczas na dostarczaniu grysu po zniżonych cenach, jest niewystarczająca.

Działalność Oddziału ograniczała się tylko do starań nad podniesieniem hodowli bydła. Okręgowy inspektor hodowlany lustrował kilkakrotnie obory zarodowe, a delegat Oddziału podczas licencjonowania buhaji lustrował buhaje subwencyjne. Zresztą działalność Oddziału skutkiem wyż wspomnianej klęski elementarnej nie mogła się silnie rozwinąć.

XIX. Oddział Podolski
obejmujący powiaty: Buczacz, Czortków, Husiatyn, Zaleszczyki i okręg sądowy Budzanów z siedzibą w Żabińcach p. Probużna.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Kazimierz Horodyski.

Zastępcy: Jan Gromnicki, Aleksander Gniewosz.

Radni: Włodzimierz Cieński, Dr. Adam Głażewski, ks. Bernard Klein, Paweł Korytko, Ludwik Kawecki, Władysław Mieczychowski, Franciszek Mysłowski, Tomasz Ochocki, Ferdynand Respaldiza, Franciszek Rudrof, Stanisław Wyhowski.

Delegaci Tow. Kółek roln. do Rady Oddziału.

Artur Zaremba Cielecki, Szymon Morozowicz.

Delegaci do Zarządu pow. Kółek roln.

Buczacz: Jan Bylicki, Aleksander Gniewosz. Czortków: Karol Podlewski, Franciszek Rudrof. Husiatyn: Hazimierz Horodyski, Paweł Korytko. Trembowla: Tomasz Ochocki.

Delegaci na Radę Ogólną: Włodzimierz Cieński, Dr. Adam Głażewski, Tomasz Ochocki, Franciszek Rudrof, Michał Sitków, Leon Wierzbicki; zastępcy: Stanisław Ujejski, Jan Bylicki.

Delegaci do Komisji licencjonujących:

a) w okręgu buczackim:

Władysław Hofman, zastepca: Piotr Babiak.

b) w okręgu monasterzyskim:

Ulryk Garfunkel, zast.: Jan Wozowczyk.

c) w okręgu Potok złoty:

Aleksander Gniewosz, zast.: Arnold Lurie.

d) w okręgu czortkowskim:

Józef Borowski, zast.: Leon Wierzbicki.

e) w okręgu husiatyńskim:

Czesław Świrski, zast.: Eljasz Anderst.

f) w okręgu kopyczynieckim:

Piotr Ornatowski, zast.: Dominik Pełechaty.

g) w okręgu tłusteckim:

Dr. Józef Bernstein, zast.: Wilhelm Neuman.

h) w okręgu zaleszczyckim;
Dr. Oswald Kimelman, zast.: Antoni Dąbrowski.

i) w okręgu budzanowskim:
Juljusz Cielecki, zast.: Franciszek Wołoszyński.
Personal urzędniczy: Sekretarz Stanisław Orzelski.

Działalność.

Klęska, spowodowana tegoroczną kilkutygodniową słotą i wczesnymi mrozami, jaką ponieśli rolnicy w okręgu Oddziału podolskiego, doszła do zatrważających rozmiarów. Zdając sobie dokładnie sprawę z następstw, jakie klęska ta za sobą w przyszłości pociągnąć może, Rada Oddziału, dbała o interesy rolnictwa, omówiła tę sprawę wszechstronnie i chcąc przyjć dotkniętym tą klęską z pomocą, wysłała specjalną deputację do J. E. P. Namiestnika, Marszałka kraju, tudzież do Banku krajowego, do Prezydjów Komitetu Tow. Gospod. i Galic. Tow. kredytowego ziemskiego, dla przedstawienia danych co do rozmiarów tej klęski i wyjednania ulg i zasiłków. Ponadto Prezes Oddziału uczestniczył w zebraniu Prezesów wszystkich Oddziałów Towarzystwa i w ankiecie Komitetu Towarzystwa gospodarskiego, zwołanej w sprawie klęski.

Z powodu tłumnego wychodźctwa sił roboczych za granice kraju i do Ameryki, daje się coraz dotkliwiej odczuwać brak robotnika. Koszt zaś robocizny i utrzymania służby folwarcznej i gospodarskiej od kilku lat wzrasta rok rocznie. Przytym służba ta jest zupełnie zdemoralizowan azupełnym niewykonywaniem regulaminu dla sług przez Władze administracyjne. Rada Oddziału udawała się w b. r. w tej sprawie przez specjalną „ad hoc“ wysłaną deputację do Rządu krajowego i Prezydjum Koła Polskiego w Wiedniu z prośbą o zapobieżenie w ramach ustawowych grożącej rolnictwu klęsce.

Mówiąc o hodowli, która stanowiła ważniejszą część działalności Oddziału, Rada Oddziału musi zaznaczyć ogromną doniosłość nowo kreowanej w b. r. dla Oddziału naszego posady okręgowego inspektora hodowlanego. Zauważyć jednak musi przy tym, że nieodzownym warunkiem korzystnej akcji inspektora jest kontrakt tegoż z odnośnym Oddziałem Towarzystwa.

Oddział nasz kooptował inspektora hodowlanego w skład Rady Oddziału z głosem stanowczym w sprawach hodowlanych.

Nie możemy także pominąć milczeniem sprawy ustawy o licencjonowaniu buhaji gminnych, która jest prawie zupełnie niewykonywana; wszelkie doniesienia o używaniu buhaji nielicencjonowanych do krycia cudzych krów, wnoszone do c. k. Starostw, pozostają bez skutku. O ileby na przyszłość miał pozostać ten sam stan, jak dotychazas, wybieranie Komisji licencjonującej buhaje byłoby zupełnie bezcelowe.

Zresztą działalność Oddziału na polu podniesienia hodowli bydła i nierogacizny polegała na ścisłej kontroli istniejących stacji hodowlanych, dokonywanej do 15. sierpnia przez członków Rady pp. Geringera, W. Mieczychowskiego, J. Ochockiego, Fr. Rudrofa, F. Respaldizę, zaś od 15. sierpnia przez inspektora hodowlanego okręgowego p. Adama Olszewskiego.

Oddział przeprowadzał próby polowe z odmianami zbóż i ziemniaków, oparte na badaniach gleby.

W roku sprawozdawczym postanowiła Rada Oddziału założyć przy Szkole rolniczej w Jagielnicy stację dla doświadczeń nawozowych i uprawy roślin. Pracę fachową ofiarował bezinteresownie dyrektor szkoły rolniczej p. Ludwik Kawecki i profesor p. Szymon Morozowicz. Wyprodukowane plony roślin wypróbowanych, polecenia godnych, będą sprzedawane członkom Oddziału po cenach targowych. Oddział wydzierżawił dla Stacji 7 morgów pola na lat 6. Stacja wejdzie w życie z wiosną 1913 r.

Zamierzona poglądowa wystawa bydła w Koropcu, połączona z premjowaniem, i w tym roku nie doszła do skutku, z powodu panującej w powiecie buczackim pryszczycy. Mamy jednak nadzieję, że z wiosną 1913 roku uda się nam urządzić tę wystawę. Na jej cel otrzymaliśmy od Rady powiatowej w Buczaczu zasiłek w kwocie 100 K.

Po części dzięki staraniom Rady Oddziału uzyskano w tym roku nowe połączenia telefoniczne, a to: Husiatyn-Probużna-Kolędziany-Czortków, Czortków-Kopyczyńce, Kopyczyńce-Suchostaw-Probużna-Hadyńkowce (dworzec).

Na posiedzeniach Oddziału omawiano wszelkie sprawy, odnoszące się do powyższych załatwień, przyczym jedno zebranie urozmaicone było odczytem p. Wiktora Bielskiego, delegata Wydziału krajowego, o asekuracji bydła.

Z ważniejszych uchwał, powziętych tak na Zebraniu Walnym, jak i na Radzie Oddziału, wspomnień musimy o dwóch wnioskach. Pierwszy z nich brzmi:

„Komitet c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego zechce podjąć inicjatywę w sprawie wykształcenia włościan inteligientniejszych w ten sposób, ażeby odbywszy kurs niższej weterynarji (pomocniczy) mogli w nagłych wypadkach leczyć bydło rogate, konie, świnie etc. Rada Oddziału przedstawia sobie, że byłby to typ „kurschmiedów“ wojskowych.

Inteligientniejsi włościanie, starannie wybrani przez Rady Oddziałów, odbywszy kurs praktyczny w c. k. Akademji weterynarji we Lwowie, po powrocie do domu staliby się dobrodziejstwem dla ludności. Nie tylko bowiem pomagaliby ludności przy zachorowaniu zwierząt domowych, w nagłych wypadkach, za skromnym wynagrodzeniem, ale także stanowiliby wyborny materjał na oglądaczy bydła po gminach wiejskich. Obecnie bowiem weterynarze, rzadko rozsiedleni po miastach powiatowych i większych miasteczkach, wezwani do udzielenia rad w poszczególnych wypadkach żądają tak wygórowanego honorarjum, że przeciętny włościanin nie jest w stanie ich wezwać i zadowala się radą i pomocą znachorów, którzy raczej szkodzą, niż pomagają zwierzęciu“.

Drugi również ważny opiewa:

„Komitet c. k. galicyjskiego Tow. gospodarskiego zechce przy największym Oddziele naszego Towarzystwa utworzyć posadę inspektora rolniczego, którego zadaniem byłoby zwiedzanie gospodarstw poszczególnych członków, udzielanie rad w zakresie prowadzenia gospodarstwa praktycznego, jakoteż prowadzenia rachunków gospodarczych, udzielanie rad co do użycia nawozów sztucznych w poszczególnych gospodarstwach, zastosowanych do jakości gruntu i stosunków klimatycznych, nakoniec udzielanie rad co do sprowadzenia i uprawy odpowiednich gatunków nasion zbóż, roślin strączkowych i okopowych“.

XX. Oddział Pokucki

obejmujący powiaty: Horodenka, Kołomyja, Kossów, Peczeniżyn i Śniatyn.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Dr. Mikołaj Krzysztofowicz.

Zastępca przewodniczącego: Leon kniaź Puzyna.

Członkowie Rady Oddziału: Wiktor Abrahamowicz, Kajetan Agopsowicz, Leszek Cieński, Dr. J. K. Dzianott, Edmund Komar, Eugienjusz Krzysztofowicz, Stanisław Łążyński, Antoni Strzelbicki, Antoni Theodorowicz.

Delegaci na Radę Ogólną: Wiktor Abrahamowicz, Mieczysław Agopsowicz, Edmund Komar, Eugienjusz Krzysztofowicz, Stanisław Łążyński, Mikołaj Łukasiewicz, Antoni Strzelbicki, Antoni Theodorowicz. Zastępcy: Józef Burzyński, Wasyl Łukieńczuk, Mikołaj Mełnyczuk, Emil Mücke.

Delegaci do Komisji licencjonujących:

a) dla okręgu kołomyjskiego: Mieczysław Agopsowicz, Ludwik Piskozub, Antoni Strzelbicki;

b) dla okręgu horodeńskiego: Marjan Krzysztofowicz, Jan Wielowieyski;

c) dla okręgu śniatyńskiego: Bronisław Lis, Józef Pielecki;

d) dla okręgu kossowskiego: Gustaw Fischer, Otton Als.

Personal urzędniczy: sekretarz Ludwik Piskozub.

Działalność.

Rozmiar klęski elementarnej, jaka kraj a szczególnie powiaty w obrębie Oddziału pokuckiego nawiedziła, wyrządzając niepowetowane szkody w zbiorach i w paszach rolnikom średnio i małorolnym — nasuwa poważną obawę braku nasienia do siewu i trudności do wyżywienia inwentarza. Stan ten w znacznej mierze pogarsza dotkliwie dający się czuć brak kredytu, tudzież niewyjaśniona sytuacja polityczna.

Celem niesienia pomocy dotkniętym klęską rolnikom Rada Oddziału zebrała szczegółowe daty z każdej miejscowości, dając obraz wyrządzonych szkód.

Na podstawie tych dat wystosowane zostały memorjały na ręce Ministra skarbu, c. k. Namiestnika i Marszałka krajowego wraz z wykazami, obliczającymi procentowo rozmiar szkód z prośbą o doraźną pomoc.

Kontrolę nad istniejącym w Oddziele materjałem hodowlanym przeprowadzali sekretarz Oddziału p. Ludwik Piskozub i inspektor hodowlany p. Humbert Michelini.

Odniesiono się do niektórych c. k. Starostw w obrębie Oddziału z prośbą o wydanie zarządzeń dla podwładnych organów wykonawczych celem przestrzegania ściślejszego wykonywania ustawy o licencjonowanych buhajach.

Ażeby zachęcić włościan naszego powiatu do starannej hodowli, urządził Oddział przeglądową wystawę bydła, połączoną z premjowaniem, która się odbyła w Śniatynie w d. 28. czerwca 1912 r. Ogólne koszty urządzenia tej wystawy wynosiły kwotę 825 K, którą pokryto subwencją Komitetu Towarzystwa gospodarskiego (600 K), zasiłkami Rad powiatowych w Śniatynie (100 K) i Kołomyi (50 K), wreszcie funduszami własnymi. Bydła spędzono na wystawę ogółem 185 sztuk, a to: 96 krów, 33 jałówek, 24 buhaji, 2 woły i 30 sztuk jałownika.

Przyznano 49 premji, nadto przyznała Komisja dyplom honorowy za kolekcję bydła p. Emilowi Weiselbergerowi, dzierż. dóbr z Załucza nowego, i srebrny medal galic. Towarzystwa gospodarskiego włościaninowi Dmytrowi Ferbejowi z Kniazia. Wystawę tę zwiedził Radca Dworu i c. k. Ministerstwa rolnictwa br. Kadisch i Wiceprezes Tow. gosp. p. Dr. Marjan Lisowiecki.

Wskutek zarządzenia Komitetu odbył się w Kołomyi dnia 13. czerwca 1912 roku targ celem zakupna buhaji stacyjnych w wieku 12—18 miesięcy. Z przyprowadzonych sztuk zakupiono 6, zaś 2 sztuki premjowała Komisja jako dobrze rozwinięte i typowe pod względem rasy.

Nowe połączenia telefoniczne powstały między Kołomyją-Horodenką i Gwoźdźcem, Kułaczkowcami - Rożnowem - Zabłotowem i Śniatynem. Z początkiem 1913 roku utworzona zostanie nowa stacja telefoniczna między Kołomyją a Załuczem n. Prutem.

W miesiącu lutym 1912 r. Rada Oddziału otrzymała za pośrednictwem Komitetu z magazynu wojskowego w Kołomyi 193 q grysu i 35 q pośladu. W miesiącu maju 1912 sprowadziła Rada Oddziału z magazynu wojskowego we Lwowie 67 q grysu i 12 q pośladu. Członkowie Oddziału, nabywając ten grys, płacili połowę ceny, notowanej każdego miesiąca na targu wiedeńskim.

Oddział pokucki odbył szereg posiedzeń w sprawie założyć się mającej w obrębie Oddziału cukrowni współdzielczej, którą uważać należy dla tutejszych właścicieli, dzierżawców tu-

dzież małorolnych właścicieli, uprawiających buraki cukrowe, jako sprawę konieczną i nader korzystną wobec sprzyjających warunków. Akcję dalszą poruczono osobno wybranemu Komitetowi cukrowniczemu, jednak z powodu klęsk elementarnych i niejasnej sytuacji politycznej sprawa tak ważna przewleka się.

Sprawa utworzyć się mającej przez Komitet Spółki handlowo-rolniczej w Kołomyi nie została jeszcze załatwiona z powodu, że zgłoszenie tej Spółki do rejestru handlowego tut. Sądu na podstawie przedłożonych statutów napotkało na pewne trudności z braków formalnych i zasadniczych.

W sprawie udzielenia zezwolenia na większy wywóz cieląt przez handlarzy poza granice kraju, na podstawie urzędowych, żądanych przez c. k. Starostwa opinji w tym kierunku, Rada Oddziału oświadczyła się stanowczo za zabronieniem takiego wywozu, gdyż wywóz cieląt zmniejszyłby w powiatach stan bydła.

Wobec powziętej uchwały Walnego Zebrania członków Oddziału odniesiono się telegraficznie do Prezydjum c. k. Namiestnictwa, powołując się na memorjał, przedłożony J. Ekscellencji Panu Namiestnikowi, a przedstawiający klęski elementarne, zaszłe w powiatach kołomyjskim, horodeńskim i śniatyńskim; Walne Zebranie uchwaliło prosić o wstrzymanie egzekucji podatkowych względnie o zwłokę w opłacaniu podatków.

Na zebraniach członków Oddziału odbywały się także wykłady. I tak Dr. Władysław Kubik ze Lwowa miał odczyt o ogrodnictwie w kraju, zaś instruktor mleczarski Komitetu przemawiał kilkakrotnie w sprawie mleczarstwa.

Z innych czynności Rady Oddzialu należy wspomnieć o wielu wnioskach w kwestjach najżywotniejszych, przedłożonych Komitetowi, oraz o załatwieniu licznych spraw bieżących. Z ważniejszych nadmieniamy, iż przychylnie zaopinjowano dwie nowopowstałe w obrębie Oddziału gorzelnie rolnicze, celem wyznaczenia udziału w kontyngiencie na kampanję 1911/1912.

Opinjowano 10 spraw co do dochodów gospodarstw rolnych mniejszych w odniesieniu do reklamacji wojskowych, gdy rozchodziło się o stwierdzenie, czy reklamowany a do służby czynnej obowiązany jest niezbędnie potrzebny do prowadzenia danego gospodarstwa.

Wreszcie w ośmiu wypadkach wydano opinję co do przymusowych zarządców i ocenicieli większych gospodarstw rolnych i leśnych.

XXI. Oddział Przemyski

obejmujący powiaty: Przemyśl i Dobromil, z siedzibą w Przemyślu.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Dr. Feliks Drużbacki.

Zastępca przewodniczącego: I. Józef Midowicz, II. Adolf Turnau.

Członkowie Rady Oddziału: Andrzej Bartnicki, Dmytro Cymbałko, Dr. Fryderyk Fried, Karol Janecki, Józef Jarzymowski, Józef Jarużelski, Ksawery Jarużelski, Aleksander Prагłowski, Dr. Józef Romanowski, Zygmunt Sroczyński, Juljan Studnicki, Antoni Wołkowicki, Franciszek Żygata.

Delegat Tow. Kółek roln. do Rady Oddziału: Michał Ukleja.

Delegat do Zarządu pow. Kółek roln.: Dr. Józef Romanowski.

Delegaci na Radę Ogólną: Józef Midowicz, Adolf Turnau, Ksawery Jarużelski, Karol Janecki, Aleksander Prагłowski, Zygmunt Sroczyński, Juljan Studnicki. Zastępcy: Andrzej Bartnicki, Mikołaj Duży, Jan Hadło, J. Teila.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Dr. Feliks Drużbacki, zast. Michał Skirka, Gustaw Brubacher, zast. Franciszek Żygata, Adolf Turnau, zast. Jan Pawłucki, J. Kotarski, zast. Stanisław Skalski, Adam Dębicki, zast. Bazyli Fenik, Antoni Wołkowicki, zast. R. Wierzchleyski, Herman Bleicher, zast. Michał Wiśniewski, Franciszek Buktada, zast. Piotr Geisler.

Personal urzędniczy: sekretarz zastępca Feliks Partaczyński.

Działalność.

Wczesne mrozy i ustawiczne deszcze nie pozwoliły zebrać plonów z pola, wskutek czego ogólnie brak paszy.

Badania, przeprowadzone przez Radę Oddziału, wykazały, że większe gospodarstwa folwarczne poniosły przeszło 800.000 K szkody. Co do włościan zebranie dat byłoby bardzo trudne, jednak przypuszczalnie ich szkody wyniosą drugie tyle.

Poza normalną czynnością Oddziału nad podniesieniem chowu bydła zaznaczyć musimy, iż staraniem Rady odbyła się

6. czerwca przeglądowa wystawa koni w Żurawicy, w której wzięło udział 29 gmin. Podczas wystawy tej rozdzielono 23 premji pieniężnych, które wraz z kosztami urządzenia wyniosły przeszło 500 K, na co Rada powiatowa udzieliła 300 K, resztę zaś pokrył Oddział w funduszów własnych.

W porozumieniu z Towarzystwem Kółek rolniczych urządzono naukową wycieczkę mleczarsko-rolniczą pod kierownictwem p. Karola Jakubowskiego do Handzlówki. W wycieczce tej, której koszta w kwocie 245 K pokryła Rada Oddziału, brali udział włościanie z okolic Dubiecka.

Również staraniem Rady Oddziału odbył się w Medyce u pp. Romanowskich kurs dla gospodyń wiejskich, który cieszył się bardzo liczną frekwencją i wydał bardzo piękne rezultaty.

Nad poparciem rolnictwa pracowała Rada Oddziału nie tylko w kierunku zakładania wzorowych gnojowni, lecz także przez pośredniczenie w zakupnie nawozów pomocniczych, nasion i t. p. artykułów, do czego staraniem Oddziału utworzono osobną Spółkę handlowo-rolniczą.

Starano się również o rozkrzewienie sadownictwa, a to przez zakupienie i rozdanie między członków włościan 228 sztuk drzewek i krzewów owocowych. Prócz tego obsadzono drzewami owocowymi 1 km drogi publicznej.

Na Walnych Zebraniach członków omawiano sprawy bieżące; prócz tego odbyły się dwa odczyty, a to Dra Władysława Kubika na temat: „Obecny stan ogrodnictwa w kraju“ — i inspektora hodowlanego Komitetu p. Juljusza Holcera: „O żywieniu bydła w zimie“.

Wreszcie zastępca prezesa p. Adolf Turnau omawiał sprawę asekuracji bydła.

XXII. Oddział Przemyślański

obejmujący powiat Przemyślany, z siedzibą w Przemyślanach.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Roman Tyzenhauz.
Zastępca: Robert Sander.

Radni: Franciszek Bieniasz, Teodor Borys, Stanisław Kędzierski, Konstanty Kołodziej, Marjan Nanowski, Kazimierz Tchórznicki, Włodzimierz Witosławski, Stanisław Wybranowski, Benedykt Ziegelheim.

Delegat Tow. Kółek roln. do Rady Oddziału: Edward Reicher.

Delegat do Zarządu pow. Kółek roln.: ks. Maksym Panasiuk.

Delegaci na Radę Ogólną: Franciszek Bieniasz, Pawło Goj, Adam Treter.

Delegat do Komisji licencjonującej: Konstanty Kołodziej.

Personal urzędniczy: Konstanty Kołodziej.

Działalność.

W powiecie przemyślańskim, jakkolwiek lato i jesień były fatalne, zboża i okopowe rośliny zdołano pozbierać nie źle. Zasiewy jesienne za to bardzo ucierpiały, gdyż nie dało się obsiać wszystkiej oziminy w ilości normalnej, a i ta, co zasiano, nie rokuje wielkich nadziei, gdyż siewy wykonano późno i w ziemię zupełnie mokrą tak, że zasiewy nie dały się dobrze zawlec i wschodzą bardzo słabo. Przestrzeń obsianych ozimin wynosi około 75% obszaru, obsiewanego normalnie.

Stosunki służbowe i rolnicze są dotychczas jeszcze możliwe, choć z każdym rokiem daje się odczuć podrożenie robotnika rolnego i służby gospodarczej. Prócz podwyżki płacy wszystko jest normalne.

Słusznie też Rada Oddziału kładzie nacisk na instytucję premjowania robotników, które odbyło się dnia 25. kwietnia 1912 r. w Przemyślanach.

Premje wynosiły łączną kwotę 550 K; kwota ta składała się z subwencji Komitetu Towarzystwa gospodarskiego w wysokości 300 K, 110 K złożyli chlebodawcy, a 140 K pokrył Oddział z własnych funduszów.

Premji udzielono 11 sługom po 50 K wraz z dyplomami uznania za długoletnią i wierną służbę.

Ważny moment działalności Oddziału stanowiło doglądanie istniejących stacji hodowlanych. Lustracje takie przeprowadzał początkowo sekretarz Oddziału Konstanty Kołodziej, na-

stępnie od 1. września inspektor hodowlany okręgowy Władysław Rożen.

Przy zasiłku Komitetu Towarzystwa gospodarskiego założono w obrębie tutejszego Oddziału pastwisko trwałe na przestrzeni 10 morgów. Nadto przeprowadzono (w Świrzu) porównawczą uprawę 3 gatunków lnu.

Oddział pośredniczył przy zakupnie dla członków Oddziału nasion, nawozów i szczepów owocowych, udzielając wedle możności dość znacznych zniżek dla włościan i mniej zamożnych.

Poza tym załatwiał Oddział wiele spraw bieżących.

XXIII. Oddział Rawski

obejmujący powiat Rawa ruska (sądowe: Rawa ruska, Uhnów i Niemirów), z siedzibą w Rawie ruskiej.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Dr. Leszek Majewski.

Zastępca: Antoni Skibniewski.

Radni: Michał Chwalibiński, Roman Czaykowski, Dmytro Czerwińczak, Karol Kruzenstern, ks. Mikołaj Ośmiałowski, Tytus Siedlecki i Józef Szczerbicki.

Delegaci na Radę Ogólną: Roman Czaykowski, Dmytro Czerwińczak, Tytus Siedlecki, Antoni Skibniewski.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Albert Kaempfe, Wiktor Stanisławski i Teodor Wallak.

Delegaci do Komisji dla zalesień: Dr. Leszek Majewski.

Personal urzędniczy: Antoni Nadolski, sekretarz.

Działalność.

Jakkolwiek są niewątpliwie w Galicji powiaty, które ciężej zostały nawiedzone tegorocznymi klęskami, niż powiat rawski, jednak brak paszy daje się dotkliwie odczuć, zwłaszcza w powiatach sądowych niemirowskim i rawskim, a nadto zaczynają się już okazywać w gorzelniach skutki znacznie podniesionego

dziennego wypędu wódki, spowodowanego psuciem się zmrożonych ziemniaków. Z powodu tego niestosunkowo wielkiego zużycia ziemniaków w pierwszych miesiącach kampanji 1912/13, brak ich na resztę kampanji i, co za tym idzie, brak brahy, który w miesiącach wiosennych z pewnością się zwiększy.

Natomiast o jakiejkolwiek akcji zapomogowej z funduszów rządowych ani słychu, nawet stacje subwencyjnych buhaji i chlewnie zarodowe do tej pory (18. lutego) żadnego grysu nie otrzymały.

Przy podniesieniu hodowli bydła zwraca Rada uwagę szczególniej na stosowanie ustawy o licencjonowaniu buhaji i od 4 już lat zdąża wytrwale do tego, aby ustawa ta była wykonywana, w czym jednakże natrafia na ogromne przeszkody: 1. w niechęci; 2. w pobłażliwości władz, mających obowiązek czuwać nad jej wykonywaniem; 3. w ustawicznych klęskach co do paszy. W ciągu roku 1912 ustaliła Rada Oddziału wynagrodzenie dla utrzymujących buhaje gminne, uzyskała w Wydziale powiatowym przekazanie znajdujących się tam funduszów 4 gmin, na zakupno buhaji i spowodowała wstawienie w budżety gminne kwot, potrzebnych na zakupno buchaji w tych gminach, które ich nie mają.

Prócz hodowli dba Rada szczególnie o podniesienie sadownictwa, w którym to celu założono razem 12 wzorowych sadów oraz obsadzono 1 km drogi z Rawy ruskiej do Hrebennego drzewami owocowymi.

W obrębie działalności Oddziału odbyły się także doświadczenia polowe, w szczególności z uprawą łąk i pastwisk.

Na Walnym Zebraniu i posiedzeniach Rady omawiano sprawy bieżące; podczas Walnego Zebrania odbył się odczyt z działu mleczarstwa, oraz bezpłatne rozlosowanie przez włościan dwóch pługów z fabryki Fröhlicha w Nowym Sączu.

W końcu zaznaczyć musimy, że zmniejszenie ilości członków z 87 na 71 spowodowane zostało wykonaniem uchwały Rady Oddziału, wykreślającej z grona członków te osoby, które miały bardzo znaczne zaległości we wkładkach i sprawami Towarzystwa wogóle zupełnie się nie interesowały.

XXIV. Oddział Rohatyński
obejmujący powiat Rohatyn, z siedzibą w Rohatynie.

Skład Oddziału:

Przewodniczący: Franciszek Biesiadecki z Firlejowa.

Zastępca: Franciszek Miliński.

Radni: Antoni Karczewicz, Stefania Kępliczowa, ks. Adam Małaczyński, Artur hr. Russocki, Klemens Torosiewicz, Michał Turkułł.

Delegaci na Radę Ogólną: Franciszek Miliński, w zastępstwie prezesa jako delegata z urzędu, Artur hr. Russocki, Michał Turkułł.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Ignacy Słabicki, zastępca Marjan Czyżewski.

Personal urzędniczy: sekretarz Apolinary Jamrógiewicz.

Działalność:

Klęska tegoroczna, która nawiedziła kraj, nie ominęła i tutejszego powiatu; mniej ucierpiały gospodarstwa włościańskie, daleko więcej wielka własność. Przepadły zbiory otawy, w przeważnej części owies, a w znacznej bobik, hreczka, proso, miejscami pszenica, ziemniaki i buraki. Tu podnieść musimy, że obszary dworskie z dziwną obojętnością traktują swe interesa; na rozliczne okólniki nasze na 100 obszarów zaledwie kilkanaście a często tylko 1 lub 2 odpisują.

Z akcji w tej mierze podjętej zdamy sprawozdanie w następnym roku.

Łącznie z T-wem S. L. urządzono w kilkunastu gminach szereg wykładów z zakresu rolnictwa i udzielono T-wu S. L. na ten cel znacznej subwencji.

Oddział udzielił również 200 K subwencji dla Komitetu wystawy architektonicznej w Krakowie.

Pragnąc należycie poprzeć hodowlę bydła w naszym okręgu, odnieśliśmy się do Komitetu T-wa gospod. z wnioskiem o założenie trzeciej obory gminnej w rejonie Oddziału, mianowicie w Putiatyńcach. Do założenia tejże przyczyniłby się Oddział dotacją 1000 K.

Oddział pośredniczył w sprowadzaniu dla członków nawozów pomocniczych, nasion roślin pastewnych i innych, wreszcie także i węgla i innych artykułów gospodarczych.

Na posiedzeniu Rady Oddziału zajmowano się żywotnymi sprawami z dziedziny gospodarstwa rolnego, jak niemniej sprawami bieżącymi, przy bardzo licznym udziale członków.

Pragnąc rozwój rolnictwa skierować na odpowiednie tory, postanowiono łącznie z Wydziałem powiatowym kreować w powiecie posadę instruktora powiatowego rolnictwa w r. 1913.

XXV. Oddział Rudecki

obejmujący powiat Rudki, z siedzibą w Rudkach.

Skład Oddziału:

Przewodniczący: Józef Jarzymowski.

Zastępca przewodniczącego: Karol Surówka.

Radni: Biederman Adam, Dżugaj Mateusz, Janko Stefan, Jarzymowski Wojciech, Małaczyński Józef, Pasicki Kazimierz, Popiel Antoni, Rayski Albin, Dr. Al. hr. Skarbek, Śmiałowski Bolesław, Zerygiewicz Wiktor.

Delegat Tow. Kółek roln. do Rady Oddziału: Karol Surówka.

Delegat do Zarządu pow. Kółek roln.: Józef Małaczyński.

Delegaci na Radę Ogólną: ks. Wład. Frydel, Wojciech Jarzymowski, Albin Rayski, Dr. Aleksander hr. Skarbek, K. Surówka.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Tadeusz Zawadzki — zastępcy: Adam Biederman, Michał Orzelski.

Delegaci do Komisji dla zalesień: Józef Jarzymowski i Stefan Janko.

Personal urzędniczy: Kazimierz Maziak, sekretarz.

Działalność:

Wskutek wylewu wód i długotrwałej słoty przepadł w całym powiecie 2-gi zbiór koniczyny i otawy. Nadto na obszarach dworskich zniszczała $^1/_4$ część owsa, jęczmienia i pszenicy jarej, a przymrozki uszkodziły około $^1/_3$ część ziemniaków. De-

legat Komitetu, jako członek pow. Komitetu ratunkowego, zabiegał o przyznanie pomocy gminom najbardziej poszkodowanym. Uzyskano dla tut. powiatu 10 wagonów grysu i 8 wagonów soli. Z wiosną 1913 projektowana jest dalsza akcja zapomogowa w sprawie udzielenia poszkodowanym zbóż jarych do siewu w formie bezprocentowej pożyczki.

Jako najważniejszy moment z działalności Oddziału należy wymienić utworzenie w obrębie naszej działalności, bo w samych Rudkach, zakładu hodowlano-rolniczego, założonego głównie staraniem i funduszami Komitetu. Zakład ten wszedł w życie właściwie już w jesieni, a rozpoczął swą działalność od szerzenia wiedzy między włościanami na zebraniach, które się odbyły w gminach: Podhajczyki, Beńkowa wisznia, Milczyce, Dołobów, Koniuszki siem., Czernichów, Michalewice, Buczały, Pohorce, Chłopy i Tuligłowy przy znacznym udziale przeciętnie po 50 uczestników. Na zebraniach tych kierownik zakładu roln.-hodowl. w Rudkach, p. Tadeusz Zawadzki wykładał o racjonalnym gospodarowaniu oraz o celach zakładu.

Stan objektów hodowlanych zwiększył się 6 stacji subwencyjnych, w czym 4 z dotacji traktatowych tak, że obecnie liczy Oddział tych stacji 33. Wszystkie buhaje są ubezpieczone od ognia w Krakowskim Towarzystwie ubezpieczeń. Zarówno stacje buhaji, jak i wszystkie obory gminne zlustrował w pierwszej połowie roku ubiegłego delegat Oddziału p. Józef Małaczyński, w drugiej zaś połowie przeprowadzał lustracje inspektor hodowlany p. Ludwik Röhrenschef.

Działalność Oddziału w kierunku podniesienia rolnictwa i sadownictwa ograniczała się do rozpowszechniania doborowych odmian. W tym celu dla członków włościan sprowadził Oddział z Komitetu 35 beczek nasienia lnu inflanckiego i pewną ilość koniczyny, korzystając z udzielonego opustu z cen targowych.

Tą samą drogą sprowadził Oddział 696 sztuk drzewek i krzewów owocowych. U p. Józefa Małaczyńskiego w Rudkach założono szkółkę drzew owocowych.

Zresztą na posiedzeniach Rady Oddziału i na Walnym Zebraniu członków zajmował się Oddział najżywotniejszymi kwestjami z dziedziny gospodarstwa rolnego i hodowli bydła, przyczym omawiano szczegółowo cele i zadania zakładu rolniczo-hodowlanego.

XXVI. Oddział Samborski

obejmujący powiaty Sambor, Stary Sambor i Turka (sądowe: Borynia, Łąka, Sambor, Stara sól, Stary Sambor i Turka n. Stryjem), z siedzibą w Samborze.

Skład Oddziału:

Przewodniczący: Wiktor Poten.

Zastępcy: I-y Bolesław Kuśniewicz, II-i Karol Jędrzejowicz.

Radni: Ks. Franciszek Dobrowolski, Wojciech Fremnia, Michał Kwaśniewicz, Antoni Nadybski, Wiktor Smalawski, Jan Sobolewski i Stanisław Stefanowski.

Delegat Tow. Kółek roln. do Rady Oddziału: Ks. Ludwik Bikowski.

Delegat do Zarządu pow. Kółek roln.: Wiktor Smalawski.

Delegaci na Radę Ogólną: Bolesław Kuśniewicz, Antoni Nadybski, Zdzisław Nowosielecki, Stanisław Stefanowski, i Wojciech Ziemniak.

Delegaci do Komisji licencjonującej:
a) dla okręgu samborskiego: Bolesław Kuśniewicz.
b) „ „ łąkowskiego: Wiktor Smalawski.
c) „ „ starosamborskiego: Stanisław Stefanowski.
d) „ „ starosolskiego: Jan Sobolewski.
e) „ „ turczańskiego: ks. Eustachy Kasiurak.
f) „ „ boryniańskiego: ks. Hilary Sołtykiewicz.

Delegaci do Komisji dla zalesień: Wiktor Poten i Stanisław Stefanowski.

Działalność:

Według nadesłanych nam przez Wydziały Rad powiatowych Sambora, Starego Sambora i Turki relacji, tudzież sprawozdań Komitetów ratunkowych z powyższych powiatów, ogólne straty, poniesione przez rolników okręgu z powodu klęsk elementarnych (nie wliczając strat, jakie się jeszcze w konsekwencji okażą na wiosnę i w lecie bieżącego roku 1913), — przenoszą znacznie kwotę trzech miljonów koron. Zawiązane w miastach powiatowych Komitety ratunkowe rozwinęły już

wprawdzie dobroczynną w tej mierze akcję, jednakże pomoc, jaka przewidywana jest ze strony Rządu, wydaje się być tak słabą, iż zadanie Komitetów będzie nadzwyczajnie utrudnione, gdyż straty poniesione tylko w małej cząstce znajdą pokrycie.

Z powodu masowego wychodźctwa ludu wiejskiego do Prus i Ameryki stosunki stały się wprost rozpaczliwe, bo skutkiem emigracji nie tylko cena robocizny i służby wzrosła niemal w trójnasób, lecz odczuwać się nadto daje z każdym dniem coraz większy brak rąk do pracy.

Działalność hodowlana Oddziału polegała na przeprowadzaniu za pośrednictwem sekretarza-lustratora Stanisława Szczepanowskiego częstych lustracji istniejących stacji hodowlanych. Jako przeszkody postępu hodowli uważać musimy niestosowanie się do ustawy o licencjonowaniu buhaji. Ze sprawozdań, nadesłanych w ciągu roku 1912 przez delegatów do Komisji licencjonujących w 6 okręgach sądów pow., dowiedzieć się można, że wykonywanie przepisów ustawy hodowlanej, zwłaszcza co do utrzymywania przez gminy buhaji licencjonowanych, bardzo wiele pozostawia do życzenia, gdyż istotnie jest jeszcze we wszystkich okręgach wiele gmin, które ani jednego buhaja licencjonowanego nie mają.

Sprawa zakładania małych stawów nie postąpiła u nas ani kroku naprzód. Po ukończeniu robót regulacyjnych od Kornalowic do Starego Sambora należałoby przeprowadzić zarybienie, z czego odnieśćby mógł okręg ogromne korzyści, jeśli się nadmieni, że cena 1 kg ryb podniosła się w r. 1912 do 5 K.

W kierunku rolniczym pracował Oddział głównie na drodze dostarczania członkom nawozów pomocniczych. tudzież nasion roślin pastewnych i przemysłowych.

Do działalnoścl Oddziału należy także popieranie pszczelnictwa, a to na drodze zakładania pasiek wzorowych.

Jedno z Walnych Zebrań urozmaicone było wykładem lekarza weterynarji p. Jana Tabaczyńskiego na temat o środkach zwalczania gruźlicy u bydła.

Poza tym załatwiał Oddział różnorakie sprawy bieżące.

XXVII. Oddział Sanocki

obejmujący powiaty Sanok i część Brzozowa (okręg sądu pow. Brzozów), z siedzibą w Sanoku.

Skład Oddziału:

Przewodniczący: Jan Wiktor.

Zastępca: Kazimierz Jachimowski.

Radni: Ks. Wojciech Dobrowolski, Władysław Grotowski, Juljusz Koźma, Karol Łępkowski, Władysław Morawski, Bronisław Nowosielecki, Tadeusz Poźniak, Kazimierz Rodkiewicz, Tadeusz Strzelecki, Henryk Tchórznicki, Michał Tutak, Mieczysław Urbański.

Delegaci na Radę Ogólną: Dr. Stanisław Nowosielecki, Kazimierz Ostaszewski, Kazimierz Rodkiewicz, Mieczysław Urbański.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Teofil Kondyjowski, Zdzisław Kwolewski, Tadeusz Poźniak, Henryk Tchórznicki.

Personal urzędniczy: Kazimierz Rodkiewicz, Franciszek Moskal.

Działalność:

Oddział nasz nawiedziła, jak zresztą kraj cały, klęska słoty i wczesnych przymrozków. Skutkiem tejże zboże jare przepadło w $^3/_4$, ozime w $^1/_4$ części. Siana i koniczu zebrano tylko pierwsze pokosy, — reszta zgniła. Zarówno więc ziarna na zasiew jak i paszy dla bydła niesłychany brak.

Celem złagodzenia skutków klęski elementarnej zwróciliśmy się do kompetentnych władz o udzielenie bezprocentowych pożyczek, tudzież o dostarczenie zboża do siewu i paszy treściwej. Starania nasze jednak po części tylko zostały uwzględnione, reszta zależy od decyzji dotyczących władz.

Postanowiono sprowadzić na rachunek członków potrzebne do siewu nasiona zbóż jarych tj. żyta, pszenicy, owsa i jęczmienia, tudzież koniczu czerwonego.

Bardzo przykro przedstawiała się także druga sprawa, a to sprawa robocizny. Wskutek emigracji do Ameryki, tudzież zmiany stosunków społecznych na korzyść włościan, kwestja robotnicza stała się wprost niemożliwą, robotnika nawet za wygóro-

wane wynagrodzenie nie można było dostać. Cena robotnika na dniówkę dochodziła do 4 K, a przy akordzie do 5 K. Nie lepiej przedstawia się rzecz ze służbą, której mimo daleko idących ustępstw ze strony pracodawców, nigdzie znaleść nie można. N. p. fornalowi płaci się do 190 K i wikt, a jeśli żonaty, 120 K i ordynarję.

Najgorzej jest ze służbą żeńską, ponieważ dziewek folwarcznych nawet za niewiedzieć jaką zapłatą nie dostanie; — w najlepszym już razie godzą się miesięcznie, a nie rocznie.

Nie pomoże tu nic i projektowane premjowanie służby, gdyż teraźniejsza służba prawie dorywcza, wcale nie zasługuje na premjowanie. Trudno dzisiaj utrzymać kogoś dłużej niż rok, w danym zaś razie wynagrodzenie wynosi tyle, że premjowanie okazuje się już zbyteczne.

Do tych przykrył stosunków gospodarczych przyczyniał się także brak dróg. Z powodu niezwykle długiej słoty, wszystkie drogi zostały uszkodzone tak, że doprowadzenie ich do należytego stanu w tym roku wymaga o wiele znaczniejszych wkładów, niż w latach poprzednich.

Gdy zaś konserwacja dróg odbywa się teraz za gotówkę, a nie dość na tym, że robocizna niestosunkowo dużo kosztuje, to jeszcze wskutek odpisu podatków dochody z dodatków drogowych nie wpłyną w potrzebnej wysokości, mała jest więc nadzieja, aby nasze drogi rychło wróciły do normalnego stanu.

Na tym tle trudno było rozwinąć szerszą działalność. Starano się jednakże rozwijać ją wedle możności, a więc przedewszystkim przeprowadzono lustrację wszystkich obór zarodowych gminnych, stacji buhaji subwencyjnych, owczarni zarodowych, stacji tryków i chlewni zarodowych, założonych w tutejszym Oddziele. Lustracje te przeprowadzał lustrator Oddziału p. Kazimerz Rodkiewicz w czasie od 1. stycznia do 1. lipca 1912 r.

Oddział dokładał starań około utrzymania hodowli bydła na tej wysokości, z jakiej Sanockie oddawna słynie. Przyznajemy, że gdzieniegdzie są jeszcze i pewne braki w tym kierunku, ale zarazem wierzymy, iż przez ustanowienie lustratora hodowlanego chów bydła u nas wnet już nic nie będzie pozostawiał do życzenia.

Odbyty w Sanoku 20. czerwca 1912 jarmark na buhaje rozpłodowe dał dowód, iż na tym polu zdziałaliśmy tyle, ile w obecnych ciężkich warunkach zdziałać było można.

Nieurodzaj, klęska, a głównie coraz większy brak służby, którąby chciała dobrze chodzić około bydła, oto są przyczyny, które naturalnie tamować muszą rozwój tej najważniejszej gałęzi gospodarczej.

Nie zapominano również i o działalności w zakresie podniesienia rolnictwa; i tak przeprowadzono cały szereg doświadczeń polowych z uprawą zbóż, ziemniaków, łąk i pastwisk, urządzając je u włościan własnym kosztem. O gospodarstwie włościańskim miał inspektor hodowlany i sekretarz Oddziału p. Kazimierz Rodkiewicz wykład w Bażanówce przy udziale około 80 uczestników.

Do działalności, mającej na celu podniesienie rolnictwa, zaliczyć także musimy i pośrednictwo w zakupywaniu nawozów pomocniczych, oraz nasion odmian szlachetnych.

Pracowano również nad krzewieniem sadownictwa; założono 6 sadów włościańskich wzorowych i 4 sady na obszarach dworskich i przeszczepiono 45 starych drzew owocowych; wreszcie założono 3 pasieki wzorowe.

Walne Zgromadzenia były zawsze bardzo ożywione i liczne, a szczególnie z pośród włościan było wielu uczestników, którzy widząc swój własny interes w zjednoczeniu się z Towarzystwem gospodarskim, w stosunkowo znacznej liczbie przystąpili w charakterze członków.

XXVIII. Oddział Stanisławowski

obejmujący powiaty Stanisławów i Bohorodczany, z siedzibą w Stanisławowie.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Mieczysław Brykczyński.

Zastępca: Stanisław Pieniążek.

Radni: Burzyński Tadeusz, Dzieduszycki hr. Władysław, Jaroszyński Marjan, Mencel Karol, Winniczuk Łazarz.

Delegat Tow. Kółek roln. do Rady Oddziału: Sigmund Józef.

Delegat do Zarządu pow. Kółek roln.: Pieniążek Stanisław.

Delegaci na Radę ogólną: Burzyński Tad., Dragańczuk Dmytro, Władysław hr. Dzieduszycki, Jacyszyn Aleks., Jaroszyński Marjan, Pieniążek Stanisław.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Smulski Władysław.

Personal urzędniczy: Sekretarz-lustrator Smulski Władysław.

Działalność.

Opady deszczowe, przez całą jesień trwające, spowodowały zniszczenie wszelkiej paszy, w tym czasie do zbioru przypadającej. Stąd okazał się już z końcem roku brak paszy, skutkiem czego nastąpiła wyprzedaż bydła po nizkich cenach. Dla gmin najbardziej zagrożonych i dla obór zarodowych udzielono z zapomogi rządowej bezpłatnie soli i 40 wagonów grysu po zniżonej cenie.

Owsy i częścią jęczmiona zrosły i zgniły w polu, brak na zasiew okaże się z wiosną w znacznej mierze.

Ziemniaki wykopane w mokry czas gniją w kopcach, a $^1/_{10}$ część zbioru tychże pozostała w ziemi z powodu mrozów.

Zasiewy pod zimę z powodu mokra tylko w małej części dokonano, dla reszty przygotowanego pola potrzeba do wiosennych zasiewów owsa, jęczmienia i pszenicy jarej. Rada Oddziału zwróciła się przeto do Komitetu Tow. gosp. z prośbą o stworzenie przy Oddziele magazynu dla rozsprzedaży zboża do zasiewów wiosennych lub wprowadzenie w życie założonej Spółki handlowo-rolniczej.

Z powodu sezonowej emigracji na roboty do Prus brak robotnika wogóle. Służby również brak z powodu wielkiego rozleniwienia i rozpolitykowania się uboższej ludności, a ponadto znacznego popytu za dobrą cenę do regulacji rzek, robót kolejowych i fabrycznych w Haliczu i Stanisławowie.

Nawet mniejsze gospodarstwa włościańskie pozostają bez służby męskiej i żeńskiej, nie mogąc dostać parobka ani dziewki mimo ofiarowania 200 a nawet 300 K rocznie.

Biuro powiatowe pośrednictwa pracy w Stanisławowie jest koniecznie potrzebne. W tej sprawie odniesiono się osobnym wnioskiem do Komitetu.

Z działalności oświatowej Oddziału należy wspomnieć o kursie nauki sadzenia i pielęgnowana drzew, który urządzono w gminie Wołczków przez 6 dni na wiosnę 1912 r.

Koszty urządzenia tego kursu, a mianowicie zakupno 50 drzewek, przyborów etc., utrzymanie uczestników i wynagrodzenie prelegienta wynosiły 130 K 50 h, które pokryto z subwencji Rady pow. (50 K), gminy (50 K 50 h) i Oddziału (30 K).

Kursem kierował Józef Such, naczelnik gminy.

Prelegient Jakób Robinson, inspektor plantacji miejskich w Stanisławowie, wykładał o znaczeniu sadów, o sposobie sadzenia i pielęgnowania drzew, przechowywaniu owoców, następnie z uczestnikami przeprowadził praktycznie wysadzenie 50 drzewek w sadzie gminnym.

Popierano również sadownictwo przez rozdawnictwo drzewek i krzewów owocowych. Prócz tego założono jeden wzorowy sad włościański i jeden sad gminny.

Na polu rolniczym pracował Oddział, przeprowadzając doświadczenia polowe. I tak w majątku p. Eweliny Szeparowiczowej w Kołodziejówce, przeprowadzono z inicjatywy Oddziału doświadczenie z uprawą 3 gatunków lnu, a mianowicie rygskiego, pernawskiego i krimskiego.

Założono jedną gnojownię wzorową włościańską.

Prócz tego Oddział pośredniczył w sprowadzeniu doborowych nasion, których zakupiono za kwotę 1306 K.

Chów bydła rogatego ze względu na bardzo korzystne warunki sprzedaży mleka i wogóle nabiału, jakoteż i bydła rzeźnego, ma dla ludności rolniczej tutejszego powiatu znaczenie szczególnie doniosłe. Stąd też do najważniejszych spraw, którymi się Oddział zajmował, należały sprawy hodowlane, tyczące się zatym podniesienia hodowli bydła i nierogacizny. Ważne znaczenie przypisuje Oddział należytemu funkcjonowaniu istniejących stacji hodowlanych, które też wielokrotnie kontrolował tak za pośrednictwem swego sekretarza, jak i inspektora hodowlanego.

Za pośrednictwem Wydziału powiatowego postarano się, iż gminy Hanusowce i Meducha zakupiły buhaje z bezprocentowej pożyczki krajowej, gminy zaś Drohomirczany, Dorohów i Pacyków wstawiły do swoich budżetów subwencje na utrzymanie buhaji. Odniesiono się do c. k. Starostwa o zakaz uży-

wania nielicencjonowanych buhaji, a nie przestrzegających ustawy karano.

Wspólnie ze sprawą powyższą starano się również stworzyć odpowiednie podstawy hodowli bydła, a to opierając się na wychowie pastwiskowym. W tym celu założono pod Stanisławowem dwa większe pastwiska trwałe, racjonalnie zagospodarowane.

Przedmiotem obrad Walnych Zebrań Członków Oddziału były najżywotniejsze kwestje z zakresu gospodarstwa wiejskiego, w szczególności uprawa lnu, zapewnienie więźni do robót polnych, używanie klaczy rządowych do rozpłodu, założenie Spółki handlowo-rolniczej itp., wszystko na podstawie szczegółowo opracowanych referatów.

Z załatwień innych wspomnieć musimy, że wyjednano u Władz kolejowych urządzenie nowej rampy ładunkowej na stacji kolejowej w Dubowcach, która z dniem 1. stycznia 1913 oddana zostanie do użytku.

XXIX. Oddział Stryjsko-Żydaczowski

obejmujący powiaty: Stryj, Żydaczów i Skole, (sądowe: Mikołajów, Skole, Stryj i Żydaczów), z siedzibą w Stryju.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Juljan br. Brunicki.

Zastępcy: Edmund hr. Dzieduszycki i ks. Piotr Szankowski.

Radni: Berezowska Romana, Stan. Dzierzbicki, Adam Onyszkiewicz, Wład. Siemianowski, Ks. R. Szeparowicz, Bolesław Widajewicz, Wincenty Zacharyów; zastępcy: Ks. J. Halkiewicz, Jan Hoch, Jan Makowicz, Wł. Polański, Ks. Wł. Potuczko, Jan Saga, Iwan Wolicki.

Delegat Tow. Kółek roln. do Rady Oddziału: Radca sądu w Żurawnie Stan. Orski.

Delegaci na Radę ogólną: Bernyk Andrzej, Deresz Petro, Dzierzbicki Stanisław, Onyszkiewicz Adam, Ostasz Michał, Polański Władysław, Reif Wincenty, Siemianowski Wład., Skobłyk Paweł, Szlezak Maksymiljan, Widajewicz Bolesław, Zawadzki Ludwik, Zacharyów Innocenty, Zaleski Ksawery; za-

stępcy: Dyba Onufry, Hoch Jan, Ks. Jaworski Stefan, Korzenny Leopold, Lachowicz Józef, Nykołyszyn Michał, Windisch Józef, Załuski Marceli.

Delegaci do Komisji licencjonującej buhaje na okręg Skole-Stryj: p. Stanisław Dzierzbicki, kier. szkoły rolniczej w Bereżnicy i p. Innocenty Zacharyów, kier. szkoły w Dulibach; na okręg żurawieński: pp. Jan i Józef Windisch w Kornelówce; na okręg mikołajowski: p. Mikołaj Czuczman, weterynarz w Mikołajowie i p. Mikołaj Greszczuk w Czernicy; na okręg żydaczowski: p. Marceli Junosza Załuski, wł. realn. w Iwanowcach i p. Andrzej Hywel w Żydaczowie.

Personal urzędniczy: Kazimierz Polański, instruktor hodowli i rolnictwa, Józef Waltz, sekretarz Oddziału.

Sprawy ogólne.

Ruch członków w tym roku był zupełnie normalny, podobnie jak w latach poprzednich; z końcem grudnia wykaz nasz obejmuje 684 członków (honorowych 1, kobiet 15). Ilość ta na rok 1913 zmieni się jednak znacznie wskutek zgłoszonych kilkunastu wystąpień i wykreślenia tych wszystkich, którzy wkładek swoich za rok 1912 nie uiścili.

Walnych zebrań członków Oddziału odbyło się w r. 1912 dwa, a to 14. lutego i 11. lipca, posiedzeń Rady Oddziału 5.

Na posiedzeniach zajmowano się najżywotniejszymi kwestjami z dziedziny gospodarstwa rolnego i załatwieniem spraw bieżących, zawsze przy znacznym udziale i zainteresowaniu uczestników.

W myśl uchwały Walnego Zebrania z dnia 14. lutego 1912 wypłaciliśmy szkole gospodyń w Podzamczu jednorazową subwencję w kwocie 200 K, a jako nagrody dla pilnych uczenic daliśmy nasiona i narzędzia ogrodowe za ogólną sumę 100 K.

Uchwalonego stypendjum w kwocie sto koron dla uczenicy tej szkoły, córki członka Oddziału, nie wypłaciliśmy, ponieważ kurs w tym roku się nie odbywa.

Oddział nasz stracił w roku sprawozdawczym przez śmierć trzech długoletnich członków, a to ubyli nam: ś. p. Józef Benz z Kijowa, Jac Prociów z Dzieduszyc i Albert Seelieb, właść. dóbr w Obłażnicy.

Sprawy różne załatwialiśmy na życzenie członków, Komitetu, władz rozmaitych, — wydawaliśmy opinje w kilku spra-

wach reklamacyjnych wojskowych, w sprawach korczunków, wnieśliśmy podanie do Wydziału powiatowego w Żydaczowie o rekonstrukcję drogi z Juseptycz do Rudy i t. d.

Manipulację biurową prowadzono jak w latach ubiegłych, osobno dla działu administracyjnego, a osobno dla handlowego. Protokół podawczy wykazuje 938 pozycji.

Instruktor.

Komitet Towarzystwa otworzył w tym roku kilkanaście posad inspektorów hodowlanych, — na okręg naszego Oddziału mianowany został nasz instruktor p. Kazimierz Polański, który z d. 1. września przeszedł na etat Komitetu.

Kontrola obór zarodowych, stacji buhaji, chlewni i t. d. była wykonywana bardzo często, w niektórych miejscowościach po kilkanaście razy; sprawozdanie z lustracji podawaliśmy zawsze w okólnikach.

Wykłady i kursy.

W czasie od 19. do 24. lutego 1912 urządziliśmy w Stryju kurs położniczy dla dozorców bydła. Prelegientami byli p. Humbert Michelini, lekarz weterynarji, który kurs prowadził, i instruktor p. Kazimierz Polański, który miał wykłady z zakresu hodowli ogólnej, o wychowaniu cieląt, o karmieniu krów i t. d. Uczestników wszystkich było 18, z tego dwu z powiatu dolińskiego. Jako premje rozdano uczestnikom sondy, hegary, książki i t. p.

Na kurs uprawy łąk i pastwisk, urządzony staraniem Komitetu we Lwowie, zgłosiło się z naszego Oddziału trzech członków, a to p. p. Sienkiewicz z Derżowa, Wesołowski z Sokołowa i Zawadzki z Daszawy; ci zostali przyjęci i wzięli udział w kursie.

Sprawy hodowlane.

Targ na buhaje urządzony został w Stryju w dniu 23. maja 1912. Spędzono razem sztuk 129, z tego 7 krów a 122 buhaji, a to 120 sztuk z powiatu Stryj-Żydaczów, 5 szt. z pow. dolińskiego, 2 szt. z powiatu drohobyckiego, 2 szt. z pow. rohatyńskiego. Zakupiono ogółem na stacje Towarzystwa i traktatowe 21 buhaji, z tego dla Oddziału Stryj-Żydaczów 11. — Premjo-

wano 4 sztuki, 2 z pow. stryjskiego, 1 z drohobyckiego, 1 z rohatyńskiego.

Stan ogólny stacji buhaji wynosił (zestawiony według powiatów politycznych):

Stryj: 4 pełnej krwi simment. i 11 pół krwi simment. zwykłych, — 6 pół krwi traktatowych. Skole: 6 pół krwi simment. zwykłych i 5 pół krwi simment. traktatowych. Żydaczów: 3 pełnej krwi simment., 17 pół krwi zwykłych i 13 traktatowych. Razem przeto 7 pełnej krwi. 34 stacji z buhajami pół krwi i 24 z funduszów traktatowych Wydziału krajowego. Z końcem roku mieliśmy nieobsadzonych 11 stacji.

Mamy przyobiecane utworzenie kilku stacji buhaji pełnej krwi, lecz mimo kilkakrotnych z naszej strony urgensów nie otrzymaliśmy z Komitetu żadnej stanowczej odpowiedzi z powodu braku buhaji.

W tym roku nie została utworzona w naszym Oddziele żadna nowa obora zarodowa gminna, mamy jednak nadzieję, że w roku 1913 utworzona zostanie nowa obora zarodowa gminna w Antoniówce (Jajkowcach), dokąd daliśmy już w tym roku buhaja pełnej krwi.

Obora zarodowa gminna w Dobrzanach zostaje z polecenia Komitetu automatycznie zwijana, nie będzie się więc dawało żadnych nowych sztuk, a sztuki obowiązkowo oddawane będzie się umieszczać po innych oborach.

Uzyskaliśmy w tym roku w grudniu dwie nowe stacje ogierów, a to dla Daszawy i Adamówki, tak więc mamy razem obecnie pięć stacji; stacje w Pczanach, Czernicy i Manastercu funkcjonują zupełnie poprawnie.

W roku bieżącym powstała większa ilość chlewni w stosunku do innych lat, ponieważ Komitet dawał chlewni po jednej losze, więc i większą ilość podań można było uwzględnić, aniżeli w latach poprzednich. Stan chlewni jest przy kontrolach zwykle zadowalniający, jednak sztuk obowiązkowych oddają nam stosunkowo bardzo mało, gdyż utrzymujący wolą je spłacać i zawsze znajdzie się jakiś mniej lub więcej ważny powód do spłaty. Na przyszłość jednak kontrola chlewni będzie bardzo obostrzona i tylko w rzeczywiście wyjątkowych wypadkach zezwoli się na spłatę.

Hodowla drobiu nie wzbudziła w tym roku większego zainteresowania wśród naszych członków, wskutek słoty i zi-

mna w lecie i jesienią; niemożność zebrania plonu, niepewność, czy starczy zboża na wyżywienie ludzi, to wszystko wstrzymywało od wnoszenia podań i starania się o drób. Z drugiej strony sztuki obowiązkowe, zgłoszone do oddania, nie mogły być z wielu stron dostawione z powodu złych dróg. Mamy nadzieję, że w roku przyszłym stosunki się poprawią i będziemy mogli tę gałąź hodowli podnosić i dalej rozwijać.

Sprawy hodowlane ogólne: Jedną z najważniejszych czynności w tym roku było urządzenie miejscowego pokazu bydła w Daszawie d. 24/6. Na pokaz ten spędzono około 300 sztuk bydła z 17 gmin powiatu stryjskiego i żydaczowskiego, a przedstawione bydło okazało, jak wysoko postąpiła u nas hodowla w latach ostatnich i że fundusze, użyte na cele hodowlane, nie poszły na marne. Komisja premjująca, złożona z pp. Juljana br. Brunickiego jako przewodniczącego Oddziału, Kazimierza Polańskiego z mocy swego urzędu jako instruktora Oddziału, Stanisława Dzierzbickiego, dyrektora szkoły rolniczej w Bereżnicy, Michała Matuszewskiego, c. k. weterynarza powiat. w Stryju, Marcelego Junosza Załuskiego, właśc. realn. w Iwanowcach i Andrija Bernyka, gospodarza z Lisiatycz, po najdokładniejszym oglądnięciu wszystkich spędzonych sztuk przyznała zgodnie hodowcom, których sztuki były najodpowiedniej utrzymane, premje jużto w listach pochwalnych i medalach brązowych, jużto w narzędziach rolniczych. Ogółem przyznano wystawcom 7 medali bronzowych, 10 listów pochwalnych, 3 planety, 2 pługi z koleśnicami, 2 pługi bez koleśnic, 12 sond, 11 hegarów, 8 trokarów i 14 skopców.

Pokaz ten zaszczycili swoją obecnością delegat c. k. Ministerstwa rolnictwa i pp. wiceprezesi Komitetu Towarzystwa gospodarskiego, którzy ze swej strony nie szczędzili słów uznania dla hodowców za tak piękne i starannie utrzymywane bydło, a wyrazem tego uznania było przyrzeczenie powiększenia ilości stacji buhaji pełnej krwi.

Z innych spraw, załatwianych przez nas, było pośredniczenie w uzyskaniu certyfikatów na przewóz bydła, pomoc przy sprzedaży buhaji i t. d.

Sprawy rolnicze.

Na wiosnę i w lecie b. r. rozdaliśmy między naszych członków większe ilości zboża i nasion pastewnych, i tak: wyda-

liśmy 664 kg owsa tatrzańskiego, 287 kg jęczmienia czwórniaka, 276 kg ziemniaków, 311 kg żyta jarego, 3 kg żyta ozimego 171 kg pszenicy jarej, 16 kg pszenicy ozimej, 30 kg buraków pastewnych, 51 kg końskiego zębu, 61 kg lnu pernawskiego, 398 pakietów nasion roślin pastewnych.

W jesieni pośredniczyliśmy w sprzedaży zboża nasiennego i tak sprzedaliśmy pomiędzy naszych członków 2.800 kg żyta szlansztedzkiego i 1.250 kg pszenicy grodkowickiej.

Na wiosnę b. r. przeprowadzaliśmy w dalszym ciągu doświadczenia nawozowe, zaczęte w r. ubiegłym, a to u J. br. Brunickiego w Podhorcach z kainitowaniem koniczyny i wapnowaniem pod jęczmień. U włościan w Daszawie, Dobrzanach, Jajkowcach, Lisiatyczach, Lubszy, Łowczycach i Orawie przeprowadziliśmy razem 11 prób z żużlami, nadfosforanem amoniakalnym, solą potasową, kainitem i saletrą. — Sprawozdań z wyników otrzymaliśmy dotychczas pięć i zdaje się więcej nie otrzymamy, gdyż tegoroczna, od sierpnia prawie nieustająca słota uniemożliwiła wprost w niektórych miejscowościach zebranie plonu. W jesieni odnieśliśmy się do stacji chemiczno-rolniczej w Dublanach o przeprowadzenie w naszym Oddziele kilku większych doświadczeń polowych z nawożeniem oziminy w tutejszej większej własności, próby te jednak — zdaje się — nigdzie nie zostały przeprowadzone, bo ciągła słota uniemożliwiła wprost rozpoczęcie jakichkolwiek robót w polu.

Zamierzonych doświadczeń z wapnowaniem roli nie mogliśmy przeprowadzić wobec braku zgłoszeń, zdaje się skutkiem niepogody.

W tym roku zbudowana została jedna wzorowa gnojownia u Michała Majocha w Pobereżu, subwencja w kwocie 150 K została wypłacona po zbadaniu gnojowni przez insp. p. Polańskiego; uzyskaliśmy też jedną subwencję dla Jurka Watyłyka z Adamówki, gnojownia jednak będzie budowana dopiero w roku przyszłym.

W tym roku udzielił nam Komitet 1.000 K na premjowanie najlepszych budynków stajennych, względnie na poprawę dość odpowiednich w Oddziele. — Podania wniesione oddaliśmy p. insp. Polańskiemu do zbadania i następnie na posiedzeniu Rady Oddziału uchwalono udzielić premji następującym gospodarzom: Jaciowi Halij z Daszawy i Hryniowi Granas ze Stryhaniec po 250 K na wybudowanie wzorowej gnojowni przy

istniejących już wzorowych stajniach, Semkowi Ławryś z Żurawna i Michałowi Majosze z Pobereża po 150 K, a to Ławrysiowi na poprawę stajni, Majosze zaś na wybudowanie wzorowego chlewu, Ołeksie Ławrysiowi z Manasterca i Wasylowi Kuchar z Uherska po 100 K na poprawę stajni.

Sadownictwo.

Staraniem Komitetu urządzony został w Stryju na wiosnę b. r. kurs przeszczepiania dla nauczycieli szkół ludowych; kurs trwał trzy dni, a brało w nim udział około 20 nauczycieli.

Drzewek owocowych dostarczaliśmy jak w latach ubiegłych na podstawie podań, wnoszonych na nasze ręce do Komitetu Towarzystwa. Razem dostarczyliśmy 409 jabłoni, 138 grusz, 82 śliw, 47 czereśni i wiśni, 60 agrestów, 11 porzeczek.

Sady wzorowe: zgłoszono 6, założono 3.

Przeszczepianie drzew owocowych prowadziło w tym roku tylko dwóch kierowników, a to p. Atamańczuk z Siechowa i p. Kotowicz z Hnizdyczowa; przeszczepiono razem 299 drzew owocowych.

Nasiona warzywne, zakupione z części subwencji, otrzymanej od Komitetu, rozdaliśmy między naszych członków w ilości razem 1630 pakietów. Przyczynia się to bardzo do rozpowszechnienia nowych doborowych odmian, a tym samym do podniesienia uprawy warzyw.

Sprawy handlowe.

Rok miniony był dla naszego działu handlowego prawie normalny, tylko w dziale nawozowym ruch był trochę słabszy przy sprzedaży cząstkowej, gdyż bezustanna słota w jesieni uniemożliwiła wykonywanie jakichkolwiek robót w polu, a więc i zapotrzebowanie nawozów było stosunkowo mniejsze, aniżeli w latach poprzednich.

Sprzedaż w poszczególnych działach przedstawia się następująco:

Maszyny rolnicze sprzedaliśmy tego roku:

siewników	sztuk	1
trjer do czyszczenia zboża .	„	1
kopaczek do ziemniaków . .	„	1
kultywatorów	„	5
pługów dwuskibowców . .	„	1

młocarń rozmaitych . .	sztuk	10
młynków do czyszczenia zboża .	„	20
krajaczy do buraków . .	„	2
sieczkarń rozmaitych . .	„	11
pługów wyrobu braci Fröhlich .	„	576
koleśnic do nich . . .	„	31
prasy i młynków do owoców .	„	3

prócz tego rozmaite drobne narzędzia, jak siatki druciane, wagi decymalne, węże gumowe i parciane, pasy skórzane, narzędzia ogrodowe, skopce i t. d.

Nawozów sztucznych dostarczyliśmy w tym roku następujące ilości:

żużli Thomasa	2391	q
nadfosforanu amoniakalnego . . .	1107	„
nadfosforanu amoniakalno-potasowego . .	300	„
nadfosforanu mineralnego	100	„
mączki kostnej roztworzonej . . .	185	„
kainitu kałuskiego	577	„
siarkanu potasu	171	„
saletry chilijskiej	35	„
wapna nawozowego	1548	„

Grysu pszennego dostarczyliśmy w ciągu roku 65 q z młynów w Wierczanach, z magazynów wojskowych 183 q grysu i 45 q kopichu, melasy 158 q, makucha słonecznikowego 99 q.

Węgle kamienne dostarczyliśmy dla kilku naszych odbiorców w ilości 1525 q, zaś koksu 250 q.

Pożywki Bauera dostarczyliśmy w ciągu roku 387 beczek, po 50 kg brutto, i 138 kamionek kwasu siarkowego, po 50 kg netto.

Nasion rozmaitych sprzedaliśmy mniej więcej te same ilości, jak w latach poprzednich, i tak:

koniczyny czerwonej	14752	kg
„ białej	266	„
„ szwedzkiej	235	„
lucerny francuskiej	488	„
„ chmielowej	12	„
seradeli, inkarnatki, komonicy . .	3043	„
tymotki krajowej najlepszej . . .	1754	„
rajgrasów i innych traw . . .	2763	„
wyki, łubinu, grochu, bobiku . . .	10600	„

buraków pastewnych mamutów czerwon.	2923	kg
„ „ ekendorfskich żółtych	553	„
„ „ półcukrowych .	502	„
marchwi pastewnych	42	„
brukwi pastewnej golmkowskiej . .	56	„
rzepy ściernianki	33	„
końskiego zębu	5901	„
moharu sorgha, szporku . . .	600	„
arbuzów pastewnych polnych . .	9	„
lnu pernawskiego	6720	„
kapusty przeważnie brunszwickiej . .	147	„
marchwi przeważnie nantejskiej . .	69	„
pietruszki cukrowej i zimowej . .	64	„
buraków ćwikłowych egipskich i długich.	323	„
rzodkiewki i rzodkwi	50	„
sałat rozmaitych, rzeżuchy itd. . .	62	„
ogórków rozmaitych	59	„
fasoli, grochu, bobu	255	„
cebuli na siankę	24	„

Uchwałą Walnego Zebrania członków z 11/7 1912 został dział handlowy, prowadzony dotychczas przy Oddziele, przemieniony na spółkę handlowo-rolniczą, na rachunek której prowadzimy już od 1/11 1912 pewne części działu handlowego, jak karmy rozmaite itd. — zaś od d. 1/1 1913 będzie prowadzić Spółka wszelkie czynności handlowe, dotychczas przez nas prowadzone, a więc sprzedaż nasion, nawozów, maszyn rolniczych, karm itd.

Stosunki robotnicze i służbowe.

Stosunki te z roku na rok są gorsze; w ubiegłym roku fatalna pogoda, uniemożliwiająca normalne wykonanie robót, wytwarzająca współzawodnictwo nieustanne między pracodawcami, przyczyniła się w najwyższym stopniu do dalszego pogorszenia. Strejku ani cichego ani jawnego prawie nie było, gdyż zarobki — o ile je pogoda umożliwiała — były dla robotników znakomite. Emigracja sezonowa z okolic tutejszych wzrasta powoli, choć wracający twierdzą, iż tu na miejscu mają nie o wiele gorsze warunki pracy, niż na Saksach.

Próby sprowadzenia sezonowców obcych nie ze wszystkim się udały i niektórzy pracodawcy powracają do robotników miejscowych lub wschodnio-galicyjskich.

Klęski gospodarcze i akcja w tej mierze.

W tym kierunku rok miniony zaliczyć należy do najgorszych, jakie były w ostatnich dziesiątkach lat. Począwszy od nagłej zmiany pogody w kwietniu, kóra na parę tygodni spóźniła roboty wiosenne i spowodowała wielkie szkody w niżej położonych gruntach przez zalew lodowy, aż do późnej jesieni wszystkie roboty wykonywano z opóźnieniem, niektóre wskutek deszczów, od pierwszej połowy sierpnia prawie nieprzerwanie do listopada trwających, wcale nie zostały wykonane; i tak w okolicy Skolego prawie wszystkie ziemniaki i przeważna część owsa, oraz siana, koszone na wyższych położeniach, przepadły i wogóle ani wykopanie ziemniaków, ani zbiory owsa, potrawu, drugiej koniczyny nie dały się wykonać normalnie. Zasiewy ozime wykonano tylko w części, a nawet przygotowanie gruntów pod siewy wiosenne nie zostało należycie uskutecznione. Do klęski elementarnej przyłącza się ogólna depresja wskutek obawy wojny, podrożenie i brak pieniądza tak, iż klęska dotyka rolnictwo i wiejskie gospodarstwo na całej linji.

Wdrożyliśmy akcję w celu zbadania rozmiarów klęski. Dane, jakie uzyskaliśmy, były opracowane przez Komitet Towarzystwa; dla ludności włościańskiej jest nadzieja uzyskania pomocy nie tylko w postaci soli i grysu dla bydła, ale też może przez ułatwienia w zakupnie nasion, koniecznych do siewu wiosennego. Większa i średnia własność jak zwykle na żadną pomoc liczyć nie może, chyba na tę, jaką sobie sama stworzy. Czy będzie ona jednak w stanie to uczynić, tego nie możemy przesądzać; w każdym razie ciągłe klęski lat ostatnich, niepewność, w jakiej pod każdym względem żyć musimy, pogróżki z rozmaitych stron, jakie się wciąż słyszy, nie działają zachęcająco do dalszej pracy.

Bibljoteka.

Na razie sporządziliśmy nowy katalog; skoro tylko biuro Spółki zostanie otwarte i otrzymamy potrzebne formularze, będziemy mogli rozpocząć wypożyczanie książek.

Uwagi ogólne.

W roku 1912 utworzył Oddział przy pomocy Komitetu osobną Spółkę handlowo-rolniczą jako stowarzyszenie udziałowe z ograniczoną poręką, która obejmuje z końcem roku 1912 całą działalność handlową Oddziału. Wierzytelności i zobowiązania swoje załatwi Oddział sam, przelewając tylko na spółkę zapasy w towarach i odbiorców, przyczym w miarę potrzeby użyczać będzie Spółce swoich funduszów.

Na razie poczyniliśmy z polecenia Komitetu rozmaite przygotowania, najęliśmy lokal, wprowadzenie jednak całej działalności w życie natrafia na nieprzewidziane przeszkody; jeden z wybranych kierowników zrezygnował, drugi został powołany do czynnej służby wojskowej tak, iż prowadzenie spraw Spółki leży obecnie w ręku osób, prowadzących do teraz dział handlowy w Oddziele Towarzystwa.

XXX. Oddział Tarnopolski

obejmujący powiaty: Skałat, Tarnopol, Trembowla, Zbaraż, z siedzibą w Tarnopolu.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Tadeusz Fedorowicz.

Zastępcy: I. Leon Podlewski, II. dr. Stefan Godlewski.

Radni: Aleksader Fedorowicz, Jan Gużkowski, Władysław Jankowski, Józef Jurystowski, Kazimierz Kański, Stanisław Kopczyński, Ludwik hr. Koziebrodzki, Stanisław Kozłowski, A. Celestyn Podlewski, Tadeusz Sochanik, Leon Willner.

Delegat do Zarządu pow. Kółek roln.: A. Celestyn Podlewski.

Delegaci na Radę Ogólną: Aleksander Fedorowicz, Kazimierz Garapich, Jan Gużkowski, Władysław Jankowski, Józef Jurystowski, Józef hr. Koziebrodzki, Leon Podlewski, Wiktor Rozwadowski; zastępcy: Kazimierz Kański, Stanisław Kozłowski, Tadeusz Sochanik.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Ottomaro Baborsky, Juljan Cielecki, Stefan Dembiński, Antoni Dzierżanowski, Jan Dziwiński, Jan Gromnicki, Jan Gużkowski, Bronisław Kopczyński, Kazimierz Kosowski, Stanisław Kozłowski,

Henryk Miączyński, Zygmunt Mochnacki, Zygmunt Reinsperger, Ignacy Sochanik, Marjan Strzyżowski, Stanisław Sułkowski.

Personal urzędniczy: Sekretarz Stefan Wszelaczyński.

Działalność.

Z powodu klęsk gospodarczych działalność Oddziału ograniczała się tylko do załatwiania spraw bieżących. Prócz zatym popierania hodowli, na co Oddział nasz kładzie wielki nacisk, za pośrednictwem utrzymywania w odpowiednim stanie instytucji hodowlanych, wniósł Oddział na ręce Komitetu gospodarskiego projekt ustawy przeciw pryszczycy; ponadto apelowano do Komitetu o zarządzenie rewizji stref hodowlanych.

Ze spraw rolniczych najważniejsze było przeprowadzenie próby z pługiem motorowym Stocka.

W sprawie braku robocizny odnieśliśmy się do członków naszego Towarzystwa z cyrkularzem, by podawali do naszej wiadomości wszelkie wypadki nieprawidłowego stosowania przez władze administracyjne regulaminu dla służby dworskiej, chcąc Komitetowi dać substrat do dalszej akcji zapobiegawczej.

Podczas Walnego Zebrania dnia 4. stycznia odbyło się premjowanie służby gospodarskiej kosztem 1215 K. Na ten cel udzielił Komitet Towarzystwa gospodarskiego 400 K, Rady powiatowe 205 K, chlebodawcy 243 K, resztę zaś tj. 367 K pokrył Oddział z własnych funduszów. Ośmiu chlebodawców zgłosiło 50 sług z kategorji służby wyłącznie rolnej, których nagrodzono za mierną i długoletnią służbę.

Zresztą załatwiono cały szereg spraw bieżących, między którymi poparto w Komitecie prośbę powiatowego Zarządu Kółek rolniczych w Tarnopolu o subwencję na urządzenie kursu gospodarstwa kobiecego w Poczapińcach.

Zaopiniowano przychylnie projekt otwarcia centrali telefonicznej w Jeziernej i stacji telegraficzoej w Baworowie. Pragnąc założenia cukrowni na podolu, wzięliśmy udział w akcji, wszczętej w tym kierunku przez towarzystwo cukrownicze w Przeworsku, która to akcja nie dała pozytywnych rezultatów, gdyż warunki okazały się zbyt uciążliwe.

XXXI. Oddział Tłumacki

obejmujący powiat Tłumacz, z siedzibą w Tłumaczu.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Adam Rylski.

Zastępca: Władysław Ossowski.

Członkowie Rady Oddziału: Stanisław Bohdanowicz, Bogusław Horodyński, Zbigniew Horodyński, Zdzisław Ładomirski, Franciszek Radoń, Wiktor Słonecki, Jan Sypesz, Ludwik Wiśniewski, Aleksander Wowszczuk, Albin Zagórski.

Delegaci na Radę Ogólną: Dr. Ludwik Wiśniewski. Zastępca: Włodzimierz Zagórski.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Adam Rylski. Zastępca: Zdzisław Ładomirski.

Personal urzędniczy: Jan Piotrowicz.

Działalność.

Klęska nieurodzaju z powodu słoty w roku 1912 objęła cały powiat, najbardziej ucierpiały obszary dworskie, ponieważ do klęski elementarnej dołączył się nadto zupełny brak robotnika. Okolice, graniczące z powiatem nadwórniańskim, jak i też położone naokoło samego Tłumacza, ucierpiały najbardziej. Gminy położone wzdłuż biegu rzeki Worony, ucierpiały od jej trzynastokrotnego wylania.

Okoliczności te przeszkodziły Radzie Oddziału w rozwinięciu szerszej działalności, ograniczano się też do załatwiania spraw bieżących, z których na pierwszym miejscu wymienić musimy starania nad rozwojem hodowli bydła. W tym celu prezes Oddziału Adam Rylski lustrował w grudniu 1912 wraz z inspektorem hodowlanym Ludwikiem Abgarowiczem oborę gminną i dworską w Markowcach. Inspektor Abgarowicz przeprowadzał kilkakrotnie lustracje wszystkich obór.

Porządek dzienny Walnych Zebrań i posiedzeń Rady Oddziału wypełniał szereg spraw, wypływających już to z poruczonego — już to z własnego zakresu działania.

XXXII. Oddział Żółkiewski

obejmujący powiat Żółkiew (sądowe: Kulików i Żółkiew), z siedzibą w Żółkwi.

Skład Oddziału.

Przewodniczący: Stanisław Śnieszko.

Zastępca przewodniczącego: Bojomir Żarski.

Członkowie Rady Oddziału: Jan Bajsarowicz, ks. Józef Dołoszycki, Roman Kamiński, Walenty Kotula, Piotr Pasternak, Ludwik Romanowski, Maciej Stelmach, Nikodem Turek.

Delegat do Zarządu pow. Kółek roln.: Stanisław Śnieszko.

Delegaci na Radę Ogólną: Roman Kamiński, Ludwik Romanowski, Maciej Stelmach, Bojomir Żarski.

Delegaci do Komisji licencjonującej: Jan Laise, Jan Müller.

Personal urzędniczy: Kazimierz Strzyżowski.

Działalność.

Powiat żółkiewski, jak zresztą i inne, został w roku sprawozdawczym nawiedzony różnymi klęskami, jak: powodzią, gradem i słotą. Rozmiary klęski i wnioski co do przyjścia z pomocą ludności nią nawiedzonej, przedstawiła Rada Oddziału Komitetowi sprawozdaniem z dnia 5. października 1912, a nadto wniosła petycję do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie subwencji rządowej dla ulżenia dotkniętym klęską rolnikom.

Rok sprawozdawczy zaznaczył się przy ogólnej dotkliwej klęsce elementarnej także niemniej dotkliwą klęską braku robotnika; notorycznie jest znane, jakie następstwa pociągnął za sobą brak robotnika dla rolników wogóle, a dla właścicieli większych posiadłości szczególnie; zboże nie zwiezione zamokło i zrosło, ziemniaki zmarzły, boć brakło rąk do uprzątnięcia. Rada Oddziału, chcąc bodaj w części zapobiedz temu na przyszłość, przystąpiła do otwarcia biura pośrednictwa pracy celem dostarczenia potrzebnych rąk do pracy, w pierwszym rzędzie do tutejszego powiatu. Zbiegostwo sług w roku sprawozdawczym zmalało stosunkowo dość znacznie, w czym dopatrujemy się skutków premjowania i odznaczania służby, jakie przeprowadziliśmy w roku 1911.

Drogi gminne, które w tutejszym powiecie stanowią prawie jedyną komunikację, a znajdują się zwykle w nader opłakanym stanie, stały się w roku sprawozdawczym z powodu powodzi, jaka miała miejsce w kwietniu, prawie nie do przebycia, i jakkolwiek przy udzielonej przez Rząd subwencji zostały w części naprawione, to doprowadzenie ich do znośnego stanu pozostawia wiele do życzenia.

Działalność hodowlana polegała na częstym przeprowadzaniu lustracji stacji hodowlanych przez sekretarza Oddziału p. Strzyżowskiego.

Co do ustawy o licencjonowaniu buhaji, to tylko w tych miejscowościach, gdzie są stacje buhaji, przepisy ustawy są przeważnie zachowywane, w innych zaś gminach ludność dopuszcza się przekroczeń, puszczajac buhaje nielicencjonowane, co wobec braku dostatecznej ilości odpowiednich reproduktorów należy przyjąć jako *malum necessarium*. Gospodarstwo rybne, prowadzone na większą skalę w Lubelli przez p. Stanisława Śnieszkę, działa zachęcająco, w następstwie czego powstało w powiecie kilka nowych zagospodarowań rybnych, tak dworskich jak i włościańskich.

Działalność rolnicza ograniczała się do starań nad poparciem sprawy lepszej konserwacji obornika przez budowę gnojowni wzorowych, oraz do doświadczeń z racjonalną uprawą kultur pastewnych.

Walne Zebrania Członków Oddziału uzupełniane były wykładami. I tak: inżynier Sawicki mówił o melioracji łąk i pastwisk, inspektor Lichański o zakładaniu sadów wzorowych, Dr. Trzciński o zastosowaniu nawozów sztucznych, Dr. Rodakiewicz o spółce rolniczo-handlowej, wreszcie Henryk Potworowski o współdzielczości rolniczo-handlowej.

CZĘŚĆ CZWARTA.

WYKAZ CZŁONKÓW

c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego.

A. Członkowie honorowi:

Jego C. i K. Wys. Najd. Arcyks. Franciszek Ferdynand d'Este.
Jego Ces. i Król. Wys. Najd. Arcyks. Karol Stefan.
Abrahamowicz Dawid, Eksc.
Chlumetzky Jan, były c. k. minister handlu w Wiedniu.
Chłapowski Kazimierz.
Godlewski Emil, Dr. prof. Uniwersytetu.
Kozłowski-Bolesta Włodzimierz Dr.
Kurnatowski Władysław.
Kwilecki Mieczysław, hrabia.
Lobkowitz Ferdynand, książe, członek Izby Panów i Prezes Rady kultury krajowej w Czechach.
Pilat Tadeusz dr., radca Dworu, prezes gal. Wydz. kraj.
Sapieha Władysław, książę.
Schwarzenberg Józef August Fryderyk, książę, Prezes Tow. rolniczego w Pradze.
Schwarzenberg Karol, książę.
Sułdrzyński Zygmunt.
Tarnowski Zdzisław, hrabia, Eksc., Prezes Tow. roln. krak.
Trapp Trappenberg Jan, Prezes Tow. rolniczego w Tyrolu.

B. Członkowie korespondujący.

Eksner Wilhelm dr., prof. Akademji we Wiedniu.
Fischach Karol, w Sigmaringen.
Grebe Karol dr., dyrektor szkoły leśnej w Eisenach.
Hartig Robert dr., prof. w Neustadt-Eberwalde.
Heinrich Ernest, c. k. prof. w Proszkowie.
Judeich Fryderyk dr., dyrektor Akademji leśnej w Tharand.
Knor A. br. prof. Akademji leśnictwa w Münden.

Marchet Gustaw dr., profesor Akademji rolniczej w Wiedniu, Eksc., były minister oświaty.
Osser Jan dr., prof. Akademji leśnictwa w Mariabrunn.
Schlessinger Józef, prof. Akademji leśnej w Wiedniu.
Schulberg Karol, prof. leśnictwa na politechnice w Karlsruhe.
Steiner Biard, prof. na Wszechnicy w Peszcie.
Struszkiewicz Władysław, radca Dworu.
Weber H. L., inspektor rolnictwa w Bernie.
Wiesner Julian dr., prof. Szkoły politechnicznej w Wiedniu.

C. Członkowie czynni.

I. Nienależący do żadnego Oddziału:

Agopsowicz Józef
Kozłowiecki Adam
Lilien Ernest
Mars Tadeusz dr.
Sołowij Władysław dr.
Żurowski Zygmunt

Razem 6.

II. Przydzieleni do Oddziałów:

1. Oddział Bełz - Sokal.

a) Członkowie płacący po 100 K wkładki (1)

Dzieduszycki hr. Tadeusz

b) Członkowie płacący po 90 K wkładki (1)

Plater-Zyberk hr. Stanisław

c) Członkowie płacący po 50 K wkładki (2)

Ederowa Marja
Rylski Ścibor Eustachy

d) Członkowie płacący po 40 K wkładki (1)

Hulimka Aleksander

e) Członkowie płacący po 30 K wkładki (7)

Kruszewski Wincenty
Krzyżanowski Władysław
Lang Bronisław
Madeyski Jan
Nikorowicz Józef
Niwicka Kornelja
Wiśniewski hr. Stanisław

f) Członkowie płacący niżej 20 K wkładki (16)

Artymowicz Oktaw
Białoskórski Stanisław
Biliński Karol
Biliński Stefan
Konwent OO. Bernardynów Sokal
Kraiński Wincenty dr.
Kruszewski Mieczysław
Kurzweil Józef
Merta Br. Klotylda
Piotrowski Tadeusz
Raciborski Aleksander
Tarnowski hr. Juljusz
Wojciechowski Marjan
Schreiber Izak
Żukiewicz Bronisław
Żukiewicz Józef

g) Członkowie płacący po 10 K wkładki (36)

Bąkowski Antoni
Bąkowski Stanisław
Biliński Jan
Biliński Stanisław
Ks. Boryszko Władysław
Csadek Józef
Dogilewski Jakób
Drohojowski Zygmunt

Ks. Dyhdalewicz Michał
Eckert Ozjasz
Fabryka Bielski-Jaworski
Fisch N.
Galiński Leon
Głogowski Franciszek
Hałaciński Mieczysław
Harasymczuk Grzegorz
Hulimka Michał
Inslicht Dawid
Jaworski Bolesław
Konwent OO. Bernardynów Kry-
[stynopol
Kownacka Aniela
Krasuski Bogusław
Kruszewski Roman
Ks. Krynicki Juljan
Kubelka Zygmunt
Kurz Mojżesz
Ks. Małecki Onufry
„ Moszyński T.
Nadwodzka Zofia
Pass Jakób
Ks. Prorok Adolf
„ Rastowiecki Szczęsny
Semetkowski Jan
Sosnowski Jakób
Stamfest Jarosław
Turski Karol

h) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (14)

Brzuchacz Józef
Dołęgowski Jakób
Karawan Grzegorz
Kijko Paweł
Kisielewicz Władysław
Kislingier Kazimierz
Ks. Krynicki Emil
Kunach Ignacy
Markowski Włodzimierz
Melnyk Iwan
Prychidko Jan
Swadowski Aleksander
Steciuk Konstanty
Zegleń Ludwik

i) Członkowe
płacący poniżej 5 K wkładki (5)

Razem członków . 129

2. Oddział Bobrka.

a) Członkowie
płacący po 100 K wkładki (1)

De Vaux br. Kazimierz

b) Członkowe
płacący po 60 K wkładki (1)

Mycielski hr. Stanisław dr.

c) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (1)

Czaykowski Włodzimierz

d) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (10)

Czaykowski Henryk
Maly Alfred
Niwicki Władysław
Palac Józef
SS. Miłosierdzia w Choderkow-
cach
Tauszinski Robert dr.
Zamoyska hr. Marja
Zamoyska hr. Franciszka
Zawidowski-Weisman Wład.
Zwolski Stanisław

e) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (23)

Ks. Berestecki Jan
Budnowa Karolina
Cięciała Bruno
Czaykowski Adam
Gajewski Adolf
Gałuszka Kazimierz
Gromnicki Eugieniusz
Huttner Joachim
Jankowski Michał
Ks. Jarymowicz Jan
„ Jarymowicz Juljan
„ Klecan Władysław
„ Kołomyjec Władysław
Korzenny Leopold
Kowal Jan
Ks. Łoziński Kazimierz
Madeyski Adam

Ochanowicz Stanisław
Ożarowski Adam
Rotter Jan
Szwarz Mozes
Wallisch br. Józef
Zawałkiewicz Roman

f) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (15)

Berezowski Jan
Cybruch Dominik
Czad Hryńko
Hodowany Łukasz
Komendowski Piotr
Kozłowski Stanisław
Kółko rolnicze Stare sioło
" " Wybranówka
Kłosowski Franciszek
Michałowski Jan
Polowy Jan
Śliwak Jakób
Śliwak Jędrzej
Smalawski Ignacy
Wywiórski Jan

Razem członków . 51

3. Oddział Borszczów.

a) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (6)

Baworowski hr. Michał
Borkowski Dunin hr. Juljusz
Czarkowski-Golejewski Tadeusz
Dobek Zdzisław
Gromnicki Stanisław
Kumelmann Mojżesz

b) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (3)

Andermann Izak
Kümelmann Selig
Raczyńska Teodozja

c) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (34)

Borkowski Junosza Kazimierz
Borkowski Junosza Ryszard
Bogdanowicz Marjan
Brodziński Henryk
Czarkowski-Golejewski Cyryl
Dłuski Bronisław
Domański Piotr
Domański Stanisław
Dzierżek Edmund
Ks. Fidyk Wisarjon
Gamski Marjan
Gottesman Herman
Henisz Karol
Kościszewski Zygmunt
Kotarski Stefan
Kraus Kazimierz
Krzysztofowicz Tadeusz
Margules Mendel
Mayer Ferdynand
Mynarski Seweryn
Niemczewski Erazm
Niemczewski Władysław
Piszczkowski Zygmunt
Reich Juda
Romanowski Kazimierz
Scholtz Gustaw
Sielski Józef
Silberbusch Leon
Skowroński Alfred
Skowroński Stanisław
Sochanik Felicjan
Solecki Stanisław
Tchórzewski Albin
Wojnarowski Franciszek

d) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (4)

Kaliński Aleksander
Kółko rolnicze w Wołkowcach
Książyna Tomasz
Szczepanowski Michał

Razem członków 47

4. Oddział Brody-Złoczów.

a) Członkowie
płacący po 80 K wkładki (1)

Schmidt Wilhelm Fryderyk

b) Członkowie
płacący po 50 K wkładki (1)

Gniewosz Władysław

c) Członkowie
płacący po 40 K wkładki (2)

Jasiński Wiktor
Schnell Oskar

d) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (5)

Ederowa Marja
Jaworski Kazimierz
Madejska Amelja
Pilatowski Bolesław
Wikarska Julja

e) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (11)

Gniewosz Feliks
Gold Józef
Hubicka Aniela
Koziek Teodor
Obertyński Kazimierz
Rotter Bolesław
Sala Oktaw
Schoffer Jan
Schoffer Karol
Thurhaus Emil
Weissman Klemens

f) Członkowie
płacący po 15 K wkładki (2)

Kownacki Juljan
Kownacki Rudolf

g) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (5)

Gniewoszowa Aniela
Obertyńska Ewa
Obertyńska Marja
Obertyńska Stefanja
Schnellowa Karolina

h) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (9)

Eder Zdzisław
Haller Hallenburg Józef
Jaworski Tadeusz
Listowski Bolesław
Lindner Chaim
Mosiewicz Jan
Rupp Jan
Schutzmann N.
Tobis Juljan

i) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (57)

Razem członków 93

5. Oddział Brzeżany-Podhajce.

a) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (2)

Potocki hr. Jakób
Samuely Benjamin

b) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (9)

Bocheński Franciszek
Gołaszewski Napoleon
Gołaszewski Stanisław
Gołębski Juljusz
Gołębski Władysław
Łoboś Longin
Raczyński Aleksander
Słomnicki Bronisław
Sommerstein Maurycy

c) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (38)

Axentowicz Ludwik
Aszkenazy Anzelm
Bajewski Zygmunt
Bieder Dawid
Bilińska Stefania
Błażowski br. Juljan
Błażowski br. Marjan
Brubacher Zygmunt
Cywiński Rafał
Czajkowski Tadeusz
Czyżewicz Jan
Dyduszyński Jan
Eigenfeld Ignacy
Frosch Józef
Grabowska Marja
Greiss Adolf
Kolanowski Franciszek
Konwent OO. Bazyljanów w Krasnopuszczy
Kossak Leon
Korzeniowski Ignacy

Krzysztofowicz Józef
Leszczyński Aleksander
Leszczyński Włodzimierz
Lityński Edmund
Lityński Wenanty
Lityński Zygmunt
Łastowiecki Bronisław
Maromorosz Karol
Maromorosz Tomasz
Romanowski Aleksander
Ryżewski Jan
Trzciniecki Tadeusz
Wallerstein Karol
Wiśniewski Stanisław
Wittlin Maksymiljan
Wojciechowski Karol
Wolfarth Juljusz
Zeitleben Jan

d) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (22)

Adamów Józef
Babiak Hryń
Bojko Jan
Drzewiecki Władysław
Gołębski Kazimierz
Hornung Józef
Hornung Leon
Hornung Stefan
Hroko Petro
Kółko rolnicze Hnilcze
Kościów Maciej
Maiblum Saul
Makowski Adolf
Maromorosz Sylwester
Nabowiny Hryń
Nemet Michał
Nowakowicz Jan
Popel Leon
Sibald Jan
Sokulski Jan
Stefanowicz Jan
Żubr Jan

e) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (5)

Razem członków 76

6. Oddział Busk-Kamionka.

a) Członkowie
płacący po 80 K wkładki (1)

Badeni hr. Ludwik

b) Członkowie
płacący po 34 K wkładki (3)

Bartmański Kazimierz
Torosiewicz Klemens
Ujejski Roman

c) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (1)

Wisłocki Bronisław

d) Członkowie
płacący po 24 K wkładki (1)

Bartmański Józef

e) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (1)

Bugusz Adam

f) Członkowie
płacący po 14 K wkładki (11)

Ks. Aktyl Kazimierz
Dembiński Marcin
Domański Feliks
Haszlakiewicz Henryk
Korytyński Antoni
Moroz Klemens
Moroz Mikołaj
Rostworowski hr. Henryk
Rozwadowski Wincenty
Stanek Wacław
Thullie Adam

g) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (9)

Bartmańska Henryka
Bromberg Beer
Ks. Buchhorn Franciszek
„ Cegielski Michał
„ Czyrek Jan
Domańska Seweryna
Kraiński Roman

Ostrowicz Józef
Rapp Hermann

h) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (24)

Bereziński Adam
Ks. Chruszczewski Estafi
Fiszer Stanisław
Hebal Józef
Hladczyk Michał
Hnatów Hryńko
Kółko rolnicze w Berbekach
" " w Jazienicy pol.
" " w Pawłowie
Koszycki Hryńko
Marmol Józef
Michalewski Wincenty
Myśków Jan
Passota Ignacy
Poznański Karol
Przyszlak Grzegorz
Rosłanowski Władysław
Sawczyn Jurko
Snichowski Ludwik
Stefanowicz Jan
Szadaj Józef
Trojanowski Wincenty
Wańczura Ferdynand
Zieliński Matwij

i) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (146)

Razem członków 197

7. Oddział Cieszanów.

a) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (8)

Gnoiński Jan
Jampolski Kazimierz
Moszyński Leon
Parnas Emil dr.
Puzyna kn. Juljan
Sapieha Władysław ks.
Spinder Salomon
Wattmann br. Hugo

b) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (28)

Dąbrowski Juljan
Dobrzyński Erazm
Dobrzyński Zygmunt
Fink Feliks
Kaliński Henryk
Kółko rolnicze Cieszanów
Komberec Józef
Koralewski Władysław
Ks. Kostek Jan
Krokowski Djonizy
Kwitniowski Bronisław
Ks. Metella Seweryn
Muller Edward
Piotrowski Emil
Poten br. Witołd
Prašil Józef
Rupp Gustaw
Schmidt Henryk
Sochacka Zofia
Skibiński Hipolit
Ks. Stojak Jan
Szczygielski Jan
Urzędowski Andrzej dr.
Younga Adam
Zabłocki Mieczysław
Zaleski Józef
Zarzycki Tadeusz
Zduńczyk Bronisław

c) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (68)

Adamek Antoni
Adamek Ludwik
Brzyski Adolf
Brzyski Juljan
Bednarski Jędrzej
Ciećkiewicz Wincenty
Czeryło Marja
Fedak Michał
Fil Hryń
Fil Iwan
Gach Wasyl
Gawlik Maciej
Gawlik Wojciech
Ks. Gawrzyński Józef
Głos Sebastjan

Ks. Harasowski Teofil
Horoszko Semko
Hrabec Iwan
Hul Iwan
Hul Wasyl
Kogut Jan
Koszła Jurko
Kłymuss Iwan
Kółko rolnicze Zalesie
Kołodziej Marcin
Komar Iwan
Krućko Hryńko
Krućko Michał
Kuc Józef
Kurek Jan
Kuzyk Wasyl
Lasota Karol
Lasota Wojciech
Makowski Jan
Marek Stanisław
Markiewicz Maciej
Ks. Masny Czesław
Matyaszek Józef
Mazurkiewicz Stanisław
Mryczko Paweł
Nieckarz Jędrzej
Niedużak Jan
Niedużak Michał
Niemiec Szczepan
Obszański Jan
Panek Piotr
Paszko Jan
Paszko Wasyl
Pijos Marcin
Płonczyński Wiktor
Polniak Marcin
Polniak Rudolf
Przednowek Jan
Pudełko Franciszek
Śliwiński Józef
Skowronek Wojciech
Staniszewski Wawrzyniec
Stankiewicz Jędrzej
Stupak Dańko
Szłapa Jakób dr.
Szponar Michał
Tabeczek Jan
Tohan Jan
Wilk Tadeusz
Wolanin Stanisław
Żołądek Grzegorz
Żołądek Wojciech
Żuk Onufry

d) Członkowie
płacący niżej 5 K wkadki (14)

Razem członków 118

8. Oddział Dolina.

a) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (4)

Agopsowicz Antoni
Sielski Feliks dr.
Skarb Wełdzierz
Ks. Zaremba Hipolit

b) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (68)

Albrecht Roman
Bazarkiewicz Jan
Biliński Iwan
Borys Aftanas
Brill Józef
Czerwak Wasyl
Deindl Wacław
Didocha Anna
Dobrowolski Józef dr.
Dolina-gmina
Ks. Górnikiewicz Teofil
Grela Filip
Groll Chaim
Grünfeld Markus
Hasko Karol
Hausman Maurycy dr.
Hładuń Piotr
Hładuń Wasyl
Hoszowski Jan
Hoszowski-Siarkiewicz Franc.
Hrycej Dymitr
Hrycej Ołeksa
Ks. Humiecki Kornel
Janków Wasyl
Ks. Jarema Teodor
Kalecun Eljasz

Kardasz Stefan
Kółko rolnicze Dolina
Kossakiewicz Władysław
Kosyło Józef
Kotłowski Stanisław dr.
Lisowice-gmina
Lisowski Władysław
Lorenz Jan
Ludwikówka-gmina
Ławrowski Jan
Magas Dmytro
Ks. Malinowski Franciszek
Marszałko Nykoła
Misiewicz Jan
Misiewicz Michał
Mizuń Jurko
Mizuń stary-gmina
Ks. Ochrymowicz Józef
Ossoliński Władysław
Ozgowicz Jan
Ozmezowski Jan
Pasiecznik Piotr
Pfeifer Wilhelm
Pompein Władysław
Redisch Markus
Regner Józef
Regner Leopold
Salz Józef
Schwarz Adam
Ślipak Michał
Ks. Sojka Włodzimierz
Soroczek Nykoła
Stroka Kazimierz
Strutyń wyżny-gmina
Thurschmidt Ludwik
Ks. Twardyjewicz Juljan
Tymków Fedio
Wallisch br. Emil
Weinfeld Samuel
Ks. Wieliczkowski Teodor
Witowski Michał
Witwicki Marko

c) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (77)

Andryiszak Fedio
Andryiszak Mikołaj
Bodlak Jakób
Bornstein Lipman
Borys Jan
Ciuk Wasyl
Deputat Wasyl
Dmytrów Mikołaj
Dyda Dymitr
Dyda Ołeksa
Dyrów Dmytro
Fedorów Iwan
Głuchowski Antoni
Gutentag Noe
Hnatiuk Jurko
Hoszków Onufry
Hoszowski Wasyl
Hrycej Józef
Ks. Ilewicz Włodzimierz
Ilnicki Michał
Kalecun Pańko
Kapeć Wasyl
Kiszka Stefan
Kłym Nykoła
Kohut Dmyter
Komar Hryń
Komar Michał
Komar Wasyl
Kostecki Stefan
Kostew Michał
Kosyło Iwan
Kraiło Leon
Kropowicz Michał
Kuchta Mikołaj
Langenfeld Jan
Lorenz Jan
Lorenz Leopold
Lorenz Wilhelm
Łutczyn Wasyl
Macewicz Józef
Magas Mikołaj
Magas Wasyl
Maksymec Jurko
Maksymońko Iwan
Maksymońko Jacko
Maksymońko Stefan
Małanij Semen
Marczak Andrzej
Martynów Jurko

Mazurkiewicz Bazyli
Mikulin Jurko
Müller Józef
Nabijacz Jan
Paczowski Michał dr.
Pawłowicz Stefan
Picyk Bazyli
Popadiuk Juljan
Regner Marjan
Romańczukiewicz Leon
Rothbaum Izrael
Rothbauer Kazimierz
Rudolf Katarzyna
Ks. Sapruka Grzegorz
Schulc Filip
Skrypka Mikołaj
Śmigielski Fedio
Soroczyński Adolf
Soroczyński Ignacy
Sowa Iwan
Sowa Michał
Strzelbicki Włodzimierz
Tkaczów Wasyl
Trunkwalter Jan
Tymoczko Mikołaj
Wajman Karol
Winciów Wasyl
Zachariasiewicz Aleksander

d) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (22)

Razam członków 171

9. Oddział Drohobycz.

a) Członkowie
płacący po 14 K wkładki (10)

Brüch Franciszek
Dembiński Andrzej
Frey Juljusz
Frey Rudolf
Konwent OO. Bazylianów w Drohobyczu
Kryśko Aleksander
Kryśko Antoni
Ladenberger Jan
Niedźwiedzki Michał
Ostafiński Feliks

b) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (9)

Borgman Abraham
Frey Józef
Kiszko Jan
Kółko rolnicze w Medenicach
Kryśko Otylja
Markiewicz Józef
Szychowski Antoni
Tarnowska hr. Marja
Wiesenberg Jonasz

c) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (29)

Armbruster Marcin
Bernstein Józef
Bröder Jan
Brüch Józef
Buliczek Edmund
Grzegorzewicz Michał
Heuchert Jan
Höhn Filip
Höhn Franciszek
Höhn Jerzy
Ks. Kiszyk Stefan
„ Kozak Anatol
Lutyk Mikołaj
Lutyk Wasyl
Łazowski Grzegorz
Mohr Filip
Mohr Jakób
Mohr Jan
Pełechaty Hawryło
Pielech Maciej
Popp Jakób
Popp Jan
Prystaj Jan
Reichert Jan
Tempel Jan
Ks. Wałuch Jan
Zaremba Józef
Zintel Jakób
Zintel Zygmunt

d) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (22)

Razem członków 70

10. Oddział Dynów.

a) Członkowie
płacący po 50 K wkładki (1)

Skrzyński Zdzisław

b) Członkowie
płacący po 25 K wkładki (1)

Krasicki hr. Ignacy

c) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (20)

Ks. Biera Ludwik
Błoński Walenty
Domin Tomasz
Drewniak Jan
Drewniak Tomasz
Fiołek Andrzej
Kółko rolnicze Bachórzec
" " Harta
" " Wesoła
Krasnopolski Franciszek
Król Walenty
Lasko Andrzej
Nowak Antoni
Nowakowski Juljusz
Stankiewicz Antoni
Stankiewicz Władysław
Ks. Trzyna Andrzej
Wąsowicz Władysław
Wolański Andrzej
Wrona Józef

d) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (10)

Razem członków 32

11. Oddział Gródek-Janów.

a) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (6)

Brunicki br. Adolf
Głowacki Jan
Kopecki Edward
Niezabitowski Stanisław
Wiszniewski Karol
Zawidowski-Weissmann Edward

b) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (7)

Gołuchowski hr. Agenor
Kolischer Henryk dr.
Radomski Tadeusz
Schofferowa Adela
Stanek Wilhelm
Tyszkiewicz hr. Janusz
Weigel Milleret Józef

c) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (30)

Ks. Adam Jan
Bobowski Franciszek
Brubacher Gustaw
Chodziński Kazimierz
Frey Jakób
Hapka Szczepan
Jaroszyński Stanisław
Kintzi Henryk
Kintzi Hugo
Kossowski August
Kunert Jan
Ks. Lachiewicz Michał
Maler Adolf
Mischel Maurycy
Ks. Moczarowski Leonard
Niemiec Jan
Ks. Obrizkow Andrzej
Olszewski Piotr
Ostrowski Władysław
Piotrowski Władysław
Ks. Romaniuk Mikołaj
Rostek Ignacy
Schallejowa Stanisława
Schönbach Michał
Szaffer Hersch
Szulz Antoni
Staufer Edward
Turnau Lucjan
Ks. Tychowski Leon
Wygoda Benedykt

d) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (154)

Andrzejowski Henryk
Bachmann Piotr

Bachmann Rudolf
Bäcker Barbara
Bäcker Jan
Bäcker Jakób
Bäcker Filip
Bechtlof Jakób
Beńkiewicz Jan
Blicharski Wacław
Błaszczak Józef
Bogdanowicz Jan
Borowiec Wasyl
Bordun Hryńko
Bordun Michał
Bosy Michał
Bożek Mikołaj
Chmielowski Józef
Chmielowski Jan
Chodak Bazyli
Choma Jan
Chruściel Kasper
Czekajło Jan
Czekajło Józef
Cwiok Błażej
Dawid Jan
Dejnega Mikołaj
Ditrich Jakób, senior
Ditrich Jakób, junior
Ditrich Jan
Ditrich Krystjan
Ditrich Piotr
Durkacz Józef
Duszeńko Michał
Dziduszko Jan
Dziura Franciszek
Fichtel Jan
Gełeszko Michał
Gereń Józef
Gleich Fischel
Gleich Leon
Gleisner Józef
Gmytruch Fedko
Gnatek Władysław
Greń Michał
Gundermann Józef
Herman Franciszek
Herman Józef
Horoszko Hryńko
Hruszyński Hryńko
Huber Karol
Hubert Jakób
Hütter Filip
Iwaszczyszyn Jan
Jacheć Franciszek
Jachowski Jan
Jachowski Karol
Jaceńko Piotr
Janson Filip
Jestadt Adam
Jezierski Franciszek
Jurzyna Jędrzej
Kaczmarski Włodzimierz
Kaniak Jan
Kisiel Zofia
Kober Fryderyk
Kober Jakób
Kohut Antoni
Kółko rolnicze Bar
" " Białagóra
" " Doliniany
" " Gródek cz. prz.
" " " lw. prz.
" " Mszana
Kowalski Franciszek
Kozioł Oleksa
Krämmer Ernest
Kruk Kseńka
Kupińska Anna
Kurylas Jan
Lang Jakób
Lechowicz Antoni
Leibfritz Jakób
Lille Otto dr.
Lis Antoni
Łapan Iwan
Łobodzic Anna
Łobodzic Franciszek
Łobodzic Jan
Łobodzic Józef
Maciejowski Wasyl
Mocowicz Szczepan
Madej Kasper
Maksymowicz Teodor
Mang Henryk
Mang Jan

Mazur Piotr
Mazur Stanisław
Mercało Iwan
Michajliszyn Jan
Michajliszyn Michał
Modła Piotr
Mońka Teodor
Muller Jakób
Muller Rudolf
Murzyniec Hryńko
Niedźwiedzki Stanisław
Olejarnik Fedko
Opaliński Michał
Ottenbreit Franciszek
Pajda Onyśko
Paluch Adolf
Pawłów Andrzej
Pawłów Ilko
Pfeifer Krystjan
Piss Jan
Pisiura Iwan
Pisulski Jan
Ks. Ploszek Józef
Pomirczy Jan
Rap Marja
Romanowicz Jan
Rudkowski Jędrzej
Rybek Iwan
Sadowy Hawryło
Schmidt Piotr
Schildhaus Izak
Seibel Jan
Seniów Józef
Seniuta Wasyl
Senyk Jan
Sienicki Mikołaj
Siromski Józef
Smyk Antoni
Smyk Ignacy
Śnieda Stefan
Solatycki Michał
Sroka Tomasz
Swadko Michał
Szała Mikołaj
Szostek Izydor
Traskowski Iwan
Trojanowski Hryńko
Tymcio Jan
Ujda Franciszek
Walaszek Piotr
Waloszczyk Franciszek
Wasiuta Michał
Weiler Piotr
Wesołowski Tadeusz
Wołoszyn Józef
Worobij Michał
Zawalij Jan
Zdobylak Jan

Razem członków 197

12. Oddział Jarosław.

a) Członkowie płacący po 120 K wkładki (1)

Lubomirski ks. Andrzej, Eksc.

b) Członkowie płacący po 100 K wkładki (1)

Dzieduszycki hr. Tadeusz

c) Członkowie płacący po 90 K wkładki (1)

Siemieński-Lewicki hr. Stan.

d) Członkowie płacący po 80 K wkładki (1)

Czartoryski ks. Adam

e) Członkowie płacący po 50 K wkładki (2)

Czartoryski ks. Witold
Kellermanowa Kazimiera

f) Członkowie płacący po 30 K wkładki (2)

Lisowiecki Marjan dr.
Turnau Jerzy

g) Członkowie płacący po 20 K wkładki (19)

Drohojowski hr. Bolesław
Dworski Aleksander
Fedorowicz Adam
Grodzicki Marjan

Homolacs Emanuel
Kopecki Władysław
Langie Kazimierz
Langie Tadeusz
Marynowska Zofia
Mycielski hr. Jan
Myczkowski Stefan
Neustein Feliks
Potocki hr. Roman
Scipio hr. Roman
Spett Emanuel
Szembek hr. Włodzimierz
Szczekot Antoni
Szulczewski Włodzimierz
Wolski Eustachy

h) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (53)

Ks. Budnik Józef
Cukrownia w Przeworsku
Czartoryska ks. Anna
Czartoryska ks. Jadwiga
Czartoryska ks. Marja
Czartoryska ks. Wanda
Dąbrowski Leonard
Dzieduszycki hr. Paweł
Dulęba dr.
Gedroyć ks. Władysław
Harkam Seweryn
Iwanowski Feliks
Jarochowski Joachim
Ks. Jarosz Andrzej
Kisielewski Stanisław
Kotkowski Eugeniusz
Korzeniowski Stanisław
Kruppa Juljan
Ks. Lechicki Stanisław,
Lochmann Zygmunt
Lubomirska ks. Eleonora
Łastowiecki Bronisław
Łastowiecki Franciszek
Łoziński Józef
Łysakowski Ludwik
Madeyski Zdzisław
SS. Miłosierdzia w Przeworsku
Ks. Motyl Wawrzyniec
Myczkowska Sabina
Nowiński Bronisław
Ostrowski Aleksander
Ks. Pawłowski Feliks
Podczaski Jan
Pogonowski Władysław
Poleska Jadwiga
Rada powiatowa w Łańcucie
Romanowski Eustachy
Sawicki Antoni dr.
Smalawski Stanisław
Starek Jan
Tuczyński Antoni
Turnauowa Genowefa
Ks. Tyczyński Antoni
Ks. Ulanowski Józef
Urbanek Franciszek
Ustrzycki Kazimierz
Ks. Węgrzynowicz Djonizy
Wolska Helena
Wolski Zdzisław
Ks. Włazowski Tomasz
Zalasiński Stanisław
Zamoyski hr. Zygmunt
Ks. Zych Jakób

i) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (112)

Antosz Michał
Bogdanowicz Kazimierz
Bogusz Władysław
Brodowicz Wojciech
Brożbar Wojciech
Buczek Piotr
Buszko Olech
Cieślak Jan
Cybulski Stanisław
Czaja Mikołaj
Czerwony Stefan
Dąbrowski Józef
Duda Szymon
Duda Walenty
Duda Wojciech
Dziedzic Ludwik
Dziedzic Walenty
Głąb Józef
Goń Marcin
Grudek Franciszek

Grudek Karol
Grzegorczyk Józef
Gwóźdź Józef
Hajnusz Michał
Harpula Katarzyna
Hartlep Konrad
Homa Wojciech
Jachowicz Józef
Janas Jan
Janicki Walenty
Jurczak Jędrzej
Karczmarz Jan
Kielarski Roman
Kipczak Jan
Kiwała Jakób
Kojder Walenty
Kółko gospodyń wiejskich w Zarzeczu
Kółko rolnicze Albigowa
" " Budy przew.
" " Bystrowice
" " Cieszacin
" " Cieszacinek
" " Czarna
" " Dębów
" " Gać
" " Gniewczyna
" " Handzlówka
" " Kaszyce
" " Korniaktów
" " Manasterz
" " Markowa
" " Mikulice
" " Morawsko
" " Munina
" " Nielepkowice
" " Ostrów
" " Ożańsk
" " Pantalowice
" " Pawłosiów
" " Rożwienica
" " Rudołowice
" " Siennów
" " Sietesz
" " Świątaniowa
" " Szówsko
" " Tuczempy
Kółko rolnicze Urzejowice
" " Wierzbna
" " Wólka pełk.
" " Zarzecze
" " Żuklin
Konieczny Wojciech
Kowalik Jan
Krokos Walenty
Król Iwan
Kruba Jan
Krysa Jan
Krysa Michał
Krzeczowski Tomasz
Kurpiel Józef
Leszczak Józef
Leszczak Tomasz
Lis Jakób
Maciałek Tomasz
Macina Michał
Maczuga Michał
Matyja Jan
Maziarek Tomasz
Misiąg Andrzej
Ochab Marcin
Obrębski Zdzisław
Olejarski Jan
Piątek Jan
Ryznar Tomasz
Socha Bartłomiej
Socha Franciszek
Ks. Stanczak Iwan
Świątoniowski Marcin
Szapczyński Andrzej
Szylar Andrzej
Tkaczyk Jędrzej
Tkaczyk Paweł
Trojnar Paweł
Tuszek Antoni
Wańczycki Józef
Weselak Jan
Winiarz Walenty
Wlazło Antoni
Wojtyna Franciszek
Wrześniowski Antoni
Wysocki Sebastjan
Żardecki Bolesław

Razem członków 192

13. Oddział Jaworów.

a) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (7)

Czosnowski Colonna hr. Fr.
Dębicki hr. Leon
Kostkiewicz Kazimierz
Łubieńska hr. Jadwiga
Szeptycki hr. Leon
Weisman-Zawidowski Al.
Younga Stefan

b) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (12)

Choma Franciszek
Czarkowski Antoni
Czerny Karol dr.
Fangor Romuald
Kapiszewski Tadeusz
Karczewski Henryk
Keiper Karol
Lachowicz Stanisław
Małachowski Mieczysław
Myszkowski Józef, senior
Myszkowski Józef, junior
Myszkowski Stanisław

c) Członkowie
płacący po 15 K wkładki (5)

Chlebowicz Adam
Fangor Stanisław
Łucka Zofia
Wysocki Zdzisław
Zbyszewski Kazimierz

d) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (1)

Ks. Czyczyłowicz Szymon

e) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (46)

Bajdała Michał
Baran Fedko
Bazylewicz Jan
Bereziak Hryń
Broński Jan
Buczko Fedko
Buszko Hryń
Cząstka Franciszek
Dębski Grzegorz
Dubik Michał
Filewicz Jan
Garandża Piotr
Harasym Stefan
Jancyszyn Iwan
Janeczko Franciszek
Kisslinger Feliks
Kłymak Jan
Konwent OO. Dominikanów
Krzeszowic Leon
Kułaga Michał
Kwietniewski Henryk
Lechociński Jan
Linder Franciszek
Lisowski Józef
Łupak Jurko
Mocko Teodor
Muciek Tadeusz
Orski Zygmunt
Perun Stefan
Petuczka Fedko
Piwowar Jędrzej
Przybyłkiewicz Stefan
Riczkowy Dymitr
Russocki Stefan
Semeriak Mikołaj
Seredowicz Mikołaj
Sikora Jan
Śliwiński Filip
Steń Fedko
Szkremetka Dmytro
Szkremetka Iwan
Trzemżalski Franciszek
Tymkiewicz Bazyli
Ks. Wenhrymowicz Włodzim.
Zminkowski Mikołaj
Żukiewicz Jan

f) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (31)

Razem członków 102

14. Oddział Kałusz.

a) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (2)

Menzel Karol
Prek Henryk

b) Członkowie
płacący po 18 K wkładki (1)

Kółko rolnicze w Kałuszu

c) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (15)

Dorożyński Bazyli
Gartenberg Marjan
Komornicka Aniela
Komornicki Wojciech
Kozicka Iza
Mierzeński Henryk
Pastor Filip
Rozwadowski Franciszek
Rozwadowska Janina
Rozwadowska Marja
Rozwadowski Władysław
Scazighino Feliks
Smoleński Roman
Ujejski Adam
Zamorski Feliks

d) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (45)

Bajor Franciszek
Baran Hryń
Biernat Adam
Bronczyk Jakób
Budny Adam
Czolij Fedio
Czolij Marja
Delwo Ludwik
Dzus Jurko
Dzus Wasyl
Galowski Jan
Gembała Rafał
Hapczyn Dmytro
Holiszowski
Iskrzyński Erazm
Jagielnicki Andrzej
Kółko rolnicze Dołha wojnił.
Kopeć Marek
Ks. Korzyński Nestor
Kran Jakób
Kran Józef
Kucharz Stefan
Kulik Jan
Liebersbach Jakób
Łobodzij Maciej
Małek Jan
Mann Antoni
Mann Bernard
Mann Ludwik
Mazur Adam
Ks. Mikrut Leopold
Mykietyn Iwan
Puk Antoni
Rak Franciszek
Ropelewski Karol
Sebastyan Jan
Sebastyan Józef
Skrycki Hawryło
Strömich Jan (senior)
Stromich Jan (junior)
Wojtków Jan
Wilhelm Filip
Wór Tadeusz
Wurst Adolf dr.
Zaremba Michał

e) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (14)

Razem członków 77

15. Oddział Lisko.

a) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (57)

Adamski Robert
Baran Stanisław
Ks. Bierzecki Jan
„ Biliński Józef
Czerkawski Józef
Ks. Czerteżyński Dymitr
Domain Alfred
Feuerstein Józef
Frankowski Tadeusz

Ks. Gardziel Andrzej
Garncarski Piotr
Geppert Kazimierz
Glazer Jan
Hirsch Filip
Hołyńska Wanda
Indra Gustaw
Indra Jan
Jakubowski Jan
Janowski Jerzy
Juściński Antoni
Ks. Kałużniacki Bolesław
Konarski hr. Henryk
Krasicki hr. August
Linderski Henryk
Łacny Józef
Makowiecki Andrzej
Mauthner Gustaw
Moczarowski Paweł
Moszczeński Ferdynand
Ks. Mróz Jan
Nanowski Józef
Nanowski Stefan
Pawlikiewicz Athenogenes
Podwapiński Władysław
Ks. Polański Bazyli
Porajewski Jan dr.
Pragłowski Robert
Ramułt Ludwik
Reiter Eugieniusz dr.
Roiński Emil dr.
Russocka hr. Jadwiga
Russocki hr. Kazimierz
Samolewicz Janusz
Schramm Juljan dr.
Sołowij Tadeusz dr.
Ks. Stasiowski Jakób
Strzelecki Tadeusz
Till Ernest dr.
Tomasik Józef dr.
Udrycki Aleksander
Widtowa Bronisława
Zakliczyński Aleksander
Zatorski Bolesław
Zatorski Jan
Zawadowski Juljan
Zieliński Władysław
Ziętarski Bohdan

b) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (58)

Baczyński Roman
Bogdanowicz Franciszek
Bryndza Marcin
Cymbała Antoni
Darasz Józef
Dobrzański Stanisław
Dubsky Zygmunt
Dym Leon
Dziedzicki Stanisław
Ks. Dzierzyński Teofil
Freisinger Jan
Friedrich Marja
Grochmal Michał
Gromnicka Zofia
Hłuszko Michał
Ks. Hukiewicz Włodzimierz
Jankiewicz Stanisław
Jarosławski Juljan
Jędrzejowski Alfred
Kalter Maksymiljan dr.
Kawczak Aleksander
Kołczykiewicz Wacław
Kubiczek Józef
Kwaśniewski Adam
Kwaśniewski Bronisław
Lazarewicz Antoni
Lindenbaum Emanuel
Łańcucki Leopold
Ks. Makar Grzegorz
Makowiecka Emilja
Makryś Mikołaj
Ks. Marcinek Antoni
Mazur Wawrzyniec
Nowakowski Marjan
Ogonowski Józef
Ovecka Piotr
Ks. Peszek Jan
Piotrowski Władysław
Pisula Józef
Ks. Sapecki Michał
Ślaski Artur
Śliżyński Aleksander

Srokowski Kazimierz
Szulakiewicz Antoni
Szymusik Józef
Teysler Michalina
Tokarska Janina
Wajda Michał
Wallach Izrael
Wisz Kazimierz
Wisz Ludwik
Ks. Ziemba Antoni
Zbigniewicz Walerjan

c) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (126)

Razem członków 236

16. Oddział Lwów.

a) Członkowie
płacący po 76 K wkładki (1)

Lubomirska ks. Karolina

b) Członkowie
płacący po 46 K wkładki (1)

Krzeczunowicz Walerjan

c) Członkowie
płacący po 36 K wkładki (2)

Lubomirski ks. Jerzy
Królewskie stołeczne miasto Lwów

d) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (1)

Fundacja Stanisława hr. Skarbka we Lwowie

e) Członkowie
płacący po 26 K wkładki (10)

Brochocki Dienheim Adam
Czudżak K. i Kleczyński St. właść. fabryki chleba w Lewandówce
Kapituła rzymsko-katolicka we Lwowie
Kintzi Jan
Konwent OO. Dominikanów we Lwowie
Malczewski Włodzimierz
Mars Stanisław
Sapieżyna ks. Seweryna
Stojowski Jan Kanty
Wydział Rady pow. we Lwowie

f) Członkowie
płacący po 16 K wkładki (12)

Franz Karol
Konwent OO. Franciszkanów w Czyszkach
Krzeczunowiczowa Ilona
Lisiewicz Aleksander dr.
Lisiewicz Zygmunt dr.
Małobęcki Mieczysław
Papara Adam
Papara Ignacy
Riedl Edmund
Stojowska Teresa
Thom Maksymiljan
Ułaszyn Stanisław

g) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (151)

JE. Abrahamowiczowa Antonina
JE. Abrahamowicz Dawid
Ackerman Henryk
Adamowicz Konstanty
Androchowicz Michał
Ks. Baar Jan
Baczewski Leopold
Ks. Bakowicz Jan
Balicki Szczepan
Bank melioracyjny we Lwowie
Beinlich Adolf
Biliński Stanisław dr.
Ks. Biliński Jan
Ks. Bilinkiewicz Aital
Blauth Jan dr.
Bohosiewicz Marjan
Bohosiewicz Teodor dr.
Burgiet Franciszek
Bykowski Aleksander
Chill Dawid
Cybulski Juljan
Dr. Czajkowski Robert

Dzierżanowski Grzymała Ludomir
Ekielski Józef dr.
Fedorowicz Kazimierz
Fibich Stanisław dr.
Fruchtman Jakób dr.
Głowaczewski Józef
Gostyński Stanisław
Groo Leopold
Gubrynowicz Władysław
Harlfinger Jan
Harlfinger Karol
Ks. Hentschel Adam
Homan Ignacy
Ks. Humiecki Juljan
Iżycki Włodzimierz
Janeczko Michał
Janowski Bronisław
Jędrzejowicz Marjan
Kapellner Juljusz
Kamieński Franciszek
Karłowiczówna Janina
Kawecki Zdzisław
Kędzior Andrzej, c. k. Radca Dworu
Kintzi Artur dr.
Kintzi Henryk
Kochanowski Wiktor
Kolendziowski Karol
Kółko rolnicze w Basiówce
„ „ w Biłce szlacheckiej
Kółko rolnicze w Biłohorszczy
„ „ w Czyszkach
„ „ w Dornfeldzie
„ „ w Dublanach
„ „ w Krzywczycach
„ „ w Kukizowie
„ „ w Prusach
„ „ w Siemianówce
„ „ w Sokolnikach
„ „ w Tołszczowie
„ „ Wołkowie
„ „ Zagórzu
Konopka Nowina Adam
Kostórkiewicz Adolf
Krause bar. Jan dr.
Kretowicz Paweł
Kunert Jan
Kurtz Stanisław
Kuryłas Teodor
Kuhner Leopold
Łaise Fryderyk
Lisiecki Andrzej
Lisowski Władysław
Łączyński Gustaw
Makowiecki Jan
Maksymowicz Jan
Marszałkowicz Jan
Markiewicz Hjacynt Adolf
Maślanka Antoni
Merunowicz Teofil
Miczyński Kazimierz dr.
Miksiewicz Mieczysław
Mikuszewski Jan
Mittlener Józef
Miziewicz Stanisław dr.
Morgenbesser Hipolit
Muller Henryk
Muller Jan
Muller Jan
Muller Ryszard
Nikorowiczowa Zofia
Obfidowicz Bronisław dr.
Ks. Oleksij Mikołaj
Nowak Wojciech
Papara Kazimierz
Pawlik Stefan dr.
Paygert Jan dr.
Pilat Tadeusz dr.
Popławski Teodor
Przysiecki Stanisław
Ks. Pyłypeć Piotr
Ritterman Anastazy
Rogalski Jan
Roliński Edward
Ropuszyński Józef
Rupp Henryk
Rupp Jan
Safrin Leon
Sagawy Hugo
Santi Paweł hr.
Schreyer Georg
Schreyer Jakób

Schreyer Rudolf
Schuman Jan
Seeger Eugieniusz
Seferowicz Lubicz Jan
Sestak Vteleńsky Józef
Sędzimir Bronisław
Sklepiński Michał
Sobolewski Stanisław
Sobótka Henryk
Stauffer Chrystjan
Steczkowski Jan Kanty dr.
Stroynowski Edward dr.
Strzelecki Stefan
Sulatycki Kazimierz
Supiński Paweł
Świeżawski Antoni
Świeżawski Tadeusz
Szczepański Ludwik
Ks. Szumyło Michał
Thom Józef dr.
Towarz. akcyjne dla przemysłu chem. w Zniesieniu
Traczewski Witold
Ks. Trzebicki Gabrjel
Tyszkowski Andrzej
Uromski Emil
Ks. Wegeman Hubert
Wiciński Stanisław
Wittlin Kuno dr.
Witz Jakób
Ks. Wolańczyk Władysław
Zalewski Feliks
Zaremba Bronisław inż.
Zaremba Bronisław
Zarembina Franciszka
Zinkiewicz Józef
Zygmuntowicz Marjan
Żurowski Ludwik
Żurowski Zygmunt

h) Członkowie płacący po 5 K wkładki (137)

Adam Ferdynand
Andryjek Maksym
Baar Jan
Balicki Michał
Baron Filip
Bautro Piotr
Bednarski Marcin
Beń Aleksander
Bernard Michał
Bezrąk Antoni
Ks. Bilinkiewicz Jan
Bizanz Jakób
Blicharski Szymon
Bławacki Ilko
Błażek Marcin
Bobilak Justyn
Bobra Michał
Boniak Jurko
Bredy Rudolf
Chmiel Wiktor
Chomin Michał
Cieślak Antoni
Czabanowski Jan
Czornyj Andrzej
Czyczkiewicz Hryńko
Dereniowski Grzegorz
Diakow Tomasz
Dobrzyniecki Jan
Dyda Bartłomiej
Dżugaj Michał
Fajda Michał
Fornalczyk Dymitr
Gogulski Stanisław
Grefner Janusz
Gruntkowski Franciszek
Hadyna Tekla
Hartman Wacław
Hewakowski Teofil
Huber Jakób
Humiński Michał
Janowski Andrzej
Jednoróg Franciszek
Jędrzejewski Hilary
Kaczkowski Grzegorz
Kaj Józef
Kawiak Wojciech
Kawuta Mikołaj
Kiernocha Dymitr
Kisielewski Grzegorz
Kociak Feliks
Kohut Wasyl
Koli Jan

Koniuch Jan
Kornecki Antoni
Korolak Jan
Korzeniowski Jan
Korzeniowski Karol
Korzeniowski Paweł
Korzeniowski Walenty
Kowal Tytus
Kreczkowski Teodor
Krömer Leopold
Kubik Władysław dr.
Kulik Grzegorz
Kuna Kazimierz
Kunec Piotr
Kurejba Roman
Kuryłas Hryńko
Kuźniarz Jędrzej
Lewicki Wojciech
Łagocki Mikołaj
Łukaszyński Władysław
Łupak Jakób
Maciech Grzegorz
Mahler Adolf
Malicki Mikołaj
Malik Bronisław
Małaczyński Marjan
Marciniak Michał
Maruszczak Ludwik
Messner Chrystjan
Messner Jan
Mirota Jan
Moskwa Hryńko
Müller Karol
Mykietka Michał
Mykietka Wasyl
Neugebauer Wiktor
Olearczuk Jan
Oleksów Józef
Owczarz Jan
Pasierski Jędrzej
Pasławski Jan
Paszko Jan
Pawlaczek Jan
Pawłowski Józef
Pawłyszyn Jurko
Poszko Jan
Pilawka Harasym
Piwko Tomasz
Podkowa Józef
Popiel Józef
Przyszlak Aleksander
Puchacz Jan
Rebczyński Karol
Ks. Romanowski Dymitr
Rzędowska Róża
Sajan Marcin
Sałamaszyński Józef
Samborski Bazyli
Saramaka Jan
Sempik Michał
Senica Fedko
Sembratowicz Michał
Sroka Józef
Surmiak Ignacy
Szczepaniuk Jan
Szemberski Aleksander
Szponarski Jan
Szponarski Jan (syn Józefa)
Szponarski Józef
Ks. Szukalski Nestor
Szuwarek Michał
Tomaszewski Michał
Topolski Wawrzyniec
Trojanowski Jan
Tuźnicki Teodor
Uścieński Stanisław
Ks. Wojtowicz Łukasz
Woźniczka Jan
Wróblewski Franciszek
Wróblewski Marcin
Zachaczewski Nikodem
Zieliński Marcin
Zyszkiewicz Feliks

Razem członków 315

17. Oddział Mościska.

a) Członkowie
płacący po 26 K wkładki (2)

Stadnicki hr. Stanisław
Younga Adam

b) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (2)

Mars Jan
Misiągiewicz Aleksander

c) Członkowie
płacący po 16 K wkładki (1)

Stadnicki hr. Stan. Adam

d) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (35)

Bachmann Henryk
Ks. Białogórski Alfred
Bizanz Edward
Chrzanowski Bolesław
Ks. Chotyniecki Klemens
Diamandstein Izaak
Drohojowski hr. Adam
Drohojowski hr. Karol
Ks. Dziedzic Szymon
Gutteter Edward
Gużkowski Ferdynand
Irsay Marja
Jabłoński Ignacy
Karabanik Barbara
Kochanowski Jan
Lebedowicz Emil dr.
Mieczałowski Stanisław
Müller Fryderyk
Orzechowicz Bolesław
Pawelski Władysław
Petryk Ignacy
Pogłodowski Djonizy
Roliński Stanisław
Rupp Fryderyk
Skarbek hr. Aleksander
Skibniewski Władysław
Smarzewski Tadeusz
Śmiałowski Bolesław
Śmiałowski Józef
Spička Franciszek
Stupnicki Franciszek
Ks. Szandrowski Józef
„ Szurek Tomasz
Wyszyński Mieczysław
Ks. Ziobro Antoni

e) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (18)

Adamiszyn Antoni
Czerwiński Józef
Koch Antoni
Koczaj Władysław
Kółko rolnicze Krysowice
„ „ Kulmatycze
„ „ Maławola
„ „ Myślatycze
„ „ Pnikut
„ „ Radochońce
„ „ Sądowa Wisznia
„ „ Stojańce
„ „ Strzelczyska
„ „ Trzcieniec
„ „ Twierdza
„ „ Zakościele
Kotulski Stanisław
Mertinelli Kazimierz

f) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (69)

Razem członków 127

18. Oddział Nadworna.

a) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (35)

Biłous Jakim
Bodnar Marja
Bogdański Bronisław dr.
Bohatczuk Hrehor
Bornstaedt Stanisław
Buraczyński Bazyli
Danyluk Iwan
Fedorów Fedor
Fedoryszyn Ołeksa
Fedoryszyn Wasyl
Gregorasz Nykoła
Grochola Mieczysław
Holinej Jakób
Horbejczuk Iwan
Jeż Andrzej dr.
Koch Georg
Koczerzuk Michał
Kondruk Jakób

Król Michał
Ks. Kuczyński Józef
„ Lisieniecki Włodzimierz
Łuciuk Jurko
Ks. Mandyczewski Kornel
Matkowski Władysław
Maksymiuk Iwan
Meroniak Prokop
Montyński Fedor
Moczerniak Iwan
Niżnikiewicz Michał
Pawluk Ołeksa
Prokopiuk Jakób
Reiter Henryk
Rubinstein Rafał
Soroczyński Dmytro
Szuszkiewicz Karol

b) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (12)

Ks. Androchowski Andrzej
Atlas Kalman
Bohatczuk Wasyl
Danyluk Onufry
Jaworski Antoni
Kółko rolnicze w Kamiennej
„ „ w Majdanie g.
„ „ w Nadwórnej
„ „ w Wołosowie
Mełnyczeńko Iwan
Stojałowski Leszek
Swyszcz Wasyl

c) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (20)

Razem członków 67

19. Oddział Podolski.

a) Członkowie
płacący po 50 K wkładki (2)

Bogucki Władysław
Siemieński-Lewicki hr. Stan.

b) Członkowie
płacący po 40 K wkładki (2)

Wolański hr. Władysław
Zawadzki-Ochocki Antoni

c) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (13)

Badeni hr. Stanisław Henryk
Baworowski hr. Rudolf
Bogdanowicz Mieczysław
Cielecki Zaremba Artur
Cieński Tadeusz
Czaykowski Władysław
Gołuchowski hr. Adam Eksc.
Potocki hr. Aleksander
Potocki Szeliga Tadeusz
Rudrof Franciszek
Serwatowski Władysław
Wartanowicz Eugieniusz
Wolgner Józef

d) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (24)

Błażowski br. Marjan
Cielecki Zaremba Juljusz
Czajkowski Władysław Ludwik
Feldschuh Józef
Gniewosz Aleksander
Gromnicki Jan
Heydel br. Franciszek
Horodyski Kazimierz
Horydyski Leon
Jełowicki Aleksander
Kimmelman Oswald dr.
Łukasiewicz Jakób
Menzel Karol
Mysłowski Rawicz Franciszek
Ochocki Roman
Paygert Kornel dr.
Piniński hr. Mieczysław
Potocki Ksawery Mieczysław
Rudrof Stanisław dr.
Rudrof Stanisław (junior)
Stojowski Jordan Władysław
Świdrygiełło-Świderska kn. Marja
Świdrygiełło-Świderski kn. Stanisław
Turnau August

e) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (71)

Anderst Eljasz
Antoniewicz Bołoz Jan dr.

Antoniewicz Bołoz Karol
Bernstein Józef
Bogucki Aleksander
Bylicki Jan
Cieński Kazimierz
Cieński Włodzimierz
Dembiński Leon
Denenfeld Eugeniusz
Domański Władysław
Doschot Alfred
Festing Józef
Geringer Karol
Geringer Ksawery Franciszek
Głażewski Adam dr.
Głażewski Ignacy
Ks. Gliński Józef
„ Głowiński Kazimierz
Gniewoszanka Helena
Goral Stanisław
Grabowski Marjan
Ks. Harra Józef
Hofman Władysław
Horodyski Andrzej
Horodyski Franciszek
Horodyski Ludwik
Horodyska Natalia
Juhn Tomasz
Katz Izaak
Konwent OO. Bazylianów Ułaszkowce
Konwent OO. Dominikanów Czortków
Ks. Kopystiański Roman
Korytko Paweł
Korytowski hr. Feliks
Krasnopolski Michał
Krokowski Józef
Liskowacki Teofil
Mieczychowski Władysław
Młodecki hr. Władysław
Mysłowski Rawicz Józef
Mysłowski Adam
Noel Adam
Ochocki Tomasz
Olszewski Adam
Podlewski Krol
Regenstreif Bruno
Respaldiza Ferdynand
Rogoyski Stanisław
Ks. Sigmund Adolf
Smalawski Zygmunt
Śmiałowski Antoni
Śmiałowski Zdzisław
Stekel Jakób
Strawińska Henryka
Strohschneider Edward
Świrski Czesław
Szaszkiewicz Zdzisław
Szkoła rolnicza w Jagielnicy
Syndykat rolniczy w Czortkowie
Turkuł Jan
Ujejski Stanisław
Vivien Jan
Wachowicz Spiryon
Wesoliński Franciszek
Wolańska hr. Anna
Wolniewicz Antoni
Wyhowski Stanisław
Zaliwski Stanisław
Załucki Marjan
Zeimer Cudyk

f) Członkowie
płacaący po 5 K wkładki (17)

Ks. Dziuban Jan
„ Klein Bernard
Kółko rolnicze Buczacz
„ „ Byczkowce
„ „ Dobropole
„ „ Hadyńkowce
„ „ Jazłowiec
„ „ Korościatyn
„ „ Monasterzyska
„ „ Nagórzanka
„ „ Podzamczek
„ „ Porchowa
„ „ Sosolówka
„ „ Wasylkowce
Ks. Kruczkiewicz Jan
Szkoła ludowa w Podzameczku
Wołoszyn Kazimierz

g) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (24)

Razem członków 153

*

20. Oddział Pokucki.

a) Członkowie płacący po 20 K wkładki (19)

Abrahamowicz Wiktor
Agopsowicz Kajetan
Agopsowicz Mieczysław
Bogdanowicz Feliks
Dzianott Jan Kanty dr.
Jewisch Coll. Association
Kleski Jan
Komar Edmund
Komorowski Władysław
Krzysztofowicz Alfred
Krzysztofowicz Eugieniusz
Krzysztofowicz Marjan
Krzysztofowicz Mikołaj dr.
Łukasiewicz Mikołaj
Moysa Stefan
Puzyna kn. Leon
Puzyna kn. Tadeusz
Theodorowicz Antoni
Wielowieyski Henryk dr.

b) Członkowie płacący po 10 K wkładki (60)

Agopsowicz Jakób
Agopsowicz Jan
Altheim Aba
Asłan Mikołaj
Berner Józef
Biskupski Kazimierz
Bohosiewicz Kajetan
Bohosiewicz Teodor dr.
Borysiewicz Adam dr.
Chaberski Kazimierz
Chłopecki Tadeusz
Cieński Adolf
Cieński Leszek
Czaykowski Zdzisław
Dobkowa Aniela
Dubsky Salomon
Eisenstein Izak
Froń Józef
Gańczakowski Zdzisław
Geffner Chaim
Gruszecki Stanisław
Grünberg Samson
Hüttner Dawid
Kobylański Kazimierz
Kohn Józef
Krzysztofowicz Witold
Kunzowa Paulina
Linde Juljusz
Linde Stanisław
Lis Bronisław
Łążyński Stanisław
Łuka — Zarząd dóbr
Łukasiewicz Zygmunt
Matczyńska Kazimiera
Mlčoch August
Mniszek Stanisław
Moysowa Janina
Moysowa Ludwika
Mucke Emil
Passakas Kajetan
Pawlikowski Ferdynand
Przybysławski Kazimierz
Rogożewski Stanisław
Siwicki Kazimierz
Skałecki Zygmunt
Strzelbicki Antoni
Suniorok Konstanty dr.
Szaszkiewicz Zdzisław
Szymanowska Henryka
Teodorowicz Jan
Tyszkowski Antoni
SS. Urszulanek Zgromadzenie
Weiselberg Emil
Weiss Stefan
Wielowieyski Jan
Wimmer Antoni
Wojciechowski Jan
Zerygiewicz Antoni
Zerygiewicz Józef
Złowocki Stanisław

c) Członkowie płacący po 5 K wkładki (56)

Artymiuk Semen
Beck Jan
Berey Alfred
OO. Bernardynów Konwent

Chlibowicka Anastazja
Ks. Chlibowicki Paweł
Cymbaluk Iwan
Czerkawski Kazimierz
Decyk Jan
Dick Jan
Ks. Gamułka Jakób
Fischer Gustaw
Gaszyński Piotr
Grabowski Jan
Hajowy Mikołaj
Humuniłowicz Włodzimierz
Kobylański Ignacy
Kobyn Paweł
Kółko rolnicze Kamionki w.
" " Kołomyja
" " Kułaczkowce
" " Podhajczyki
" " Rożnów
" " Rudniki
" " Św. Stanisław
" " Trójca
" " Turka
" " Załucze n. Cz.
Komorański Władysław
Ks. Kosiewicz Włodzimierz
Kosior Wojciech
Lowenberg Marcin
Maksymiuk Piotr
Mazepa Mikołaj
Michelini Humbert
Moszoro Antoni
Myroniuk-Zajaczuk Iwan
Myroniuk-Zajaczuk Michał
Nadużek Matij
Piskozub Karol
Piskozub Ludwik
Piskozub Michał
Plezia Jan
Podlaski Jan
Ks. Romanowski Stanisław
Ryżewski Władysław
Sagal Stanisław
Śliwiński Antoni
Stefański Ludwik
Tkaczuk Iwan
Tomiuk Hrycko
Tomiuk Łukasz
Wintoniuk Jurko
Worek Wojciech
Zawadzki Mieczysław
Żydło Walenty

e) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (29)

Razem członków 164

21. Oddział Przemyśl.

a) Członkowie
płacący po 150 K wkładki (1)

Sapieha ks. Władysław

b) Członkowie
płacący po 140 K wkładki (1)

Lubomirska ks. Marja

c) Członkowie
płacący po 100 K wkładki (1)

Lubomirska ks. Karolina

d) Członkowie
płacący po 70 K wkładki (1)

Pawlikowski Jan dr.

e) Członkowie
płacący po 40 K wkładki (3)

Agopsowicz Antoni
Drużbacki Feliks dr.
Jocz Bolesław

f) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (3)

Bielawski Jan
Chwapil Jan
Czajkowski Władysław dr.

g) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (20)

Dembowski Ignacy dr.
Ks. Federkiewicz Jakób, infułat
Jarużelski Józef senior
Jarużelski Józef junior
Jarzymowski Józef

Kochanowski Jan
Konarski hr. Jerzy
Kraiński Władysław dr.
Myszkowski Józef
Nowosielecki Bronisław
Ossowska z hr. Dzieduszyckich Helena
Ks. Biskup Pelczar Sebastjan
Pindelski Piotr
Pragłowski Aleksander
Ks. Rogulski Józef
Skalski Eugienjusz
Skibniewski Ludwik
Sroczyński Zygmunt
Tarnawski Leonard dr.
Zajączkowski Mieczysław

h) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (47)

Ks. Bałaban Szymon
Bardecki Maciej
Brubacher Gustaw
Ciecharzewski Karol
Ks. Czuczkiewicz Juljan
Dębicki Adam
Długosz Józef
Drużbacka Wanda Feliksowa
Fischerowa Michalina
Fried Fryderyk
Ks. Hajduk Piotr
Hatschier Witołd
Hinze Adam
Ks. Hnatyszak Jan
Janecki Karol
Jaruzelski Ksawery
Jocz Mieczysław
Ks. Kostecki Antoni
Kostrzewski Józef
Kotarski Józef
De Laurans Mieczysław
Ks. Maszczak Józef
Midowicz Józef
Miller Ferdynand
Mroczkowski Adolf
Ks. Padoch Juryj
Przybylski Józef
Radoń Bronisław
Reimer Józef
Romanowska Janina
Romanowski Józef dr.
Romanowski Mieczysław
Rożen Mieczysław
Sapieżyna ks. Elżbieta
Schlessinger Albert
Schmidt Rudolf
Smalawski Stanisław
Smoleń Władysław
Studnicki Juljan
Turnau Adolf
Wierzchleyski Roman
Wink Stanisław
Wodczyński Tadeusz
Wojakowski Zdzisław
Wolf Antoni
Younga Aleksander
Żak Jan

i) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (18)

Bobrowski Józef
Chrobak Mikołaj
Chodorowski Antoni
Drużyna Bartoszowa w Tarnawie
Drzewiński Paweł
Gniazdo sieroce w Stanisławczyku
Koeller Klemens
Kółko rolnicze Krasiczyn
" " Krzywcza
" " Medyka
Kropiński Bolesław
Krupa Franciszek
Lityński Rudolf
Mul Bazyli
Oleszko Filip
Skirka Michał
Swieczak Jan
Wittler Miśniakiewicz

j) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (176)

Razem członków 271

22. Oddział Przemyślany.

a) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (3)

Hofmokl Stanisław dr.
Lamezan hr. Robert
Wybranowski Stanisław

b) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (37)

Adler Markus
Ks. Baczyński Paweł
„ Buczko Antoni
Burliga Stanisław
Dutschek Franciszek
Hawranek Józef
Helczyński Alfred
Kędzierski Alfred
Kintzi Gustaw
Kuttin Lazar
Leszczyński Józef
Łysak Władysław
Matkowski August
Nanowski Marjan
Niebrzydowski Piotr
Niesiołowski Jan
Olszowski Wiktor
Padlewski Włodzimierz
Ks. Panasiuk Maksym
Pfeiffer August
Pieniążkiewicz Stanisław
Plaskowski Artur
Rylski Stefan
Sander Robert
Safran Aleksander
Schrott Wincenty
Skrzyszowski Marjan
Stamirowski Bogusław
Sternhell Efroim
Taszer Jan
Tchórznicki Kazimierz
Tyszkowska Michalina
Tyzenhauz Roman
Witosławski Włodzimierz
Wink Tadeusz
Ks. Wojnarowicz Antoni
Ziegelheim Benedykt O.

c) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (24)

Basaches Józef
Bieniasz Franciszek
Ks. Bilski Zygmunt
Broszka Piotr
Ettinger Mozes
Fałkiewicz Ignacy
Frankow Szczepan
Kołodziej Konstanty
Krzywy Józef
Ks. Kułakowski Wojciech
Kuśnierz Hryńko
Kuśnierz Michał
Lewkowski Antoni
Liebersbach Piotr
Manaczyński Józef
Matern Henryk
Mizio Ignacy
Mudrak Marcin
Nowosielski Czesław
Senycia Bazyli
Utzig Ludwik
Wereczuk Zygmunt
Zarugiewicz Andrzej
Żukrowski Józef

d) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (129)

Razem członków 193

23. Oddział Rawa.

a) Członkowie
płacący po 60 K wkładki (1)

Lewandowski Stanisław

b) Członkowie
płacący po 40 K wkładki (1)

Kruzenstern Karol

c) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (2)

Czaykowski Roman
Sapieha ks. Paweł

d) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (15)

Haszlakiewicz Gottleb Henryk
Kaempfe Albert
Kapliński Bolesław (spadkob.)
Łaczyński Zygmunt
Majewski Leszek dr.
Marmorosz Kazimierz
Marmorosz Zdzisław
Obertyński Zdzisław
Parnas Maksymiljan
Romer Adam
Serwatowska Felicja
Skibniewski Antoni
Skolimowska Leontyna
Wysocki Kazimierz
Wysocki Mieczysław

e) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (15)

Bachman Gustaw
Chwalibiński Michał
Evy Jakób
Ks. Hryniewiecki Emil
Kaempfe Ernest
Krasucki Bogusław
Kruzensternowa Aleksandra
Kryczyński Leon
Muller Edward
Ks. Ośmiłowski Mikołaj
Potrzebnicki Władysław
Siedlecki Tytus
Stanisławski Wiktor
Szczerbicki Józef
Ks. Wołoszynowicz Bazyli

f) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (37)

Baran Józef
Białek Bartłomiej
Bożyk Michał
Czerwińczak Dmytro
Goch Jan
Goszko Sawka
Hołowka Stefan
Karg Józef
Klimko Emiljan
Kółko rolnicze Szczerzec
Koniniec Maksym
Kopiński Jan
Krupa Hryń
Krycki Józef
Kuc Jan (syn Marcina)
Kuc Jan („ Szymona)
Kuc Józefa
Latawiec Mikołaj
Ładyk Mikołaj
Martyn Teodor
Martyn Teodor z Rawy
Nowicki Jan
Oborski Mieczysław
Panasowiec Jan
Prystaj Szymon
Przeworowa Marja
Ragan Karol
Rykało Józef
Schadler Henryk
Semak Iwan
Świątkiewicz Antoni
Wielgosz Michał
Wołoszyn Franciszek
Wołoszyn Jan
Wołoszyn Karol
Zdrada Piotr
Zubrzycki Jan

Razem członków 71

24. Odział Rohatyn.

a) Członkowie
płacący po 80 K wkładki (1)

Krzeczunowicz Aleksander

b) Członkowie
płacący po 50 K wkładki (2)

Jabłonowski ks. Stanisław
Zarząd dóbr ks. Czartoryskich

c) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (6)

Biesiadecki Franciszek
Bittner Mikołaj
Dzieduszycki hr. Klemens

Miliński Franciszek
Russocki hr. Artur
Torosiewicz Klemens

d) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (4)

Cieński Mikołaj
Kępliczowa z Morawskich Stef.
Tustanowski Stefan
Wojakowska Tekla

e) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (30)

Bachman Jan
Biesiadecka Aniela
Borzemski Antoni dr.
Czermiński Kazimierz
Czyżewski Marjan
Ks. Gąsiorowski Ksawery
Janko Jan
Jankowa Gabrjela
Kieska Juljan
Kowalewski Tadeusz
Krasicki hr. Michał
Krüger August
Krzeczunowiczowa Felicja
Ks. Małaczyński Adam
„ Maszczak Jan
Milińska Marja
Ks. Przedrzymirski Adolf
Pyrzanowski Witołd
Ks. Rozłucki Dymitr
Rupp Henryk
Rupp Jan
Rupp Jakób
Słabicki Ignacy
Stencel Jan
Sweryda Teodor
Torosiewiczowa Anna
Turkułł Michał
Tustanowska Stefanja
Wojakowski Mieczysław
Zawadzki Aleksander

f) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (8)

Czytelnia polska w Konkolnikach
Kółko rolnicze w Łukowcu
„ „ w Słobodzie
Krawców Teodor [konkoln.
Malawski Marjan
Malawski Wincenty
Skotar Onufry
Szczerbanowski Józef

g) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (83)

Razem członków 134

25. Oddział Rudki.

a) Członkowie
płacący po 60 K wkładki (1)

Lanckoroński hr. Karol

b) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (4)

Bal Stanisław
Brückmann br. Ludwik
Lewicki Mieczysław
Skarbek hr. Aleksander dr.

c) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (8)

Brunicki br. Seweryn
Janko Stefan
Jarzymowski Józef
Jarzymowski Wojciech
Niedźwiecki Władysław
Rayski Albin
Śmiałowski Bolesław
Zerygiewicz Wiktor

d) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (19)

Ks. Augustyn Marcin
„ Frydel Franciszek
„ Germak Kazimierz
Grunwald Józef
Ks. Halma Stefan
„ Humiecki Juljan
Krzyczkowki Antoni
Ks. Kowalski Aital
Kintzi Piotr

Muldner Gustaw
Rupp Henryk
Rupp Jakób
Śmiałowski Józef
Śmiałowski Tadeusz
Spółka mleczarska w Rudkach
Ks. Uhmann Henryk
„ Wojtas Michał
„ Zając Michał
„ Zegleń Andrzej

e) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (25)

Biedermann Adam
Brozdyński Adam
Drewinkiewicz Teodor
Hobler Tytus dr.
Kółko rolnicze Beńk. Wisznia
„ „ Chłopy
„ „ Czernichów
„ „ Laszki zawiąz.
„ „ Podhajczyki
Krell Adolf
Krzeczkowski Józef
Lachol Leon
Małaczyński Józef
Maziak Kazimierz
Orzelski Michał
Paleolog Zygmunt
Popiel Antoni
Röhrenschef Ludwik
Rutkowski Marceli
Seniów Bazyli
Skorupski Eugieniusz
Surówka Karol
Weisberg Adolf
Zawadzki Tadeusz
Zbrożek Bogdan

f) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (119)

Razem członków 176

26. Oddział Sambor.

a) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (3)

Sozański Feliks
Tchórznicki Władysław
Ujejski Tomasz

b) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (53)

Balicka Wiktorja
Barański Michał
Bzowski Aleksander
Charłampowicz Bolesław
Cieszewska Zofia
Evy Artur
Frömmel Rudolf
Giebułtowski Kazimierz
Grąziowa — gmina
Jaworski Józef
OO. Jezuici w Bąkowicach
Jędrzejowicz Karol
Jędrzejowicz Stanisław
Ks. Kalinicz Emil
„ Kalinicz Maksymiljan
„ Kasiurak Eustachy
Kasparek Jan dr.
Komorowski hr. Stefan
Konwent OO. Bazyljanów w Bukowej
Konwent OO. Bazyljanów w Ławrowie
Konwent OO. Karmelitów w Sąsiadowicach
Ks. Kozaniewicz Leon
Kuny Jan
Kuśniewicz Bolesław
Laskowski Józef
Łęcki Karol
Maniewski Jan
Ks. Owoc Wojciech
„ Pohorecki Piotr
Poten Wiktor
Ks. Prystasz Juljan
Ramułt Stanisław
Salamon Nestor
Schmidt Edmund
Serwacki Andrzej
Skalski Eugieniusz
Smalawski Jan
Smalawski Wiktor
Sobolewski Jan

Ks. Sołtykiewicz Hilary
Sozański Stefan
Sozański Tomasz
Sroczyński Stefan
Stauffer Jan
Stefanowski Stanisław
Szajna Tomasz
Szechowiczowa Marja
Tchórznicki Leon
Theiner Jan
Turowski Marjan
Ujejska Marja
Weeber Alfred
Wołkowicki Stanisław

c) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (41)

Baraniecki Grzegorz
Ks. Borkowski Jakób
Byrka Wawrzyniec
Chłopecki Józef
Cykowski Jan
Dybacz Piotr
Hrycyk Iwan
Isański Józef
Karwacki Marceli
Ks. Kluka Włodzimierz
Kółko rolnicze w Burczycach
„ „ w Kalinowie
„ „ w Uhercach zap.
„ „ w Waniowicach
Kotschy Antoni
Ks. Kulczycki Celestyn
Kwaśniewicz Michał
Matkowski Stanisław
Michniewicz Aleksander
Mochnacka Olga
Myrdzio Franciszek
Niklewicz Franciszek
Niklewicz Jędrzej
Ortyński Hilary
Orzechowicz Jan
Petryk Stefan
Pruc Mikołaj
Rak Andrzej
Rozmarynowski Walenty
Schafer Antoni
Sech Jan
Tabaczyński Jan
Wolański Wincenty
Wisznianczyn Paweł
Zachodny Mikołaj
Ziemniak Franciszek
Ziemniak Jan
Ziemniak Jakób
Ziemniak Wojciech
Żerebecki Aleksander
Żurawski Edward

d) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (3)

Razem członków 100

27. Oddział Sanok.

a) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (88)

Ks. Antoniewski Ignacy
Bobczyńska Klara
Bobrowska hr. Katarzyna
Ks. Borczyk Józef
Cukrownia w Przeworsku
Czarnowski Stanisław
Ks. Dobrowolski Wojciech
Dwernicka Helena
Dwernicki Józef
Dydyńska Marja
Dydyński Bolesław
Dydyński Mieczysław
Dydyński Stanisław
Dzieduszycki hr. August
Gedlowa Bronisława
Gniewosz Aleksander
Grodzicki Stanisław
Grotowski Leon
Grotowski Władysław
Hoszowski Franciszek
Jachimowski Kazimierz
Janowski Adam
Ks. Jasienicki Piotr
Kabriel Bogumił
Kaszubski Wacław
Ks. Knapp Stanisław
Kółko rolnicze w Besku

Kółko rolnicze w Brzozowie
Kondyjowski Teofil
Konwent OO. Jezuitów w Starejwsi
Konwent OO. Franciszkanów w Sanoku
Korczyński Tadeusz
Kozłowski Florjan
Kozma Juljusz
Kraiński Antoni
Kraiński Władysław dr.
Kudelski Władysław
Kuzian Zdzisław
Kwiatkowski Eugieniusz
Kwolewski Zdzisław
Laskowska Anna
Laskowski Kazimierz
Ks. Lisiński Jan
Liwicki Stanisław
Łępkowska Gabrjela
Łępkowski Karol
Małecki Kazimierz
Marszałkowicz Jan
Morawski Władysław
Nowak Eugieniusz
Nowak Tadeusz
Nowosielecki Bronisław
Nowosielecki Stanisław dr.
Ks. Orłowski Adam
Ostaszewski Adam dr.
Ostaszewski Kazimierz
Ostaszewski Stanisław
Piliński Kazimierz
Potocki hr. Dominik
Potocki hr. Jan
Potocki hr. Józef
Poźniak Adolf
Poźniak Tadeusz
Pruchnik Józef
Raszowski Stanisław
Rodkiewicz Kazimierz
Stawiarski Walerjan
Strzelbicki Mieczysław
Strzelecki Mieczysław
Strzelecki Tadeusz
Szurlej Stanisław dr.
Tchórznicki Aleksander dr.
Tchórznicki Henryk
Towarzystwo ogrodn.-sadown. w Sanoku
Trzciński Franciszek
Urbański Mieczysław
Wasilewski Włodzimierz
Wiktor Jan
Wiktor Stanisław
Wiktor Władysław (senior)
Wiktor Władysław (junior)
Wiktorowa Olga
Ks. Wolski Józef
Wrześniowski Tadeusz
Ks. Zając Włodzimierz
Zatorski Bolesław
Zawadowski Juljan
Żurowski Wiktor

b) Członkowie płacący po 5 K wkładki (1)

Nowosielecki Kazimierz

c) Członkowie płacący niżej 5 K wkładki (21)

Razem członków 110

28. Oddział Stanisławów.

a) Członkowie płacący po 40 K wkładki (2)

Dzieduszycki hr. Władysław

b) Członkowie płacący po 30 K wkładki (2)

Brykczyński Mieczysław
Zakrzewski Mścisław

c) Członkowie płacący po 20 K wkładki (2)

Cieński Stanisław
Kozicki Edward dr.

d) Członkowie płacący po 10 K wkładki (45)

Ks. Anger Henryk
Bietkowski Franciszek
Borzemski Witołd

Budzyński Maurycy
Burzyński Jan
Burzyński Stanisław
Burzyński Tadeusz
Chlebowski Roman
Cywiński Rafał
Dobrucki Gustaw dr.
Garapich Władysław
Geller Salamon
Gryziecki Józef
Halpern Adolf
Halpern Karol dr.
Hofmokl Oskar
Horoszkiewicz Stanisław
Iwanowicz Eusignie
Jacyszyn Aleksander
Kmiecik Jan
Ks. Krzeczkowski Markian
Laszkiewicz Tytus
Lewicki Aleksander
Lieberman Filip
Linderski Henryk
Łukasiewicz Kajetan Kazim.
Mencel Karol
Myczkowski Władysław
Ks. Nawrocki Aleksy
Pieniążek Stanisław
Pilecki Mateusz
Potworowski Henryk
Proskurnicki Anatol
Pyrzanowski Ignacy
Romaszkan br. Franciszek
Ks. Serwin Kasjan
Schweiner Tomasz
Sigmund Józef
SS. Miłosierdzia w Marjampolu
Smulski Władysław
Świerczak Wojciech
Ks. Szankowski Markian
Szeparowicz Ewelina
Tracz Jakób
Zabęcki Stanisław

e) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (82)

Bałan Jan
Barta Józef
Barta Stanisław
Białogórski Jan
Borkowska Marja
Barkowski Władysław
Ceperdiuk Stefan
Chaczko Kajetan
Ciuciak Michał
Danyłyszyn Iwan
Demianów Maksym
Dobosz Hryń
Draganczuk Dmytro
Draganczuk Hawryło
Draganczuk Hnat
Draganczuk Nykoła
Fiałkowski Franciszek
Fitkowski Dmytro
Fitkowski Jurko
Fitz Stanisław
Forgacz Marcin
Gesz Wasyl
Gęsior Michał
Głowacki Piotr
Grochalski Jan
Grochalski Michał
Haluk Andrzej
Hargesheimer Krystjan
Hołyński Franciszek
Ilczuk Hryń
Jakubów Iwan
Kocowski Władysław
Kółko rolnicze Bednarów
" " Błudniki
" " Chorostków
" " Delejów
" " Drohomirczany
" " Halicz
" " Jeziorko
" " Łany
" " Tumierz
" " Tyśmieniczany
" " Wołczków
Kaczkowski Adolf
Kaczkowski Jan
Kohutiak Jurko
Koryzma Albina
Koryzma Michał
Kostyszyn Wasyl

Kowaluk Michał
Kumanowski Bernard
Kusznierczuk Dmytro
Lipczuk Nykoła
Magnowski Antoni
Magnowski Juljan
Magnowski Marcin
Magnowski Michał
Maksymciów Hnat
Matuszewski Antoni
Mazak Pawło
Ostapiuk Iwan
Ostapiuk Jan
Ostapowicz Antoni
Ostapowicz Hryń
Ostapowicz Marcin
Ostapowicz Michał
Pawłowicz Józef
Petrycki Mikołaj
Pyłypczuk Mikołaj
Romanowski Władysław
Śrutwa Kazimierz
Świtny Iwan
Tereszkim Jurko
Tkaczuk Hrehor
Tkaczuk Iwan
Waceba Wasyl
Waryszko Fed
Wasylko Antoni
Winniczuk Łazarz
Worobiuk Dymitr
Zacharczuk Ilko
Zieliński Walenty

Razem członków 133

29. Oddział Stryj-Żydaczów.

a) Członkowie
płacący po 120 K wkładki (1)

Lubomirski Ks. Kazimierz

b) Członkowie
płacący po 70 K wkładki (2)

Brunicki br. Juljan
Skrzyński Antoni

c) Członkowie
płacący po 40 K wkładki (2)

Barański Włodzimierz
Gartenberg Bracia

d) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (4)

Dzieduszycki hr. Edmund
Polański Władysław
Starzeński hr. Henryk
Widajewicz Bolesław

e) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (8)

Czajkowska Witołdowa
Dembowski Felicjan
Gosiewski Antoni
Grödel Bracia
Nartowski Bronisław
Onyszkiewicz Adam
Simon Amalja
Zaleski Ksawery

f) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (39)

Agopsowicz Ludwik
Aichmüller Włodzimierz
Berezowska Romana
Brunicki br. Juljan jun.
Ks. Cisło Aleksander
Czepielowski Emil
Donicht Jan
Ks. Dubicki Andrzej
Dzierzbicki Stanisław
Faatz Ludwik
Görtz Filip
Ks. Halkiewicz Juljan
„ Iwasyk Stefan
Jabłońska Wanda
Ks. Kowalski Filomen
Korzenny Leopold
Krasowski Wincenty
Kronstein Henryk
Ks. Machowski Józef
Makowicz Jan
Niedzielski Bolesław
Pelz Józef

Pilz Bolesław
Podhorodecki Zygmunt
Ks. Podlisiecki Antoni
„ Potuczko Włodzimierz
Prokopowicz Paulina
Schrecker Karol dr.
Schweizer Leopold
Senczyna Edward
Spaltenstein Maciej
Ks. Szankowski Piotr
„ Szeparowicz Roman
Szkoła rolnicza w Bereżnicy
Ks. Trzopiński Jan
„ Władyszyn Wasyl
Zaklika Walerjan
Zarząd dóbr Sokołów
Zuckerberg Hinde

g) Członkowie płacący po 5 K wkładki (162)

Altheim Filip
Atamańczuk Jakób
Baławajder Marcin
Baziuk Eugieniusz
Baziuk Iwan
Ks. Berezowski Tomasz
Berdychowski Stanisław
Berdyk Andrzej
Bieńko Jan
Bigos Tomasz
Bill Wawrzyniec
Bohonos Mikołaj
Ks. Bordun Jan
Breyvogel Jan
Burdzy Józef
Byjmuk Fedio
Cypuk Michał
Czaban Jurko
Czabania Franciszek
Dec Józef
Dec Wojciech
Deresz Petro
Derzko Nykoła
Durda Józef
Duwało Ilko
Dyba Jan
Dyba Onufry
Dzierżyńska Włodzimiera
Dzyndza Paweł
Fedów Iwan
Floryański Zenon
Ks. Folwarków Mikołaj
Frank Henryk
Galiński Józef
Głaz Franciszek
Golda Kazimierz
Goczko Hawryło
Greśków Iwan
Greszczuk Józef
Gretczyn Łeś
Gretczyn Pawło
Guzik Anna
Halij Pańko
Handrij Jurko
Harasymów Hryń
Hargesheimer Walenty
Hoch Jan
Hoineć Hryń
Hojsak Asafat
Hojsak Hryń
Hojsak Prokop
Hywel Jędrzej
Ilnicki Włodzimierz
Iwanków Prokop
Iwanyszyn Semko
Jaciów Jędrzej
Jankowski Jan
Jasiński Jan
Ks. Jaworski Stefan
„ Jurkiewicz Aftanazy
Jurków Ilko
Jurków Wasyl
Kamiński Andrzej
Klimkowski Michał
Kłosowski Szymon
Kocyna Stefan
Kółko rolnicze w Daszawie
Ks. Kordek Jan
Korud Iwan
Korniak Michał
Kotiw Michał
Kozak Stefan
Köstler Jan
Kraszewski Józef
Kraus Ludwik

Lach Józef
Lachowicz Józef
Lang Andrzej
Ludwikiewicz Mikołaj
Ławryś Ołeksa
Łenczyk Dmytro
Łesiuk Teodor
Łomysz Stefan
Majcher Jan
Maślij Pawło
Masłymowicz Jakim
Masztalir Michał
Matwijów Nykoła
Mediuch Hryń
Medyńska Helena
Michajłów Fedio
Mundziak Hryń
Muller Jakób
Michajluk Iwan
Mykietyn Hryń
Mykietyn Iwan
Mykitka Eustachy
Nowak Antoni
Nowak Józef
Opryszko Andruś
Orzechowski Stefan
Ostachowicz Edward
Ostasz Michał
Pączka Andrzej
Peczar Harasym
Pekar Mykita
Peternak Karol
Pirog Jan
Pittner Jan
Pokiński Dmytro
Polański Kazimierz
Prasmajer Karol
Probst Jan
Proć Josyf
Prorok Michał
Pyrih Kość
Pyrih Staś
Pyrih Tymko
Reichert Jakób
Reichert Józef
Reichert Karol
Regiec Jan
Reif Wincenty
Rudolf Jakób
Saja Jan
Sałdan Iwan
Sałdan Petro
Schneider Henryk
Schneider Dawid
Siemianowski Władysław
Skobłyk Pawło
Sonhiem Filip
Stefanów Nykoła
Strzęp Józef
Stryhan Iwan
Styszko Józef
Sydoryk Michał
Szlezak Maksymiljan
Szuster Jan
Turzański Karol
Tymczij Michał
Ullmann Józef
Vodicka Franciszek
Walencichowski Józef
Waltz Józef
Wasylczyszyn Nykoła
Wasylczyszyn Nykoła Senia
Wasylków Wasyl
Weiss Krzysztof
Werner Wojciech
Ks. Wieczorek Walenty
Windisch Jan
Windisch Józef
Wojciechowski Nykoła
Wojnarowski Marjan
Wolf Daniel
Wolicki Mikołaj
Worobiec Józef
Zacharyów Innocenty
Załuski Junosza Marceli
Zawadzki Ludwik
Zborowski Marcin

h) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (366)

Razem członków 584

30. Oddział Tarnopol.

a) Członkowie
płacący po 130 K wkładki (1)

Baworowski hr. Michał

b) Członkowie
płacący po 70 K wkładki (1)

Baworowski hr. Jerzy

c) Członkowie
płacący po 60 K wkładki (2)

Koziebrodzki hr. Leopold
Rosenstock-Rostocki M. dr.

d) Członkowie
płacący po 40 K wkładki (4)

Małachowska Gabrjela
Piniński hr. Leon
Serwatowski Teodor
Zaleski Wacław

e) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (8)

Fedorowicz Tadeusz
Koziebrodzki hr. Antoni
Koziebrodzki hr. Ludwik
Maniewski Marjan
Rey hr. Mieczysław
Stopczyńska Adela
Ujejski Aleksander
Willner Leon

f) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (35)

Altstadter Izaak
Bączkowski Aleksander
Bączkowski Kazimierz
Basseches Fanny
Buber Leopold dr.
Cebrowski Piotr
Cieński Bogusław
Czarniakowski Michał
Fedorowicz Aleksander
Frenkel Leon
Friedberg Juljusz
Glogier Konrad
Jankowski Władysław
Jurystowski Józef
Kański Kazimierz
Kieszkowska Nikodema
Kimelmann Markus
Konopacki Mieczysław
Kopczyński Bronisław
Kopczyński Stanisław
Korytowski hr. Juljusz
Koziebrodzki hr. Józef
Kozłowski Stanisław
Matecki Tadeusz
Mochnacki Zygmunt
Morawska Marja
Ostrowski Włodzimierz
Podlewski Leon Edward
Rozwadowski Bronisław
Rozwadowski Jan dr.
Rozwadowski Wiktor
Smarzewski Edward
Sommerstein Jakób dr.
Gal. Tow. przemysłu cukrowniczego w Przeworsku
Vivien Jan

g) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (50)

Asłan Józef
Baborsky Ottomar
Bozowski Alojzy
Byliński Józef dr.
Dembiński Stefan
Dickes Szymon
Dzierżanowski Antoni
Fedorowicz Bolesław
Findling Jakób
Garapich Alfred
Garapich Kazimierz
Godlewski Roman
Godlewski Stefan dr.
Glogier Adam
Gużkowski Jan
Hawranek Jakób
Heilpern Jakób
Inslicht Dawid
Janicki Ryszard
Jawetz Adolf
Jawetz Filip
Kopczyński Leon
Ks. Korzeniowski Stanisław
Kuzian Bolesław
Małachowski Wacław
Mandel Stanisław dr.

Matecki Józef
Morgenbesser Edward
Noel Szczęsny Adam
Parnes Zygmunt
Pasternak Józef
Pilecki Stanisław
Puntschert Jan
Reinsperger Zygmunt
Rothstein Izrael
Sochanik Ignacy
Sochanik Juljan
Sochanik Tadeusz
Ks. Srodoń Jan
„ Szpila Salwator
„ Stefanicki Marcin
Strzyżowski Marjan
Świstun Atanazy dr.
Tabęcki Antoni
Treister Gerson
Ks. Walenta Aleksander
Willner Juda
Zbyszewski Andrzej
Zuckermann Maurycy
Żałomski Jan

h) Członkowie
płacący po 7 K wkładki (8)

Brudziński Ludwik dr.
Eitelberg Bruno
Krysowaty Ołeksa
Podlewski Celestyn dr.
Sambor Jan
Szczepan Franciszek
Trypaluk Iwan
Wszelaczyński Stefan

i) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (3)

Glazarewicz Stanisław
Król Wojciech
Mieszko August

k) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (62)

(547 włościan zorganizowanych
w Kółkach rolniczych)

Razem członków 174

31. Oddział Tłumacz.

a) Członkowie
płacący po 50 K wkładki (1)

Lubomirska ks. Eleonora

b) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (14)

Abgarowicz Antoni
Bohdanowicz Stanisław
Dolais Władysław
Doschot Alfred
Horodyńska Antonina
Jakubowicz Jan
Jełowicka Olga
Jełowicki Włodzimierz
Ładomirski Zdzisław
Mycielski hr. Maurycy
Pinterhoffer Jan
Rylski Adam
Szczepański Piotr
Wiśniewski Jan

c) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (9)

Fabryka maszyn E. Bredta
Horodyński Bogusław
Horodyński Zbigniew
Knihinicki Władysław
Łukasiewicz Dominik
Słonecki Wiktor
Stadler Celestyn
Ks. Tabaczkowski Edward
Urbański Jan

d) Członkowie
płacący po 12 K wkładki (1)

Minasiewicz Antoni

e) Członkowie
płacący po 5 K wkładki (4)

Fischer Izydor
Ks. Górawski Antoni
Osadca Marjan
Ossowski Władysław

f) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (83)

Razem człoków 112

32. Oddział Żółkiew.

a) Członkowie
płacący po 30 K wkładki (1)

Münter Alfred

b) Członkowie
płacący po 20 K wkładki (3)

Lang Władysław
Szponarowa Melita
Zychoń Marjan

c) Członkowie
płacący po 10 K wkładki (54)

Ks. Antoniewicz Marjan
Bachmann Jakób
Biliński Jan
Bojaniec — gmina
Ciesielski Teofil dr.
Ks. Durkot Piotr
Gerstinger Karol
Ks. Jaremkiewicz Aleksander
Kamiński Roman
Ks. Kokotajło Roman
Kółko rolnicze Kłodno
Konwent OO. Bazyljanów w Krechowie
Konwent OO. Bazyljanów w Żółkwi
Konwent OO. Dominikanów w Żółkwi
Kotula Walenty
Kozicki Dunin Stefan
Krechów — gmina
Ks. Kruszyński Teodor
Krzysztofowicz Jan
Ks. Kurowiec Jan
Laise Jan
Lipski Mieczysław
Matwisiów Jakób
Michniewski Stanisław
Mochnacki Maurycy
Mosty wielkie — gmina
Müller Jan
Murzyn Jan
Obertyński Adam
Obertyński Emil
Ks. Olszewski Emil
Papara Aleksander
Ks. Piasecki Leon
Puchalski Władysław
Romanowski Ludwik
Romanowski Józef
Rybicki Aleksander
Ryziewicz Stanisław
Ks. Salamon Leon
„ Salamon Onizyn
„ Senyszyn Jan
Schlosser Szymon
Śnieszko Stanisław
Starzyński Tadeusz
Stelmach Maciej
Tow. „Pomoc przemysłowa“
Urbański Jan
Wacek Władysław
Wiesenberg — gmina
Ks. Zaleśny Stanisław
Żarski Bojomir
Żółkiew — gmina

d) Członkowie
płacący po 5 K władki (6)

Bajsarowicz Jan
Gagol Bazyli
Halka Józef
Pasternak Piotr
Sapruka Ołeksa
Turek Nikodem

e) Członkowie
płacący niżej 5 K wkładki (98)

Razem członków 162

Adresy Przewodniczących, Zastępców i Sekretarzy Oddziałów.

L. porz.	Oddział	Przewodniczący	Adres Przewodniczącego		Adres Zastępcy		Adres Sekretarza	
			zamieszkanie	poczta				
1	Bełz-Sokal	Kraiński Wincenty dr.	Perespa	Tartaków	Kruszewski Mieczysław	Łubów p. Wareż	Jaworski Bolesław	Sokal
2	Bóbrka	Czaykowski Włodzim. dr.	Lwów Batorego 38		Ożarowski Adam	Borynicze	Karaczewski Izydor	Bóbrka
3	Borszczów	Czarkowski-Golejewski T.	Wołkowce	Borszczów	Bogdanowicz Marjan	Dobranówka p. Jezierzany	Kaliński Aleksander	Borszczów
4	Brody-Złoczów	Schnell Oskar	Firlejówka	Krasne	Jasiński Wiktor	Bełzec p. Skwarzawa	Bierzyński Emil	Złoczów
5	Brzeżany-Podhaj.	Krzysztofowicz Józef	Brzeżany		Cywiński Rafał	Delejów	Stadnicki Roman	Brzeżany
6	Busk-Kamionka	Domański Feliks	Ubinie	Zadwórze	Dembiński Marcin	Busk	Szadaj Józef	Żelechów w.
7	Cieszanów	Wattmann br. Hugo	Ruda różaniecka		Dobrzyński Zyg.	Niemstów p. Cieszanów	Kwitniowski Bronisław	Cieszanów
8	Dolina	Kotłowski Stanisław dr.	Dolina		Ks. Sojka Włodz.	Cieniawa p. Rożniatów	Głażewski Lubomir	Dolina
9	Drohobycz	Frey Juljusz	Opary	Medenice	Kiszko Jan	Drohobycz		
10	Dynów	Skrzyński Zdzisław	Bachórz		Ks. Trzyna Andrzej	Harta p. Bachórz	Błoński Walenty	Harta p. Bachórz
11	Grodek-Janów	Głowacki Jan	Leśniowice	Białogóra	Brunicki br. Adolf	Lubień wielki	Bogdanowicz Jan	Gródek Jag.
12	Jarosław	Czartoryski ks. Witołd	Pełkinie	Jarosław	Turnau Jerzy	Mikulice p. Kańczuga	Zalasiński Stanisław	Cieszacinek p. Zarzecze
13	Jaworów	Czosnowski hr. Franciszek	Ożomla		Younga Stefan	Nahaczów	Czermak Leon	Jaworów
14	Kałusz	Rozwadowski Władysław	Dołpotów	Wojniłów	Ks. Mikrut Leopold	Dołha w. p. Niegowce		
15	Lisko	Juściński Antoni	Olszanica koło Ustrzyk		I. Ks. Biernacki J. II. Mauthner G.	Lisko Rudeńce	Srokowski Kazimierz	Lisko
16	Lwów	Krzeczunowicz Walerjan	Jaryczów nowy		Dr. Paygert Jan	Lwów	Miksiewicz Mieczysław	Lwów
17	Mościska	Stadnicki hr. Stanisław	Krysowice	Mościska	Mars Jan	Sądowa Wisznia	Petryk Ignacy	Mościska
18	Nadwórna	Ks. Mandyczewski Kornel	Nadwórna		Mandat opróżniony			
19	Podolski	Horodyski Kazimierz	Żabińce	Probużna	I. Gromnicki J. II. Gniewosz A.	Łaskowce Potok złoty	Orzelski Stanisław	Czortków
20	Pokucki	Krzysztofowicz Mikołaj dr.	Załucze nad Czeremoszem		Puzyna kn. Leon	Gwoździec	Piskozub Ludwik	Kolomyja
21	Przemyśl	Drużbacki Feliks dr.	Pralkowce	Przemyśl	I. Midowicz J. II. Turnau Ad.	Żurawica Tyszkowce	Partaczyński Feliks	Przemyśl
22	Przemyślany	Tyzenhauz Roman	Kimirz	Świrz	Sander Robert	Błotnia	Kołodziej Andrzej	Przemyślany
23	Rawa ruska	Majewski Leszek dr.	Radruż	Horyniec	Skibniewski Antoni	Ulicko p. Szczerzec k. N.	Nadolski Antoni	Rawa Ruska
24	Rohatyn	Biesiadecki Franciszek	Firlejów		Miliński Franciszek	Czesniki p. Rohatyn	Jamrógiewicz Apolinary	Rohatyn
25	Rudki	Skarbek hr. Aleksander dr.	Rudki		Surówka Karol	Rudki		
26	Sambor	Poten Wiktor	Błazów	Czerhawa	I. Kuśniewicz Bol. II. JędrzejowiczK.	Kowenice Humień		
27	Sanok	Wiktor Jan	Zarszyn		Jachimowski Kazimierz	Markowce p. Nowosielce G.	Moskal Franciszek	Sanok
28	Stanisławów	Brykczyński Mieczysław	Zagwóźdź	Stanisławów	Pieniążek Stanisław	Meducha p. Halicz	Smulski Władysław	Stanisławów
29	Stryj-Żydaczów	Brunicki br. Juljan	Podhorce koło Stryja		I. Dzieduszycki hr. M. II. Ks. Szankowski	Izydorówka Duliby	Waltz Józef	Podhorce koło Stryja
30	Tarnopol	Fedorowicz Tadeusz	Kamionki	Bogdanówka	I. Podlewski L. II. Godlewski dr.	Czernielów m. Kraséwka	Wszelaczyński Stefan	Tarnopol
31	Tłumacz	Rylski Adam	Czarnołożce	Tyśmienica	Ostrowski Władysław	Tłumacz	Piotrowicz Jan	Tłumacz
32	Żółkiew	Śnieszko Stanisław	Lubella	Dobrosin	Żarski Bojomir	Nowa Skwarzawa poczta Gliśsko	Strzyżowski Kazimierz	Żółkiew

Ogólny stan członków i wkładek.

Liczba porz.	Oddziałów	1910			1911			1912		
		Członków	Wkładek		Członków	Wkładek		Członków	Wkładek	
1	Bełz-Sokal . . .	131	1133	—	131	1349	—	129	1392	—
2	Bobrka	40	600	—	41	585	—	51	695	—
3	Borszczów . . .	41	600	—	47	615	—	47	600	—
4	Brody-Złoczów .	105	963	—	105	963	—	93	843	—
5	Brzeżany-Podhajce	51	540	—	94	681	—	76	730	—
6	Busk-Kamionka .	173	1002	—	194	1089	—	197	1012	—
7	Cieszanów . . .	114	860	—	114	806	—	118	836	—
8	Dolina	178	1240	—	173	1186	—	171	1208	—
9	Drohobycz . . .	112	444	—	90	430	—	70	423	—
10	Dynów	31	236	—	31	302	—	32	195	—
11	Gródek-Janów . .	144	1168	—	182	1270	—	197	1390	—
12	Jarosław . . .	255	2878	—	177	2135	—	192	2020	—
13	Jaworów . . .	95	802	—	104	844	—	102	846	—
14	Kałusz	93	635	—	97	630	—	358	462	—
15	Lisko	203	1028	—	203	1028	—	236	1087	—
16	Lwów	220	2200	—	275	2576	—	315	2871	—
17	Mościska . . .	88	660	—	114	670	—	127	694	—
18	Nadwórna . . .	67	470	—	64	481	—	67	486	—
19	Podolski . . .	110	1623	—	138	1826	—	153	1893	—
20	Pokucki	145	1290	—	164	1324	—	164	1318	—
21	Przemyśl . . .	256	1810	—	273	1690	—	271	1982	—
22	Przemyślany . .	171	690	—	201	842	—	193	808	—
23	Rawa	81	935	—	88	970	—	71	795	—
24	Rohatyn	119	715	—	128	791	—	134	966	—
25	Rudki	145	657	—	200	1000	—	176	659	—
26	Sambor	99	809	—	96	753	—	100	803	—
27	Sanok	93	869	—	97	909	—	110	927	—
28	Stanisławów . .	118	1005	—	112	910	—	133	1040	—
29	Stryj-Żydaczów .	679	2841	—	596	2634	—	584	2567	—
30	Tarnopol . . .	159	2124	—	170	2126	40	659	2389	—
31	Tłumacz . . .	183	784	—	150	598	—	112	622	—
32	Żółkiew	132	903	—	175	1097	—	162	1052	—
	Razem . . .	4631	34514	—	5347	35110	40	5600	35611	—
	Przybyło . .	700	6973	80	193	596	40	253	500	60

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

C. K. GALICYJSKIEGO

TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO

ZA ROK 1912.

Do L. 1.242.

Prześwietna Rado Ogólna!

Komitet c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, przedkłada niniejszem zamknięcie rachunków **za rok 1912** zestawione w dołączonych wykazach:

I. Bilans z końcem grudnia 1912.
II. Zestawienie ruchu kasowego.
III. Zamknięcie rachunków Zarządu centralnego.
IV. Zamknięcie rachunków różnych i ruchu pieniężnego.
V. Zamknięcie rachunków fundacji stypendyjnych.
VI. Zamknięcie rachunków subwencji państwowych i krajowych.

Wynik bilansu przedstawia, iż końcem grudnia 1912 czysty stan czynny majątku Towarzystwa **wynosi sumę 192.901·73 K.**

Wykazane w bilansie wynikłości pojedynczych działów, przeniesiono do ksiąg rachunkowych, jako wstępne podstawy obrotów roku następnego.

Nadwyżkę w dochodach Zarządu Centralnego **w kwocie K 250·66,** przeniesiono ua rachunek roku bieżącego 1913 i wstawiono takową w budżecie w rubrykę dochodów.

Komitet uprasza zatem:

„Prześwietna Rada Ogólna raczy przyjąć niniejsze zamknięcie rachunków do wiadomości i udzielić Komitetowi absolutorjum **z obrotu funduszów za rok 1912.**

Z Komitetu c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego.

We Lwowie, dnia 18. lutego 1913.

Prezes:
Witołd książę Czartoryski m. p.

Referent:
Dr. Marjan Lisowiecki m. p.

Dyrektor biura:
Władysław Niwicki m. p.

Buchalter:
Eugeniusz Grużewski m. p.

Do L. 1212.

Prześwietna Rado Ogólna!

Komitet c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodar
przedkłada niniejszem zamknięcie rachunków za rok 1912
wione w dołączonych wykazach:

I. Bilans z końcem grudnia 1912.

II. Zestawienie ruchu kasowego.

III. Zamknięcie rachunków Zarządu centralnego.

IV. Zamknięcie rachunków różnych i ruchu pieniężnego

V. Zamknięcie rachunków fundacyj stypendyjnych.

VI. Zamknięcie rachunków subwencyj państwowych i kraj

Wynik bilansu przedstawia, iż końcem grudnia 191
stan czysty majątku Towarzystwa wynosi sumę 192.95

Wykazane w bilansie wyniki poszczególnych d
przeniesiono do ksiąg rachunkowych jako wstępne po
obrotów roku następnego.

Nadwyżkę w dochodach Zarządu Centralnego w k
K 290·66, przeniesiono na rachunek roku bieżącego 1913
wiono takową w budżecie w rubryce dochodów.

Komitet upraszа zatem:

„Prześwietna Rada Ogólna raczy przyjąć niniejsze za
cie rachunków do wiadomości i udzielić Komitetowi absol
z obrotu funduszów za rok 1912.

Z Komitetu c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodars

We Lwowie, dnia 18. lutego 1913.

Prezes:
Witold hrabia Czartoryski m. p.

Referent: Dyrektor biura:
Dr. Alojzy Zawadzki m. p. *Władysław Alfryd*

Buchalter:
Kazimierz Goldstein m. p.

I. Bilans z końcem grudnia 1912.

		Stan czynny		Stan bierny	
		K.	h.	K.	h.
1. Ruch kasowy:					
a) Reszta kasowa w gotówce		7.594	10	—	—
2. Zarząd centralny:					
a) Fundusz administracyjny . . .	K. 3.933·45				
b) „ zapasowy	„ 102.167·62	106.101	07	—	—
3. Rachunki różne:					
a) Zaliczki zwrotne	K. 34.378·21				
b) Oddział handlowy.	„ 25.200·—				
c) Związek Ziemian	„ 24.293·14	83.871	35	—	—
d) Depozyta obce	K. 5.103·74				
e) Fundusze różne	„ 3.476·35	—	—	8.580	09
4. Rachunki przenośne:					
a) Na rachunek roku 1913		25.479	11	—	—
5. Ruch pieniężny:					
a) Z obrotu kapitałów		1.995	82	—	—
6. Fundusze pod zarządem Towarzystwa zostające:					
a) Fundacje stypendyjne . .	K. 178.666·79	178.666	79	—	—
b) Fundusze subwencyjne . . .	„ 108.569·63	—	—	287.236	42
		403.708	24	295.816	51
7. Zarząd centralny:					
a) Kapitał zabezpieczony 4% rentą roczną przy oddaniu folwarku Dublany na własność kraju.		80.000	—	—	—
b) Wartość biblioteki z urządzeniem	K. 1.900·—				
„ sprzętów kancelaryjnych	„ 2.310·—				
„ kasy ogniotrwałej . . .	„ 800·—	5.010	—	—	
	Suma . . .	488.718	24	295.816	51
Dopełnienie: czysty stan czynny		—	—	192.901	73
	Suma ogólna . .	488.718	24	488.718	24

II. Zestawienie

w roku od 1. stycznia

Wyszczególnienie	PRZYCHÓD			
	w gotówce		w efektach	
	K.	h.	K.	h.
I. Zarząd centralny:				
1. Fundusz administracyjny	104.812	96	—	—
2. „ zapasowy	3.545	20	3.953	08
I. Suma . .	108.358	16	3.953	08
II. Rachunki różne:				
1. Zaliczki zwrotne.	108.796	64	—	—
2. Oddział handlowy	—	—	—	—
3. Związek Ziemian	136.208	53	—	—
4. Depozyta obce	79.960	27	5.000	—
5. Fundusze różne	4.619	96	139	59
II. Suma . .	329.585	40	5.139	59
III. Rachunki przenośne:				
1. Wyrównane w roku 1912	16.750	14	—	—
2. Na rachunek roku 1913	3.750	66	—	—
III. Suma . .	20.500	80	—	—
IV. Ruch pieniężny:				
1. Obrót kapitałów.	495.821	96	412.278	30
IV. Suma . .	495.821	96	412.278	30
V. Fundusze pod zarządem Towarzystwa zostające:				
1. Fundacje stypendyjne	10.947	39	6.667	70
2. Fundusze subwencyjne	1,034.788	05	—	—
V. Suma . .	1,045.735	44	6.667	70
Sumy razem . . .	2,000.001	76	428.038	67
Zapas z początkiem roku 1912 . . .	2.479	16	364.657	96
Suma ogólna . . .	2,002.480	92	792.696	63

UWAGA: Pobory i wypłaty kasowe K. 3,994.888·58
Rachunki przebieżne . . „ 1,244.816·40
Ogólny obrót w roku 1912 K. 5,239.704·98

ruchu kasowego.

do 31. grudnia 1912.

Wyszczególnienie	ROZCHÓD			
	w gotówce		w efektach	
	K.	h.	K.	h.
I. Zarząd centralny:				
1. Fundusz administracyjny	104.812	96	—	—
2. „ zapasowy	3.545	20	—	—
I. Suma . .	108.358	16	—	—
II. Rachunki różne:				
1. Zaliczki zwrotne	35.346	60	—	—
2. Oddział handlowy	—	—	—	—
3. Związek Ziemian	198.144	45	—	—
4. Depozyta obce	175.349	75	—	—
5. Fundusze różne	4.581	22	—	—
II. Suma . .	413.422	02	—	—
III. Rachunki przenośne:				
1. Wyrównane w roku 1912	4.213	93	—	—
2. Na rachunek roku 1913	29.229	77	—	—
III. Suma .	33.443	70	—	—
IV. Ruch pieniężny:				
1. Obrót kapitału	412.278	30	495.821	96
IV. Suma . .	412.278	30	495.821	96
V. Fundusze pod zarządem Towarzystwa zostające:				
1. Fundacje stypendyjne	10.947	39	4.133	53
2. Fundusze subwencyjne	1,016.437	25	—	—
V. Suma . .	1,027.384	64	4.133	53
Sumy razem . . .	1,994.886	82	499.955	49
Zapas z końcem roku 1912	7.594	10	292.741	14
Suma ogólna . . .	2,002.480	92	792.696	63

III. Zamknięcie rachunków

za rok od 1. stycznia

	Według budżetu K.	h.	A. Fundusz administracyjny:	Ilość członków wogóle	Przychód K.	h.	Stan czynny K.	h.
1	—	—	Część obowiązkowa Oddziałów 35%:					
	472	15	1. Oddział Bełz	131	472	15	—	—
	215	25	2. „ Borszczów	47	215	25	—	—
	204	75	3. „ Bóbrka	41	204	75	—	—
	337	05	4. „ Brody-Złoczów	105	337	05	—	—
	238	35	5. „ Brzeżany	94	—	—	238	35
	381	15	6. „ Busk-Kamionka	194	381	15	—	—
	282	10	7. „ Cieszanów	114	282	10	—	—
	415	10	8. „ Dolina	173	415	10	—	—
	150	50	9. „ Drohobycz	90	—	—	150	50
	105	70	10. „ Dynów	31	105	70	—	—
	444	50	11. „ Gródek	182	444	50	—	—
	747	25	12. „ Jarosław	177	—	—	747	25
	295	40	13. „ Jaworów	104	295	40	—	—
	220	50	14. „ Kałusz	97	220	50	—	—
	359	80	15. „ Lisko	203	—	—	359	80
	901	60	16. „ Lwów	275	901	60	—	—
	234	50	17. „ Mościska	114	—	—	234	50
	168	35	18. „ Nadworna	64	168	35	—	—
	639	10	19. „ Podolski	138	—	—	639	10
	463	40	20. „ Pokucki	164	463	40	—	—
	591	50	21. „ Przemyśl	273	591	50	—	—
	294	70	22. „ Przemyślany	201	—	—	294	70
	339	50	23. „ Rawa	88	339	50	—	—
	276	85	24. „ Rohatyn	128	276	85	—	—
	350	—	25. „ Rudki	200	350	—	—	—
	263	55	26. „ Sambor	96	—	—	263	55
	318	15	27. „ Sanok	97	318	15	—	—
	318	50	28. „ Stanisławów	112	318	50	—	—
	921	90	29. „ Stryj	596	921	90	—	—
	744	24	30. „ Tarnopol	693	744	24	—	—
	209	30	31. „ Tłumacz	150	—	—	209	30
	383	95	32. „ Żółkiew	175	85	95	298	—
	12.288	64	Razem	5.347	8.853	59	3.435	05
2	810	25	Zaległa część obowiązkowa na Oddziałach:					
	—	—	1. Oddział Drohobycz za rok 1909 . . K. 130·20					
	—	—	2. „ „ „ „ 1910 . . „ 130·20					
	—	—	3. „ „ „ „ 1911 . . „ 155·40					
	—	—	4. „ Dynów „ „ 1911 . . „ 82·60		—	—	498	40
	—	—	5. „ Kałusz „ „ 1910 . . K. 245·—					
	—	—	6. „ „ „ „ 1911 . . „ 222·25					
	—	—	7. „ Mościska „ „ 1911 . . „ 231·—					
	—	—	8. „ Tłumacz „ „ 1911 . . „ 274·40		972	65	—	—
	13.098	89	Do przeniesienia		9.826	24	3.933	45

Zarządu centralnego

do 31. grudnia 1912.

	Według budżetu K.	h.	A. Fundusz administracyjny:	Rozchód K.	h.	Stan bierny K.	h.
1	35.100	—	Płace etatowe, dodatki i djurna	30.323	51	—	—
2	3.600	—	Czynsz za wynajęty lokal	4.323	90	—	—
3	—	—	Podatek gminny i wodociągowy	265	10	—	—
4	660	—	Należytość ekwiwalentowa	658	77	—	—
5	450	—	Opał i oświetlenie	760	73	—	—
6	1.200	—	Druki i przybory kancelaryjne	1.676	59	—	—
7	800	—	Opłaty pocztowe i telegramy	1.007	36	—	—
8	200	—	Użytkowanie telefonu	178	—	—	—
9	800	—	Biblioteka i czasopisma	621	23	—	—
10	300	—	Remuneracja bibliotekarza	300	—	—	—
11	200	—	Sprzęty kancelaryjne	550	30	—	—
12	80	—	Ubezpieczenie kas od włamania	77	77	—	—
13	780	—	Wydatki na Radę Ogólna	755	15	—	—
14	270	—	Wydatki różne pomniejsze	340	71	—	—
	44.440	—	Razem	41.839	12	—	—
15	4.000	—	Płaca emerytalna p. Skrochowskiego				
	—	—	Feliksa byłego kasjera Tow.	4.000	—	—	—
16	1.200	—	Płace emerytalne wdów po urzędn. Tow.:				
	—	—	*a)* po śp. Zakrzewskim Janie . . . K. 900·—				
	—	—	*b)* „ „ Pleusie Janie . . . . . . „ 300·—	1.200	—	—	—
17	6.800	—	Premie na ubezpieczenie emerytalne				
	—	—	urzędników i funkcjonarjuszów	7.542	—	—	—
18	30.000	—	Koszta wydawn. czasopisma „Rolnik“				
	—	—	organu urzędowego Towarzystwa	32.051	74	—	—
19	2.200	—	Wydatki i koszta podróży w sprawach				
	—	—	ekonomicznych i administracyjnych	3.120	30	—	—
20	3.000	—	Koszta druku i rozsyłka sprawozdania				
	—	—	Komitetu i z obrad Rady Ogólnej	3.787	30	—	—
21	750	—	Rata II. ryczałtowego odszkodowania				
		—	za odstąpienie pomieszkania prywat-				
	—	—	nego na rzecz Komitetu **w roku 1911**	750	—	—	—
22	500	—	Rata II. na stypendja Komisji Kółek				
	—	—	Ziemian, dla wykształcenia prak-				
	—	—	tycznego młodzieży rolniczej	500	—	—	—
23	1.500	—	Należytości stemplowe od pobranych				
	—	—	subwencji z fund. państwowych	1.626	26	—	—
24	2.200	—	Wydano na rach. dotacji do rozporzą-				
	—	—	dzenia Komitetu i Prezydjum:				
	—	—	*a)* remuneracje i zapomogi . . . . K. 445·—				
	—	—	*b)* datki świąteczne funkcjonar. . . „ 275·—				
	—	—	*c)* datki noworoczne różnym . . . „ 193·—				
	—	—	*d)* datki i składki na różne cele . „ 251·—				
	—	—	*e)* wkładki do obcych Towarzystw „ 130·—				
	—	—	*f)* uporządkowanie archiwum . . . „ 200·—	1.494	—	—	—
	96.590	—	Do przeniesienia	97.910	72	—	—

III. Zamknięcie rachunków Zarządu centralnego

za rok od 1. stycznia do 31. grudnia 1912.

	Według budżetu K.	h.	A. Fundusz administracyjny:	Przychód K.	h.	Stan czynny K.	h.
	13.098	89	Z przeniesienia	9.826	24	3.933	45
3	3.200	—	Renta roczna od kapitału zabezpieczonego na folwarku Dublany	3.200	—	—	—
4	36.000	—	Subwencje na ogólne cele Towarzystwa: *a)* z funduszów państwowych . K. 16.000·— *b)* „ „ krajowych . . . „ 20.000·—	36.000	—	—	—
5	5.000	—	Subwencja dla inspektora rolniczego: *a)* z funduszów krajowych	5.000	—	—	—
6	9.000	—	Subwencje na czasopismo „Rolnik“: *a)* z funduszów państwowych . K. 5.000·— *b)* „ „ krajowych . . . „ 4.000·—	9.000	—	—	—
7	16.000	—	Dochody własne wydawn. „Rolnik“: *a)* za prenumeratę czasopisma . K. 7.986·47 *b)* opłaty za ogłoszenia . . . . „ 8.412·80	16.399	27	—	—
8	8.000	—	Udział w ogólnych kosztach admin.: *a)* Oddziału handlowego . . . . K. 4.000·— *b)* Funduszów subwencyjnych . „ 9.500·—	13.500	—	—	—
9	2.000	—	Uzyskane odsetki z lokacji ogólnego funduszu obrotowego	1.404	07	—	—
10	5.850	—	Wpływy i zwroty z różnych źródeł: *a)* za ubezpieczenie emerytalne . K. 6.525·— *b)* zwrot różnych należytości . . „ 2.107·45	8.632	45	—	—
	98.148	89	Razem	102.962	03	3.933	45
11	1.850	93	Nadwyżka w dochodach z roku 1911	1.850	93	—	—
	99.999	82	Suma	104.812	96	3.933	45
12			Kapitał zabezpieczony 4% rentą roczną przy oddaniu folwarku Dublany na własność kraju	—	—	80.000	—
13			Wartość biblioteki z urządzeniem . . . . . . K. 1.900·— „ sprzętów kancelaryjnych . . . . . . „ 2.310·— „ kasy ogniotrwałej . . . . „ 800·—	—	—	5.010	—
			Suma ogólna	104.812	96	88.943	45

	B. Fundusz zapasowy:	Przychód w gotówce K.	h.	Przychód w efektach K.	h.
1	Z obrotu kapitału	—	—	3.533	60
2	Uzyskane odsetki bieżące	3.545	20	419	48
	Suma	3.545	20	3.953	08
	Do przychodu: stan z początkiem roku 1912	—	—	98.214	54
	Suma ogólna	3.545	20	102.167	62

	Według budżetu K.	h.	A. Fundusz administracyjny:	Rochód K.	h.	Stan bierny K.	h.
	96.590	—	Z przeniesienia	97.910	72	—	—
	3.409	82	Wydatki nadzw. i nieprzewidziane: *a)* remuneracja buchaltera uchwały Rady Ogólnej za rok 1911 . . . . K. 1.000·— *b)* ryczałt Referenta ekonomicznego na wyjazd do Królestwa Polskiego, celem zbadania ustroju tamtejszych organizacji Tow. rolniczych „ 1.000·— *c)* honorarjum Syndyka i zwrot wydatków z tytułu zastępstwa Towarzystwa w sprawach prawnych . . . „ 501·05 *d)* remuneracja za przeprowadzenie perjodycznych szkontrów kasy . „ 130·— *e)* honorarjum architekty za zbadanie i ocenienie wartości ośmiu realności nadających się do nabycia przez Tow. „ 1.000·— *f)* wydano na przeprowadzenie akcji ratunkowej z powodu ogólnej klęski elementarnej w kraju . . . . . . „ 1.298·30 *g)* koszta z powodu zmiany lokalu i na konieczne adaptacji biura . . . . „ 1.162·82 *h)* wydatki pomniejsze w sprawach ogólnych administracyjnych . . „ 92·16	6.184	33	—	—
	99.999	82	Razem	104.095	05	—	—
6			Odpisano wskutek uregulowania części obowiązkowej Oddziału Kałuskiego: *a)* za rok 1910 . . . K. 245·— *b)* „ „ 1911 . . . „ 222·25	467	25	—	—
				104.562	30	—	—
7			Przeniesiono nadwyżkę w przychodach funduszu administracyjnego na rachunek r. 1913	250	66	—	—
			Suma	104.812	96	—	—
			Dopełnienie: stan czynny	—	—	88.943	45
			Suma ogólna	104.812	96	88.943	45

	B. Fundusz zapasowy:	Rozchód w gotówce K.	h	Rozchód w efektach K.	h.
1	Z obrotu kapitału	3.533	60	—	—
2	Należytość depozytowa	11	60	—	—
	Suma	3.545	20	—	—
	Dopełnienie: stan z końcem roku 1912	—	—	102.167	62
	Suma ogólna	3.545	20	102.167	62

IV. Zamknięcie rachunków różnych i ruchu pieniężnego

za rok od 1. stycznia do 31. grudnia 1912.

Przychód

Wyszczególnienie	z początkiem roku				w roku bieżącym				Razem			
	w gotówce		w efektach		w gotówce		w efektach		w gotówce		w efektach	
	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
I. Rachunki różne:												
1. Zaliczki zwrotne	—	—	—	—	108.796	64	—	—	108.796	64	—	—
2. Oddział handlowy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Związek Ziemian	37.642	78	—	—	136.208	53	—	—	173.851	31	—	—
4. Depozyta obce	100.493	22	530	60	79.960	27	5.000	—	180.453	49	5.530	60
5. Fundusze różne	3.437	61	4.240	72	4.619	96	139	59	8.057	57	4.380	31
I. Suma . .	141.573	61	4.771	32	329.585	40	5.139	59	471.159	01	9.910	91
II. Rachunki przenośne:												
1. Wyrównane w roku 1912 .	—	—	—	—	16.750	14	—	—	16.750	14	—	—
2. Na rachunek roku 1913 .	—	—	—	—	3.750	66	—	—	3.750	66	—	—
II. Suma . .	—	—	—	—	20.500	80	—	—	20.500	80	—	—
III. Ruch pieniężny:												
1. Obrót kapitału	—	—	85.539	48	495.821	96	412.278	30	495.821	96	497.817	78
III. Suma . .	—	—	85.539	48	495.821	96	412.278	30	495.821	96	497.817	78

Rozchód

Wyszczególnienie	z początkiem roku				w roku bieżącym				Razem			
	w gotówce		w efektach		w gotówce		w efektach		w gotówce		w efektach	
	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
I. Rachunki różne:												
1. Zaliczki zwrotne	107.828	25	—	—	35.346	60	—	—	143.174	85	—	—
2. Oddział handlowy	25.200	—	—	—	—	—	—	—	25.200	—	—	—
3. Związek Ziemian	—	—	—	-	198.144	45	—		198.144	45	—	—
4. Depozyta obce	—	—	—	—	175.349	75	—	—	175 349	75	—	—
5. Fundusze różne	—	—	—	—	4.581	22	—	—	4.581	22	—	—
I. Suma	133 028	25	—	-	413.422	02	—	—	546.450	27	—	—
II. Rachunki przenośne:												
1. Wyrównane w roku 1912	12.536	21	—		4.213	93	—	—	16.750	14	—	—
2. Na rachunek roku 1913	—	—	—	—	29.229	77	—	—	29.229	77	—	—
II. Suma	12.536	21	—	—	33.443	70	—	-	45.979	91	—	—
III. Ruch pieniężny:												
1. Obrót kapitału	—	—	—	—	412.278	30	495.821	96	412.278	30	495.821	96
III. Suma	—	—	--		412.278	30	495.821	96	412 278	30	495.821	96

Z końcem roku 1912

Wyszczególnienie	Stan czynny				Stan bierny			
	w gotówce		w efektach		w gotówce		w efektach	
	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
I. Rachunki różne:								
1. Zaliczki zwrotne	34.378	21	—	—	—	—	—	—
2. Oddział handlowy	25.200	—	—	—	—	—	—	—
3. Związek Ziemian	24.293	14	—	-	—	—	—	—
4. Depozyta obce	—	—	—	—	5.103	74	5 530	60
5. Fundusze różne	—	—	—	—	3.476	35	4.380	31
I. Suma	83.871	35	—	—	8 580	09	9.910	91
II. Rachunki przenośne:								
1. Wyrównane w roku 1912	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Na rachunek roku 1913	25.479	11	—	—	—	—	—	—
II. Suma	25 479	11	—	—	—	—	—	—
III. Ruch pieniężny:								
1. Obrót kapitału	—	—	1.995	82	—	—	—	—
III. Suma	—	—	1.995	82	—	—	—	—

V. Zamknięcie rachunków fundacji stypendyjnych

za rok od 1. stycznia do 31. grudnia 1912.

Przychód

Wyszczególnienie	z początkiem roku				w roku bieżącym			
	w gotówce		w efektach		w gotówce		w efektach	
	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
1. Fundacja śp. Maciągi Jana *„Dublany“* . .	—	—	39.757	66	2.444	—	1.209	75
2. „ „ Maciągi Jana *„Czernichów“* .	—	—	35.803	30	1.432	—	—	12
3. „ „ hr. Stadnickiej Amalji . . .	—	—	40.355	39	2.489	—	1.268	22
4. „ „ hr. Borkowskiego Stanisława .	—	—	18.439	97	877	—	947	83
5. „ im. śp. Jabłonowskiego Antoniego .	—	—	16.575	77	2.527	99	2.692	18
6. „ „ hr. Krasickiego Kazimierza .	—	—	10.985	82	408	40	39	79
7. „ „ „ Janki Henryka	—	—	7.907	78	536	—	309	16
8. „ śp. ks. Żmigrodzkiego Kajetana . .	—	—	6.306	93	233	—	200	65
Suma	—	—	176.132	62	10.947	39	6.667	70
Dopełnienie: Stan z końcem roku 1912 . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma ogólna . .	—	—	—	—	—	—	—	—

Wyszczególnienie	Przychód Razem				Rozchód w roku bieżącym				Stan z końcem roku 1912				Stypendja wypłacone		Uwagi
	w gotówce		w efektach		w gotówce		w efektach		w gotówce		w efektach				
	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	
1. Fundacja śp. Maciągi Jana *„Dublany“*	2.444		40 967	41	2.444	—	900	—	—	—	40.067	41	1.250	—	
2. „ „ Maciągi Jana *„Czernichów“*	1.432	—	35.803	42	1.432	—	—	—	—	—	35.803	42	1.401	64	
3. „ „ hr. Stadnickiej Amalji	2.489	—	41 623	61	2.489	—	948	—	—	—	40.675	61	1.260	—	
4. „ „ hr. Borkowskiego Stanisława	877	—	19 387	80	877	—	200	—	—	—	19.187	80	—	—	
5. „ im. śp. Jabłonowskiego Antoniego	2.527	99	19.267	95	2.527	99	1 837	13	—	—	17.430	82		—	
6. „ „ hr. Krasickiego Kazimierza	408	40	11.025	61	408	40	8	40	—	—	11 017	21	400	—	
7. „ „ „ Janki Henryka	536	—	8.216	94	536	—	240	—	—	—	7.976	94	240	—	
8. „ śp. ks. Żmigrodzkiego Kajetana	233	—	6.507	58	233	-	—	—	—	—	6.507	58	50	—	
Suma	10.947	39	182.800	32	10 947	39	4 133	53	—	—	178.666	79	4 601	64	
Dopełnienie: Stan z końcem roku 1912	—	—	—	—	—	—	178.666	79							
Suma ogólna	10.947	39	182 800	32	10.947	39	182 800	32							

VI. Zamknięcie rachunków subwencji państwowych i krajowych

za rok od 1. stycznia do 31. grudnia 1912.

Wyszczególnienie	Przychód														Rozchód						Z końcem roku 1912							
	Reszta kasowa z początkiem roku		W roku bieżącym										Razem		Niedobór kasowy z początkiem roku		W roku bieżącym		Razem		Stan czynny				Stan bierny			
			Subwencje								Inne dochody										Reszta kasowa		Zaległości czynne		Niedobór kasowy		Zaległości bierne	
			państwowe				krajowe																					
			z r. 1911		za r. 1912		z r. 1911		za r. 1912																			
	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
Dział I.																												
I. Nauka gospodarstwa wiejskiego:																												
1. Na szkołę chmielarską w Brodach . .	—	—	—	—	4.000	—	—	—	2.900	—	1.047	65	7.947	65	980	75	8.434	18	9.414	93	—	—	—	—	1.467	28	—	—
2. „ kursa weterynarji i kucia koni . .	—	—	1.000	—	1.250	—	—	—	750	—	—	—	3.000	—	1.497	50	—	—	1.497	50	1.502	50	250	—	—	—	—	—
3. „ naukę roln. i gosp. domowego . .	—	—	2.000	—	2.500	—	—	—	—	—	—	—	4.500	—	123	25	4.301	50	4.424	75	75	25	—	—	—	—	250	—
4. „ wędrowne odczyty rolnicze	379	85	—	—	17.000	—	—	—	—	—	—	—	17.379	85	—	—	16.427	70	16.427	70	952	15	—	—	—	—	—	—
5. „ wydawnictwo czasopism	—	—	1.000	—	5.500	—	—	—	4.000	—	—	—	10.500	—	—	—	10.500	—	10.500	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—
6. „ wydawn. podręczników gosp. . . .	2.969	85	—	—	2.000	—	—	—	—	—	491	56	5.461	41	—	—	2.197	17	2.197	17	3.264	24	—	—	—	—	—	—
7. „ zakupno dzieł popularnych	—	—	—	—	800	—	—	—	—	—	—	—	800	—	—	—	253	—	253	—	547	—	—	—	—	—	—	—
II. Statystyka rolnicza:																												
8. Na statystykę zbiorów	—	—	5.000	—	5.500	—	—	—	—	—	—	—	10.500	—	2.993	30	10.672	03	13.665	33	—	—	5.000	—	3.165	33	—	—
9. „ badania typowych gospodarstw	—	—	—	—	6.000	—	—	—	—	—	—	—	6.000	—	28	86	6.006	17	6.035	03	—	—	—	—	35	03	—	—
Suma działu I. . .	3.349	70	9.000	—	44.550	—	—	—	7.650	—	1.539	21	66.088	91	5.623	66	58.791	75	64.415	41	6.341	14	6.250	—	4.667	64	250	—
Dział II.																												
III. Wystawy w ogóle:																												
10. Na wystawy okręgowe rolnicze . . .	934	12	—	—	11.000	—	—	—	2.000	—	4.500	—	18.434	12	—	—	12.713	—	12.713	—	5.721	12	—	—	—	—	—	—
11. „ wystawy maszyn i narzędzi roln. .	1.159	57	—	—	—	—	1.667	—	—	—	—	—	2.826	57	—	—	184	48	184	48	2.642	09	1.667	—	—	—	1.000	—
12. „ wystawę targową bydła rozpłodow.	20.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	2.500	—	—	—	—	—
IV. Uprawa roślin:																												
13. Na ogrodnictwo i sadownictwo . . .	5.601	19	—	—	22.000	—	—	—	—	—	5.198	96	32.800	15	—	—	30.032	15	30.032	15	2.768	—	—	—	—	—	—	—
14. „ podn. uprawy lnu i konopi	—	—	—	—	8.000	—	—	—	1.000	—	8.174	22	17.174	22	—	—	17.030	31	17.030	31	143	91	—	—	—	—	—	—
15. „ zakład hodowli zbóż w Dublanach.	—	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—	5.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16. „ próbne uprawy nasion i zbóż . . .	966	69	—	—	10.000	—	—	—	—	—	—	—	10.966	69	—	—	8.652	11	8.652	11	2.314	58	—	—	—	—	—	—
17. „ produkcję roślin pastewnych . . .	5.918	94	—	—	13.100	—	—	—	—	—	—	—	19.018	94	—	—	13.782	81	13.782	81	5.236	13	—	—	—	—	—	—
18. „ poprawę połonin i pastwisk . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.145	53	3.145	53	3.145	53	3.123	90	6.269	43	—	—	—	—	3.123	90	—	—
19. „ budowę wzorowych gnojarń . . .	2.900	91	—	—	2.200	—	—	—	—	—	—	—	5.100	91	—	—	2.559	75	2.559	75	2.541	16	—	—	—	—	1.800	—
V. Mleczarstwo:																												
20. Na podn. gospodarstwa mleczarskiego	—	—	—	—	8.000	—	—	—	—	—	—	—	8.000	—	796	02	5.689	62	6.485	64	1.514	36	—	—	—	—	—	—
Do przeniesienia . . .	37.481	42	—	—	79.300	—	1.667	—	3.000	—	21.018	71	142.467	13	3.941	55	98.768	13	102.709	68	42.881	35	4.167	—	3.123	90	2.800	—

VI. Zamkniecie rachunków subwencji państwowych i krajowych.

za rok od 1. stycznia do 31. grudnia 1912.

Wyszczególnienie	Przychód: Reszta kasowa z początkiem roku K.	h.	Przychód: W roku bieżącym: Subwencje państwowe z r. 1911 K.	h.	Subwencje państwowe za r. 1912 K.	h.	Subwencje krajowe z r. 1911 K.	h.	Subwencje krajowe za r. 1912 K.	h.
Z przeniesienia . . .	37.481	42	—	—	79.300	—	1.667	—	3.000	—
VI. Produkcja zwierzęca:										
21. Na podniesienie chowu koni	—	—	—	—	15.333	33	—	—	16.666	66
22. „ podniesienie chowu bydła . . .	305	25	—	—	156.000	—	—	—	93.066	65
23. „ podniesienie chowu trzody chlew.	—	—	—	—	45.000	—	—	—	23.000	—
24. „ podniesienie chowu owiec . . .	—	—	—	—	6.400	—	—	—	500	—
25. „ podniesienie chowu kóz	—	—	—	—	3.800	—	—	—	500	—
26. „ kontr. dzielności użytkowej bydła	—	—	—	—	12.800	—	—	—	4.750	—
27. „ podniesienie hodowli drobiu . .	293	98	—	—	20.600	—	—	—	2.000	—
28. „ podniesienie pszczelnictwa . . .	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—
29. „ zakład chowu ryb w Oparach .	7.586	05	—	—	4 500	—	—	—	3.000	—
Suma działu II. . .	45.666	70	—	—	344.733	33	1.667	—	146.483	31
VII. Dotacja z funduszu traktatowego:										
30. Na stacje buhajów gminnych	28.517	36	—	—	—	—	—	—	77.332	—
31. „ cele rolnicze i hodowlane	40.000	—	80.000	—	60.000	—	—	—	—	—
Suma ad VII. . .	68.517	36	80.000	—	60.000	—	—	—	77.332	
VIII. Na cele ogólne:										
32. Na ogólne cele Towarzystwa	—	—	—	—	16.000	—	—	—	20.000	—
33. „ zasiłki dla Oddziałów Tow. . . .	4.420	68	—	—	—	—	—	—	18.000	—
34. „ biuro rachunkowe rolnicze . . .	—	—	—	—	1.500	—	—	—	—	—
35. „ inspektorat kontroli gorzelń . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1.380	—
36. „ spółki handlowo-rolnicze	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. „ premjowanie służby gosp. . . .	550	—	—	—	1.000	—	—	—	500	—
38. Dla inspektora rolniczego	—	—	—	—	—	—	—	—	5.000	—
39. „ Oddziału handlowego	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	—
Suma ad VIII. . .	4.970	68	—	—	18.500	—	—	—	46.880	—
Sumy razem . .	122.504	44	89.000	—	467.783	33	1.667	—	278.345	31
Reszta kasowa z końcem roku 1912 . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma ogólna . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Wyszczególnienie	Przychód: Inne dochody K.	h.	Przychód: Razem K.	h.	Rozchód: Niedobór kasowy z początkiem roku K.	h.	Rozchód: W roku bieżącym K.	h.	Rozchód: Razem K.	h.	Z końcem roku 1912: Stan czynny: Reszta kasowa K.	h.	Stan czynny: Zaległości czynne K.	h.	Stan bierny: Niedobór kasowy K.	h.	Stan bierny: Zaległości bierne K.	h.
Z przeniesienia . . .	21.018	71	142.467	13	3.941	55	98.768	13	102.709	68	42.881	35	4.167	—	3.123	90	2.800	—
VI. Produkcja zwierzęca:																		
21. Na podniesienie chowu koni	156	80	32.156	79	202	87	37.349	08	37.551	95	—	—	—	—	5.395	16	—	—
22. „ podniesienie chowu bydła . . .	118.313	26	367.685	16	—	—	390.252	06	390.252	06	—	—	—	—	22.566	90	—	—
23. „ podniesienie chowu trzody chlew.	22.909	69	90.909	69	14.937	12	80.313	23	95.250	35	—	—	—	—	4.340	66	—	—
24. „ podniesienie chowu owiec . . .	227	—	7.127	—	—	—	5.867	19	5.867	19	1.259	81	—	—	—	—	—	—
25. „ podniesienie chowu kóz	—	—	4.300	—	—	—	6.354	10	6.354	10	—	—	—	—	2.054	10	—	—
26. „ kontr. dzielności użytkowej bydła	12.224	65	29.774	65	7.580	41	37.493	67	45.074	08	—	—	—	—	15.299	43	—	—
27. „ podniesienie hodowli drobiu . .	—	—	22.893	98	—	—	22.682	82	22.682	82	211	16	—	—	—	—	—	—
28. „ podniesienie pszczelnictwa . . .	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—	1.000	–	—	—	—	—	—	—	—	—
29. „ zakład chowu ryb w Oparach .	5.467	61	20.553	66	—	—	15.033	58	15.033	58	5.520	08	—	—	—	—	—	—
Suma działu II. . .	180.317	72	718.868	06	26.661	95	695.113	86	721.775	81	49.872	40	4.167	—	52.780	15	2.800	—
VII. Dotacja z funduszu traktatowego:																		
30. Na stacje buhajów gminnych	5.829	52	111.678	88	—	—	103.837	82	103.837	82	7.841	06	—	—	—	—	—	—
31. „ cele rolnicze i hodowlane	—	—	180.000	—	—	—	90.043	69	90.043	69	89.956	31	60.000	—	—	—	—	—
Suma ad VII. . .	5.829	52	291.678	88	—	—	193.881	51	193.881	51	97.797	37	60.000	—		—	—	—
VIII. Na cele ogólne:																		
32. Na ogólne cele Towarzystwa	—	—	36.000	—	—	—	36.000	—	36.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33. „ zasiłki dla Oddziałów Tow. . . .	—	—	22.420	68	—	—	2.200	—	2.200	—	20.220	68	—	—	—	—	18.200	—
34. „ biuro rachunkowe rolnicze . . .	310	50	1.810	50	—	—	12.787	26	12.787	26	—	—	—	—	10.976	76	—	—
35. „ inspektorat kontroli gorzelń . .	3.700	—	5.080	—	—	—	3.896	58	3.896	58	1.183	42	—	—	—	—	—	—
36. „ spółki handlowo-rolnicze	6.295	46	6.295	46	—	—	5.166	29	5.166	29	1.129	17	—	—	—	—	—	—
37. „ premjowanie służby gosp. . . .	—	—	2.050	—	—	—	1.600	—	1.600	—	450	—	—	—	—	—	—	—
38. Dla inspektora rolniczego	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—	5.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. „ Oddziału handlowego	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma ad VIII. . .	10.305	96	80.656	64	—	—	68.650	13	68.650	13	22.983	27	—	—	10.976	76	28.200	—
Sumy razem . .	197.992	41	1,157.292	49	32.285	61	1,016.437	25	1,048.722	86	176.994	18	70.417	—	68.424	55	21.250	—
Reszta kasowa z końcem roku 1912 . .	—	—	—	—	—	—	—	—	108.569	63	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma ogólna . .	—	—	1,157.292	49	—	—	—	—	1,157.292	49	—	—	—	—	—	—	—	—

BUDŻET

PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW

C. K. GALICYJSKIEGO

TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO

NA ROK 1913.

Do l. 1.243.

Prześwietna Rado Ogólna!

Komitet c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego przedkłada niniejszem budżet Zarządu centralnego **na rok 1913** z wnioskiem następującym:

Rada Ogólna przyjmując niniejszy budżet wykazujący w dochodach K 68.250·66 i w wydatkach K 106.408·61, uchwala dla wyrównania niepokrytych przez subwencje i dochody zwykłe wydatków Zarządu centralnego **w kwocie K 38.157·95.**

a) **K 12.507·95** rozłożyć na Oddziały według stopy procentowej **35%** od sumy 35.737 koron wkładek obowiązkowych Członków na rok 1913.

b) **K 5.150** pobrać z dochodów Oddziału handlowego tytułem udziału w kosztach administracyjnych.

c) **K 11.000** pokryć zaliczką, która uregulowaną zostanie po uchwaleniu przez Sejm budżetu krajowego, względnie przy zamknięciu rachunków za rok 1913.

d) **K 9.500** resztę rozłożyć procentowo na subwencje, jako udział w ogólnych kosztach administracyjnych.

Z Komitetu c. k. Galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego.

We Lwowie dnia 18. lutego 1913.

Prezes:
Witołd książę Czartoryski m. p.

Referent:
Dr. Marjan Lisowiecki m. p.

Dyrektor biura:
Władysław Niwicki m. p.

Buchalter:
Eugeniusz Grużewski m. p.

Budżet Zarządu centralnego na rok 1913.

	Rezultat z roku 1912 K.	h.	Wyszczególnienie		Preliminarz na rok 1913 K.	h.	Uwagi
			Przychód.				
1	972	65	Zaległa cześć obowiązkowa na Oddziałach z końcem roku 1912		3.400	—	
2	3.200	—	Renta roczna od kapitału zabezpieczonego na folwarku Dublany		3.200	—	
3	36.000	—	Subwencje na ogólne cele Towarzystwa:				
	—	—	*a)* z funduszów państwowych	K. 16.000·—			
	—	—	*b)* „ „ krajowych 40%	„ 8.000·—	24.000	—	
4	5.000	—	Subwencja dla inspektora rolniczego:				
	—	—	*a)* z funduszów krajowych 40%		2.000	—	
5	9.000	—	Subwencje na czasopismo „Rolnik“:				
	—	—	*a)* z funduszów państwowych	K. 5.000·—			
	—	—	*b)* „ „ krajowych 40%	„ 1.600·—	6.600	—	
6	16.399	27	Dochody własne wydawn. „Rolnika“:				
	—	—	*a)* za prenumeratę czasopisma	K. 8.500·—			
	—	—	*b)* opłaty za ogłoszenia	„ 9.500·—	18.000	—	
7	1.404	07	Odsetki bieżące z lokacji gotówki ogólnego funduszu obrotowego		1.200	—	
8	8.632	45	Wpływy i zwroty z różnych źródeł:				
	—	—	*a)* za ubezpieczenie emerytalne	K. 9.000·—			
	—	—	*b)* zwrot różnych należytości	„ 600·—	9.600	—	
	80.608	44			68.000	—	
9	1.850	93	Nadwyżka w przychodach z roku 1912		250	66	
	82.459	37			68.250	66	
10	—	—	Dla wyrównania niepokrytych wydatków w kwocie **K. 38.157·95**:				
	8.853	59	*a)* rozłożyć na Oddziały według stopy procentowej **35%** od sumy 35.737 K. wkładek obowiązkowych Członków	K. 12.507·95			
	4.000	—	*b)* pobrać z dochodów Oddziału handlowego tytułem udziału w kosztach administracyjnych w roku 1913	„ 5.150·—			
	—	—	*c)* pokryć zaliczką, która uregulowana zostanie po uchwaleniu przez Sejm budżetu krajowego, względnie przy zamknięciu rachunków	„ 11.000·—			
	9.500	—	*d)* resztę rozłożyć procentowo na subwencje, jako udział w ogólnych kosztach administracyjnych	„ 9.500·—	38.157	95	
	104.812	96	**Suma pokrycia**		106.408	64	

	Rezultat z roku 1912 K.	h.	Wyszczególnienie		Preliminarz na rok 1913 K.	h.	Uwagi
			Rozchód.				
1	30.323	51	Płace etatowe, dodatki i djurna		36.000	—	
2	4.323	90	Czynsz za wynajęty lokal		5.900	—	
3	265	10	Podatek gminny i wodociągowy		710	—	
4	658	77	Należytość ekwiwalentowa		660	—	
5	760	73	Opał i oświetlenie		850	—	
6	1.676	59	Druki i przybory kancelaryjne		1.500	—	
7	1.007	36	Opłaty pocztowe i telegramy		980	—	
8	178	—	Użytkowanie telefonu		200	—	
9	621	23	Biblioteka i czasopisma		600	—	
10	300	—	Remuneracja bibliotekarza		300	—	
11	550	30	Sprzęty kancelaryjne		350	—	
12	77	77	Ubezpieczenie kas od włamania		80	—	
13	755	15	Wydatki na Radę Ogólną		750	—	
14	340	71	Wydatki różne pomniejsze		300	—	
	41.839	12			49.180	—	
15	4.000	—	Płaca emerytalna p. Skrochowskiego Feliksa byłego kasjera		4.000	—	
16	1.200	—	Płace emerytalne wdów po urzędn. Tow.:				
	—	—	*a)* po śp. Zakrzewskim Janie	K. 900·—			
	—	—	*b)* „ „ Pleusie Janie	„ 300·—	1.200	—	
17	7.542	—	Premie na ubezpieczenie emerytalne urzędników i funkcjonarjuszów		10.600	—	
18	32.051	74	Koszta wydawn. czasopisma „Rolnik“ organu urzędowego Towarzystwa		29.800	—	
19	3.120	30	Wydatki i koszta podróży w sprawach ekonomicznych i administracyjnych		3.100	—	
20	3.787	30	Koszta druku i rozsyłka sprawozdania Komitetu i z obrad Rady Ogólnej		3.800	—	
21	1.626	26	Należytości stemplowe od pobranych subwencji z funduszów państwowych		1.700	—	
22	7.678	33	Na wydatki nadzw. i nieprzewidziane:				
	—	—	*a)* do rozporządzenia Komitetu	K. 2.000·—			
	—	—	*b)* „ „ Prezydjum	„ 1.028·61	3.028	61	
	102.845	05	Suma potrzeb		106.408	61	
			Od tego: pokrycie z własnych źródeł		68.250	66	
			Pozostaje do pokrycia		38.157	95	

Wykaz

należytości rocznej z wkładek obowiązkowych Członków w Oddziałach

według stanu z końcem roku 1912.

Liczba porządkowa	Nazwa Oddziału	Ilość członków w ogóle	Należytość wkładek K.	h.	Uwaga
1	Oddział Bełz	129	1.392	—	
2	„ Borszczów . .	47	600	—	
3	„ Bóbrka	51	695	—	
4	„ Brody-Złoczów	93	843	—	
5	„ Brzeżany . . .	76	730	—	
6	„ Busk-Kamionka	197	1.012	—	
7	„ Cieszanów . .	118	836	—	
8	„ Dolina	171	1.208	—	
9	„ Drohobycz . .	70	423	—	
10	„ Dynów	32	195	—	
11	„ Gródek	197	1.390	—	
12	„ Jarosław . . .	192	2.020	—	
13	„ Jaworów . . .	102	846	—	
14	„ Kałusz	77	462	—	
15	„ Lisko	236	1.213	—	z r. 1912
16	„ Lwów	315	2.871	—	
17	„ Mościska . . .	127	694	—	
18	„ Nadworna. . .	67	486	—	
19	„ Podolski . . .	153	1.893	—	
20	„ Pokucki. . . .	164	1.318	—	
21	„ Przemyśl . . .	271	1.982	—	
22	„ Przemyślany. .	193	808	—	
23	„ Rawa.	71	795	—	
24	„ Rohatyn. . . .	134	966	—	
25	„ Rudki.	176	659	—	
26	„ Sambor	100	803	—	
27	„ Sanok	110	927	—	
28	„ Stanisławów .	133	1.040	—	
29	„ Stryj	584	2.567	—	
30	„ Tarnopol . . .	174	2.389	—	
31	„ Tłumacz . . .	112	622	—	
32	„ Żółkiew. . . .	162	1.052	—	
	Ogółem . .	4.834	35.737	—	

CZĘŚC SZÓSTA.

TABELE STATYSTYCZNE.

Tablica I.

Ogiery zakupione w r. 1912.

L. p.	Nazwa i Nr. ogiera	Maść	Data urodzenia	Miara	Cena	Miejscowość zakupna	Miejsce umieszczenia
1	Mlech Nr. 77 . .	gniady	ur. w r. 1905	160/176	1.000 K	Sielec P. Hnatkowski	Pczany St. Orzechowski
2	Dżelfi Nr. 78 . .	kasztan	ur. 24/4 1908	164/178	4.000 „	Taurów L. Łoboś	Cebrów K. Garapich
3	Labrador Nr. 79 .	gniady	ur. w r. 1909	162/172	2.500 „	Chorostków St. hr. Siemieński	Komarniki N. Salomon
4	Hamdan Nr. 80 .	c. szpak	ur. w r. 1909	160/172	2.000 „	Horyhlady Dr. L. Wiśniewski	Malechów St. Sobolewski
5	Nieman Nr. 81 .	biały	ur. w r. 1904	164/194	1.000 „	z Bombayu	Jezierzany Wł. Serwatowski
6	Ataman Nr. 82 .	gniady	ur. 2/1 1909	160/173	2.300 „	Pełkinie W. ks. Czartoryski	Hałuszczyńce Jan Rajfur
7	Zabobon Nr. 83 .	kasztan	ur. 1/5 1908	158/171	1.700 „	„ „ „	Dobropole Jan Znamirowski
8	Jarnicoton Nr. 84 .	gniady	ur. w r. 1904	165/178	1.500 „	Horoszowce A. Łukasiewicz	Cygany L. Piszczkowski
9	Schagya Nr. 85 .	sk. gniady	ur. w r. 1904	164/182	800 „	Banunin Jan Mielnik	Sokołów T. Koszycki

Tablica I. (Ciąg dalszy).

Ogiery prywatne

subwencjonowane w roku 1912.

L. p.	Oddział	Miejscowość	Poczta	Właściciel ogiera
1	Tłumacz	Puźniki	Chocimierz	J. Jakubowicz
2	Jaworów	Schumlau	Ożomla	Jan Broński
3	Jarosław	Wola buchowska	Sieniawa	Jan Janas
4	„	Rokietnica	Kosienice	Jakób Lis
5	„	Ubieszyn	Tryńcza	P. Tkaczyk
6	Przemyślany	Kimirz	Świrz	L. Utzig
7	Sanok	Klimkówka	loco	St. Ostaszewskí
8	Podolski	Milowce	loco	K. Geringer
9	Pokucki	Kołomyja	loco	A. Sanojca

Tablica II.

Stacje ogierów subwencyjnych w r. 1912.

L. p.	Oddział	Miejscowość	Utrzymujący ogiera	Nazwa i Nr. ogiera	Maść	Miara	Cena koron
1	Borszczów . .	Cygany	L. Piszczkowski	Zot Nr. 28	kasztan	156/170	1.670
2	Drohobycz . .	Dobrowlany	T. Rakowski	Hardy Nr. 27	szpak	158/172	2.450
3	Kamionka . .	Sokołów	P. Koszycki	Zulemczuk Nr. 55	„	160/172	1.660
4	Lwów	Mostki	T. Kuryłas	Topaz Nr. 53	kasztan	162/172	2.400
5	„ . . .	Siemianówka	Serc. Balicki	Ogłu Nr. 66	szpak	158/172	2.000
6	„ . . .	Zimnowódka	Fr. Małaczyński	Dahoman Nr. 36	gniady	164/178	1 000
7	Przemyśl . .	Poździacz	J. Kołodziej	Rotger Nr. 39	szpak	158/170	1.620
8	„ . .	Bolestraszyce	M. Radochoński	Nabi Nr. 34	„	160/174	1.000
9	Przemyślany .	Wyżniany	Pawło Goj	Hassan Nr. 75	kasztan	159/174	1.500
10	Podolski . . .	Barysz	Kniaź Świdrygiełło	Khediv Nr. 31	szpak	158/175	1.200
11	„ . . .	Dobropole	J. Znamirowski	Ed - Din Nr. 76	gniady	158/174	2.000
12	Rohatyn . . .	Jawcze	P. Krawców	Szejtan Nr. 10	szpak	157/177	1.250
13	„ . . .	Danilcze	M. Czyżewski	Marschal Bey Nr. 59	„	159/174	1.000
14	Stanisławów .	Delejów	Zarząd dóbr	Dahoman Nr. 47	gniady	158/176	1.600
15	Stryj . . .	Monasterzec	M. Kulik	Tupek Nr. 71	kasztan	150/164	1.600
16	„	Pczany	St. Orzechowski	Krzyżulan Nr. 51	szpak	160/180	800
17	„	Czernica	M. Grzeszczuk	Mussafer Nr. 27	„	166/179	2.450
18	Tarnopol . .	Chodaczków W.	K. Kluwak	Kolibri Nr. 58	gniady	159/175	2.000
19	„ . .	„ „	„ „	Haddżar Nr. 57	kasztan	164/175	3.750
20	Tłumacz . . .	Tarnowica p.	M. Ostapczuk	Mörös Nr. 43	gniady	168/182	1.600
21	„ . . .	Olszanica	M. Deputat	Aghil-Aga Nr. 64	„	158/171	1.600

Tablica III.

Ogiery Towarzystwa bez subwencji w roku 1912.

Nr. bież.	Miejscowość i Oddział	Utrzymujący ogiera	Nazwa i Nr. ogiera	Maść	Miara	Cena koron
1	Litiatyn — Brzeżany . . .	K. Woyciechowski	Hetman 16	gniady	158/176	1.850
2	Leśniowice — Gródek . . .	Jan Głowacki	Ataman 18	„	158/168	1.700
3	Hańkowce — Pokucki . . .	Z. Czaykowski	Halban 21	„	154/165	1.670
4	Kośmierzyn — Podolski . .	M. Potocki	Glaukus 33	„	154/174	2.424
5	Dynów — Dynów	St. Trzecieski	Managi 35	„	164/178	1.600
6	Berezowica — Tarnopol . .	M. Konopacki	Radif 38	szpak	158/170	2.420
7	Budzanów — Tarnopol . .	T. Ochocki	Feru-Chan 31	kasztan	159/169	2.620
8	Chłopczyce — Rudki . . .	J. Jarzymowski	Sahib 45	„	158/172	4.000
9	Bilinka — Sambor	Z. Nowosielecki	Sybaryt 44	szpak	164/176	5.200
10	Kosienice — Przemyśl . . .	Zarząd dóbr	Sojusz 49	„	158/173	1.200
11	Jarosławice — Złoczów . .	M. Komarnicki	Athos 50	gniady	167/181	6.320
12	Pisarówka — Brzeżany . .	J. Korzeniowski	Brodzki 54	szpak	168/182	2.880
13	Toustobaby — Brzeżany . .	N. Gołaszewski	Nur 52	sk.-gn.	167/179	4.050

Tablica III. (Ciąg dalszy).

Nr. bież.	Miejscowość i Oddział	Utrzymujący ogiera	Nazwa i Nr. ogiera	Maść	Miara	Cena koron
14	Stańkowa — Lisko	R. Adamski	Sandał 46	sk.-gn.	158/172	2.000
15	Szelpaki — Tarnopol . . .	A. Bączkowski	Wiarus 32	gniady	158/172	2.100
16	Łuka mała — Tarnopol . .	N. Kieszkowska	Nabob 56	szpak	160/174	1.550
17	Zadwórze — Przemyślany . .	T. Bohdan	Markowiecki 60	gniady	160/176	2.000
18	Taurów — Brzeżany . . .	L. Łoboś	Selim 61	biały	170/184	3.000
19	Nastasów — Tarnopol. . .	T. Serwatowski	Enis 62	szpak	158/171	4.000
20	Choronów — Sokal. . . .	St. Lewandowski	Demon 63	kary	160/173	3.000
21	Pieniaki — Złoczów . . .	T. Cieński	Sembat II. 65	gniady	168/182	3.000
22	Cebrów — Tarnopol . . .	K. Garapich	Ataman III. 67	szpak	159/171	1.600
23	Wojtkowa — Przemyśl. . .	St. Nowosielecki	Lalczuk 68	„	157/170	2.200
24	Jezierzany — Podolski . . .	Wł. Serwatowski	Gidran 69	„	166/180	3.000
25	Izydorówka — Stryj . . .	E. hr. Dzieduszycki	Mazepa 70	gniady	162/175	1.400
26	Tartaków — Sokal	M. Ederowa	Excelsior 72	szpak	158/172	1.400
27	Barysz — Podolski	St. kn. Świdrygiełło	Wulkan 73	gniady	164/178	2.000
28	Dylągówka	M. Jędrzejowicz	Banzaj 74	kasztan	168/182	3.500

Tablica IV.

Wykaz

stanu obór zarodowych pełnej krwi w r. 1912.

L. p.	Właściciel obory zarodowej	Miejscowość	Rok złoż.	Rasa	Stan obory w roku 1912				Przeciętna waga krów w kg
					buhaji	krów	jałówek	byczków	
1	Tadeusz Fedorowicz . .	Klebanówka	1882	Simmen.	1	9	3	5	—
2	Zdzisław Kwolewski . .	Buków	1882	„	1	10	2	2	—
3	Aleksander Hulimka . .	Myców	1882	„	1	55	10	13	—
4	Jan Wiktor	Zarszyn	1887	„	1	49	19	14	—
5	Albin Rayski	Michalewice	1894	Majd.	1	58	—	—	—
6	Wiktor Jasiński	Bełzec	1897	Simmen.	1	10	1	1	—
7	Marja Małachowska . .	Strzałki	1900	„	1	11	—	—	—
8	Oskar Schnell	Firlejówka	1900	„	1	25	4	3	—
9	Jan Krzyżanowski . . .	Hulcze	1902	„	1	24	6	14	543
10	Jerzy Turnau	Mikulice	1902	Oldenb.	1	14	3	2	—
11	Marja Bohosiewiczowa .	Wincentówka	1903	Simmen.	1	10	—	—	—
12	Witołd ks. Czartoryski .	Wierzbna	1904	„	1	17	8	4	—
13	Hugo br. Wattmann . .	Ruda różaniecka	1904	Oldenb.	1	4	—	—	—
14	Wincenty Rozwadowski .	Kozłów	1905	„	1	13	4	4	520
15	Józef Myszkowski . . .	Stubno	1906	„	1	24	11	9	—
16	Aleksander Hulimka . .	Tarnoszyn	1906	„	1	12	3	3	—
17	Witołd ks. Czartoryski .	Pełkinie	1906	„	1	12	5	3	—
18	Stanisław hr. Mycielski .	Horodyszcze	1906	Simmen.	1	26	4	8	—
19	Ludwik Wiszniewski . .	Horyhlady	1907	„	1	14	8	—	—

Tablica IV. (Ciąg dalszy).

L. p.	Właściciel obory zarodowej	Miejscowość	Rok założ.	Rasa	Stan obory w roku 1912				Przecietna waga krów w kg
					buhaji	krów	jałówek	byczków	
20	Roman hr. Scipio . . .	Łopuszka Wielka	1908	Oldenb.	1	15	10	2	—
21	Dr. Marjan Lisowiecki .	Chłopice	1909	„	1	12	—	—	—
22	Ludwik hr. Badeni . . .	Busk	1909	„	1	7	—	—	—
23	Mieczysław Brykczyński.	Zagwóźdź	1909	Simmen.	1	29	—	—	—
24	Emil Mücke	Borszczów-Turka	1909	„	1	15	1	2	589
25	Zofia hr. Starzeńska . .	Łowczyce	1910	Fryz.	1	10	4	2	564
26	Feliks Drużbacki	Grabownica	1911	Simment.	1	10	—	—	621
27	Adam Dębicki	Wapowce	1912	Fryz	1	10	—	—	—
28	Lucjan Turnau	Suchowola	1912	„	1	10	—	—	—
29	Adolf Turnau	Tyszkowice	1912	„	1	10	—	—	—
30	Mieczysław Zajączkowski	Bolestraszyce	1912	„	1	10	—	—	—
31	Zygmunt Sroczyński . .	Korytniki	1912	„	1	10	—	—	—
32	Wincenty Kraiński . . .	Perespa	1912	„	1	9	6	3	—
33	Roman Kraiński	Zabawa	1912	„	1	10	—	—	—
34	Jan Marszałek	Rzęsna polska	1912	„	1	6	—	—	—
35	W. Lityński i M. Jankowski	Ottyniowice	1912	Simmen.	1	7	—	—	—
36	St. Henryk hr. Badeni. .	Koropiec	1912	„	1	9	4	2	—

Obór rasy simmentalskiej	17
„ „ oldenburskiej i fryzyjskiej	18
„ „ polskiej	1
Razem obór . .	36

Tablica V.

Wykaz

stanu obór zarodowych półkrwi, utworzonych przez Komitet c. k. Gal. Tow. gosp. po koniec r. 1912.

L. porz.	Właściciel obory zarodowej	Miejscowość	Rok założ.	Rasa	Stan obory w roku 1912: buhaji	krów	jałówek	byczków	Przeciętna waga krów w kg
1	Bolesław Augustynowicz . .	Kniaże	1883	½ Simmen.	—	—	—	—	481
2	Bolesław Orzechowicz . . .	Kalników	1883	"	1	54	21	19	467
3	Władysław Morawski . . .	Odrzechowa	1892	"	1	32	6	11	—
4	Roman Kraiński	Zabawa	1892	"	1	25	21	6	—
5	Zdzisław Kwclewski	Trześniów	1893	"	1	25	6	2	—
6	Jakób hr. Romaszkan . . .	Horodenka	1894	"	1	32	12	8	—
7	Michał Czerniakowski . . .	Lisiczyńce	1894	"	1	17	—	—	—
8	Teresa ks. Sapieżyna	Bilcze złote	1895	"	1	27	11	9	—
9	Wiktor Jasiński	Bełzec	1896	"	1	14	—	7	—
10	Jan Krzyżanowski	Hulcze	1897	"	1	22	4	12	535
11	Oskar Schnell	Skniłów	1897	"	1	17	3	3	—
12	Józef hr. Potocki	Rymanów	1897	"	1	22	3	2	—
13	Władysław Pawelski	Dydiatycze	1897	"	1	41	—	—	—
14	Feliks Scazighino	Przewoziec	1898	"	1	9	—	4	—
15	Roman Krzysztofowicz . . .	Jasionów polny	1899	"	1	20	5	4	—
16	Stefania Jasińska	Pietrycze	1901	"	1	17	4	5	—
17	Zdzisław Ładomirski	Markowce	1903	"	1	28	—	—	—
18	Bogusław Cieński	Horodyszcze	1907	"	1	25	4	5	—
19	Tadeusz Burzyński	Uhrynów	1904	"	1	27	4	1	—
20	Witold ks. Czartoryski . . .	Wierzbna	1904	"	1	51	19	10	—

Tablica V. (Ciąg dalszy).

L. porz.	Właściciel obory zarodowej	Miejscowość	Rok założ.	Rasa	Stan obory w roku 1912				Przeciętna waga krów w kg
					buhaji	krów	jałówek	byczków	
21	Stefan hr. Komorowski . . .	Bilinka	1904	½ Simmen.	—	—	—	—	—
22	Władysław Kraiński	Niebocko	1905	„	1	32	2	—	—
23	Edmund hr. Dzieduszycki .	Izydorówka	1906	„	—	—	—	—	—
24	Władysław Skibniewski . .	Balice	1884	½ Oldenb.	1	42	17	21	—
25	Mikołaj Torosiewicz	Putiatyńce	1893	„	1	25	—	—	—
26	Kazimierz Sulatycki	Siemianówka	1893	„	1	16	—	—	—
27	Bolesław Śmiałowski	Stojańce	1900	„	1	48	8	4	—
28	Dr. Marjan Lisowiecki . . .	Chłopice	1901	„	1	61	—	—	—
29	Jerzy Turnau	Mikulice	1901	„	1	36	12	11	—
30	Wincenty Rozwadowski . .	Kozłów	1903	„	1	16	4	3	450
31	Witołd ks. Czartoryski . . .	Pełkinie	1904	„	1	33	14	13	—
32	Józef Myszkowski	Stubno	1904	„	1	88	36	28	—
33	Antoni Skibniewski	Ulicko	1906	„	1	46	13	11	—
34	Stanisław Niezabitowski . .	Uherce	1906	„	1	13	1	1	—
35	Aleksander hr. Skarbek . .	Podhajczyki	1906	„	—	—	—	—	—
36	Roman hr. Scipio	Łopuszka Wielka	1906	„	1	20	6	—	—
37	Jerzy ks. Czartoryski . . .	Szówsko	1908	„	1	35	—	—	—
38	Zofia hr. Starzeńska	Łowczyce	1907	„	1	21	—	—	545
39	Dr. Kazimierz hr. Szeptycki	Dziewiętniki	1908	½ Simmen.	1	26	—	—	460
40	Władysław hr. Dzieduszycki	Jezupol	1908	„	1	39	—	—	—
41	Mieczysław Brykczyński . .	Zagwóźdź	1908	„	1	10	1	1	639
42	Stanisław hr. Badeni	Zubrzec	1908	„	1	57	22	13	538
43	Władysław ks. Sapieha . . .	Krasiczyn	1908	„	1	22	1	2	—
44	Aleksander Hulimka	Ulhówek	1908	„	1	10	5	4	—
45	Jan Urbański	Dobrosin	1908	„	1	18	7	4	—
46	Leon hr. Szeptycki	Przyłbice	1908	„	1	14	—	—	—
47	Emil Mücke	Borszczów-Turka	1908	½ Simmen.	1	18	4	2	573
48	Tadeusz Potworowski . . .	Przewodów	1909	„	1	35	27	16	486
49	Hr. Badeni	Radziechów	1909	„	1	19	—	—	—
50	Bronisław Lang	Wieczorki	1909	„	1	39	—	—	493
51	Antoni Juściński	Olszanica	1909	„	1	26	16	9	—
52	Aleksander Fedorowicz . . .	Klebanówka	1909	„	1	18	4	8	—
53	Adam Papara	Podliski	1909	½ Oldenb.	1	23	—	—	—
54	Józef Myszkowski	Kobylnica ruska	1909	„	1	27	8	3	—
55	Stanisław Wyhowski	Szmańkowczyki	1909	¼ Simmen.	1	11	—	—	—
56	Stanisław Kozłowski	Ochrymowce	1910	„	1	18	4	4	—
57	Dr. Jan Dzianott	Gwoździec st.	1910	„	1	30	11	3	—
58	Tomasz Ochocki	Budzanów	1910	„	1	25	—	—	—
59	Baron Grödl	Skole	1910	„	1	44	—	—	—
60	Juljan br. Brunicki	Podhorce	1910	„	1	41	5	3	—
61	Aleksander Pragłowski . . .	Komarowice	1910	„	1	23	—	—	—
62	Mieczysław de Laurans . .	Zielonka	1911	„	1	33	—	—	425
63	Adam Noël	Myszkowice	1911	„	1	18	4	4	—
64	Franciszek Jaegerman . . .	Łuka n. Dniestrem	1911	„	1	16	5	7	—
65	Jan Schofer	Zaszków	1911	„	1	22	10	3	—
66	Stefan Myczkowski	Munina	1911	½ Oldenb.	—	—	—	—	—
67	Ks. Lubomirska	Miżyniec	1911	„	1	23	3	12	—
68	„ „	Zrotowiec	1911	„	1	31	13	12	528
69	Stanisław Myszkowski . . .	Hruszowice	1911	„	1	25	—	—	—
70	Ks. Lubomirski	Podzamcze	1911	„	—	—	—	—	—
71	„ „	Gorliczyna	1911	„	—	—	—	—	—
72	Stanisław hr. Mycielski . .	Borusów	1912	¼ Simmen.	1	35	—	1	—
73	Kruszewski	Łubów	1912	„	1	22	—	—	—
74	Zawadzki-Ochocki	Białobożnica	1912	„	1	20	—	—	—
75	Jan Urbański	Niżniów	1912	„	1	29	—	—	—

Obór rasy simmentalskiej	51
„ „ nizinnej	23
Razem . .	74

Tablica VI.

Wykaz

stanu obór zarodowych gminnych, założ. przez Komitet c. k. Gal. Tow. Gosp. po koniec 1912 r.

L. porz.	Rok założ.	Miejscowość	Opiekun obory	Rasa	Stan obory w r. 1912			
					buhaji	krów	jałówek	byczków
1	1893	Kamienna	Abgarowicz Ludwik	½ Simmen.	1	17	5	3
2	1893	Odrzechowa	Morawski Władysław	"	1	10	2	2
3	1894	Tarnawica Polna	Bohosiewicz Marjan	"	1	44	18	16
4	1895	Haczów	Urbański Mieczysław	"	1	10	5	3
5	1896	Weleśniów	Abgarowicz Ludwik	"	1	11	—	—
6	1896	Bratkowce	"	"	1	13	2	5
7	1898	Tomaszowce	Ujejski Adam	"	1	10	—	—
8	1899	Piadyki	Mełnyczuk Mikołaj	"	1	20	6	10
9	1900	Niżniów	Urbański Jan	"	1	12	1	3
10	1900	Besko	Ksiądz Knap Stanisław	"	1	17	7	5
11	1900	Markowa-Gać	Ksiądz Kamiński	"	1	22	—	—
12	1900	Dobrzany	Ks. Szaparowicz Roman	"	1	18	6	4
13	1902	Podhorce	Juljan br. Brunicki	"	1	12	12	6
14	1903	Gwoździec mały	Wałkowski Mieczysław	"	1	10	—	—
15	1903	Myszyna	"	"	1	10	—	—
16	1903	Danilcze	Witkowski Leon	"	1	20	4	5
17	1903	Kobaki	Ks. Kosiewicz Włodzimierz	"	1	10	—	—
18	1904	Załucze nad Czerem.	Dr. Krzysztofowicz Mikołaj	"	1	8	1	3
19	1904	Harta-Lipnik	Skrzyński Zdzisław	"	1	5	3	1
20	1905	Zagwóźdź	Brykczyński Mieczysław	"	1	14	1	4
21	1905	Jezierzany	Serwatowski Władysław	"	1	7	1	1
22	1905	Nadwórna	Abgarowicz Ludwik	"	1	10	6	3
23	1905	Wicyń	Eder Marja	"	1	9	—	—
24	1906	Litiatyn	Wojciechowski Karol	"	1	16	3	4
25	1906	Cieniawa	Ks. Sojka Włodzimierz	½ Simmen.	1	10	—	—
26	1906	Siechów	" " "	"	1	16	5	6
27	1906	Markowce-Ladzkie	Ładomirski Zdzisław	"	1	18	8	2
28	1906	Bażanówka	Łaskowski Kazimierz	"	1	10	3	2
29	1906	Chłopy	Rutkowski Marceli	½ Oldenb.	1	11	—	—
30	1906	Ostrów k. Sokala	Ksiądz Prokop Adolf	"	1	6	2	1
31	1907	Jezupol	Władysław hr. Dzieduszycki	½ Simmen.	1	10	—	—
32	1907	Turylcze	Ks. Topolnicki	"	1	10	—	—
33	1907	Peczeniżyn	Halecki Marjan	"	1	16	2	3
34	1907	Manasterzec	Ks. Władyczyn Wasyl	"	1	12	2	5
35	1907	Mikulice-Ostrów	Turnau Jerzy	½ Oldenb.	1	10	—	—
36	1907	Albigowa	Ksiądz Edward Sandalowski	"	1	10	—	—
37	1907	Bzianka	Grodzicki Stanisław	½ Simmen.	1	15	2	—
38	1907	Korościatyn	Nowicki Henryk	"	1	18	8	5
39	1908	Sokołów	Ossoliński Władysław	"	1	14	8	7
40	1908	Dolina	Dr. Kotłowski Stanisław	"	1	12	—	3
41	1908	Martynów	Dzieduszycki hr. Klemens	"	1	12	—	—
42	1908	Horodenka	Dr. Roszko	"	1	11	1	5
43	1908	Kolpiec	Kiszko Jan	"	1	10	—	—
44	1908	Lubliniec	Ks. Metella Seweryn	½ Oldenb.	1	10	—	—
45	1908	Gródek Jagielloński	Bobowski Franciszek	"	1	7	4	1
46	1908	Szówsko	Turnau Jerzy	"	1	10	—	—
47	1908	Wierzbna	Korzeniowski Stanisław	"	1	9	6	—
48	1908	Powodowa	Stefanowski	"	1	10	—	—
49	1908	Posada Sanocka	Moskal	½ Simmen	1	10	—	—
50	1909	Bednarów	Michalski Feliks	"	1	12	5	3
51	1909	Pauszówka	Hosowicz Aleksander	"	1	9	8	6
52	1909	Hwozd	Ksiądz Lisinicki	"	1	10	—	2
53	1909	Skała nad Zbruczem	Józef Tracz	"	1	14	3	7
54	1909	Tyśmieniczany	Abgarowicz Ludwik	"	1	12	6	2
55	1909	Jezierzany ad Tłumacz	Zbudowski Zenon	"	1	12	2	4
56	1909	Moskalówka	Strowski Marjan	"	1	10	—	—
57	1009	Busk	Dembiński Marcin	½ Oldenb.	1	10	2	3
58	1909	Lisowice	Ksiądz Terlecki	½ Simmen.	1	10	—	-
59	1909	Kukizów	Kornecki Antoni	½ Oldenb.	—	9	2	3

Tablica VI. (Ciąg dalszy).

L. porz.	Rok założ.	Miejscowość	Opiekun obory	Rasa	Stan obory w r. 1912			
					buhajów	krów	jałówek	byczków
60	1909	Tarnawce	Janecki Karol	½ Simmen.	1	10	—	—
61	1909	Horożanna-Rumno . . .	Paleolog Zygmunt	½ Oldenb	1	10	—	—
62	1909	Żuklin	Ksiądz Jarosz	„	1	8	—	—
63	1910	Plaucza mała	Kurzbauer Ryszard	½ Simmen.	1	10	2	2
64	1911	Milcza	Ksiądz Knap	„	1	10	2	6
65	1911	Obłaźnica	„ Podlisiecki	„	1	9	6	6
66	1911	Niegowce	Czarkowski	„	1	9	—	—
67	1911	Perehińsko	Ks. Sopruka	„	1	12	2	2
68	1911	Josefsberg	Frey	„	1	9	5	5
69	1911	Daszawa	Zawadzki	„	1	13	5	3
70	1911	Siemianówka	Ksiądz Biliński Jan	„	1	10	5	5
71	1911	Kozłów	Kijanowski Franciszek	„	1	10	3	2
72	1911	Koniuszki Siemianowskie .	„ „	½ Oldenb	1	10	—	—
73	1912	Ruda Sielecka	Ks. Jan Głodziński	„	1	10	—	—
74	1912	Stare Sioło	Adam Madejski	½ Simmen.	1	10	—	—
75	1912	Nowe Sioło	Ksiądz Kostyk	Nizinna	1	10	—	—
76	1912	Brzozdowce	Leopold Korzenny	½ Simmen.	1	10	—	—
77	1912	Barysz	Kniaź Świdrygiełło	„	1	10	—	—
78	1912	Delejów	Ludwik Abgarowicz	„	1	10	—	—
79	1912	Medyka	(jeszcze nie skompletowana)	—	—	—	—	—
80	1912	Prusy	Feliks Żyszkiewicz	½ Oldenb.	1	11	9	3

Obór rasy simmentalskiej	63
„ „ nizinnej	17
Razem obór . . .	80

Tablica VII.

Wykaz

stacji buhaji subwencyjnych i subwencjonowanych dla włościan w okresie 1911/1912.

Oddział Towarzystwa	Wyszczególnienie	Subwencje płaci: Komitet: subwencyjne	Subwencje płaci: Komitet: subwencjonow.	Subwencje płaci: Rada pow. lub Oddział	Bez subwencji	Rasa: Simmenthal	Rasa: Oldenb	Razem	Ogółem
Bełz-Sokal	miał	19	—	6	1	18	8	26	26
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Bóbrka	miał	11	—	—	—	11	—	11	11
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Borszczów	miał	13	—	—	—	13	—	13	13
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Brody-Złoczów	miał	24	—	3	—	26	1	27	27
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Brzeżany-Podhajce	miał	20	1	—	—	21	—	21	21
	dano	-	—	—	—	—	—	—	—
Busk-Kamionka	miał	15	—	5	—	5	15	20	20
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Cieszanów	miał	19	—	—	—	—	19	19	20
	dano	1	—	—	—	—	1	1	
Dynów	miał	4	—	—	—	4	—	4	4
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—

Tablica VII. (Ciąg dalszy).

Oddział Towarzystwa	Wyszczególnienie	Subwencje płaci: Komitet: subwencyjne	Subwencje płaci: Komitet: subwencjonow.	Subwencje płaci: Rada pow. lub Oddział	Bez subwencji	Rasa: Simmenthal	Rasa: Oldenb.	Razem	Ogółem
Dolina	miał	25	—	1	—	26	—	26	26
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Drohobycz	miał	16	—	1	—	17	—	17	17
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Gródek-Janów	miał	15	—	10	1	1	25	26	26
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Jarosław-Łańcut	miał	31	4	—	—	—	35	35	36
	dano	1	—	—	—	—	1	1	
Jaworów	miał	21	—	4	—	13	12	25	25
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Kałusz	miał	16	—	—	—	16	—	16	16
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Lisko	miał	18	—	—	—	18	—	18	18
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Lwów	miał	25	—	—	—	23	2	25	26
	dano	1	—	—	—	—	1	1	
Mościska	miał	15	—	—	1	8	8	16	16
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Nadwórna	miał	20	—	11	—	31	—	31	31
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Podolski	miał	24	1	—	—	25	—	25	25
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Pokucki	miał	35	2	2	1	40	—	40	41
	dano	1	—	—	—	1	—	1	
Przemyski	miał	24	5	—	—	20	9	29	29
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemyślański	miał	18	1	—	—	19	—	19	19
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Rawa	miał	8	—	—	1	5	4	9	9
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Rohatyn	miał	19	—	—	—	19	—	19	19
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Rudki	miał	20	—	1	—	—	21	21	21
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Sambor	miał	23	—	12	—	23	12	35	35
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanok	miał	28	—	3	1	32	—	32	32
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Stanisławów	miał	22	—	8	—	30	—	30	30
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Stryj-Żydaczów	miał	37	—	3	1	41	—	41	41
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarnopol	miał	32	2	—	—	34	—	34	34
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Tłumacz	miał	27	1	10	—	38	—	38	38
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Żółkiew	miał	14	—	—	1	15	—	15	15
	dano	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem		662	17	80	8	593	174	767	767

Tablica VIII.

Wykaz

chlewni zarodowych i stacji knurów rasy Jorkshire, założonych w r. 1912.

Oddział Towarzystwa	Członkowie	Stacje knurów
Bełz-Sokal	5	—
Bobrka	6	1
Borszczów	3	—
Brody-Złoczów	9	—
Brzeżany-Podhajce. . . .	1	—
Cieszanów	16	—
Dolina	2	—
Drohobycz	—	1
Dynów	—	—
Gródek-Janów	5	—
Jarosław-Łańcut	7	2
Jaworów	8	2
Kałusz	4	—
Kamionka str.-Busk . . .	8	—
Lisko	—	1
Lwów	53	—
Mościska	4	1
Nadwórna	2	—
Podolski	11	—
Pokucki.	2	1
Przemyśl	4	—
Przemyślany	7	—
Rawa ruska	9	—
Rohatyn	7	—
Rudki	2	—
Sambor.	2	—
Sanok	—	—
Stanisławów	4	2
Stryj-Żydaczów	28	7
Tarnopol	7	4
Tłumacz	—	—
Żółkiew.	1	—
Razem .	217	22
Do roku 1912 założono .	2.160	505
Z końcem roku 1912 jest	2.277	525

Tablica IX.

Wykaz

chlewni centralnych świń rasy Jorkshire w r. 1912.

L. porz.	Miejscowość	Właściciel chlewni
1	Lipniki	Marja Irsay
2	Zarszyn	Jan Wiktor
3	Zagwóźdź	Mieczysław Brykczyński
4	Pełkinie	Witołd ks. Czartoryski
5	Konty	Aniela Gniewoszowa
6	Ubinie	Feliks Domański
7	Artasów	Jan Krzysztofowicz
8	Wołowe	Alfred Maly

*

Tablica X.

Tablice kontroli mleczności.

Zestawienie ogólne wyników kontroli mleczności w okresie kontrolnym 1911/12.

L. porz.	Wyszczególnienie	Ilość obór, które weszły do rocznego obliczenia	Było pod kontrolą krów przez cały rok: Normalnych	Było pod kontrolą krów przez cały rok: Wszystkich	Krowy będące pod kontrolą dały przez cały rok — Normalne: Mleka kg	Normalne: % tłuszczu	Normalne: Masła kg	Wszystkie: Mleka kg	Wszystkie: % tłuszczu	Wszystkie: Masła kg	Ilość krów produkujących Mleka ponad 2.500 kg: Ilość	Mleka ponad 2.500 kg: %	Masła ponad 100 kg: Ilość	Masła ponad 100 kg: %
	Krowy rasy nizinnej czarno-srokatej.													
1.	Obory zarodowe pełnej krwi	10	84	110	3.601	3·05	121·39	3.318	3·09	112·98	78	70	48	43
2.	„ „ pół krwi	13	307	382	2.971	3·16	103·98	2.868	3·21	102·01	226	59	185	48
3.	Wszystkie	23	391	492	3.106	3·14	107·72	2.969	3·18	104·46	304	62	283	47
4.	Obory prywatne pełnej krwi	2	20	21	3.292	3·06	111·19	3.241	3·07	110·01	14	66	12	57
5.	„ „ pół krwi	16	578	646	2.503	3·36	93·45	2.451	3·61	98·36	295	45	231	36
6.	Wszystkie	18	598	667	2.529	3·35	94·04	2.476	3·58	98·72	309	46	243	36
7.	Obory „Związku Podolskiego“ pełnej krwi	4	34	45	3.734	2·99	123·06	3.321	3·03	110·87	33	73	27	60
8.	Obory „Związku Podolskiego“ pół krwi	3	18	21	2.606	3·15	90·75	2.372	3·20	83·91	7	33	5	23
9.	Wszystkie	7	52	66	3.343	3·13	111·88	3.019	3·07	102·29	40	60	32	48
	Przeciętnie	48	1.041	1.225	2.786	3·29	101·57	2.703	3·37	101·22	653	53	508	41
	Obory simmenthalskie.													
1.	Obory zarodowe pełnej krwi	11	151	184	2.933	3·62	118·38	2.704	3·56	107·11	103	55	99	53
2.	„ „ pół krwi	30	555	719	2.227	3·86	95·69	2.170	3·69	89·32	222	29	253	34
3.	Wszystkie	42	706	927	2.378	3·79	100·55	2.276	3·67	93·06	325	35	352	37
4.	Obory prywatne pełnej i pół krwi	20	500	609	1.951	3·75	81·58	1.818	3·92	79·58	82	14	96	16
	Przeciętnie	61	1.206	1.512	2.201	3·78	92·68	2.098	3·76	87·84	407	26	448	29
	Różne rasy.													
1.	Obory prywatne	2	32	35	2.017	3·52	79·08	1.937	3·58	77·19	3	8	3	8
	Wszystkie obory.													
1.	Obory zarodowe przeciętnie	65	1.037	1.419	2.637	3·71	109·07	2.516	3·47	97·02	629	44	585	41
2.	Obory prywatne przeciętnie	46	1.182	1.353	2.285	3·51	89·15	2.204	3·67	90·06	434	32	374	27
3.	Wszystkie obory przeciętnie	111	2.219	2.772	2.449	3·61	98·46	2.363	3·56	93·62	1.063	38	959	34
	Obory gminne.													
	Obory zarodowe pół krwi Simm.	1	21	21	1.342	3·64	54·89	1.342	3·64	54·89	1	4	1	4
	Obory prywatne pół krwi Simm.	1	4	4	1.592	3·62	64·77	1.592	3·62	64·77	—	—	—	—
	Przeciętnie	2	25	25	1.382	3·66	56·27	1.382	3·66	56·27	1	4	1	4
	Największa przeciętna mleczność w oborze rasy nizinnej (Chłopice — pełna krew)	—	12	13	6.014	2·61	188·72	5.797	2·62	181·59	13	100	12	94
	Największa przeciętna mleczność w oborze rasy Simmenthal (Zagwóźdź pełna krew)	—	16	19	4.488	3·58	177·51	4.229	3·63	169·38	18	95	18	95
	Najmleczniejsza krowa:													
	a) rasy nizinnej „Hollander“ w Chłopicach	—	—	—	8.322	2·17	195·30	—	—	—	—	—	—	—
	b) rasy simmenthal „Vion“ w Zagwoździu	—	—	—	6.835	3·34	253·29	—	—	—	—	—	—	—

Tablica XI.

Wykaz

krów najmleczniejszych w roku 1911/12.

a) Rasy nizinnej, produk. ponad 5.000 kg mleka rocznie.

L. porząd.	Nazwa obory, rasa i właściciel	Nazwa krowy	Data urodzenia	Produkcja roczna mleka kg	tłuszczu %	masła kg
1	Chłopice (dwór) obora zarodowa pełnej krwi nizinnej, Dr. Marjan Lisowiecki	Hollander	1904	8.322	2·17	195·30
		Aneta	—	7.733	2·67	227·07
		Bleske II	1905	7.510	3·05	253·25
		Anna II	1906	6.692	2·87	211·66
		Mintje	1904	6.551	3 03	218·50
		Etje	1906	6.536	2·15	227·38
		Elsy	1905	5.452	3·16	190·95
		Schnecker	—	5.139	2·98	168·83
		Twecling	—	5.112	2·25	124·95
2	Chłopice (dwór) obora zarodowa pół krwi nizinnej, Dr. Marjan Lisowiecki	Fujara	1904	5.990	2·77	182·28
		Syrena	1905	5.685	2·95	185·32
		Żóraw	1905	5.408	3·10	184·92
		Sadowniczka	1902	5.273	2 99	174·26
		Murawa	1904	5.252	4·30	253·51
		Cacana	1906	5.203	2·91	167·26
		Mazurka	1907	5.186	3·28	188·44
		Fiołek	1906	5.164	3·14	179·09
		Łasica	1907	5.122	3·09	174·92
3	Kurowce obora prywatna pełnej krwi nizinnej, Józef Jurystowski	Leentye VII	1904	5.904	2·63	170·35
		Irma	—	5.465	3·04	183·26
4	Łowczyce zar. pół krwi nizinnej, Zofia hr. Starzeńska	Ola	1905	5.296	3 23	189·61
5	Łuka Wielka pryw. pełnej krwi nizinnej, Stefan Dembiński	Kollummer	1901	5.029	3·00	165·16
6	Mikulice zar. pełnej krwi nizinnej, Jerzy Turnau	Anna II	1906	7.048	2·93	228·06
		Łucya	1907	6.517	3·17	229·09

L. porz.	Nazwa obory, rasa i właściciel	Nazwa krowy	Data urodzenia	Produkcja roczna mleka kg	tłuszczu %	masła kg
7	Mikulice zar. pół krwi nizinnej, Jerzy Turnau	Ulana	1907	6.374	3·15	221·96
		Pliszka	1903	6.176	2·96	202·08
		Piwonia	1903	5.199	3·26	187·80
		Wenus	1908	5.132	3·12	176·78
8	Pełkinie zar. pełnej krwi nizinnej, Witołd ks Czartoryski	Filozela	—	6.557	2·90	209·32
		Nebina	1902	5.865	2·70	173·85
9	Pełkinie zar. pół krwi nizinnej, Witołd ks. Czartoryski	Iris	1903	5.725	2·90	183 04

Ogółem 31 krów nizinnej rasy, produkujących powyżej 5.000 kg mleka.

b) rasy Simmenthal, produk. ponad 4.000 kg mleka rocznie.

L. porz.	Nazwa obory, rasa i właściciel	Nazwa krowy	Data urodzenia	mleka kg	tłuszczu %	masła kg
1	Borszczów-Turka obora zarod. pełnej krwi Simmenthal, Emil Mücke	Fink	1907	4.376	3·62	176·51
		Fatina	1907	4.007	3·38	150·71
2	Firlejówka obora zarod. pełnej krwi Simmenthal, Oskar Schnell	Bergi	1902	4.384	3 55	172·72
3	Horodyszcze obora zarodowa pełnej krwi Simmenthal, Stan. hr. Mycielski	Alma	1904	5.727	3·55	225·58
		Alina	1901	5.398	3·51	210·52
		Aranka	1904	5.084	3·71	209·98
		Balladyna	1906	5.008	3·66	204·34
		Aldona	1903	4.200	3·68	172·18
		Czarownica	1908	4.044	3·96	110·55
4	Klimkówka prywatna pełnej krwi Simmenthal, Stan. Ostaszewski	Nr. 37	—	4.267	3·04	143·82
5	Krasiczyn obora zarodowa pół krwi Simmenthal, Wład. Ks. Sapieha	Wierna	1905	4.029	3·52	157·99

L. porząd.	Nazwa obory, rasa i właściciel	Nazwa krowy	Data urodzenia	Produkcja roczna mleka kg	tłuszczu %	masła kg
6	Wierzbna obora zarodowa pełnej krwi Simmenthal, Witołd ks. Czartoryski	Karabella	—	5.167	3·63	209·06
		Laweta	—	4.427	3·66	180·54
		Czarodziejka	1904	4.270	3·65	173·29
		Fama	1905	4.246	3·62	171·01
		Arja	1908	4.014	3·47	154·98
		Irma	1907	4.013	4·02	180·70
7	Wierzbna obora zarodowa pół krwi Simmenthal, Witołd ks. Czartoryski	Ofka	1907	5.155	3·47	198·77
		Luba	1907	4.852	3·53	190·31
		Wiotka	1905	4.816	3·80	204·14
		Promocja	1905	4.486	3·71	185·48
		Mizia	1907	4.475	3·69	183·85
		Federacja	1906	4.443	3·33	170·43
		Kukuryku	1905	4.131	3·61	166·00
		Lupa	1900	4.082	3·78	172·19
		Pieszczocha	1900	4.044	3·34	149·67
8	Zagwóźdź obora zarodowa pół krwi Simmenthal, Mieczysław Brykczyński	Regentka	1906	5.482	3·62	220·99
		Janka	1907	5.095	3·50	198·24
		Jaga	1901	4.846	3·53	190·37
		Miła	1904	4.628	3·67	188·98
		Kora	1899	4.602	3·61	185·18
		Warwara	1906	4.366	3·78	184·00
		Feśka	1907	4.312	3·64	174·63
		Primula	1906	4.306	3·73	178·96
		Dorka	1907	4.249	3·67	173·71
		Kalina	1906	4.205	3·87	181·30
9	Zagwóźdź obora zarodowa pełnej krwi Simmenthal, Mieczysław Brykczyński	Vion	1907	6.835	3·34	253·29
		Helena	1905	5.737	3·49	223·11
		Miss	1907	5.116	3·51	200·05
		Flora	1907	5.109	3·48	198·07
		Gemsch	1908	4.976	3·55	196·53
		Bär	1908	4.870	3·55	192·15
		Prinz	1905	4.862	3·48	188·00
		Schütz	1907	4.674	3·63	189·57
		Veiel	1908	4.452	3·60	178·49
		Roset	1907	4.314	3·55	170·78
		Strauss	1908	4.248	3·65	172·47
		Blösch	1906	4.191	3·58	167·21
10	Zagwóźdź obora prywatna pół krwi Simmenthal, Mieczysław Brykczyński	Krasulka	1906	5.859	3·47	226·08
		Sama	1906	4.650	3·55	183·63
		Halka	1905	4.170	3·68	171·11
11	Zubrzec obora zarodowa pół krwi Simmenthal, Stan. Henryk hr. Badeni	Kukułka	1904	4.829	3·40	181·97
		Jaskra	1900	4.224	3·50	164·55
		Palma	1905	4.220	3·34	156·53
		Jama	1906	4.176	3·37	156·59
		Nitra	1906	4.047	3·62	162·94
		Sima	1906	4.006	3·33	148·32

Ogółem 57 krów rasy Simenthal, produkuj. powyżej 4.000 kg mleka.

Tablica XII.

Zestawienie szczegółowe.

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów: Normalnych	Było pod kontrolą krów: Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów: Normalnych: Mleka kg	Normalnych: % tłuszczu	Normalnych: Masła kg	Wszystkich: Mleka kg	Wszystkich: % tłuszczu	Wszystkich: Masła kg	Ilość krów produkujących: Mleka ponad 2.500 kg: Ilość	Mleka ponad 2.500 kg: %	Masła ponad 100 kg: Ilość	Masła ponad 100 kg: %
	1. Obory zarodowe rasy „nizinnej“ pełnej krwi.														
1.	Chłopice (dwór) Dr. Marjan Lisowiecki	1909/10	10	10	617	5.435	3·03	180·03	5.435	3·03	180·03	10	100	10	100
		1910/11	11	11	—	5.945	3·09	200·42	5.945	3·09	200·42	11	100	11	100
		1911/12	12	13	—	6.014	2·61	188·72	5.797	2·62	181·59	13	100	12	92
2.	Kozłów Wincenty Rozwadowski	1906/7	1	5	520	2.580	3·14	89·42	1.763	3·34	64·69	1	20	—	—
		1907/8	6	6	555	1.702	3·40	63·82	1.702	3·40	63·82	—	—	—	—
		1908/9	6	8	568	2.369	3·22	83·96	2.396	3·24	85·75	3	38	1	12
		1909/10	10	15	551	2.835	3·21	94·48	2.543	3·27	87·56	6	40	4	27
		1910/11	5	5	—	2.810	3·19	98·53	2.810	3·19	98·53	3	60	2	40
		1911/12	3	6	520	2.992	3·16	104·94	2.424	3·34	89·09	3	50	2	33
3.	Kozłów Wincenty Rozwadowski	1910/11	8	8	—	3.653	3·36	134·97	3.653	3·36	134·97	8	100	8	100
		1911/12	8	8	520	2.550	3·28	92·29	2.550	3·28	92·29	5	63	3	38
4.	Lanerówka-Busk Ludwik Hr. Badeni	1909/10	9	9	—	2.803	3·39	104·96	2.803	3·39	104·96	7	78	5	56
		1910/11	8	8	—	3.107	3·34	113·72	3.107	3·34	113·72	5	63	4	50
		1911/12	6	6	—	2.725	3·15	95·15	2.725	3·15	95·15	3	50	2	33
5.	Łopuszka Wielka Roman Hr. Scipio	1908/09	9	9	445	2.042	2·97	67·45	2.042	2·97	67·45	1	11	—	—
		1909/10	5	10	525	2.642	3·18	93·01	2.326	3·21	82·64	4	40	1	10
		1910/11	10	10	—	4.604	3·14	157·05	4.604	3·14	157·05	9	90	9	90
		1911/12	12	14	510	3.894	3·16	134·66	3.771	3·15	129·94	12	86	12	86
6.	Łowczyce Zofia Hr. Starzeńska	1910/11	10	10	505	2.156	3·57	85·05	2.156	3·57	85·05	2	20	2	20
		1911/12	6	10	564	2.927	3·25	105·35	2.308	3·40	85·14	6	60	5	50
7.	Mikulice Jerzy Turnau	1904/5	9	11	622	3.612	3·46	131·74	3.470	3·47	126·65	8	73	8	73
		1905/6	9	9	634	3.282	3·60	130·67	3.282	3·60	130·67	9	100	9	100
		1906/7	6	9	654	3.860	3·52	144·73	3.642	3·53	134·12	8	89	8	89
		1907/8	9	9	572	3.173	3·06	106·24	3.173	3·06	106·24	7	54	5	38
		1908/9	6	8	557	3.377	3·09	115·24	3.028	3·07	103·16	6	75	4	50
		1909/10	9	10	572	3.935	3·08	131·44	3.802	3·15	127·47	10	100	6	60
		1910/11	11	11	580	4.502	3·21	158·13	4.502	3·21	158·13	11	100	11	100
		1911/12	7	12	600	4.545	3·04	152·62	3.804	3·08	128·62	10	83	6	50
8.	Pełkinie Witołd Ks. Czartoryski	1906/7	4	8	537	3.124	3·44	119·19	2.446	3·41	92·72	4	50	4	50
		1907/8	5	5	536	3.196	3·13	110·52	3.196	3·13	110·52	5	100	3	60
		1908/9	7	8	556	3.029	3·15	105·10	2.854	3·23	100·71	6	75	4	50
		1909/10	9	9	585	3.580	2·83	115·65	3.580	2·83	115·65	8	89	6	67
		1910/11	7	9	600	3.738	3·15	148·34	3.649	3·14	130·70	7	78	7	78
		1911/12	8	12	—	4.409	2·79	135·—	3.922	2·89	124·01	12	100	8	67

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów		Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów						Ilość krów produkujących			
						Normalnych			Wszystkich			Mleka ponad 2.500		Masła ponad 100 *kg*	
			Normalnych	Wszystkich		Mleka *kg*	% tłuszczu	Masła *kg*	Mleka *kg*	% tłuszczu	Masła *kg*	Ilość	%	Ilość	%
9.	Ruda różaniecka Hugo Bar. Wattmann	1904/5	10	10	544	2.520	3·20	89·16	2.520	3·20	89·16	4	40	3	30
		1905/6	7	10	540	2.041	3·80	88·23	1 835	3·79	78·23	—	—	—	—
		1906/7	5	10	590	2.268	3·37	80·72	1.798	3·52	69·67	2	20	—	—
		1907/8	2	9	—	1.870	3·60	73·13	1.650	3·63	65·66	1	11	—	—
		1908/9	3	7	—	2.278	3·60	91·09	2.179	3·46	82·06	2	29	2	29
		1909/10	5	7	—	2.185	3·56	86·45	1.762	3·20	71·41	1	14	1	14
		1910/11	7	7	—	2.746	3·34	100·69	2.746	3·34	100·69	3	43	3	43
		1911/12*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10.	Stubno Józef Myszkowski	1906/7	9	9	565	2.959	3·37	106·79	2.959	3·37	106·79	9	100	6	67
		1907/8	6	9	572	2.672	3·37	99·64	2.288	3·36	85·42	3	33	3	33
		1908/9	14	16	570	3.141	3·15	108·06	2.974	3·15	102·21	11	69	9	56
		1909/10	9	14	565	3.383	3·06	113·39	2.982	3·20	103·39	10	71	8	57
		1910/11	13	19	575	3.064	3·13	113·49	2.886	3·18	100·11	14	74	11	58
		1911/12	13	19	530	3.177	3·23	113·66	2.987	3·25	107·54	14	74	10	53
11.	Tarnoszyn Aleksander Hulimka	1906/7	9	9	523	2.320	3·58	93·99	2.320	3·58	93·99	2	22	3	33
		1907/8	5	9	—	2.125	3·47	78·85	1.946	3·50	73·86	1	11	—	—
		1908/9	7	9	—	2.038	3·48	77·53	1.928	3·59	74·05	1	11	2	22
		1909/10	9	12	408	2.786	3·43	105·44	2.631	3·50	101·26	7	58	7	58
		1910/11	10	10	—	1.526	4·01	68·03	1.526	4·01	68·03	—	—	—	—
		1911/12	9	10	526	1.321	3·30	48·21	1.297	3·34	47·80	—	—	—	—
	2. Obory zarodowe rasy „nizinnej" pół krwi.														
1.	Balice Władysław Skibniewski	1905/6	20	27	481	2.623	3·61	107·67	2.634	3·55	98·98	9	33	9	33
		1906/7	22	30	459	2.815	3·17	98·58	2.704	3·20	95·69	18	60	9	30
		1907/8	33	33	—	2.191	3·22	77·82	2.191	3·22	77·82	6	18	2	6
		1908/9	29	31	466	2.092	3·04	70 —	2.045	3·05	68·42	7	23	—	—
		1909/10	26	26	480	2.550	3·16	84·99	2.550	3·16	84·99	16	62	3	12
		1910/11	22	25	500	2.802	3·14	96·44	2.709	3·15	93·56	18	72	8	32
		1911/12	28	34	—	3.032	2·99	99·56	2.884	3·01	95·27	28	82	15	44
2.	Chłopice (dwór) Dr. Maryan Lisowiecki	1904/5	18	33	526	2·520	3·30	87·42	2.247	3·41	82·36	11	33	2	6
		1905/6	21	26	457	2.194	2·93	70·07	2.037	3·05	66·47	4	15	—	—
		1906/7	24	39	460	2.190	3·10	74·51	2.026	3·16	70·09	5	13	2	5
		1907/8	27	42	445	2.589	3·02	106·95	2.404	3·12	95·01	18	43	3	7
		1908,9	25	38	—	2.811	3·01	92·88	2.694	2·98	87·87	25	66	9	24
		1909/10	27	36	502	2.774	2·88	87·82	2.598	2·94	83·40	20	56	4	11
		1910/11	24	29	—	4.279	3·19	150·57	4.121	3·23	146·21	29	100	29	100
		1911/12	21	28	—	4.789	3·18	169·04	4.468	3·21	159·16	28	100	27	96

*) Z przyczyn od nas niezależnych obliczenia za r. 1911/12 nie zestawiono.

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów – Normalnych	Było pod kontrolą krów – Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów – Normalnych – Mleka kg	Normalnych – % tłuszczu	Normalnych – Masła kg	Wszystkich – Mleka kg	Wszystkich – % tłuszczu	Wszystkich – Masła kg	Ilość krów produkujących – Mleka ponad 2.500 kg – Ilość	Mleka ponad 2.500 kg – %	Masła ponad 100 kg – Ilość	Masła ponad 100 kg – %
3.	Chłopice (folw.) Dr. Maryan Lisowiecki	1905/6	29	32	450	2.301	3·25	80·37	2.211	3·20	77·30	9	28	2	6
		1906/7	28	36	497	2.485	3·18	87·38	2.409	3·23	85·76	17	47	6	17
		1907/8	31	37	509	2.264	2·99	74·03	2.139	3·—	71·19	9	29	1	3
		1908/9	26	30	—	2.313	3·—	73·64	2.292	3·—	73·32	9	30	—	—
		1909/10	21	29	457	2.414	2·87	76·08	2.267	2·90	71·27	8	38	—	—
		1910/11	19	30	—	3.133	3·46	112·72	2.779	3·27	100·29	20	67	14	47
		1911/12	18	30	—	3.335	3·21	118·67	2.953	3·21	108·22	21	70	21	70
4.	Kobylnica ruska Józef Myszkowski	1909/10	11	20	—	1.702	3·39	64·06	1.482	3.49	56·95	—	—	—	—
		1910/11	25	38	—	2.070	3·34	76·15	1.870	3·44	70·70	2	5	—	—
		1911/12	24	25	—	1.817	3·54	71·47	1.799	3·55	70·89	—	—	—	—
5.	Kozłów Wincenty Rozwadowski	1906/7	16	35	460	2.673	3·48	102·84	2.290	3·46	87·49	10	29	9	26
		1907/8	25	32	458	2.212	3·33	77·74	2.056	3·38	73·35	4	13	5	16
		1908/9	14	33	482	2.633	3·19	93·38	2.246	3·22	77·32	13	39	5	15
		1909/10	21	29	470	2.621	3·13	89·09	2.393	3·17	82·36	12	41	4	14
		1910/11	22	30	—	2.817	3·14	97·68	2.558	3·20	89·96	16	53	10	33
		1911/12	20	28	450	2.454	3·21	86·79	2.292	3·20	81·28	8	28	4	14
6.	Łopuszka Wielka Roman Hr. Scipio	1906/7	24	32	420	1.862	3·42	69·47	1.436	3·46	69·13	2	6	1	3
		1907/8	32	39	408	1.721	3·25	62·12	1.671	3·25	59·42	1	3	1	3
		1908/9	16	35	415	1.538	3·24	55·71	1.258	3·46	47·51	—	—	—	—
		1909/10	15	32	500	2.500	3·31	92·08	1.955	3·39	73·21	7	5	5	16
		1910/11	19	19	—	3.658	3·31	132·20	3.658	3·31	132·20	18	17	17	89
		1911/12	18	21	510	3.409	3·19	120·19	3.221	3·22	114·54	17	15	15	71
7.	Łowczyce Zofia Hr. Starzeńska	1906/7	28	28	—	2.068	3·34	76·65	2.068	3·34	76·65	3	11	2	7
		1907/8	17	26	—	2.240	3·40	83·92	1.984	3·47	75·56	5	19	1	4
		1908/9	22	22	491	2.284	3·20	80·92	2.284	3·20	80·92	6	25	2	9
		1909/10	18	23	527	2.541	3·17	90·05	2.546	3·16	90·04	16	70	8	35
		1910/11	18	18	530	2.457	3·50	95·28	2.457	3·50	95·28	8	44	6	33
		1911/12	9	14	545	3.187	3·29	116·09	2.768	3·35	102·11	8	57	6	43
8.	Mikulice Jerzy Turnau	1904/5	18	20	538	3.196	3·63	123·—	3.069	3·60	117·—	15	75	15	75
		1905/6	15	19	530	3.103	3·58	125·05	3.036	3·57	121·94	11	63	11	63
		1906/7	17	20	534	3.377	3·67	134·15	3.498	3·62	139·47	18	90	18	90
		1907/8	20	20	533	3.519	3·21	124·67	3.519	3·21	124·67	19	95	16	80
		1908/9	24	26	517	3.515	3·18	123·02	3.442	3·17	120·30	23	88	21	81
		1909/10	26	26	585	3.701	3·26	130·49	3.701	3·26	130·49	25	96	25	96
		1910/11	25	29	590	4.617	3·27	167·11	4.472	3·25	161·—	28	97	27	93
		1911/12	24	31	600	4.113	3·22	146·17	4.020	3·21	142·84	29	94	28	90
9.	Mižyniec Marja Ks. Lubomirska	1911/12	18	22	—	1.812	3·45	69·02	1.706	3·50	65·91	1	45	—	—
10.	Pełkinie Witołd Ks. Czartoryski	1905/6	20	40	—	2.389	3·51	92·90	1.808	3·63	71·68	10	25	8	20
		1906/7	27	31	562	2.841	3·35	104·91	2.730	3·41	102·29	19	32	14	45
		1907/8	33	33	552	2.807	3·43	105·51	2.807	3·43	105·51	24	73	19	58

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów: Normalnych	Było pod kontrolą krów: Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów — Normalnych: Mleka *kg*	Normalnych: % tłuszczu	Normalnych: Masła *kg*	Wszystkich: Mleka *kg*	Wszystkich: % tłuszczu	Wszystkich: Masła *kg*	Ilość krów produkujących — Mleka ponad 2.500 *kg*: Ilość	Mleka ponad 2.500 *kg*: %	Masła ponad 100 *kg*: Ilość	Masła ponad 100 *kg*: %
10.	Pełkinie (Ciąg dalszy)	1908/9	24	28	566	2.783	3·21	102·23	2.648	3·27	97·88	14	50	8	29
		1909/10	20	23	532	3.419	3·04	114·67	3.180	3·09	107·60	20	87	13	56
		1910/11	21	23	555	3.615	3·19	126·75	3.470	3·18	121·57	20	87	17	74
		1911/12	24	28	—	3.758	3·01	124·50	3.611	3·03	120·22	25	89	23	82
11.	Podliski małe Adam Papara	1909/10	15	17	—	2.365	3·03	77·58	2.284	3·02	75·—	5	29	3	18
		1910/11	17	17	—	2.425	3·09	82·09	2.425	3·09	82·09	7	41	3	18
		1911/12	13	18	—	2.341	3·35	79·23	2.411	3·13	82·36	7	39	3	17
12.	Ruda różaniecka Hugo Baron Wattmann	1907/8	6	8	—	1.919	3·52	74·98	1.746	3·65	69·83	—	—	—	—
		1908/9	5	8	—	1.812	3·41	68·37	1.660	3·53	64·25	—	—	—	—
		1909/10	4	7	—	1.955	3·73	81·20	1.841	3·75	77·16	—	—	—	—
		1910/11	8	8	—	1.749	3·55	68·20	1.749	3·55	68·20	—	—	—	—
		1911/12*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13.	Stubno Józef Myszkowski	1905/6	64	77	510	3.072	3·51	120·72	2.926	3·55	115·43	58	75	61	79
		1906/7	55	85	530	3.101	3·57	122·02	2.623	3·58	112·70	64	75	61	72
		1907/8	32	84	512	2.654	3·35	99·24	2.211	3·45	84·58	29	35	21	25
		1908/9	47	79	539	2.644	3·33	93·24	2.271	3·35	82·32	35	44	23	29
		1909/10	54	75	520	3.074	3·20	110·18	2.809	3·28	101·20	47	63	37	49
		1910/11	44	71	560	3.166	3·25	107·61	2.644	3·26	93·91	44	62	27	38
		1911/12	64	72	530	2.774	3·19	97·59	2.664	3·21	94·25	46	64	29	40
14.	Ulicko Antoni Skibniewski	1906/7	35	35	450	2.616	3·62	104·87	2.616	3·62	104·87	21	60	22	63
		1907/8	24	32	-	2.948	3·38	110·24	2.793	3·49	106·18	25	78	20	63
		1908/9	27	44	475	2.349	3·48	90·57	2.115	3·59	82·73	10	23	7	16
		1909/10	23	33	—	3.080	3·15	107·10	2.765	3·24	97·87	23	70	15	45
		1910/11	26	33	—	3.022	3·38	112·73	2.868	3·40	107·44	22	67	19	58
		1911/12*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15.	Żrotowice Marya Ks. Lubomirska	1911/12	26	31	523	2.297	3·37	85·55	2.256	3·40	84·70	8	26	4	13
	3. Obory prywatne rasy „nizinnej" pełnej krwi.														
1.	Hawłowice dolne Aleksander Dworski	1910/11	14	14		3.444	3·26	123·91	3.444	3·26	123·91	10	71	10	71
		1911/12	14	15	—	2.899	3·19	101·33	2.854	3·21	100·32	8	53	7	47
2.	Jasionów Feliks Gniewosz	1909/10	18	21	—	3.789	2·87	118·06	3.545	2·91	111·62	18	86	14	67
		1910/11	21	21	—	4.075	2·91	130·52	4.075	2·91	130·52	20	95	18	86
		1911/12*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.	Perespa Dr. Wincenty Kraiński	1910/11	6	6	—	5.257	2·71	155	5.257	2·71	155·—	6	100	6	100
		1911/12	6	6	—	4.209	2·89	134·22	4.209	2·89	134·22	6	100	5	83

*) Z przyczyn od nas niezależnych obliczenia za r. 1911/12 nie zestawiono.

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów: Normalnych	Było pod kontrolą krów: Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów: Normalnych: Mleka kg	Normalnych: % tłuszczu	Normalnych: Masła kg	Wszystkich: Mleka kg	Wszystkich: % tłuszczu	Wszystkich: Masła kg	Ilość krów produkujących: Mleka ponad 2.500 kg: Ilość	Mleka ponad 2.500 kg: %	Masła ponad 100 kg: Ilość	Masła ponad 100 kg: %
4. Obory prywatne rasy „nizinnej" pół krwi.															
1.	Chodorów Br. de Veaux	1911/12	49	49	—	1.834	3·26	75·47	1.834	3·26	75·47	5	10	3	6
2.	Czernielów mazowiecki Leon Podlewski	1908/9	38	51	—	1.994	3·81	83·52	1.831	3·89	79·25	1	2	7	11
		1909/10	31	50	—	2.349	3·47	90·12	2.017	3·57	79·03	11	22	8	16
		1910/11	48	48	—	2.259	3·47	86·93	2.259	3·47	86·93	11	23	10	21
		1911/12	33	42	—	1.904	3·46	73·19	1.855	3·51	72·28	3	7	1	2
3.	Glinna Nawarya Dr Stanisław Mars	1908/9	42	42	—	1.772	3·45	67·22	1.772	3·45	67·22	—	—	—	—
		1909/10	32	44	—	2.214	3·44	85·24	2.073	3·56	81·64	9	20	4	9
		1910/11	55	63	—	2.581	3·67	104·13	2.457	3·64	99·86	35	56	34	54
		1911/12	47	51	—	2.503	3·41	95·25	2.477	3·42	94·53	24	47	19	37
4.	Gorliczyna Andrzej Ks. Lubomirski	1911/12	17	24	534	3.323	3·02	111·19	3.186	3·—	105·76	26	100	15	63
5.	Hawłowice dolne Aleksander Dworski	1906/7	33	33	—	1.606	3·67	64·98	1.606	3·67	64·98	—	—	1	3
		1907/8	17	31	—	1.266	3·25	47·54	1.190	3·38	45·14	—	—	—	—
		1908/9	33	33	—	1.643	3·46	63·24	1.643	3·46	63·24	—	—	—	—
		1909/10	19	31	—	2.382	3·39	96·40	2.154	3·46	86·78	9	29	8	26
		1910/11	21	38	—	2.967	3·57	117·78	2.693	3·56	106·25	22	58	20	53
		1911/12	35	38	—	2.284	3·55	88·92	2.175	3·60	95·13	14	37	12	31
6.	Hawłowice górne Eustachy Wolski	1906/7	35	35	—	2.288	3·59	91·01	2.288	3·59	91·01	11	31	13	37
		1907/8	33	33	—	2.207	3·19	76·01	2.207	3·19	76·01	5	15	2	6
		1908/9	18	41	—	2.277	3·25	81·74	2.144	3·29	78·65	8	20	2	5
		1909/10	24	33	—	2.083	3·33	76·88	1.856	3·39	69·38	4	12	3	9
		1910/11	24	33	—	3.088	3·48	119·05	2.801	3·51	108·58	18	55	19	58
		1911/12	30	38	—	2.665	3·39	99·77	2.434	3·38	92·06	19	50	16	42
7.	Jasionów Feliks Gniewosz	1907/8	30	37	—	2.749	—	—	2.587	—	—	21	57	—	—
		1908/9	58	67	—	2.536	3·43	93·59	2.424	3·34	90·24	31	46	25	37
		1909/10	41	44	—	2.225	3·16	78·23	2.205	3·17	77·68	11	25	3	7
		1910/11	64	64	—	2.459	3·44	94·80	2.459	3·44	94·80	37	58	31	48
		1911/12*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.	Kańczuga Włodzimierz Szulczewski	1906/7	46	46	—	2.173	3·80	90·12	2.173	3·80	90·12	9	20	11	24
		1907/8	31	44	—	2.161	3·62	86·69	2.059	3·65	83·22	9	20	10	23
		1908/9	24	35	—	1.984	3·47	76·36	1.786	3·59	70·49	1	29	1	29
		1909/10	33	41	—	2.523	3·48	100·49	2.381	3·53	95·49	16	39	14	34
		1910/11	37	45	—	3.079	3·51	119·51	2.955	3·51	115·74	38	84	38	84
		1911/12	41	47	—	2.845	3·42	108·05	2.758	3·45	105·54	30	64	31	66
9.	Kobylnica ruska Józef Myszkowski	1906/7	54	54	—	1.729	3·75	66·58	1.729	3·75	66·58	2	4	1	2
		1907/8	16	46	—	1.496	3·66	60·46	1.265	3·87	53·69	—	—	—	—
		1908/9	33	45	—	1.819	3·46	69·60	1.634	3·58	63·98	1	2	—	—
		1909/10	8	16	—	1.863	3·39	69·14	1.474	3·46	56·08	—	—	—	—
		1910/11	25	38	—	2.070	3·34	76·15	1.870	3·44	70·70	2	5	—	—
		1911/12	13	13	—	1.887	3·47	72·55	1.887	3·47	72·55	1	8	1	8

*) Z przyczyn od nas niezależnych obliczenia za r. 1911/12 nie zestawiono.

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów: Normalnych	Było pod kontrolą krów: Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów: Normalnych: Mleka *kg*	Normalnych: % tłuszczu	Normalnych: Masła *kg*	Wszystkich: Mleka *kg*	Wszystkich: % tłuszczu	Wszystkich: Masła *kg*	Ilość krów produkujących: Mleka ponad 2.500 *kg*: Ilość	Mleka ponad 2.500 *kg*: %	Masła ponad 100 *kg*: Ilość	Masła ponad 100 *kg*: %
10.	Miżyniec Marya Ks. Lubomirska	1911/12	8	9	—	1.575	3·56	61·98	1.556	3·60	61·50	1	11	—	—
11.	Pantalowice dolne Włodzimierz Szulczewski	1906/7	34	34	—	2.241	3·45	85·67	2.241	3·45	85·67	12	35	8	24
		1907/8	35	35	—	2.099	3·11	71·76	2.099	3·11	71·76	4	11	1	3
		1908/9	36	36	—	1.994	3·08	66·86	1.994	3·08	66·86	4	11	—	—
		1909/10	29	29	—	2.146	3·02	75·02	2.146	3·02	75·02	7	21	—	—
		1910/11	29	29	—	2.746	3·34	100·79	2.746	3·34	100·79	27	75	20	56
		1911/12	32	32	—	2.308	3·37	86·11	2.308	3·37	86·11	13	37	7	20
12.	Podliski małe Adam Papara	1907/8	39	55	—	2.354	3·14	80·55	2.130	3·18	74·04	15	27	5	9
		1908/9	31	49	—	2.697	2·84	85·—	2.321	3·—	74·59	21	43	4	8
		1909/10	30	30	—	2.424	2·98	78·88	2.424	2·98	78·88	11	37	3	10
		1910/11	32	32	—	2.472	3·04	82·69	2.472	3·04	82·69	16	50	3	9
		1911/12	26	31	—	2.659	3·04	89·20	2.486	3·07	83·60	18	58	9	29
13.	Podzamcze Andrzej Ks. Lubomirski	1911/12	24	34	575	3.425	3·09	116·10	3.137	3·11	106·83	23	68	20	59
14.	Sadki Br. de Veaux	1911/12	131	131	—	2.288	3·47	88·34	2.288	3·47	88·34	47	36	41	31
15.	Ubinie Feliks Domański	1905/6	24	29	—	2.293	3·51	92·34	2.224	3·59	89·61	11	37	8	28
		1906/7	33	33	—	2.371	3·54	90·36	2.371	3·54	90·36	13	39	12	36
		1907/8	34	34	—	1.938	3·51	75·55	1.938	3·51	75·55	2	6	1	3
		1908/9	23	32	—	2.226	3·45	84·30	2.088	3·46	76·23	4	13	2	6
		1909/10	24	31	—	1.736	3·43	65·70	1.590	3·48	60·07	—	—	—	—
		1910/11	24	28	—	2.186	3·51	84·62	2.114	3·53	82·25	8	29	5	18
		1911/12	31	35	—	2.412	3·16	86·92	2.315	3·20	82·98	13	37	4	11
16.	Urzejowice Herman Turnau	1906/7	36	36	—	2.245	3·40	86·94	2.245	3·40	86·94	13	36	12	33
		1907/8	41	41	—	2.402	3·16	83·37	2.402	3·16	83·37	21	51	2	5
		1908/9	49	58	—	2.891	3·15	97·94	2.711	3·13	93·48	40	68	25	43
		1909/10	40	49	—	2.939	3·19	104·03	2.805	3·21	98·14	31	63	24	49
		1910/11	41	55	—	3.382	3·29	123·02	3.108	3·31	113·66	45	82	40	73
		1911/12	56	67	—	3.458	3·24	124·26	3.272	3·24	117·67	55	82	50	75
17.	Żrotowice Marya Ks. Lubomirska	1911/12	5	5	—	2.604	3·30	95·32	2.604	3·30	95·32	3	60	2	40
	5. Obory zarodowe „Simmenthal" pełnej krwi.														
1.	Bełzec Wiktor Jasiński	1906/7	6	12	532	1.902	4·03	85·79	1.679	3·94	74·82	—	—	1	8
		1907/8	9	10	569	2.095	3·60	84·33	2.045	3·65	82·79	1	10	1	10
		1908/9	7	7	540	1.467	3·71	64·75	1.467	3·71	64·75	—	—	—	—
		1909/10	5	7	537	1.828	3·37	68·10	1.649	3·57	63·77	—	—	—	—
		1910/11	6	6	540	1.610	4·03	71·80	1.610	4·03	71·80	—	—	—	—
		1911/12*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) Z powodu pryszczycy nie obliczono.

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów: Normalnych	Było pod kontrolą krów: Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów: Normalnych: Mleka *kg*	Normalnych: % tłuszczu	Normalnych: Masła *kg*	Wszystkich: Mleka *kg*	Wszystkich: % tłuszczu	Wszystkich: Masła *kg*	Ilość krów produkujących: Mleka ponad 2.500 *kg*: Ilość	Mleka ponad 2.500 *kg*: %	Masła ponad 100 *kg*: Ilość	Masła ponad 100 *kg*: %
2.	Borszczów-Turka Emil Mucke	1909/10	9	9	620	3.099	3 72	128·99	3.099	3·72	128·99	8	89	7	78
		1910/11	11	14	600	3.060	3·85	131·14	2.900	3·92	126·34	10	76	12	86
		1911/12	14	17	588	2.985	3·80	123 18	2.726	3·80	114·24	10	59	12	71
3.	Firlejówka Oskar Schnell	1905/6	22	31	570	2.878	4·05	122 07	2.666	4·08	114·54	17	55	17	55
		1906/7	12	21	628	3.081	3·87	132·48	2.737	3·94	119·59	14	67	18	86
		1907/8	9	16	605	3.127	3·87	134·84	2.701	4·04	121·18	12	75	13	81
		1908/9	8	14	570	4.014	3·68	162·60	3.062	3·71	125·20	9	64	9	64
		1909/10	15	17	615	2.645	3·66	106·59	2.584	3·68	104·54	6	35	6	35
		1910/11	10	17	620	3.654	3·79	154·89	2.971	3·86	130·01	12	71	14	82
		1911/12	15	20	590	2.788	3·81	117·29	2.471	3·94	105·75	10	50	13	65
4.	Grabownica Dr. Feliks Drużbacki	1911/12	10	10	621	2.460	3·59	98·33	2.460	3·59	98·33	3	20	4	40
5.	Horodyszcze Stanisław Hr. Mycielski	1909/10	12	12	615	2.103	3·90	91·09	2.103	3·90	91·09	2	17	4	34
		1910/11	11	15	620	3.156	3·80	133·81	2.940	3·77	123·67	10	67	12	80
		1911/12	12	16	—	3.945	3·83	167·01	3.627	3·88	150·30	14	88	14	88
6.	Horyhlady Dr. Ludwik Wiśniewski	1908/9	9	9	562	1.585	4·03	70·55	1.585	4·03	70·55	—	—	—	—
		1909/10	9	9	538	1.319	4·03	59·90	1.319	4·03	59·90	—	—	—	—
		1910/11	5	11	545	1.915	3·98	83·56	1.624	4·12	74·38	—	—	2	18
		1911/12	9	12	—	1.638	4·07	74·26	1.529	4·11	69·75	—	—	—	—
7.	Hulcze Kornelja Niwicka	1905/6	16	18	555	2.304	3·66	95·28	2.255	3·66	93·17	3	17	3	17
		1906/7	15	20	551	2.211	3·60	89·65	2.133	3·66	87·58	2	10	4	20
		1907/8	13	22	525	1.744	3·89	75·84	1.545	3·87	66·67	1	5	—	—
		1908/9	18	18	466	1.836	3·88	77 39	1.836	3·88	77·39	1	6	1	6
		1909/10	13	19	550	2.339	3 71	96 47	2.241	3·74	93·07	5	26	6	32
		1910/11	17	17	560	2.311	3·78	96·87	2.311	3·78	96·87	7	42	9	53
		1911/12	14	19	543	2.556	3 57	101 31	2.387	3·59	95·—	10	53	10	53
8.	Klebanówka Aleksander Fedorowicz	1905/6	20	25	608	2.053	3·92	90·79	1.976	4·01	87·83	4	16	4	16
		1906/7	19	23	614	2.815	3·90	123·20	2.710	3·94	118·82	14	61	16	70
		1907/8	18	22	600	2.309	3·90	101·01	2.135	4·—	95·10	8	36	9	41
		1908/9	15	21	527	2.481	3·83	100·09	2.303	3·87	99 09	7	33	8	38
		1909/10	16	19	586	2.314	3·96	102·04	2.228	3·98	98·70	4	21	9	47
		1910/11	10	11	590	2.815	3·62	113·82	2.731	3·64	110·93	8	73	9	82
		1911/12 *)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9.	Myców Aleksander Hulimka	1905/6	14	21	540	2.188	4·48	107·36	2.276	4·44	111·17	5	24	5	24
		1906/7	13	22	567	3.091	3·89	133·05	2.560	3·99	112·69	10	46	12	55
		1907/8	17	22	585	2.162	3·86	92·99	1.954	4·03	86·49	4	18	7	32
		1908/9	15	21	540	2.244	3·56	87·71	1.911	3·64	75·52	4	19	3	14
		1909/10	19	23	580	2.085	3·66	85·49	1.965	3·74	81·86	4	17	4	17
		1910/11 **)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		1911/12 **)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) Z powodu pryszczycy nie obliczono.

**) Z przyczyn od nas niezależnych obliczeń rocznych za 1910/11 i 1911/12 nie zeastwiono.

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów: Normalnych	Było pod kontrolą krów: Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów: Normalnych: Mleka kg	Normalnych: % tłuszczu	Normalnych: Masła kg	Wszystkich: Mleka kg	Wszystkich: % tłuszczu	Wszystkich: Masła kh	Ilość krów produkujących: Mleka ponad 2.500 kg: Ilość	Mleka ponad 2.500 kg: %	Masła ponad 100 kg: Ilość	Masła ponad 100 kg: %
10.	Przemysłów Aleksander Hulimka	1905/6	12	21	—	1.978	4·35	88·62	1.892	4·54	87·86	1	5	6	29
		1906/7	9	16	-	2.629	3·84	110·11	2.254	3·95	97·37	6	38	8	50
		1907/8	9	20	—	1.784	3·82	75·31	1.514	4·02	66·55	—	—	—	—
		1909,9	31	31	—	1.434	3·66	58·16	1.434	3·66	58·16	—	—	—	—
		1909/10	10	·29	—	1.544	3·82	65·24	1.487	3·93	64·58	—	—	—	—
		1910/11 *)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		1911/12 *)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11.	Trześniów Zdzisław Kwolewski	1909/10	4	7	—	1.576	3·96	69·33	1.403	3·99	61·17	1	14	1	14
		1910/11	7	7	—	1.180	3·90	49·52	1.180	3·90	49·52	1	14	1	14
		1911/12	4	8	—	1.280	3·78	53·26	1.322	3·82	56·29	—	—	1	13
12.	Wierzbna Witołd Ks. Czartoryski	1904/5	8	8	575	4.093	3·80	162·79	4.093	3·80	162·79	8	100	8	100
		1905/6	9	9	628	3.885	3·90	167·84	3.885	3·90	167·84	8	89	9	100
		1906/7	9	9	634	3.943	3·76	164·26	3.943	3·76	164·26	9	100	9	100
		1907/8	8	8	665	4.061	3·86	169·93	4.061	3·86	169·93	8	100	8	100
		1908/9	4	9	614	4.395	3·34	161·32	3.862	3·38	143·95	8	89	8	89
		1909/10	10	10	631	3.735	3·52	146·77	3.735	3·52	146·77	10	100	10	100
		1910/11	10	10	632	3.898	3·62	158·23	3.898	3·62	158·23	10	100	10	100
		1911/12	11	15	—	3.913	3·71	161·89	3.831	3·22	159·08	15	100	15	100
13.	Zagwóźdź Mieczysław Brykczyński	1909/10	8	8	—	3.745	3·76	157·17	3.745	3·76	157·17	8	100	8	100
		1910/11	10	11	690	3.094	3·84	131·58	2.976	3·84	125·99	8	73	10	91
		1911/12	16	19	740	4.488	3·58	177·51	4.229	3·63	169·38	18	95	18	95
14.	Zagwóźdź Mieczysław Brykczyński	1910/11	7	7	—	4.708	3·72	195·38	4.708	3·72	195·38	7	100	7	100
		1911/12	7	10	740	3.446	3·88	148·19	3.527	3·85	150·84	9	90	10	100
15.	Zarszyn Jan Wiktor	1904/5	15	23	610	2.479	4·02	105·42	2.297	3·98	95·32	5	22	5	22
		1905/6	25	31	610	3.356	3·81	137·23	3.137	3·95	130·64	24	77	24	77
		1906/7	29	36	610	2.944	3·86	124·75	2.824	3·90	121·07	25	69	26	72
		1907/8	28	39	610	2.879	3·22	101·69	5.622	3·34	95·54	23	59	21	54
		1908/9	26	38	—	2.885	3·53	112·58	2.519	3·69	101·54	18	47	18	47
		1909/10	34	45	—	3.421	3·53	134·13	3.173	3·52	123·72	36	80	36	80
		1610/11**)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		1911/12	39	48	—	2.214	3·61	88·38	2.062	3·67	83·54	14	29	12	25

6. Obory zarodowe rasy „Simmenthal" pół krwi

1.	Bełzec Wiktor Jasiński	1906/7	21	21	511	1.784	3·86	76·60	1.784	3·86	76·60	—	—	2	10
		1907/8	15	16	—	2.063	3·55	61·60	2.014	3·53	76·46	1	6	1	6
		1908/9	18	18	480	1.463	3·83	62·78	1.463	3·83	62·78	—	—	—	—
		1909/10	11	16	575	1.710	3·63	68·40	1.572	3·70	64·04	1	6	1	6
		1910/11	19	19	575	1.846	3·70	74·14	1.846	3·70	74·14	2	11	1	5
		1911/12**)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) Z przyczyn od nas niezależnych obliczeń rocznych za 1910/11 i 1911/12 nie zestawiono. — **) Z powodu pryszczycy nie obliczono.

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów: Normalnych	Było pod kontrolą krów: Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów: Normalnych: Mleka *kg*	Normalnych: % tłuszczu	Normalnych: Masła *kg*	Wszystkich: Mleka *kg*	Wszystkich: % tłuszczu	Wszystkich: Masła *kg*	Ilość krów produkujących: Mleka ponad 2.500 *kg*: Ilość	Mleka ponad 2.500 *kg*: %	Masła ponad 100 *kg*: Ilość	Masła ponad 100 *kg*: %
	Bilinka mała	1909/10	5	5	—	1.057	3·81	44·78	1.057	3·81	44·78	—	—	—	—
2.	Stefan hr.	1910/11	13	21	—	1.526	3·58	61 17	1.451	3·60	59·64	—	—	—	—
	Komorowski	1911/12	15	15	—	1.656	3 65	67·34	1.656	3·65	67·34	—	—	—	—
3.	Bilcze Złote Marja Ks. Sapieżyna	1911/12	17	22	551	2.737	3·88	118·37	2.558	3·89	111·20	14	64	18	82
	Borszczów-	1909/10	12	12	550	2.672	3·82	113·05	2.672	3·82	113·05	7	58	9	75
4.	Turka	1910/11	10	13	550	2.955	3 81	125·67	2.896	3·65	122·79	11	85	11	85
	Emil Mücke	1911/12	13	18	573	2.528	3·73	102·78	2.419	3·81	100·79	6	33	11	61
	Dobrosin	1908/9	24	33	—	1.764	3·62	70·91	1.636	3·91	66·89	—	—	—	—
5.	Jan Urbański	1909/10	24	39	—	1.777	3 45	68 04	1.713	3·50	66·38	—	—	—	—
		1910/11	34	34	—	1.807	3·78	75 74	1.807	3·78	75·74	3	9	3	9
		1911/12	25	33	—	1.593	3·69	65 21	1.507	3·73	62·10	—	—	—	—
	Dziewiętniki	1907/8	23	36	—	1 367	3·87	63·53	1.314	3·92	56·02	—	—	—	—
	Kazimierz	1908/9	25	35	426	1.376	3 92	59 43	1.293	3·94	56·48	—	—	—	—
6.	Hr. Szeptycki	1909/10	13	19	488	1.796	3·85	77·90	1.659	3·89	72·48	—	—	1	5
		1910/11	12	21	495	2.552	4 05	115·26	2.207	4·11	100·65	7	33	9	43
		1911/12	23	24	460	2.007	3·98	89 17	1.967	3·99	87·65	1	4	2	8
	Firlejówka	1906/7	10	18	—	2.916	4 02	132 48	2.385	4·05	106·43	9	50	9	50
	Oskar Schnell	1907/8	8	14	—	2.689	4·09	123 01	2.235	4·13	103 15	6	43	7	50
7.		1908/9	12	13	—	3.299	3 65	132·82	3.137	3·68	126 82	9	69	9	69
		1909/10	11	13	—	2.729	3·55	105 04	2.629	3·63	103·50	6	46	8	62
		1910/11	9	14	—	3.294	3·66	133·99	2.947	3·72	121·78	9	64	9	64
		1911/12	10	14	590	2 704	3·81	114 16	2.506	3·83	106·81	7	50	8	58
8.	Gwoździec Stary	1910/11	16	16	--	2.857	3·85	123·40	2.857	3·85	123·40	13	81	15	94
	Dr. Jan Dzianott	1911/12	15	23	—	2.447	3·76	102 32	2.190	3 84	93·35	8	35	10	43
	Hulcze	1905/6	10	13	424	2.290	3 44	87·65	2.130	3 81	83·82	1	8	1	8
	Kornelja	1906/7	13	13	506	2 336	3·55	90 03	2.336	3·55	90 03	4	31	1	·8
9.	Niwicka	1907/8	11	18	501	1.694	3·83	72·47	1.568	3·92	68·45	—	—	—	—
		1908/9	17	17	496	1.936	3·68	81·48	1.936	3·68	81·48	1	6	1	6
		1909/10	14	16	556	2.281	3·78	92 46	2 173	3·77	88·90	5	31	4	25
		1910/11	18	18	550	2.454	3 70	100·62	2.454	3·70	100·62	8	44	11	61
		1911/12	16	21	535	2 226	3·60	89· —	2.100	3·61	64·13	1	5	1	5
	Jezupol	1908/9	26	26	—	2.474	3 75	104·07	2.474	3·75	104·07	12	46	13	50
10.	Władysław Hr.	1909/10	23	33	—	2.734	—	—	2.417	—	—	14	42	19	58
	Dzieduszycki	1910/11	36	36	—	2.657	3·71	108·22	2.657	3·71	108·22	22	61	23	64
		1911/12	24	32	—	2 543	3·67	103 15	2.426	3·74	99·58	15	47	17	53
	Klebanówka	1905/6	13	13	—	2.022	3·87	87 04	2.022	3·87	87·04	2	15	2	15
11.	Tadeusz	1906/7	13	23	—	2.301	4 04	104·21	2.301	4·04	104·21	7	30	13	56
	Fedorowicz	1907/8	22	24	—	2.310	3 72	96·93	2·243	3·73	94·96	9	37	9	37
		1908/9	16	20	533	1.665	4 00	72·89	1.601	3·98	70·75	1	50	1	50

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów: Normalnych	Było pod kontrolą krów: Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów: Normalnych: Mleka *kg*	Normalnych: % tłuszczu	Normalnych: Masła *kg*	Wszystkich: Mleka *kg*	Wszystkich: % tłuszczu	Wszystkich: Masła *kg*	Ilość krów produkujących: Mleka ponad 2.500 *kg*: Ilość	Mleka ponad 2.500 *kg*: %	Masła ponad 100 *kg*: Ilość	Masła ponad 100 *kg*: %
11.	Klebanówka (Ciąg dalszy)	1909/10	15	23	546	2.004	3·73	83·18	1.812	3·92	77·85	2	9	4	17
		1910/11*)	—	—	550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		1911/12*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12.	Kalników Bolesław Orzechowicz	1905/6	43	63	—	1.826	3·73	75·63	1.614	3·80	67·12	3	5	3	5
		1906/7	58	58	462	1.581	3·84	66·66	1.581	3·84	66·66	1	2	2	4
		1907/8	44	56	510	2.044	3·45	77·80	1.954	3·51	75·58	4	7	3	5
		1908/9	37	48	511	2.537	3·45	96·71	2.376	3·48	91·19	17	35	15	31
		1909/10	41	48	534	2.255	3·36	83·85	2.221	3·38	83·12	13	27	2	4
		1910/11	40	51	530	2.203	3·40	82·61	2.087	3·44	79·20	8	16	2	4
		1911/12	28	51	487	2.111	3·68	85·43	1.710	3·78	71·24	8	16	7	14
13.	Kniaże Bolesław Porceri	1908/9	30	30	—	1.080	4·17	49·64	1.080	4·17	49·64	—	—	—	—
		1909/10	14	25	—	1.711	3·96	76·69	1.505	4·11	69·34	1	4	1	4
		1910/11	27	27	—	1.809	3·93	78·84	1.809	3·93	78·84	2	7	3	11
		1911/12	19	25	431	1.769	3·53	68·95	1.690	3·54	65·95	1	4	1	4
14.	Komarowice Aleksander Pragłowski	1909/10	14	17	—	2.313	3·48	87·98	2.256	3·49	86·24	5	29	4	23
		1910/11	24	24	—	2.304	3·43	86·91	2.304	3·43	86·91	6	25	5	21
		1911/12	26	34	—	1.970	3·61	78·97	1.874	3·44	74·98	2	6	2	6
15.	Krasiczyn Władysław Ks. Sapieha	1908/9	10	12	—	2.155	3·47	82·50	1.996	3·51	77·06	3	25	—	—
		1909/10	7	17	—	1.947	3·32	72·63	1.846	3·37	66·88	—	—	—	—
		1910/11	10	12	—	2.760	3·40	94·66	2.318	3·37	92·08	10	83	7	58
		1911/12	21	23	540	2.931	3·63	119·58	2.867	3·65	117·60	17	74	18	78
16.	Niebocko Władysław Kraiński	1906/7	18	27	—	2.182	3·67	89·02	1.943	3·68	79·25	3	11	5	19
		1907/8	25	25	—	2.026	3·52	78·68	2.026	3·52	78·68	2	8	1	4
		1908/9	19	24	—	1.735	3·47	64·15	1.542	3·55	59·95	—	—	—	—
		1909/10	23	30	—	1.843	3·62	74·42	1.789	3·64	72·61	2	7	1	3
		1910/11	25	35	—	2.288	3·73	94·66	2.117	3·76	88·02	5	14	8	23
		1911/12	30	34	—	2.006	3·73	83·98	1.986	3·73	83·23	3	9	5	15
17.	Odrzechowa Władysław Morawski	1905/6	14	15	480	1.986	3·71	82·67	1.952	3·81	82·17	—	—	1	67
		1906/7	11	22	—	2.120	3·78	89·06	1.833	4·11	81·91	—	—	1	45
		1907/8	8	21	—	1.948	3·74	81·59	1.683	3·87	72·51	—	—	—	—
		1908/9	6	17	—	1.559	3·66	64·07	1.183	3·93	51·38	—	—	—	—
		1909/10	11	18	—	1.981	3·60	79·15	1.826	3·73	75·34	1	56	1	56
		1910/11	7	19	—	2.026	3·74	84·15	1.805	3·78	75·85	—	—	—	—
		1911/12	10	17	—	1.846	3·50	71·70	1.672	3·68	68·20	—	—	—	—
18.	Olszanica Antoni Juściński	1908/9	22	22	—	1.548	3·65	65·40	1.548	3·65	65·40	—	—	—	—
		1909/10	17	25	—	1.708	3·54	66·96	1.563	3·65	62·24	—	—	—	—
		1910/11	25	25	—	1.719	3·89	70·25	1.719	3·89	70·25	2	8	3	12
		1911/12	17	22	—	2.015	3·38	75·55	1.830	3·28	68·64	—	—	—	—

*) Z powodu pryszczycy nie obliczono.

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów: Normalnych	Było pod kontrolą krów: Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów: Normalnych: Mleka *kg*	Normalnych: % tłuszczu	Normalnych: Masła *kg*	Wszystkich: Mleka *kg*	Wszystkich: % tłuszczu	Wszystkich: Masła *kg*	Ilość krów produkujących: Mleka ponad 2.500 *kg*: Ilość	Mleka ponad 2.500 *kg*: %	Masła ponad 100 *kg*: Ilość	Masła ponad 100 *kg*: %
19.	Pietrycze Wiktor Jasiński	1906/7	11	18	—	1.670	3·76	74·18	1.600	3·42	74·43	—	—	—	—
		1907/8	12	21	—	1.900	3·71	75·82	1.714	3·75	69·66	1	5	—	—
		1908/9	22	22	—	1.570	3·57	62·11	1.570	3·57	62·11	—	—	—	—
		1909/10	15	18	—	2.151	3·46	82·81	2.098	3·36	79·77	2	11	2	11
		1910/11	13	17	—	2.485	3·32	85·86	2.308	3·32	84·94	4	24	2	12
		1911/12	18	23	—	1.985	3·50	77·35	1.903	3·50	74·11	3	13	3	13
20.	Przewodów Tadeusz Potworowski	1910/11	10	17	470	1.911	3·78	79·21	1.616	3·94	69·33	—	—	—	—
		1911/12	16	19	486	1.980	3·54	77·58	1.915	3·52	74·88	1	5	—	—
21.	Rymanów Józef Hr. Potocki	1905/6	19	23	—	2.413	3·82	102·89	2.365	3·91	102·31	8	35	12	52
		1906/7	24	24	510	2.165	3·76	90·45	2.165	3·76	90·45	3	13	3	13
		1907/8	22	22	—	2.188	3·49	84·88	2.188	3·49	84·88	5	21	4	18
		1908/9	15	19	—	1.790	3·75	65·62	1.664	3·86	63·99	—	—	—	—
		1909/10	12	16	—	2.153	3·65	89·49	1.919	3·73	80·40	2	12	3	19
		1910/11	12	16	—	2.923	3·68	119·43	2.716	3·69	111·27	12	75	13	81
		1911/12	12	21	—	2.268	3·85	97·30	2.207	3·80	93·61	5	2	6	28
22.	Trześniów Zdzisław Kwolewski	1905/6	19	29	—	2.195	3·79	93·24	2.134	4·03	90·63	3	10	8	28
		1906/7	17	24	—	1.891	3·61	75·29	1.843	3·62	73·92	—	—	—	—
		1907/8	16	28	—	2.071	3·66	82·78	1.895	3·60	74·84	3	11	2	7
		1908/9	22	31	—	1.420	3·66	56·95	1.275	3·69	51·46	1	3	—	—
		1909/10	10	10	—	1.108	3·90	49·52	1.108	3·90	49·52	1	10	1	10
		1910/11	11	21	—	1.468	3·89	63·40	1.279	3·87	54·97	—	—	—	—
		1911/12	13	19	—	1.198	3·70	49·70	1.118	3·71	46·48	—	—	—	—
23.	Ulhówek Aleksander Hulimka	1906/7	41	41	—	2.308	3·96	100·22	2.308	3·96	100·22	17	41	21	51
		1907/8	18	30	—	2.129	3·55	85·42	1.949	3·77	82·39	3	10	3	10
		1908/9	14	14	—	1.927	3·84	81·84	1.927	3·84	81·84	—	—	—	—
		1909/10	12	13	675	2.239	3·60	88·72	2.144	3·63	85·41	5	38	5	38
		1910/11	8	10	—	1.678	3·93	73·61	1.467	4·03	65·06	1	10	1	10
		1911/12	5	8	695	1.554	3·67	63·39	1.589	3·65	64·54	—	—	—	—
24.	Wieczorki-Siekiernia Bronisław Lang	1909/10	24	30	—	1.776	3·76	74·08	1.937	3·70	80·—	—	—	—	—
		1910/11	21	23	487	2.866	3·81	121·46	2.799	3·83	118·93	16	70	18	78
		1911/12	30	31	493	2.266	3·71	93·37	2.260	3·71	93·15	11	35	13	42
25.	Wierzbna Witołd Ks. Czartoryski	1904/5	17	22	—	2.862	3·70	112·—	2.601	3·61	87·95	12	55	12	55
		1905/6	16	20	615	3.189	3·72	133·75	3.013	3·83	127·66	14	70	14	70
		1906/7	20	38	486	3.391	3·91	147·81	3.075	3·91	133·98	33	87	34	89
		1907/8	31	42	524	2.682	3·75	112·—	2.459	3·76	103·26	20	48	23	55
		1908/9	15	33	518	2.557	3·47	98·98	2.252	3·59	89·—	13	39	11	33
		1909/10	32	41	563	2.700	3·42	102·37	2.652	3·44	103·69	25	61	21	51
		1910/11	28	41	564	3.419	3·67	139·40	3.056	3·78	127·08	32	78	34	83
		1911/12	37	45	—	3.658	3·73	151·60	3.495	3·75	145·45	41	91	43	93

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów		Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów: Normalnych			Przeciętna produkcja krów: Wszystkich			Ilość krów produkujących: Mleka ponad 2.500 *kg*		Ilość krów produkujących: Masła ponad 100 *kg*	
			Normalnych	Wszystkich		Mleka *kg*	% tłuszczu	Masła *kg*	Mleka *kg*	% tłuszczu	Masła *kg*	Ilość	%	Ilość	%
26.	Wieczorki-Zaranie Bronisław Lang	1909/10	9	9	—	2.103	3·87	88·01	2.103	3·87	88·01	3	33	3	33
		1910/11	6	6	—	2.019	3·93	87·16	2.019	3·93	87·16	1	16	1	16
		1911/12	3	3	443	1.340	3·78	56·51	1.340	3·78	56·51	—	—	—	—
27.	Zabawa Roman Kraiński	1908/9	26	26	400	1.450	3·98	64·95	1.450	3·98	64·95	—	—	—	—
		1909/10	15	15	—	1.974	3·61	80·37	1.974	3·61	80·37	—	—	—	—
		1910/11	18	18	—	1.903	3·79	80·33	1.903	3·79	80·33	—	—	1	6
		1911/12	9	24	—	1.276	3·77	53·44	1.316	3·75	54·81	—	—	—	—
28.	Zagwóźdź Mieczysław Brykczyński	1909/10	12	19	—	2.648	3·77	125·29	2.504	3·88	116·39	13	69	17	90
		1910/11	5	6	—	3.235	3·79	136·82	3.008	3·92	130·07	5	83	6	100
		1911/12	6	11	639	4.641	3·63	187·62	4.390	3·72	180·74	10	90	11	100
29	Zaszków Jan Schoffer	1911/12	25	25	—	2.625	3·77	110·52	2.625	3·77	110·52	17	68	18	72
30.	Zielonka De Laurans	1911/12	21	31	425	2.177	4·04	98·50	2.005	4·11	92·06	5	16	13	42
31.	Zubrzec Dr. Stanisław Henryk Hr. Badeni	1907/8	9	9	—	2.435	3·96	108·99	2.435	3·96	108·99	5	56	7	78
		1908/9 *)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		1909/10	30	32	—	3.151	3·66	128·62	3.068	3·66	125·03	27	84	27	84
		1910/11	46	46	540	3.275	3·82	139·97	3.275	3·82	139·97	43	94	45	98
		1911/12	42	51	538	3.369	3·50	130·34	3.265	3·54	127·91	46	90	46	90
	7. Obory prywatne rasy „Simmenthal“ pełnej krwi.														
1.	Klimkówka Stanisław Ostaszewski	1904/5	12	18	—	2.249	—	—	1·957	—	85·90	—	—	—	—
		1905/6	17	17	—	2.167	4·42	95·44	2.167	4·42	95·44	3	18	3	18
		1906/7	22	22	—	2.088	3·70	85·43	2.088	3·70	85·43	3	14	4	18
		1907/8	18	20	—	2.560	3·45	94·85	2.420	3·49	92·49	9	41	7	31
		1908,9	14	18	—	2.067	3·79	87·18	1.995	3·81	82·08	2	11	2	11
		1909/10	8	12	—	2.528	3·89	108·77	2.276	4·—	100·49	5	42	4	33
		1910/11	11	13	—	3.149	3·76	130·86	2.918	3·77	121·59	9	69	11	85
		1911/12	10	15	—	3.126	3·68	127·49	2.667	3·76	110·06	9	60	10	67
	8. Obory prywatne rasy „Simmenthal‘ pół krwi.														
1.	Anielówka Br. de Veaux	1911/12	104	104	—	1.879	3·74	78·17	1.879	3·74	78·17	13	12	12	14
2.	Bilinka mała Stefan Hr. Komorowski	1906/7	13	13	—	1.585	3·45	61·13	1.585	3·45	61·13	—	—	—	—
		1907/8 *)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		1908,9	32	32	—	1.275	3·58	50·38	1.275	3·58	50·38	—	—	—	—
		1909/10	29	38	—	1.212	3·45	46·32	1.208	3·47	46·45	—	—	—	—
		1910/11	21	27	—	1.545	3·58	61·39	1.544	3·60	61·56	—	—	—	—
		1911/12	19	30	—	1.732	3·71	71·53	1.532	3·80	64·29	—	—	—	—

*) Nie była pod kontrolą.

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów: Normalnych	Było pod kontrolą krów: Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów — Normalnych: Mleka *kg*	Normalnych: % tłuszczu	Normalnych: Masła *kg*	Wszystkich: Mleka *kg*	Wszystkich: % tłuszczu	Wszystkich: Masła *kg*	Ilość krów produkujących — Mleka ponad 2.500 *kg*: Ilość	Mleka ponad 2.500 *kg*: %	Masła ponad 100 *kg*: Ilość	Masła ponad 100 *kg*: %
3.	Chlebiczyn	1909/10	52	52	—	2.421	3·84	104·31	2.421	3·84	104·31	24	46	30	58
	Emil Mücke	1910/11	41	50	533	2.417	3·74	100·53	2.321	3·80	97·76	19	38	23	46
4.	Dziewiętniki	1909/10	19	24	—	1.833	3·85	77·20	1.726	3·88	73·31	—	—	—	—
	Dr. Kazimierz	1910/11	16	17	—	2.178	4·24	101·92	2.122	4·18	99·33	2	12	7	41
	Hr. Szeptycki	1911/12	21	23	—	2.033	4·04	91·58	2.010	4·02	90·08	1	4	5	22
5.	Grabownica Dr. Feliks Drużbacki	1911/12	18	26	—	1.822	3·69	78·48	1.742	3·79	76·18	2	8	1	4
6.	Gwoździec Stary	1910/11	40	40	—	2.569	3·81	108·73	2.569	3·81	108·73	22	55	26	65
	Dr. Jan Dzianott	1911/12	29	37	—	2.413	3·66	97·80	2.226	3·74	91·59	10	27	15	41
7.	Horyhlady	1909/10	12	12	—	1.395	3·88	59·98	1.395	3·88	59·98	—	—	-	—
	Dr. Ludwik	1910/11	16	23	-	1.889	3·48	78·01	1.795	3·77	74·80	1	4	1	4
	Wiśniewski	1911/12	19	24	—	1.580	4·03	72·65	1.506	4·05	69·17	—	—	—	-
8.	Jabłonka	1906/7	35	35	—	1.779	3·75	72·79	1.779	3·75	72·79	2	9	2	9
	Antoni	1907/8	30	30	—	1.501	3·42	62·63	1.501	3·42	62·63	-	—	—	—
	Laiński	1908/9	24	26	—	1.391	3·61	55·09	1.389	3·61	55·26	—	—	—	—
		1909/10	35	35	—	1.342	3·74	55·21	1.342	3·74	55·21	—	—	—	—
		1910/11	11	17	—	1.556	3·85	66·26	1.491	3·80	62·52	—	—	—	—
		1911/12	10	15	—	1.697	3·71	70·58	1.584	3·75	66·19	—	—	—	—
9.	Jasionów k. Brz.	1909/10	6	6	—	2.156	3·65	86·29	2.156	3·65	86·29	2	33	1	17
	† Ks. Jan	1910/11	4	4	—	2.913	3·74	122·85	2.913	3·74	122·85	4	100	3	75
	Bardzik	1911/12	3	3	—	2.146	3·62	86·54	2.146	3·62	86·54	1	33	—	—
10.	Jezupol	1908/9	40	40	—	2.338	3·76	99·96	2.338	3·76	99·96	15	38	20	50
	Władysław Hr.	1909/10	33	33	—	2.553	—	—	2.553	—	—	18	55	18	55
	Dzieduszycki	1910/11	33	33	—	2.561	3·65	102·97	2.561	3·65	102·97	15	45	16	48
		1911/12	21	30	—	2.525	3·59	101·76	2.331	3·65	93·74	13	43	13	43
11.	Kamionki Wielkie	1909/10	24	34	—	2.084	4·10	95·10	1.877	4·24	88·66	-	-	11	32
	St. Mniszek	1911/12	17	28	—	1.493	3·98	64·24	1.266	4·08	55·56	—	—	—	—
12.	Mołodyńcze Br. de Veaux	1911/12	113	113	—	1.478	3·87	64·02	1.478	3·87	64·02	2	2	3	3
13.	Podlipce Roman Treter	1911/12	16	16	456	2.818	3·53	110·62	2.818	3·53	110·62	12	75	11	69
14.	Przewodów Tadeusz	1910/11	6	13		1.852	3·76	77·94	1.550	3·90	66·97	—		—	—
	Potworowski	1911/12	12	12	507	2.002	3·60	80·15	2.002	3·60	80·15	—	—	—	—
15.	Tarnoszyn	1906/7	17	17	—	1.894	3·80	80·10	1.894	3·80	80·10	1	6	3	17
	Aleksander	1907/8	9	16	—	1.644	3·65	68·55	1.524	3·75	64·50	-	—	—	—
	Hulimka	1908/9	22	22	—	1.263	4·01	56·33	1.263	4·01	56·33	—	—	—	—

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów		Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów						Ilość krów produkujących			
						Normalnych			Wszystkich			Mleka ponad 2.500 *kg*		Masła ponad 100 *kg*	
			Normalnych	Wszystkich		Mleka *kg*	% tłuszczu	Masła *kg*	Mleka *kg*	% tłuszczu	Masła *kg*	Ilość	%	Ilość	%
15.	Tarnoszyn (Ciąg dalszy)	1909/10	10	25	—	1.890	3·76	78·72	1.592	3·90	67·69	3	12	3	12
		1910/11	22	22	—	1.689	3·84	71·98	1.689	3·84	71·98	—	—	1	5
		1911/12	9	24	526	1.177	3·80	48·69	943	3·86	40·49	—	—	—	—
16.	Ulhówek Aleksander Hulimka	1908/9	19	23	—	1.999	3·77	83·42	1.863	3·83	78·72	—	—	—	—
		1909/10	18	31	—	2.261	3·73	94·96	2.047	3·79	86·13	12	34	13	42
		1910/11	32	32	—	1.653	3·93	71·52	1.653	3·93	71·52	1	3	1	3
		1911/12	22	33	—	1.623	3·65	63·96	1.463	3·71	58·54	—	—	—	—
17.	Wieczorki-Siekiernia Bronisław Lang	1910/11	10	12	—	2.042	4·03	91·11	2.054	4·00	91·39	2	27	2	17
		1911/12	13	13	436	1.942	3·73	80·38	1.942	3·73	80·38	2	15	3	23
18.	Wieczorki-Zaranie Bronisław Lang	1909/10	24	30	—	1.776	5·76	74·08	1.937	3·70	80·00	—	—	—	—
		1910/11	14	22	—	1.979	3·84	84·11	1.938	3·87	83·27	1	4	3	14
		1911/12	17	21	461	1.373	3·67	55·76	1.298	3·70	52·98	—	—	—	—
19.	Zagwóźdź Mieczysław Brykczyński	1906/7	45	45	—	3.009	3·76	116·12	3.009	3·76	116·12	34	76	35	78
		1907/8	34	46	—	2.322	3·80	96·49	2.176	3·84	91·49	13	28	18	39
		1908/9	22	39	—	2.874	3·27	119·94	2.254	3·82	96·42	19	49	23	59
		1909/10	21	28	—	2.817	3·81	121·80	2.606	3·76	111·90	17	61	19	68
		1910/11	12	14	—	3.425	3·73	132·54	3.206	3·72	143·62	12	86	12	86
		1911/12	5	7	—	3.846	3·70	158·13	4.137	3·68	168·63	7	10	7	10

9. Obory prywatne pełnej krwi rasy „Angeln".

1.	Jasionów Feliks Gniewosz	1907/8	17	19	—	2.448	3·56	96·50	2.425	3·51	94·27	10	53	7	37
		1908/9	15	41	—	2.459	3·50	95·14	1.888	3·47	73·46	8	20	6	15
		1909/10	29	38	—	1.980	3·16	65·79	1.853	3·19	58·39	3	8	1	3
		1910/11	37	37	—	2.560	3·56	101·38	2.560	3·56	101·38	19	51	20	54
		1911/12*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

10. Obory prywatne rasy „Ayrshir".

1.	Jabłonka Antoni Kraiński	1906/7	35	35	—	1.779	3·75	72·79	1.779	3·75	72·79	2	6	2	6
		1907/8	30	30	—	1.507	3·42	62·63	1.507	3·42	62·63	—	—	—	—
		1908/9	24	26	—	1.391	3·61	55·09	1.389	3·61	55·26	—	—	—	—
		1909/10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		1910/11	10	12	—	1.642	3·76	68·61	1.580	3·73	65·82	—	—	—	—
		1911/12	5	8	—	1.741	3·68	71·37	1.494	3·71	66·02	—	—	—	—

11. Obory prywatne rasy pełnej krwi „czerwono-polskiej".

1.	Podlipce Roman Treter	1910/11	25	27	—	2.099	4·02	94·98	2.019	4·10	91·90	5	19	8	30
		1911/12	27	27	461	2.066	3·50	80·51	2.066	3·50	80·51	3	11	3	11

*) Z przyczyn od nas niezależnych obliczenia za r. 1911/12 nie zestawiono.

Liczba porządkowa	Nazwa obory i jej właściciela	Rok kontrolny	Było pod kontrolą krów: Normalnych	Było pod kontrolą krów: Wszystkich	Przeciętna żywa waga krów	Przeciętna produkcja krów: Normalnych: Mleka *kg*	Normalnych: % tłuszczu	Normalnych: Masła *kg*	Wszystkich: Mleka *kg*	Wszystkich: % tłuszczu	Wszystkich: Masła *kg*	Ilość krow produkujących: Mleka ponad 2.500 *kg*: Ilość	Mleka ponad 2.500 *kg*: %	Masła ponad 100 *kg*: Ilość	Masła ponad 100 *kg*: %
12. Obory prywatne rasy nizinnej pełnej krwi „Związku Podolskiego“.															
1.	Berezowica Jan Gużkowski	1910/11	7	7	—	4.268	3·09	146·77	4.268	3·09	146·77	7	100	6	86
		1911/12	7	7	615	2.902	3·00	96·45	2.902	3·00	96·45	6	86	4	57
2.	Krasówka Dr. Stefan Godlewski	1910/11	9	9	—	3.167	3·25	117·79	3.167	3·25	117·79	7	78	7	78
		1911/12	5	11	—	2.456	3·20	86·75	1.941	3·20	68·35	2	18	1	9
3.	Kurowce Józef Jurystowski	1910/11	16	19	—	5.118	3·03	169·55	5.024	3·04	167·35	19	100	19	100
		1911/12	15	18	650	4.465	2·92	143·67	4.111	3·01	135·30	16	89	15	83
4.	Łuka Wielka Stefan Dembiński	1910/11	7	7	—	4.095	3·20	141·99	4.095	3·20	141·99	7	100	6	86
		1911/12	7	9	570	3.913	3·01	131·46	3.752	3·01	125·23	9	100	7	78
13. Obory prywatne rasy nizinnej pół krwi „Związku Podolskiego“.															
1.	Berezowica Jan Gużkowski	1910/11	5	5	—	2.035	3·79	86·72	2.035	3·79	86·72	—	—	2	40
		1911/12*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.	Krasówka Dr. Stefan Godlewski	1910/11	4	4	—	3.041	3·56	118·84	3.041	3·56	118·84	2	50	2	50
		1911/12	2	2	—	2.714	3·30	98·39	2.714	3·30	98·39	1	50	1	50
3.	Kurowce Józef Jurystowski	1910/11	5	5		1.844	3·63	73·69	1.844	3·63	73·69	—	—	—	—
		1911/12	9	12	450	2.355	3·20	79·32	2.009	3·37	70·20	1	11	—	—
4.	Łuka Wielka Stefan Dembiński	1911/12	7	7	—	2.897	3·21	103·27	2.897	3·21	103·27	5	71	4	57
14. Obory gminne zarodowe pół krwi rasy „Simmenthal“															
1.	Dobrzany	1910	20	20	—	1.347	3·45	51·48	1.347	3·45	51·48	—	—	—	—
		1911	19	19	—	1.312	3·89	56·39	1.312	3·89	56·39	1	—	1	—
		1912	21	21	—	1.342	3·64	54·89	1.342	3·64	54·89	1	—	1	—
15. Obory prywatne pół krwi „Simmenthal“.															
1.	Dobrzany	1910	26	26	—	1.494	3·52	51·48	1.494	3·52	51·48	—	—	—	—
		1911	15	15	—	1.582	3·67	65·10	1.582	3·67	65·10	—	—	—	—
		1912	4	4	—	1.592	3·62	64·77	1.592	3·62	64·77	—	—	—	—

*) Z przyczyn od nas niezależnych obliczeń rocznych za r. 1911/12 nie zestawiono.

Tablica XIII.

Wykaz wykładów mleczarskich

w roku 1912.

L. p.	Data	Miejscowość	Ilość słuchaczy
1	22 stycznia	Dubiecko	67
2	23 „	Nienadowa	72
3	24 „	Drohobyczek	65
4	25 „	Przedmieście dubieckie . .	86
5	26 „	Śliwnica	25
6	29—30 „	Ruska wieś	127
7	30 „	Babice nad Sanem . . .	53
8	2 lutego	Bachórzec	150
9	3 „	Harta	150
10	4 „	Jasionówek	123
11	23 „	Stare Sioło	84
12	28 „	Jaworów	50
13	29 „	Bruchnal	60
14	1 marca	Wierzbiany	204
15	2 „	Hruszów	70
16	21 „	Bachórz	175
17	22 „	Biłka szlachecka	25
18	25 „	Łukowiec wiszniowski . .	250
19	21 kwietnia	Olszanica	135
20	28 „	Kadłubiska	56
21	5 maja	Brzozdowce	58
22	12—13 maja	Markowce	256
23	16—17 „	Zarzecze	65
24	19—20 „	Cieszacinek	300
25	26 maja	Tarnawica górna	125
26	28 „	Poraż	475
27	9 czerwca	Chorobrów	120
28	15—17 czerwca	Uhrynów	125
29	23—24 „	Świętoszowice	210
30	14 lipca	Hulcze	70
31	21—22 lipca	Załucze	40
32	29 lipca	Rożniów	57

Razem 32 wykłady — 3.928 słuchaczy.

Tabela XIV.

Zbiory

we wschodniej części kraju w r. 1912.

Liczba porz.	Gatunek zboża	Obsiano	Zbiór w ziarnie					Zbiór słomy
					pro *ha*		waga 1 *hl* w *kg*	wogóle
		ha	*hl*	*q*	*hl*	*q*		*q*
1	Pszenica ozima .	407.801	7.382.456	5,769.345	18·10	14·15	78·15	12,968.000
2	Pszenica jara . .	39.049	597.533	447.309	15·30	11·45	74·88	925.500
3	Żyto ozime . . .	433.340	7,999.338	5,666.774	18·46	13·08	70·84	13,799.000
4	Żyto jare . . .	4.002	57.657	37.913	14·41	9·47	65·76	65.200
5	Jęczmień . . .	215.495	4,249.222	2,675.855	19·72	12·42	63·00	4,912.000
6	Owies	437.580	10,020.645	4,753.059	22·90	10·86	47·43	9,993.000
7	Kukurudza . .	61.224	905,320	663.833	14·79	10·84	73·32	1,593.400
8	Orkisz na ziarno .	483	7.441	3.782	15·45	7·83	50·82	7.770
9	Mięszanka na ziarno . . .	1.141	—	9.281	—	8·13	53·87	20.380
10	Hreczka	55.525	—	431.806	—	7·77	—	1,420.100
11	Proso	12.196	—	100.771	—	8·26	—	355.200
12	Groch	35.597	—	304.490	—	8·55	72·90	
13	*a)* Soczewica . .	1.419	—	11.116	—	7·83	—	
	b) Fasola . . .	2.361	—	8.517	—	3·61	—	
14	Wyka	21.928	—	158.828	—	7·24	—	2,672.000
15	Łubin	6.510	—	41.785	—	6·42	—	
16	Bobik	33.735	—	313.153	—	9·28	—	
17	Rzepak	4.471	—	60.389	—	13·51	—	109.160
18	*a)* Lnianka . .	108	—	1.090	—	10·09	—	—
	b) Mak	402	—	2.543	—	6·33	—	—
19	Anyż	36	—	511	—	14·19	—	—
20	Len	7.152	—	31.463	—	4·40	—	—
				36.636 *)	—	5·12 *)	—	—
21	Konopie . . .	14.803	—	77.919	—	5·26	—	—
				98.942 *)	—	6·68 *)	—	—
22	Tytoń	1.441	—	21.613	—	15·00	—	—
23	Chmiel	1.918	—	10.482	—	5·47	—	—
24	Ziemniaki . . .	339.330	56,805.421	39,455.500	167·40	116·28	69·74	—
25	Buraki cukrowe .	5.229	—	1,189.775	—	227·53	—	—
26	Buraki pastewne	17.318	—	5,038.850	—	290·96	—	—
27	*a)* Marchew . .	1.488	—	430.365	—	289·22	—	—
	b) Cykorja . .	100	—	10 400	—	104·00	—	—
28	Kapusta . . .	9.457	—	1,694.285	—	179·16	—	—
29	Ogrodowizny . .	8.558	—	—	—	—	—	—
30	Koniczyna na paszę	228.360	—	5,303.610	—	23·27	—	—
31	Mięszanka na paszę	53.078	—	1,259.987	—	23·74	—	—
32	Ugor	136.750	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	2,599.385	—	—	—	—	—	48,840.710
33	Koniczyna na ziarno	25.788	—	18.285	—	0·71	—	—
34	Łąki	693.982	—	12,195.449	—	17·57	—	—

*) Włókno.

Tabela XV.

Zestawienie strat

poniesionych przez rolnictwo w r. 1912.

W roku 1912 w porównaniu z rokiem 1911 zebrano w okręgu działalności c. k. galic. Towarzystwa gospod. we Lwowie (52 powiaty polityczne wschodnie i środkowe, po Przeworsk, Łańcut i Krosno) mniej

Liczba porz.		Zboża	Cetnarów metr.	Wartości po koron	Razem w koronach
I.	1	Żyta jarego . . .	12.400	18	223.200
	2	Jęczmienia . . .	445.300	16	7,124.800
	3	Owsa	878.600	16	14,057.600
	4	Kukurudzy . . .	55.900	15	838.500
	5	Hreczki	144.000	44	2,016.000
	6	Prosa	70.600	14	988.400
	7	Grochu	100.600	22	2,213.200
	8	Wyki	80.500	21	1,690.500
	9	Łubinu	40.300	17	685.100
	10	Bobiku	107.700	17	1,830.900
	11	Ziarna koniczyny .	23.300	180	4,194.000
II.	12	Ziemniaków . . .	7,700.000	4	30,800.000
III.	13	Siana łąkowego .	5,147,000	6	30,882.000
	14	Siana z koniczyny .	1,326.700	8	10,613.600
	15	Siana z mięszanki .	257.300	8	2,058.400
IV.	16	Słomy	3,170.000	4	12,680.000
					122,896.200

Ogólnie więc tylko w okręgu działalności Towarzystwa gospodarskiego rok 1912 w porównaniu z rokiem 1911 przyniósł okrągło 123 miliony koron mniej dochodu rolnictwu. Prócz tej straty w porównaniu z rokiem 1911 zaliczono do zboża nietargowego (a więc niższej wartości) więcej niż w 1911:

Pszenicy . . .	600.000	cetnarów metrycznych
Żyta	400.000	" "
Jęczmienia . .	400.000	" "
Owsa	1,000.000	" "
Kukurudzy . .	100.000	" "
Strączkowych .	200.000	" "

co przedstawia dalszy ubytek wartości produkcji mniej więcej 12 milionów koron czyli razem około 135 milionów koron.

Tablica XVI.

Wykaz

gmin, poddanych w roku 1912 typowym badaniom statystycznym pod względem zużytkowania roli.

L. p.	Nr. strefy	Powiat sądowy	Powiat polityczny	Gmina
1.	I/(85)	Bełz	Sokal	Przewodów
2.	"	Sokal	Sokal	Chorobrów
3.	"	Uhnów	Rawa ruska	Zaborze
4.	II/(86)	Łopatyn (a)	Radziechów	Chmielno
5.	"	Radziechów	Radziechów	Środopolce
6.	III/(87)	Mosty wielkie	Żółkiew	Wolica-Wieczorki
7.	"	Brody (a)	Brody	Folwarki małe
8.	"	Busk (a)	Kamionka strum.	Adamy
9.	"	Kamionka str. (a)	Kamionka strum.	Obydów
10.	"	Łopatyn (b)	Radziechów	Stołpin
11.	IV/(88)	Olesko	Złoczów	Kąty
12.	"	Rawa ruska	Rawa ruska	Rata
13.	"	Winniki	Lwow	Biłka
14.	"	Żółkiew	Żółkiew	Skwarzawa stara
15.	"	Brody (b)	Brody	Czechy
16.	"	Busk (b)	Kamionka strum.	Rusiłów
17.	"	Kamionka str. (b)	Kamionka strum.	Dernów
18.	"	Lwów (a)	Lwów	Podliski małe
19.	"	Złoczów (a)	Złoczów	Firlejówka
20.	V/(89)	Bobrka	Bobrka	Bryńce
21.	"	Janów	Gródek	Zatoka
22.	"	Przemyślany	Przemyślany	Błotnia
23.	"	Brzeżany (a)	Brzeżany	Leśniki
24.	"	Gródek Jag. (a)	Gródek Jag.	Stronna
25.	"	Lwów (b)	Lwów	Zniesienie
26.	"	Szczerzec (a)	Lwów	Glinna
27.	"	Zborów (a)	Zborów	Nuszcze
28.	"	Złoczów (b)	Złoczów	Zaszków
29.	VI/(90)	Cieszanów	Cieszanów	Łowcza
30.	"	Jaworów	Jaworów	Starzyska
31.	"	Krakowiec	Jaworów	Morańce
32.	"	Niemirów	Rawa ruska	Huta obedyńska
33.	XVII/(101)	Grzymałów	Skałat	Grzymałów
34.	"	Mikulińce	Tarnopol	Łuka wielka
35.	"	Nowe sioło	Zbaraż	Pieńkowce
36.	"	Skałat	Skałat	Kołodziejówka
37.	"	Trembowla	Trembowla	Łoszniów
38.	"	Wiśniowczyk	Podhajce	Rosochowaciec
39.	"	Zbaraż	Zbaraż	Kujdańce
40.	"	Zborów (b)	Zborów	Kabarowce

Tablica XVII.

Sady wzorowe włościańskie.

L. p.	Miejscowość i powiat	Ilość sadów	Ilość drzew owoc.
1.	Adamówka, p. Jarosław	12	193
2.	Krasne, p. Jarosław	6	150
3.	Końska ulica, p. Jarosław . . .	8	138
4.	Łowce, p. Jarosław	1	28
5.	Wielgosze, p. Jarosław	7	178
6.	Wiązownica, p. Jarosław. . . .	19	472
7.	Cuniów, p. Kołomyja	1	75
8.	Kamionki wielkie, p. Kołomyja . .	1	25
9.	Św. Józef, p. Kołomyja	5	75
10.	Św. Stanisław, p. Kołomyja . . .	1	25
11.	Kozłów, p. Kamionka strumiłowa .	1	25
12.	Wolica Baryłowa, p. Kamionka strum.	1	30
13.	Biała Góra, p. Gródek Jag. . . .	2	50
14.	Stodółki, p. Gródek Jag.	1	25
15.	Wołczuchy, p. Gródek Jag. . . .	2	50
16.	Zatoki, p. Gródek Jag.	1	25
17.	Dźwinogród, p. Buczacz	1	25
18.	Wierzchniakowce, p. Borszczów .	1	25
19.	Barszczowice, p. Lwów	1	25
20.	Hołosko małe, p. Lwów	1	30
21.	Konopnica, p. Lwów	1	35
	Do przeniesienia .	74	1.704

Tablica XVII. (Ciąg dalszy).

L. p.	Miejscowość i powiat	Ilość sadów	Ilość drzew owoc.
	Z przeniesienia . .	74	1.704
22.	Kościejów, p. Lwów	5	129
23.	Mierzwica, p. Lwów	1	30
24.	Podliski małe, p. Lwów	1	25
25.	Pikułowice, p. Lwów	3	64
26.	Rokitno, p. Lwów	4	100
27.	Werbiż, p. Lwów	12	396
28.	Zawadów, p. Lwów	5	100
29.	Zaszków, p. Lwów	5	162
30.	Zarudce, p. Lwów.	5	136
31.	Żydatycze, p. Lwów	2	55
32.	Zapytów, p. Lwów	1	25
33.	Monasterska wola, p. Mościska . .	1	30
34.	Starzawa, p. Mościska	1	35
35.	Słoboda złota, p. Brzeżany . . .	1	25
36.	Ostrów, p. Przemyśl	2	50
37.	Pnikut, p. Przemyśl	1	35
38.	Żurawica, p. Przemyśl	1	30
39.	Bażanówka, p. Sanok	34	708
40.	Duszawa, p. Stryj	4	148
41.	Knihinin, p. Stanisławów	1	25
42.	Prusiek, p. Sanok	13	420
43.	Olesko, p. Złoczów	5	150
	Razem	182	4.602

Tablica XVIII.

Sady wzorowe szkolne.

L. p.	Miejscowość i powiat	Ilość sadów	Ile sztuk drzew
1.	Biały Potok, p. Czortków	1	6
2.	Bazar, p. Czortków	1	10
3.	Biała, p. Czortków	1	8
4.	Byczkowce, p. Czortków	1	18
5.	Chomiakówka, p. Czortków . . .	1	15
6.	Czerkawszczyzna, p. Czortków . .	1	30
7.	Czortków stary	1	40
8.	„ dolny	1	40
9.	Czortków.	1	7
10.	Dżuryn, p. Czortków	1	8
11.	Jagielnica, p. Czortków	1	4
12.	Antonówka, p. Czortków	1	13
13.	Zabłotów, p. Czortków	1	4
14.	Białobożnica, p. Czortków . . .	1	12
15.	Zwiniacz, p. Czortków	1	10
16.	Zalesie, p. Czortków	1	12
17.	Popowce, p. Czortków	1	20
18.	Pauszówka, p. Czortków	1	12
19.	Rosohacz, p. Czortków	1	24
20.	Romaszówka, p. Czortków . . .	1	8
21.	Świdowa, p. Czortków	1	18
22.	Sosolówka, p. Czortków	1	6
23.	Schorodyńce, p. Czortków . . .	1	8
24.	Słobódka, p. Czortków	1	6
25.	Szulhanówka, p. Czortków . . .	1	12
26.	Szwejkowce, p. Czortków	1	35
27.	Szmańkowczyki, p. Czortków . .	1	15
28.	Ułaszkowce, p. Czortków	1	6
29.	Uhnów, p. Czortków	1	15
30.	Wygnanka, p. Czortków	1	60
31.	Jagielnica stara, p. Czortków . . .	1	35
32.	Nagórzanka, p. Czortków	1	12
33.	Zawadów, p. Lwów	1	103
34.	Pikułowice, p. Lwów	1	123
35.	Brzuchowice, p. Lwów	1	137
36.	Żurawica, p. Przemyśl	1	111
	Razem	36	1.003

Tabela XIX.

Zestawienie przeszczepiania drzew.

Liczba porz.	Miejscowość i kierownik akcji	Przeszczepiono drzew				Przeszczepiono razem sztuk	Zużyto na to sztuk zrazów
		Jabłoni	Grusz	Śliw	Czereśni i wiszni		
1.	Jan Szczepanowski Załuże poczta Zbaraż .	101	50	—	—	151	731
2.	Antoni Głodziński Ostrów biały . . .	68	21	40	40	129	555
3.	Teodor Balan Demidów-Bortniki . .	21	7	7	—	35	154
4.	Eustachy Kotowicz Hnidyczów . . .	51	19	—	3	73	610
5.	M. Fedyk Żurawica	46	43	36	24	149	1.492
6.	Jakób Atamańczuk Siechów	173	57	—	—	230	637
7.	Aleksander Tymiński Wola Michowa	8	8	—	—	16	130
8.	Józef Marciniec Jelna	68	64	17	11	160	435
9.	Jan Wilk Śniatyn	24	—	—	—	24	260
10.	Jan Czubanowski Pikułowice . . .	11	4	1	6	22	102
11.	Stanisław Orłowski Bachórzec	90	24	1	3	118	398
12.	Jan Niemiec Żołynia	48	47	45	11	151	512
13.	Grzegorz Decko Dorożów	184	119	28	12	343	815
14.	Wojciech Gładysz Harta	64	40	28	—	132	176
	Razem . . .	957	503	203	67	1.633	7.004

I. Tabela poglądowa

do sprawozdań z czynności Oddziałów c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego w r. 1912.

L. p.	Oddziały Towarzystwa	Ilość członków z wkładką powyżej 20 K	po 20 K	po 10 K	po 5 K	poniżej 5 K	Kółek roln.	Właścic. dóbr	Dzierżawców
1	Bełz-Sokal	12	16	36	14	51	—	26	9
2	Bobrka	3	10	23	15	—	2	13	5
3	Borszczów	6	3	34	4	—	1	16	17
4	Brody-Złoczów	9	11	7	9	57	—	28	7
5	Brzeżany	2	9	38	22	5	—	—	—
6	Busk-Kamionka str.	6	1	20	24	146	3	13	3
7	Cieszanów	—	8	28	68	14	2	9	12
8	Dolina	—	4	68	77	22	1	4	4
9	Drohobycz	—	—	19	29	22	1	4	6
10	Dynów	2	—	—	20	10	3	3	1
11	Gródek Jagiell.	6	7	30	154	—	6	19	10
12	Jarosław	8	19	53	112	—	33	34	14
13	Jaworów	7	12	6	46	31	1	22	2
14	Kałusz	—	2	16	45	295	3	13	4
15	Lisko	—	—	57	53	126	—	27	3
16	Lwów	5	10	163	137	—	14	59	29
17	Mościska	2	2	36	18	69	12	25	2
18	Nadworna	—	—	35	12	20	4	6	—
19	Podolski	17	24	71	17	24	13	75	15
20	Pokucki	—	19	60	56	29	10	44	10
21	Przemyśl	10	20	47	18	176	3	30	24
22	Przemyślany	—	3	37	24	129	3	17	9
23	Rawa ruska	4	15	15	37	—	1	20	6
24	Rohatyn	9	4	30	8	83	—	19	7
25	Rudki	5	8	19	25	119	33	12	6
26	Sambor	—	3	53	41	3	4	31	5
27	Sanok	—	—	88	1	21	2	55	11
28	Stanisławów	4	2	45	82	—	11	28	6
29	Stryj-Żydaczów	9	8	39	162	366	4	30	6
30	Tarnopol	16	35	50	11	547	62	47	39
31	Tłumacz	1	14	10	4	83	—	21	4
32	Żółkiew	1	3	54	6	98	2	24	10
	Razem	144	272	1.287	1.351	2.546	234	774	286

L. p.	Oddziały Towarzystwa	Zarządców dóbr i urzędników	Księży i profesor.	Włościan	Innych zawodów	Łącznie	Posiedzenia Walnych Zebrań	Posiedzenia Rady Oddziału	Obrót handl. Sprowadzono łącznie artykułów rolnicz. za koron	Zasiłki Rad powiatowych Koron
1	Bełz-Sokal	13	14	65	2	129	1	5	—	—
2	Bobrka	8	8	13	2	51	2	3	—	Bobrka 1.000·—
3	Borszczów	6	1	3	3	47	3	4	—	—
4	Brody-Złoczów	3	1	40	14	93	2	2	—	Złoczów 300·—
5	Brzeżany	—	—	—	—	76	2	—	—	—
6	Busk-Kamionka str.	6	9	158	5	197	1	4	1.200·—	750 —
7	Cieszanów	8	9	76	2	118	1	1	300 —	—
8	Dolina	1	17	124	20	171	1	4	769·—	600·—
9	Drohobycz	6	7	37	9	70	1	3	6.310·—	480·—
10	Dynów	1	3	21	—	32	3	6	3.728·—	—
11	Gródek Jagiell.	3	11	140	8	197	2	4	3.720·—	1.300·—
12	Jarosław	14	17	60	20	192	3	13	—	—
13	Jaworów	4	9	61	3	102	2	1	—	—
14	Kałusz	—	6	315	17	358	2	4	3.280·—	500 —
15	Lisko	8	20	129	49	236	5	9	20.481·—	300·—
16	Lwów	30	39	119	25	315	2	4	391·99	3.080·—
17	Mościska	4	8	71	5	127	1	2	4.857·—	—
18	Nadworna	1	6	47	3	67	—	3	—	2.675·59
19	Podolski	7	9	24	10	153	1	5	—	Buczacz 100·—
20	Pokucki	6	11	70	13	164	2	8	—	600 Kołomyja 200 Horodenka 100 Kossów 200 Śniatyn 1.100·—
21	Przemyśl	8	13	186	7	271	2	7	52.966·—	1.300·—
22	Przemyślany	12	13	103	36	193	1	3	15.939·—	1.200·—
23	Rawa ruska	2	5	14	23	71	1	4	—	—
24	Rohatyn	1	15	83	9	134	1	3	—	—
25	Rudki	13	9	90	13	176	1	8	8.636·—	—
26	Sambor	3	18	28	11	100	1	8	10.637·—	150 Sambor 120 St. Sambor 150 Turka 420·—
27	Sanok	6	13	16	7	110	4	7	4.270·—	—
28	Stanisławów	—	5	51	32	133	2	4	1.306·—	950·—
29	Stryj-Żydaczów	11	49	459	25	584	2	5	—	3.000 Stryj 1.000 Żydaczów 4.000·—
30	Tarnopol	6	5	494	6	659	2	9	—	180·—
31	Tłumacz	—	6	76	5	112	2	3	—	1.200·—
32	Żółkiew	5	18	77	26	162	2	22	4.277·—	—
	Razem	196	374	3.250	410	5.600	58	168	143.067·99	21.435·59

II. Tabela poglądowa

do sprawozdania z czynności Oddziałów c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego w r. 1912.

L. p.	Oddziały Towarzystwa	Hodowla																		
		Obór zarodowych				Stacji buhaji				Chlewni założono						Stacji ogierów	Założono w roku 1912			
		pełnej krwi	pół krwi	gminn. rasy		Tow. gosp.	traktatow.	subw. przez Rady pow.	Łącznie	w ostat. 3 latach			z tego w ostat. roku				stacji knurów	owczarni	koziarni	stacji tryków
				Simm.	nizin.					centr.	zarod.	zbior.	centr.	zarod.	zbior.					
1	Bełz-Sokal	3	3	—	1	18	4	6	28	—	17	—	—	5	—	2	—	—	—	—
2	Bobrka	3	2	2	—	11	5	—	16	—	22	—	—	6	—	—	1	—	—	—
3	Borszczów	—	1	2	—	14	3	—	17	—	8	—	—	8	—	1	—	—	—	—
4	Brody-Złoczów	2	5	1	—	24	1	3	28	—	25	—	—	9	—	—	—	—	—	6
5	Brzeżany	—	—	2	—	19	2	—	21	—	8	—	—	1	—	2	—	—	—	—
6	Busk-Kamionka str.	3	3	2	2	17	6	3	26	—	33	2	—	6	2	1	—	—	—	—
7	Cieszanów	1	—	—	2	20	9	—	29	—	65	—	—	16	—	—	—	—	—	—
8	Dolina	—	1	3	—	25	3	1	29	—	3	1	—	2	—	—	—	—	—	2
9	Drohobycz	—	—	2	—	16	6	1	23	—	3	—	—	—	—	1	1	—	—	—
10	Dynów	—	—	1	—	4	2	—	6	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Gródek Jagiell.	1	1	—	1	17	7	10	34	—	11	3	—	5	—	12	—	—	—	—
12	Jarosław	5	9	2	4	36	12	—	38	—	17	—	—	7	—	3	—	—	2	—
13	Jaworów	—	3	—	—	21	8	4	33	—	37	—	—	8	—	1	2	—	1	—
14	Kałusz	—	1	2	—	16	—	—	16	—	26	—	—	4	—	1	—	—	—	—
15	Lisko	—	1	—	—	18	7	7	32	—	18	—	—	—	—	1	1	—	—	—
16	Lwów	1	2	1	2	26	12	—	38	—	135	3	—	50	3	3	—	—	—	—
17	Mościska	—	4	—	—	16	6	—	22	—	11	—	—	4	—	—	1	—	1	—
18	Nadworna	—	—	3	—	20	4	11	35	—	11	1	—	2	—	1	—	—	—	2
19	Podolski	1	3	5	—	25	9	—	34	—	27	—	—	11	—	4	—	1	—	2
20	Pokucki	1	5	9	—	39	6	2	47	—	16	—	—	2	—	2	1	—	1	—
21	Przemyśl	6	6	1	1	29	8	—	37	—	33	—	—	4	—	4	—	—	—	—
22	Przemyślany	—	—	—	—	20	5	—	25	—	19	—	—	7	—	—	—	—	—	1
23	Rawa ruska	1	2	—	—	9	3	—	12	—	25	—	—	9	—	—	—	—	1	1
24	Rohatyn	—	1	2	—	19	2	—	21	—	31	—	—	7	—	2	—	—	—	—
25	Rudki	1	1	—	3	19	12	1	32	—	18	—	—	2	—	1	—	—	—	1
26	Sambor	—	—	—	1	23	5	12	40	—	16	—	—	2	—	3	—	—	—	—
27	Sanok	2	4	7	—	29	7	3	39	—	15	—	—	—	—	16	—	—	—	—
28	Stanisławów	1	3	6	—	25	10	6	41	—	15	1	—	4	—	2	2	—	1	—
29	Stryj-Żydaczów	1	3	7	—	39	24	3	66	—	97	1	—	28	—	5	7	—	—	1
30	Tarnopol	5	6	—	—	37	19	—	56	—	27	—	—	7	—	2	4	1	2	—
31	Tłumacz	1	1	4	—	28	3	10	41	—	15	—	—	—	—	4	—	—	—	—
32	Żółkiew	—	2	—	—	15	8	—	23	—	31	—	—	1	—	4	—	—	—	—
		39	73	64	17	705	218	83	985	—	840	12	—	212	5	78	20	2	9	16

III. Tabela poglądowa

do sprawozdania z czynności Oddziałów c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego w r. 1912.

L. porządk.	Oddziały Towarzystwa	Rolnictwo – Przeprowadzono: doświadczeń polowych	Rolnictwo – Przeprowadzono: badań gleby	Rolnictwo – Przeprowadzono: prób z maszynami i narzędziami roln.	Rolnictwo – Założono: łąk i pastwisk	Rolnictwo – Założono: gnojowni wzorowych	Sadownictwo i ogrodownictwo: Założono sadów i zużyto nato sztuk drzew	Sadownictwo i ogrodownictwo: Ilość km dróg obsadz. drzewami owocowymi	Sadownictwo i ogrodownictwo: Ilość rozdanych drzewek subwenc.	Sadownictwo i ogrodownictwo: Ilość przeszczepionych starych drzew owocowych	Sadownictwo i ogrodownictwo: Nasion warzywnych porcji	Kursów i wykładów łącznie	Premjowanie służby gospod.: łączna kwota premji	Premjowanie służby gospod.: ilość premjowanych
1	Bełz-Sokal	2	5	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Bóbrka	1	2	—	2	1	—	—	249	35 drz., nato zuż. 154 zr.	—	5	—	—
3	Borszczów	2	3	—	2	—	1 sad 25 drz.	—	—	—	—	—	—	—
4	Brody-Złoczów	4	2	—	3	—	5 s. 150 d.	—	365	—	—	3	—	—
5	Brzeżany	1	2	—	1	—	—	—	98	—	—	—	—	—
6	Busk-Kamionka str.	1	1	—	1	—	2 s. 55 d.	—	108	—	—	1	—	—
7	Cieszanów	1	1	—	—	1	—	—	343	—	—	—	—	—
8	Dolina	—	1	—	1	—	—	—	506	—	1.000	—	—	—
9	Drohobycz	25	5	—	2	—	1 sad	—	50	—	48	—	—	—
10	Dynów	4	5	—	3	1	—	—	375	250 d., nato zuż. 574 zr.	—	5	—	—
11	Gródek Jagielloński	116	20	—	2	14	16 s. 150 d.	—	145	—	902	47	—	—
12	Jarosław	40	20	1	8	1	45 s. 1011 d.	—	855	311 d., nato zuż. 947 zr.	—	8	600·—	—
13	Jaworów	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Kałusz	1	1	—	—	—	—	—	38	—	—	—	—	—
15	Lisko	5	6	—	4	—	16 sadów	—	858	72 d., nato zuż. 130 zr.	—	10	—	—
16	Lwów	15	10	—	3	4	50 s. 1725 d.	—	911	22 d., nato zuż. 102 zr.	—	18	—	—
17	Mościska	4	2	—	1	2	2 s. 95 d.	—	535	—	—	—	—	—
18	Nadwórna	1	1	—	1	—	—	—	—	129 d., nato zuż. 555 zr.	—	—	—	—
19	Podolski	6	4	—	2	—	34 s. 543 d.	—	583	—	—	2	600·—	—
20	Pokucki	2	2	—	1	4	9 s. 185 d.	—	123	24 d., nato zuż. 260 zr.	—	3	—	—
21	Przemyśl	8	4	—	3	1	5 s. 216 d.	1 km drogi	708	149 d., nato zuż. 1492 zr.	—	3	—	—
22	Przemyślany	2	2	—	2	—	—	—	1370	—	—	—	550·—	11
23	Rawa ruska	4	4	—	2	—	1 s. 255 d.	2 km drogi	361	—	—	1	—	—
24	Rohatyn	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	szereg	—	—
25	Rudki	4	4	—	2	1	—	—	696	—	—	11	—	—
26	Sambor	2	2	—	—	1	—	—	345	343 d., nato zuż. 815 zr.	—	2	1456·44	—
27	Sanok	5	20	2	5	4	47 s. 1128 d.	—	560	45 drzew	—	2	—	—
28	Stanisławów	8	4	—	4	1	2 s. — d.	—	194	—	—	3	—	—
29	Stryj-Żydaczów	11	2	4	4	1	4 s. 148 d.	—	554	303 d., nato zuż. 1247 zr.	1.630	7	—	—
30	Tarnopol	11	3	1	4	1	—	—	424	151 d., nato zuż. 731 zr.	— —	1	1215·—	50
31	Tłumacz	2	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Żółkiew	4	3	—	3	1	2 s. 50 d.	—	510	—	—	5	125·—	—
	Razem	295	147	10	74	39	242 sadów 5681 drzew	3 km drogi	11864 drzewek	1834 drzew 7007 zrazów	3.580	137	4546·44	61